

Génesis

Shikiikat Kasa Süpüshua Nütüma Maleiwa

Génesis en Wayuunaiki

La Liga Bíblica

Las Sagradas Escrituras para Todos

Génesis
en el idioma wayuunaiki
de Colombia y Venezuela

Primera edición, 2005
1500 ejemplares

Las ilustraciones de las páginas 35, 67, 68 y 70
por Horace Knowles se usan por cortesía de
© The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972.

La ilustración de la página 20
por Louise Bass se usa por cortesía de
© The British & Foreign Bible Society, 1994.

Las ilustraciones de las páginas 15, 17, 26, 30, 62, 84, 107, 122,
124, 132, 141, 150, 155 y 157 se usan por cortesía de
Cook Communications Ministries International
© 1978 David C. Cook Publishing Co.

©La Liga Bíblica 2005

www.ScriptureEarth.org

Este obra está bajo una licencia Creative Commons (by-nc-nd)
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Presentación

Los wayuu (guajiros) y su idioma

Este libro contiene una traducción al wayuunaiki (idioma guajiro) de Génesis de la Santa Biblia. Esta traducción fue preparada con la participación de wayuu de las distintas partes de Colombia y Venezuela habitadas por su etnia.

El wayuunaiki es la lengua básica de la etnia wayuu de unas 300.000 personas que viven en una desértica península del noreste colombiano y del noroeste venezolano. Esta lengua pertenece a la familia lingüística arahuaca. Hay algunas diferencias dialectales entre los wayuu, pero estas diferencias son mínimas, y un wayuu de un dialecto se puede comunicar, sin problema alguno, con uno de otro dialecto.

La traducción de Génesis

El propósito de una traducción es el de comunicar en una lengua algo dicho o escrito en otra. Lo más importante en la comunicación es el sentido del mensaje y no la estructura en la cual se formuló. Hay tres características de una buena traducción: debe ser correcta, clara, y natural. Es decir, debe comunicar el mensaje original completamente, sin añadir (ni restar) algo a su mensaje. Se debe comunicar de manera que su sentido original se entienda claramente. La forma estructural debe ser de uso común en la lengua a la cual se traduce. El mensaje traducido se debe entender como si el autor o hablante mismo lo hubiera comunicado en la segunda lengua.

Teniendo esta filosofía en cuenta, la presente traducción se hizo comparando cuidadosamente varias versiones del texto bíblico y comentarios bíblicos para determinar de esta manera el mensaje original. Después, el equipo de traducción trató de expresar este mensaje de una manera natural y comprensible en wayuunaiki. Para garantizar la

alta fidelidad de la traducción, fue asesorada por un experto en la lengua hebrea y la ciencia de traductología.

En el presente texto hemos usado el sistema de capítulos y versículos de la Biblia. De vez en cuando fue necesario cambiar el orden de ciertas frases, lo cual resultó en conjuntos de versículos. Los nombres propios (y unos cuantos objetos no conocidos en el contexto wayuu) se han dado en español. Además, se debe notar que los títulos de secciones, que se han incluido para ayudar al lector, no se encuentran en el texto bíblico original.

En esta traducción se usa el wayuunaiki actual, en forma natural y clara, fácil de leer para un wayuu que ha aprendido a leer wayuunaiki. Del mismo modo, cualquier hablante de wayuunaiki que pueda leer español no tendrá dificultad al hacer la transición para leer wayuunaiki.

El alfabeto del wayuunaiki

El wayuunaiki, como toda lengua, tiene su propio sistema de sonidos y consecuentemente su propio alfabeto. Para el alfabeto guajiro hemos usado una ortografía práctica que intenta ser paralela en lo posible a la ortografía tradicional del español.

La ortografía guajira está constituida por 20 letras: 6 vocales y 14 consonantes. Estas letras son las siguientes:

a, e, i, o, u, ü, ch, j, ', k, l, m, n, p, r, s, sh, t, w, y.

Cada palabra se puede leer con el mismo sonido de las letras en español, salvo unas excepciones:

Las vocales dobles suenan más largas que las vocales simples. Todas las vocales pueden ser dobles.

tamaa	conmigo
anteechi	él llegará
miichi	casa
oonajüshi	él tose
ashuunajüshi	él está nadando
püülükü	puerco

Las consonantes dobles suenan más largas que las consonantes simples.

kettaasü	se terminó
anneerü	oveja

La letra “ü” suena como la “u”, pero sin redondear los labios.

sümüin	a ella
--------	--------

La letra “k” suena como la “c” en “casa” y la “qu” en “queso”.

ekaa	comer
siki	fuego

La letra “l” es un cierre glotal.

a'anaa	tejer
ka'i	día
ja'rai	cinco
ta'wala	mi cabello

La letra “l” es semejante a la “r” de español. Es una vibrante simple pero se pronuncia con la lengua en posición ligeramente más lateral y un poco más hacia atrás que para pronunciar la “r”.

alama	pasto
lotüsü	correcto
sulu'u	dentro de

La letra “r” se pronuncia como la “rr” de español, pero con algo de fricción cuando ocurre en las posiciones inicial y media de la palabra.

irama	venado
rüi	cuchillo

En una palabra que termina en “rü”, la “r” es sorda y se pronuncia con un poco más de fricción. La “ü” es sorda también.

anneerü	oveja
---------	-------

La letra “sh” se pronuncia como la “ch” pero sin obstruir la salida del aire. Se parece al sonido “sh” del inglés.

kashi	luna
-------	------

La letra “w” suena como la “hu” en “huevo”.

waya	nosotros
------	----------

El acento normalmente recae sobre la segunda sílaba.

ipa	piedra
tepichi	niños

Si la primera sílaba tiene una vocal doble o si termina en consonante, es acentuada.

eisalaashi	él se acuesta
naapüin	él lo da
atpanaa	conejo

Si la primera sílaba termina en la consonante “l” precedida por una vocal sencilla, el acento recae sobre la tercera sílaba, o en la segunda si ésta tiene vocal doble o si termina en consonante.

a'yatawaa	trabajar
o'unüshi	él se va
sa'aka	entre
a'yaataa	golpear
je'yutkat	el alacrán

GÉNESIS

Shikiikat Kasa Süpüshua Nütüma Maleiwa

Nükumajüin Maleiwa shikii kasa süpüshua

1 ¹Paala sümaiwa, nu'ttaiwa'aya Maleiwakai sünaín aku-majaa kasa süpüshua chaa iipünaa oo'ulaka yaa mmo-lu'u, ²maa'inyatuuüsü tü mmakat sümaa manouktuuyuliain sükuaippa. Siraasü tü mmakat sütüma wüin sümaa piyuu-sho'uin. Otta chi Naa'inkai Maleiwa, soo'opünaashi tü palaakat sünaín a'atapajaa.

³“Anakaja warattuuliraa sümüle”, nümakalaka chi Maleiwakai. Ja'yuui müsia shia sütüma nünüiki. ⁴Je süka eeiþain warattuui, talatüshi ma'i chi Maleiwakai. Nükatala-kalaka tü warattuuliikat suulia tü piyuushiikat. ⁵Je tü warattuuliikat, ni'itaain “ka'in” sünülia. Oo'ulaka tü piyuu-shiikat nütüma, “sa'wai” sünülia. Keraapa tüü, alata müsia tü palajatkat ka'i.

⁶Müshi joo chi Maleiwakai:

“Anakaja sülumarüle tü wüin iipünaainjatkat saa'u tü wüin siraakat atüma tü mmapa'akat”, nümakalaka.

⁷Keraa müsia joo shia sütüma nünüiki. Nükumajüin Maleiwa shia süpüla sükatalaainjatüin. Je sütüma nünüiki Maleiwa, akatalaa müsia joo tü wüin iipünaainjatkat naa-taiwa shia suulia tü wüin siraakat atüma tü mmapa'akat.

⁸Je tü sükatalaakat aka tü wüin iipünaajatkat, ni'itaain “sirumatu'uin” sünülia. Keraapa tüü, alata müsia tü piamaitkat ka'i.

⁹Müshi joo chi Maleiwakai: “Anakaja müleka sükotchi-raale tü wüin unaapünaakat shii'iyataaiwa tü mmapa'akat”, nümakalaka.

Keraa müsia joo shia sütüma nünüiki. ¹⁰Je tü jososhii-pa'akat, ni'itaain “Mmain” sünülia, oo'ulaka tü wüin akot-

chiraakat “Palaa” sünülia nütüma. Talatüshi ma'i chi Maleiwakai sütüma ni'rüin tü naa'inrakat. ¹¹Müshi joo chi Maleiwakai:

“Anakaja eere wunu'ulia, a'ttiee, je shiküle mma süpüshua, eekai ekaajuulin oo'ulaka mekaajuin, süna'in katata'awain sükuaippa süchon je sü'ü wane'ewai sukua”, nümakalaka.

Keraa müsia joo shia sütüma nünüiki. ¹²Ee müsia sainküin mmakat süpüshua wunu'u wainma sulu'u naata'awalin sükuaippa süchon je sü'ü. Talatakalaka naa'in chi Maleiwakai sütüma tü ni'rakat. ¹³Keraapa tüü, alata müsia tü apü-nüniitkat ka'i.

¹⁴Müshi joo chi Maleiwakai:

“Anakaja müleka shiweetüle wane warattuushiirua chaa sirumatu'u süpüla sükatalaainjatüin tü ka'ikat suulia tü sa'waikat je süpüla shiyaawatüinjatüin wayuu saa'u sükalia tü saa'inrüinjatkat o'u kasa. ¹⁵Anasü chuwatüleirua chaa iipünaa sirumatu'u süpüla ja'yainjatüin waneepia tü mma-pa'akat”, nümakalaka.

Keraa müsia joo shia sütüma nünüiki. ¹⁶Akumajünüsü nütüma Maleiwa piamasü warattuushiirua eekai jorottüin ma'i. Chi miyo'ushikai, “ka'i” münakai, e'itaanüshi nütüma süpüla ja'yainjatüin mma-pa'akat so'uka'iwai. Oo'ulaka chi motsoshikai, “kashi” münakai, e'itaanüshi süpüla ja'yainjatüin mma-pa'akat sa'waiwai. Je nükumajüin tü jolotsükalüirua süpüshua. ¹⁷Chasü shiirua nütüma chaa sirumatu'u süpüla ja'yainjatüin waneepia tü mma-pa'akat. ¹⁸E'itaanüsü nütüma süpüla ja'yainjatüin mma-pa'akat so'uka'iwai oo'ulaka sa'waiwai je süpüla katatüinjatüin tü warattuuliikat suulia tü piyuushiikat. Talatakalaka naa'in chi Maleiwakai sütüma tü ni'rakat. ¹⁹Keraapa tüü, alata müsia tü pienchiitkat ka'i.

²⁰Müshi joo chi Maleiwakai:

“Anakaja müleka eere shiroku palaa katata'awai sükuaippa jime je sükuaippa kasa süpüshua eekai shipijaain palaa'iruku. Je anasü eere wuchii watta saalii je kasa süpüshua eekai waawatüin iipünaapünaa saa'upünaa tü mma-pakat”, nümakalaka.

²¹Nükumajüin Maleiwa jime je she'e palaa eekai miyo'uyuuin ma'i je kasa süpüshua epijaakat shiroku palaa süinain katata'awain sükuaippa süchon wane'ewai nakua. Je aainjünüsü nütüma wuchii süpüshua. Talatüshi ma'i chi Maleiwakai sütüma tü kasa naa'inrakat. ²²Naapakalaka wane pütchi anasü naa'upünaa süinain maa:

“Anakaja kachonle jia, joulüiwa jia shiroku palaakat. Je jia wuchiikanairua, anashii wainmale jia sainküin mmakat”, mataashi namüin.

²³Keraapa tüü, alata müsia tü ja'raliitkat ka'i.

²⁴Müshi joo chi Maleiwakai:

“Anakaja müleka eere süpa'apünaa mmakat kasa kata-ta'awaikat akuaippa, tü maüsükalüirua je tü simoluunakalüirua süpüla shipijaainjatüin saa'u mmakat. Anakaja eere tü mürülüinjatkat otta tü kasa lemütüsukat mmolu'u otta tü kasa una'apüjatkat. Tü süchooinkalüirua, müinjatü aka saa'in tü shiikalüirua”, nümakalaka. Keraa müsia joo shia sütüma nünüiki. ²⁵Eekalaka napüshua nütüma Maleiwa: tü kasa una'apüjatkat otta tü mürülüinjatkat otta tü kasa lemütüsukat mmolu'u süinain katata'awain sükuaippa nachon wane'ewai nakua. Talatakalaka naa'in chi Maleiwakai sütüma tü naa'inrakat.

²⁶Müshi joo chi Maleiwakai:

“Anakaja joolu'u wakumajüle wayuu. Meena naya aka waa'in, maiwa nakuaippa maa aka wakuaippapala wayakana. Sülaüleena naya kasa mmapa'ajatkat süpüshua'ale je tü shirokujatkat palaa je tü waawatakat iipünaapünaa. Laülaajeena saa'u tü mürütakat je tü kasa una'apüjatkat je müsia tü kasa lemütüsukat süpa'apünaa mma”, nümakalaka.

²⁷Akumajünüsü joo wayuu nütüma chi Maleiwakai süinain müin aka nakuaippa wanaa nümaa. Eeshi wayuu toolo oo'ulaka wayuu jierü nuwala'ata nütüma. ²⁸Nümakalaka chi Maleiwakai wane pütchi analu'ut namüin:

“Anakaja kachonniire jia, joulüiwa na juu'uliwo'ukana sainküin mmakat süpüshua süpüla laülaainjanain jia saa'u tü kasa shirokujatkat palaa, saa'u tü kasa waawatakat iipünaapünaa je saa'u tü kasa mmapa'ajatkat süpüshua'ale.

²⁹Anuu te'itaaitpain joolu'u jüpüla süpüshua wunu'ulia jipi-jaainjatkat aka, maa aka eekai a'ttieein oo'ulaka süchon wunu'u eekai een. ³⁰Je sümüin tü kasa mmapa'ajatkat süpüshua je tü wuchiikalüirua je tü lemütüsükalüirua mmolu'u, te'itaaitpa alama je süpana wunu'u süpüla shipijaainja-tüin süka", nümakalaka.

Keraa müsia joo shia sütüma nünüiki. ³¹Nünanajakalaka joo chi Maleiwakai süpüshua'ale tü nükumalakat sünain anashaatain ma'i shia ni'rüin. Keraapa tüü, alata müsia tü aippiruaikat ka'i.

2¹Kettaaitpa joo nükumajüin chi Maleiwakai kasakat süpüshua yaa mmolu'u oo'ulaka chaai iipünaa sümaa sünouktünüitpain nütüma. ²Je no'u chi ka'i akaratshevikai, eemeraashi nia suulia süpüshua tü ni'yataainkat. Ojolooshi suulia tü a'yatawaakat süka keraaitpain tü nükumajalakat.

³"Kojutshi ma'i chi akaratshevikai ka'i", müshi chi Maleiwakai. Nüneekakalaka nia süka niain neemeraain o'u süchikijee süpüshua tü ni'yataainkat sünain akumajaa kasa süpüshua.

⁴Tüü, shia süchiki tü naa'inrakat chi Maleiwakai paala sümaiwa sünain akumajaa kasa süpüshua chaai iipünaa oo'ulaka yaa mmolu'u.

Chi wayuukai sulu'u tü apainkat Edén

Sümaiwa paala, nü'ttaiwa'aya Jehová, chi Maleiwakai, sünain nükumajüin shikii kasa süpüshua, ⁵nnojotsü paala eejatüin wunu'ulia mmapa'apünaa je nnojotsü asotüin a'ttiee. Süka jamüin, nnojoliyüliain ni'itirüin juya chi Maleiwakai saa'u tü mmakat je nnojoliyüliain een apünajaa waü-ye. ⁶Mayaainje nnojoyüliain a'itüin juya, aparalaasü wane wüin mmaapüjee süpüla achü'lajaa tü mmakat.

⁷Naapaakalaka Jehová, chi Maleiwakai, wane pootshi süpüla nütüküinjachin chi wayuukai süka. Je süpüla ni'rüin-jatüin kataa o'u, nuju'ulakalaka joo nia ni'iru'upünaa süpüla süsanalaainjatüin naa'in. Katüitpakalaka joo no'u chi wayuukai sütüma tia.

⁸Shiasa'a süchikijee tia, ni'itaakalaka Jehová, chi Maleiwakai, wane apain chaai wiinnaa sulu'u wane mma

Edén sünülia. Je sulu'u tü apainkat, ni'itaakalaka chi wayuu nükumajalakai. ⁹Je cha'aya, niweetirüin Maleiwa wunu'ulia katata'awai. Eesü wunu'u eekai anachonin ma'i shiyolojo sümaa jemetüin süchon. Otta yaa pasanain sünain tü apainkat, eesü tü wunu'u katajatkat atüma so'u wayuu waneepia oo'ulaka tü wunu'u atüjaakat atüma wayuu saa'u tü anasükat je saa'u tü mojusukat.

¹⁰Eesü wane shikii su'wüira wüin sulu'u Edén, apara-laasü süpüla süsirüinjatüin tü pünajütkat sulu'u tü apainkat. Je süchikijee sujuittüin sulu'ujee Edén, apaajiraasü sulu'u pienchin süchi sainküin mma. ¹¹Je wane süchi, kanüliakat Pison, palatüsü sulu'upünaa wane mma kanüliasü Havila eere joulüin ooro. ¹²Tü ooro chaje'ewatkat, anasü ma'i. Je cha'aya, eesü wane “perfume” kanüliasü “bedelio” oo'ulaka wane tu'uma kanüliasü “ónice”. ¹³Je wane süchiya'asa, kanüliasü Gihón. Palatüsü sulu'upünaa wane mma Cus sünülia. ¹⁴Je tü wane, kanüliakat Hidekel, chasü wüinpu-müinpünaa saa'u tü mma kanüliakat Asiria. Otta müsia wane'eya, Éufrates sünülia.

¹⁵E'itaanüshi chi wayuukai nütüma Jehová, chi Maleiwakai, sulu'u tü apainkat süpüla naa'inmajüinjatüin tü pünajütkat. ¹⁶Müshi Jehová, chi Maleiwakai, nümüin:

“Kaatei, anuu süchon tü wunu'ukolüirua süpüshua yaa sulu'u tü apainkat süpüla piküinjatüin shia. ¹⁷Shiasa'a nnojölüinjatüin piküin süchon tü wunu'u atüjaweetkat atüma wayuu saa'u tü anasukat je saa'u tü mojusukat. Müleka piküle süchon wunu'ukot tüü, shiimüinshaana ouktajachin pia”, nümakalaka.

¹⁸Müsü naa'in nüle'eru'u joolu'u Jehová, chi Maleiwakai: “Anasü saa'in tamüin kamaajanale chi wayuukai suulia nümüiwain. Anakaja taainjüle joo wane akaaliijia nia süpüla wanaawajiraainjatüin saa'in nümaa”, müshi.

¹⁹Naapaain chi Maleiwakai wane pootshi je nütüküin tü kasakalüirua una'apüinjatkat je tü wuchiikalüirua. Nüntirakalaka joo shia nünainmüin chi wayuukai, Adánkai anülia. Je tü anüliee naapakat joo Adán sümüin wane'ewai sükuairua, sünü-liale'iria ütämüinre'eya. ²⁰Majatü sükuaippa wanaa sümaa ni'i-

taain Adán sünülia tü mürütkaaliirua, tü wuchiikalüirua, oo'u-laka tü kasakaliirua una'apüjatkat. Otta sa'akajee süpüshua tü nüntirakat Maleiwakai nümüin Adán, nnojotsü een eekai anain nümüin süpüla akaaliijaa nia.

²¹Müshijese'e nutunkirüin Jehová Maleiwakai chi wayuukai süka wane lapü ka'leshaanasü. Shiasa'a niyu'lakalaka wane nuwatse noo'opünaa. Je süchikijee tia, nüsürülüin tü ni'irukukot süchikua. ²²Je sükajee tü nuwatsekat, nükumajüin chi Maleiwakai wane jierü. Nüntirakalaka shia nünainmüin chi wayuukai. ²³Otta Adán, nümakalaka sünain talatüin ma'i naa'in:

“Mashaatakatche ma'i maa aka taa'in.

Shiipüsekat, shia'aya ne'e teipüse.

Shi'irukukat, shia'aya ne'e te'iruku.

‘Jierü’ tamüsüja'a joo shia,

süka shiyu'luushin tanainjee”, müshi.

²⁴Müshijese'e nükatalaainjachin maa'ulu yaa wane wayuu shipialu'ujee nii je nipialu'ujee nüshi süpüla waneeshinjachin sünain sa'aniraaainjatüin nükuaippa nümüiwa sümaa nu'wayuuse süpüla paa'inwajiraaainjanain naya.

²⁵Mayaashijee mashe'insalin Adán sümaa nu'wayuuse, nnojotsü japülii natüma.

E'ike'ennüsü tü jietkat nütüma Satanás

3¹Sa'aka tü kasa una'apüjatkat akumajuushikat nütüma Jehová, chi Maleiwakai, eejatü wüi'iya. Je tü wüikat, ke'ike'erüinrü ma'i sümaa yalayalain ma'i suuliale'eya tü kasakat süpüshua. Sümakalaka joo tü wüikat sümüin tü jietkat:

—¿Jamüsü taa'in nünüiki Maleiwa jümüin? ¿Shiimüinsa'aya nümüin jümüin nnojoliinjanain jiküin süchon tü wunu'uliakat süpüshua yaakat sulu'u tü apainkat? —mataasü.

²Süsouktakalaka tü jietkat shi'ipajee tü wüikat:

—Nnojo, eesü süpüla weküin süchon tü wunu'uliakat süpüshua yaakat sulu'u tü apainkat. ³Shia ne'e apülaajünaka woulia, tü wunu'u yaa pasanainkat sünain tü apainkat süpüla nnojolüinjatüin weküin süchon. “Müleka jiküle shia,

ja'itakaje ne'e jipettüle shia, shiimüinshaana ouktajanain jia sütüma", müshi chi Maleiwakai wamüin.

⁴Shiasa'a joolu'u sünüiki tü wüikat:

—Nnojo. Nnojotsü shiimüin tia. Nnojoleena jia ouktüin.

⁵Müleka jiküle süchon tü wunu'ukot, kekiijeena ma'i jia süpüla kasa süpüshua. Meena aka jia Maleiwakai sünain jiyaawatüin saa'u tü anasükat je tü mojusükat. Müsüjese'e niyouktüin süpüleerua jiküinjatüin süchon tü wunu'ukot —sümataalakalaka tü wüikat.

⁶Sünanajaa sümüsü tü jietkat tü wunu'ukot sünain anachonin ma'i shiyolojo su'upa'alu'u sümaa saashaje'erüin saa'in süle'eru'u: "Anachonkathe ma'i shiyolojo süchon tü wunu'ukot. Ja'yasü saa'u jemetüin ma'i. Teküle shia, wayuujeerüin kekiisü ma'i taya", müsü saa'in süle'eru'u.

Süsü'ütüinjese'e tü süchonkot sünain shiküin. Shikiraa-kalaka shia nümaa chi su'wayuuseka'iya. ⁷Je wanaa sümaa neküin süchon tü wunu'ukot, nayaawanajaa amaalü mashe'inyuuin naya. Na'yapüjakalaka joo wane naicheyaa süpana tü wunu'u "higuera" münakat.

⁸Shiasa'a wanaa sümaa motsoin ka'ikat, naapakalaka chi wayuukai sümaa tü jietkat nipijana Jehová, chi Maleiwakai, waraittüin sulu'upünaa tü apainkat. No'unakalaka süpüla onujulawaa nuulia shiyaama'a tü wunu'uliakat yaa-sükat sulu'u tü apainkat. ⁹Neenajakalaka Jehová Maleiwa chi wayuukai sünain maa nümüin,

—¿Jalashi pia toulia?

¹⁰Otta chi wayuukai, nüsouktakalaka:

—Maleiwakalee, taapüin pipijana sünain waraittüin pia süpa'apünaa tü apainkat. Je süka mashe'in taya, mmotshi taya peema. Tonujulaakalaka puulia —mataashi.

¹¹Nüsakirakalaka joo chi Maleiwakai nia:

—¿Jaralü aküjaka pümüin süchiki sünain mashe'in pia? ¿Eküinja'a eera pia süchon tü wunu'u tapülaajakat puulia? —müshi.

¹²—Shiimü'inya teküin shia. Shia katümasitka türa jierü paapakat tamüin süpüla tamaainjatüin. Shia ekiraka taya süchon tü wunu'ukot —nümakalaka chi wayuukai.

¹³Nusakirakalaka joo chi Maleiwakai tü jietkat:

—¿Jamüsü paa'inraka'a tüü?

Asouktüsü joo tü jietkat:

—Teküin süchon tü wunu'ukot süka shimeejüin taya tü wüi e'ike'erütkat —müsü.

Kasalajanasü naainjala nümüin chi wayuukai sümaa tü jietkat oo'ulaka tü wüikat

¹⁴Nümakalaka Jehová, chi Maleiwakai, sümüin tü wüikat:

—Saalii pi'ike'eriin tü jietkat, süsalainjatü pia. Mojuinjatü akuaippa pia sa'akajee tü mürütkaüürua je tü kasakaüürua una'apüjkat. Lemütakuu meerü joo pia süka paa'into'u süpüla ka'ikat süpüshua soo'opünaa mma. ¹⁵Pa'ünüwajiraweerü pia tatüma sümaa tü jietkat. Je wane suu'uliwo'u tü jietkat, nee-wainjeerü pia sünaïn pikii. Otta piakat, püchoteerü shiinee nuu'ui —müshi joo chi Maleiwakai sümüin tü wüikat.

¹⁶Nüma nümüsia Jehová Maleiwa tü jietkat:

—Koo'omüinjeerü tü müliaa pi'reetkat wanaa sümaa ipuolaa je müsia saalii jemeyulaa pümüin. Je mayaainje tia, ayateeria müliain pia nii'iree chi pu'wayuusekai. Otta niakai, nieechi laülaaka paa'u —nümakalaka chi Maleiwakai sümüin.

¹⁷Otta nümüin chi wayuukai, nümakalaka Jehová, chi Maleiwakai:

—Sükajee poonooïn sümaa sünüiki tü pu'wayuusekat sünaïn piküin süchon tü tapülaajakat puulia, süsalashi joo pia tatüma. Tayüülaajeerü tü mmakat pi'yataainjatkat aa'u. Watteerü saalii pümüliain sünaïn paa'inmajüin tü pünajütkat süpüla ka'ikat süpüshua. ¹⁸Ka'ttiechi pia, otta eweeteerü sa'aka puuso'ulu mojuui otta wunu'u keipüsesü. ¹⁹E'reechi pia a'yatawaa jashichin püpüleerua sümaa piroujeeïnjatüin tü pipijaainjatkat aka wane'ere'eyaja'a saja'ttüin pi'yataaïn ouktapa pia. Ale'ejeechi ouktapa pia sa'akamüin tü mma tatükakat anainjee pia. Shiimüin sünaïn mmajinjachin pia püchikua, süka aainjuushin pia sünaïnjee —mataashi chi Maleiwakai nümüin.

²⁰Ni'itaain Adán sünülia tü nu'wayuusekat Evain süka soushin shia wayuu süpüshua. ²¹Je Jehová, chi Maleiwakai,

nükumajüin wane she'iinua süka süta mürüt nüpüla Adán je müsia tü nu'wayuusekat. Kashe'inkalaka naya nütüma.

Ayu'nnüshi Adán oo'ulaka Eva sulu'ujee tü apainkat

²²Nümakalaka joo Jehová, chi Maleiwakai:

—Müinapa aka waa'in joo wayuukana naa sünain natü-
jaain saa'u tü anasükat je tü mojusükat. Je joolu'u, eesü süpüla
nasü'ütüin sümaa neküin süchon türa wunu'u kataapalakat
atüma so'u wayuu waneepia. Müleka neküle shia, kateena o'u
süpüla ka'ikat süpüshua —müshi chi Maleiwakai.

²³Müshijese'e nujuittirüin Jehová Maleiwa na wayuukana
sulu'ujee tü apainkat Edén süpüla na'yataainjanain sünain apü-
najaa saa'u tü mma atükünakat anainjee paala naya. ²⁴Shiasa'a
nujuittirapa naya, ni'itaakalaka chi Maleiwakai wane aapieei-
rua nüma'anajeejana chaa wüinpujeeru'u sünain tü apainkat.
Oo'ulaka ni'itaain wane chajaruuta leeyatüsü waneepia sümaa
chuwatüin. E'itaanüsü tüüirua suulia shikerolüin wayuu sünain-
müin tü wunu'u kataapalakat atüma so'u wayuu.

Nüchiki Caín nümaa Abel

4 ¹Naapaain Adán tü nu'wayuusekat. Kachonkalaka shia
wane jo'uu tooło, Caín nüñülia sütüma. “Nükaalijüin-
yala ma'i taya Jehová kachonitka'a taya wane jo'uu tooło”,
müsü shia sümaa talatüin ma'i saa'in. ²Kachonkalaka joo
shia süchikua'aya. Abel nüñülia joo chi emülieekai.

Shiasa'a miyo'uyuupa naya, anneetpü'üshi Abel, oo'u-
laka Caín, wayuu apünajüi. ³Shiasa'a so'u wane ka'i, nülü'ü-
jakalaka Caín süpüshi tü nü'ttiakat süpüla nüñulajüinjatüin
nümüin Jehová sünain nii'iyatüin nujut nümüin. ⁴Akaaja'a
Abel, nülü'üjüin sa'anasiakat shi'iruku, tü palajatkat süchon
na'anneetse. Nu'uta aa'inrü sümaa nüñulajüin tü shi'iruku-
kat nümüin Jehová. Talatakalaka naa'in Jehová nümaa Abel
je sümaa tü nüñulajalakat nümüin. ⁵Niaka'a niyouktüin Caín
sümaa tü nüñulajalakat. Aashichijaashijese'e Caín sümaa
üttüin ma'i naa'in. ⁶Nümakalaka joo Jehová nümüin:

—¿Jamüshi jashichika'a pia sümaa üttüin paa'in?

⁷Müleka paa'inrüle tü anasükat, nnojoleechi tayouktüin pia,

¿aashi müin? Akaajasa'a paa'inrüle tü mojusukat, nnojotsü wattain puulia tü kaainjalaakat. Alaülaajaweesü paa'u. Jalia pia suulia süchepchiajayaa pia —müshi chi Maleiwakai.

⁸Je so'u wane ka'i, nümakalaka joo Caín nümüin Abel chi nimüliakai:

—Anakaja wawaraijaale sa'akapünaa mojuui —müshi nümüin.

Je sa'akamüin tü mojuuikat, nunaataakalaka Caín noo'omüin chi nimüliakai süna'in nu'utaleein naa'in.

⁹Shiasa'a süchikijee tia, nüsakirakalaka Jehová Caín:

—¿Jalashisa'a Abel chi pimüliakai?

Nüsouktakalaka Caín:

—¿Jamüin? Nnojishi tatüjaain aa'u. ¿Tayajasa'a e'itaa-naka süpüla taa'inmajüinjachin chi tawalakai? —mataalashi.

¹⁰Nümakalaka Jehová nümüin:

—¿Jamüsü paa'inraka'a tüü? Kaatei, a'waatüsü tü nüshakat chi pimüliakai mmaapüjee süna'in achuntaa pasalawaa.

¹¹Asüitpa tü mmakat nüsha chi puwalakai amülakat saa'u. Je saalii pu'utüichipain naa'in, mojuitpa joo tü mmakat püpüleerua. ¹²Nnojoleerü kachoo'in tü pü'ttiakat. Otta pia, waleta'ain meechi pia waneepia sainküin mmakat süpüshua süna'in onujulaaku müin suulia wayuu —müshi joo chi Maleiwakai nümüin.

¹³Nüsouktakalaka Caín nümüin Jehová:

—Aisha'ajaa, alu'uleeka ma'i taya. Iseerü tachiki tachecherüinjatüin taa'in su'utpünaa tü müliaa te'reetkat süsala taa'injala pütüma. ¹⁴Piyüülajüin joo taya sümaa tojuittinneechin suulia tü mma ta'yataapü'ukat alu'u. Müshijese'e unateechin taya waneepia sainküinpünaa mma eere tonujulaaku tameechin suulia wayuu. Je müleka süntüle tanain, su'uteechin aa'in taya —mataalashi Caín.

¹⁵Nüsouktakalaka Jehová nümüin Caín:

—Nnojo piyo'ujaain aa'in saa'u tü alateetkat mapeena. Müleka pu'utünüle aa'in, akaratshituweerü shi'rüin sümü-liala wayuu aa'inrakat tia —müshi.

Ni'itaakalaka Jehová wane niyaawase nüna'in Caín shi-yaawatüinjachikai aka wayuu wanaajiraakat amaa suulia su'utajüin naa'in. ¹⁶Nu'unakalaka Caín nüma'anajee Jehová

süpüla kepiainjachin chaa wüinpumüin saa'ujee tü apainkat Edén sulu'u wane mma kanüliasü Nod.

Na nuu'uliwo'ukana Caín

¹⁷Kachonshi joo Caín sümüin tü nu'wayuusekat wane jo'uu toolo. Enoc nünülia natüma. Akumajüshi Caín wane pueulo kakulaatsesü wanaa sümää jemelin chi nüchonkai. Ni'itaakalaka sünülia tü pueulokat Enoc. ¹⁸Toolo joo wane nüchon Enoc kanüliashi Irad. Otta Irad, nüshi Mehujael. Otta Mehujael, nüshi Metusael. Otta Metusael, nüshi Lamec. ¹⁹Otta Lamec, nünee-
küin piamasü jieyuu süpüla nu'wayuusein. Ada sünülia wane, otta sünülia tü wane, Zila. ²⁰Kachonsü Ada wane toolo kanüliashi Jabal. Nia sütuushika süpüshua tü wayuu o'onootkalüirua kamülüinkat paa'a, anneerü oo'ulaka kaa'ula. ²¹Je wane süchon Ada, kanüliashi Jubal, chi nimüliakai Jabal. Nia sütuushika süpüshua tü wayuu atüjakat süpüleerua atalejaa “arpa” oo'ulaka amaasijawaa. ²²Otta Zila tü suwala'atakat nu'wayuuse Lamec, kachonsü shia'aya, wane toolo kanüliashi Tubal-caín je müsia wane jierü Naama sünülia. Je Tubal-caín, akumajüi kasa aainjuushikat süka kachueera oo'ulaka “bronze”, tü kasa shi'ya-taayakat wayuu.

²³So'u wane ka'i, ee'irajüshi Lamec sümüin tü piamasükalüirua nu'wayuuse sünain müin jayeekikat:

“Anuu tee'irain jümüin ta'wayuusechon Ada oo'ulaka Zila:

Müleka sheewainre taya wane wayuu, to'uteerü aa'in.

Müleka nüshe'etüle taya wane jima'ai, to'unaajaajeechi aa'in.

²⁴Maa aka pasalaainjachin Caín akaratshitua, akaaja'a tayakai müleka to'utünüle aa'in, wainmatuashaaneechi pasalaain taya”, müshi nii'irain-ru'u.

Chi apünüintuaichikai nachon Adán je Eva

²⁵Kachonshi Adán nüchikua'aya sümüin tü nu'wayuusekat. Shi'itaain nünüliain Set sünain maa: “Aapünüichipa tamüin nütüma Maleiwa wane tachonya nii'iraka Abel nu'utakai aa'in Caín”. ²⁶Otta müshia Set je tü nu'wayuusekat,

kachonshii wane jo'uu toolo. Enós nünülia nütüma. Je wanaa nümäa Enós, o'ttüsü wayuu sünaïn achuntaa nünülia Maleiwakai sümaa shii'iyatüin nujut nümüin sünaïn maa nümüin: “Jehová, wa'waajüin ma'i pia”.

Na nuu'uliwo'ukana Adán

5¹⁻²Akumajünüsü wayuu nütüma chi Maleiwakai sünaïn müin aka naa'in je nukuaippapala. Naainjüin wayuu toolo oo'ulaka wayuu jierü. Nümakalaka wane pütchi analu'ut namüin. Je nanülia nütüma, “wayuu”.

Anuu nanülia na nuu'uliwo'ukana Adán:

³Shiasa'a süntapa nuuyase Adán sünaïn müin 130 juya, kachonshi nia wane toolochon müshi aka naa'in niakai. Set nünülia nütüma. ⁴Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Adán 800 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. ⁵Ouktüshi Adán 930 nuuyase.

⁶Shiasa'a süntapa nuuyase Set sünaïn müin 105 juya, kachonshi nia wane toolochon. Enós nünülia nütüma. ⁷Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Set 807 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. ⁸Ouktüshi Set 912 nuuyase.

⁹Shiasa'a süntapa nuuyase Enós sünaïn müin mekietsat shikii juya, kachonshi nia wane toolochon. Cainán nünülia nütüma. ¹⁰Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Enós 815 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. ¹¹Ouktüshi Enós 905 nuuyase.

¹²Shiasa'a süntapa nuuyase Cainán sünaïn müin akaratshi shikii juya, kachonshi nia wane toolochon. Mahalaleel nünülia nütüma. ¹³Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Cainán 840 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. ¹⁴Ouktüshi Cainán 910 nuuyase.

¹⁵Shiasa'a süntapa nuuyase Mahalaleel sünaïn müin aipirua shikii ja'ralimüin juya, kachonshi nia wane toolochon. Jared nünülia nütüma. ¹⁶Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Mahalaleel 830 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. ¹⁷Ouktüshi Mahalaleel 895 nuuyase.

¹⁸Shiasa'a süntapa nuuyase Jared sünaïn müin 162 juya, kachonshi nia wane toolochon. Enoc nünülia nütüma. ¹⁹Shia-

sa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Jared 800 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. ²⁰Ouktüshi Jared 962 nuuyase.

²¹Shiasa'a süntapa nuuyase Enoc sünainmüin aippirua shikii ja'ralimüin juya, kachonshi nia wane toolochon. Matusalén nünülia nütüma. ²²Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Enoc 300 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. Wanaawajiraain naa'in waneepia nümaa Maleiwa. ²³⁻²⁴Aleewapü'üshi nia waneepia nümaa chi Maleiwakai süma'inru'u katüin no'u. Je 365 nuuyase, so'u wane ka'i, nnojolichipa nia. Nnojo'iraa müshi, süka nülü'üjüin nia Maleiwa iipünaamüin.

²⁵Shiasa'a süntapa nuuyase Matusalén sünainmüin 187 juya, kachonshi nia wane toolochon. Lamec nünülia nütüma. ²⁶Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Matusalén 782 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. ²⁷Ouktüshi Matusalén 969 nuuyase.

²⁸Shiasa'a süntapa nuuyase Lamec sünainmüin 182 juya, kachonshi nia wane toolochon. ²⁹Ni'itaain Noéin nünülia sünain maa: "Mayaasüje o'ulejuushin tü mmakat nütüma Maleiwa, nu'tte'ereena waya chi tachonkai suulia müliajüin waya sünain waa'inmajüin tü mmakat", müshi. ³⁰Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Lamec 595 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya. ³¹Ouktüshi Lamec 777 nuuyase.

³²Shiasa'a süntapa nuuyase Noé sünainmüin 500 juya, kachonshi nia apünüinshii tooloyuu. Je nanülia nütüma: Sem, Cam je müshia Jafet.

Kaainjarat ma'i wayuu süpüshua

6 ¹⁻²Ayatüsia koo'omüin wayuu sainküin mmakat süpüshua. Je tü jieyuukalüirua, anapüisü ma'i. Otta müshia no'uluku na wayuu tooloyuu nüpüshikana Maleiwa, keejasü namüin tü majayünnüukat süka anasüchoin ma'i shiairua. Müshijese'e naapaain eekai nacheküin süpüleerua na'wayuuseinjatüin.

³Otta Jehová, müshi nia: "Nnojolüitpa anain tamüin katüin so'u wayuu süpüla ka'ikat süpüshua. Ouktajanapaja'a ne'e naya so'u wane ka'i süka wayuuin naya. Anakaja joolu'u müleka nnojorüle sülatüin kataa o'u namüin süchikijee tü nouyase 120 juya", müshi. ⁴Otta na noo'uliwo'ukana na majayünnüü ka'wayuuse-

kana na nüpüshikana Maleiwa, miyo'uyuu ma'i sümaa katsüniin ma'i naya. E'nnaajünüshii naya so'u wainma juya süna in kojutüin sütüma wayuu saa'ujee yalayalain ma'i naya süna in atkawaa.

⁵Ni'rüin Jehová tü wayuukolüirua sainküin mmakat süna in mojulaain ma'i shiirua je jülüjain saa'in tü moju-lu'utkat waneepia. ⁶Mojutaasü ma'i naa'in saa'u nükuma-jüin wayuu paala sümaiwa süpüla kepiainjatüin shia sainküin mma. Müsü naa'in nüle'eru'u: “Aisha'ajaa, anashije müleka nnojolinkaleje takumajüin wayuu. ⁷Anakaja joolu'u taja'ttirüle süpüshua wayuu süma'ale'eya tü mürütka je tü kasa lemütüsüka mmolu'u otta tü wuchiika”, müshi.

⁸Otta müshia Noé, talatüsü ma'i naa'in chi Maleiwakai nüka süka lotüin ma'i nükaippa nu'upala.

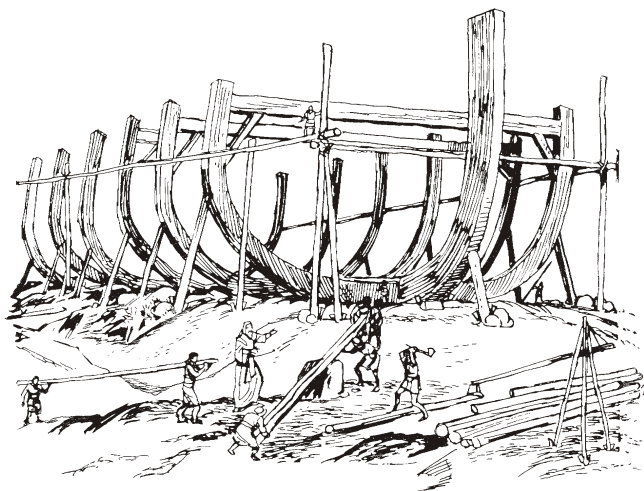
Nükumajüin Noé wane anua

⁹⁻¹⁰Anuu nüchiki Noé, nashi na apünüinshiikana toolo-yuu, kanüliakana Sem, Cam oo'ulaka müshia Jafet. Sa'akajee tü wayuukolüirua eejatkat wanaa nümaa Noé, nia'ala nüümüwa anamiaka waneepia sümüin wayuu je lotüin nükaippa nu'upala Maleiwa. Je wanaawajiraasü naa'in waneepia nümaa Maleiwa.

¹¹Otta wayuu süpüshua, mojulaasü waneepia nu'upala Maleiwa. Atkaajiraashii naya sainküin mmakat süpüshua süna in pa'ürülaajiraain naya. ¹²Ni'rüin chi Maleiwakai süna in kama'üralüin wayuu süpüshua, süna in e'rülin wayu-müin ma'i naya.

¹³Nümakalaka joo chi Maleiwakai nüümüin Noé:

—Kaatei, shia tale'eru'uka ne'e taja'ttirüinjatüin tü wayuukolüirua ütümüinre'eya sainküin mmakat süpüshua. Taja'ttireerü shiirua sükajee koo'omüin koo'omüin süka-lu'u ka'i natüma moju lawaa sainküin mma. ¹⁴Alu'ujasa pia-kai, anakaja joolu'u müleka pükumajüle wane kasa maa aka saa'in anua müle'oshaatain ma'i süka wunu'u anasüin eekai kajüin. Je tü anuakat, wainmeerü sütaüjia pütüma. Püshule-reerü mena yaa sulu'ujee oo'ulaka sütoutajee süpüshua suu-lia shikerojüin wüin sulu'ümüin. ¹⁵Tamüshi paala pia

Génesis 6:14-22

jamüinjatüin pütüma sükumajia tü anuakat: Tü saja'apüinjatkat, 140 “metro” shia, oo'ulaka piama shikii apünüinmüin “metro” tü seerulüinkat, oo'ulaka poloo pienchimüin “metro” saja'apüin iipünaamüin. ¹⁶Apünüintua pütüma süpa'a tü anuakat, wane yaa unaapünaa, wane yaa süse'eru'upünaa, je wane iipünaa. Yaleta pütüma tü saajunakat wane süse'eru'u “metro” suulia tü süsepukat süpüla shikero-lüinjatüin jouktai je suwarala ka'i. Je pi'itaa wane so'u tü anuakat yaa shiatapa'a —müshi.

¹⁷Ayatüshi aashajaain chi Maleiwakai nümüin Noé sünaain maa:

—Kaatei, anteerü tatüma wane wüin miyo'ushaata ma'i süpüla taja'ttirüinjatüin tü wayuukot ütamüinre'eya je kasa süpüshua sainküinkat mma. Shiimüin sünaain oo'uwo'uleerüin sütüma tü wüinkat kasa süpüshua eekai katüin o'u.

¹⁸Alu'ujasa piakai, nnojoleechi ouktüin. Anuu wane pütchi pansaatüjütkaia tatüma te'itain joo püpüla: O'otoweechi pia sulu'umüin tü anua pükumajakat sümaa tü pu'wayuusekat oo'ulaka namaa na püchonniikana namaa na'wayuuse.

¹⁹⁻²⁰Pikerotireerü kasa süpüshua eekai een ne'e sünaain piawalin shia sulu'umüin tü anuakat, wane tooo oo'ulaka

wane jierü süpüla kachooijnjatüin shia kataiwa so'u pütüma suulia saja'lajaain saa'ujee mmakat. Pikerotireerü kasa süpüshua, tü maüsükalüirua je tü simoluunakalüirua, tü wuchiikalüirua je tü mürütikalüirua je tü lemütüsükalüirua. ²¹Pükotchireerü eküülü süpüshua süpüla jipijaaya jiakana je tü kasakalüirua süpüshua jümaainjatkat sulu'u tü anuakat —nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Noé.

²²Oonooshi Noé sümaa nünüiki chi Maleiwakai sünaain naa'inrüin süpüshua'aya tü nuluwataakat anain.

Süchiki tü wüin miyo'ukat

7 ¹Shiasa'a süchikijee tia, nümakalaka Jehová nümüin Noé:

—Noékalee, sa'akajee tü wayuukolüirua katakat o'u wanaa pümaa, tatüjaa aa'uchi piain pümüiwa anamiain waneepia sümüin wayuu je sünaain lotüin pükuaippa to'upala. Je sükajee tia, po'otoo pümaala sulu'ümüin tü anuakat sümaa tü pu'wayuusekat oo'ulaka na püchonniikana je na'wayuuse namaa.

²Pikerotira pümaala kasa süpüshua sulu'ümüin tü anuakat, tü maüsükalüirua je tü simoluunakalüirua. Tü kasa eekai anain süpüla ekünaa je tü eekai anain süpüla o'utinnaa aa'in tamüin, pikerotira tooloyuu akaratshisü oo'ulaka jiejyuu akaratshisü wane'ewaire sukua. Otta tü kasa eekai nnojolüin anain süpüla ekünaa je süpüla o'utinnaa aa'in tamüin, pikerotira waneesia ne'e toolo oo'ulaka waneesia jierü wane'ewaire sukua. ³Je pikerotira pümaala sulu'ümüin tü anuakat süpüshua tü wuchiikalüirua waawatakat chaa iipünaa, pikerotira tooloyuu akaratshisü oo'ulaka jiejyuu akaratshisü wane'ewaire sukua. Puu'ulaka tüü süpüla katüinjatüin so'u süpüshua tü kasakalüirua je tü wuchiikalüirua kachonjaiwa shia süpüla koo'omüinjatüin tü suu'uliwo'ukalüirua süchikua sainküin mmakat. ⁴Kaatei, akaratshipa ka'i, a'iteerü wane juya miyo'ushaata ma'i tatüma sainküin mmakat süpüshua. Wataaweerü ka'i je sa'wai so'u pienchi shikii ka'i sünaain a'itaa süpüla saja'ttüinjatüin wayuu ütamüinre'eya je kasa süpüshua sainküin mma. Shiimüin sünaain oo'uwo'ulee-rüin sütüma tü wüinkat kasa süpüshua eekai katüin so'u —müshi Jehová nümüin Noé.

⁵Oonooshi Noé sümaa nünüiki Jehová, chi Maleiwakai, süna in naa'inrüin süpüshua'aya tü nuluwataakat anain.

⁶A'itüsü tü juya miyo'ushaatakat sainküin mmakat wanaa sümaa 600 nuuyase Noé. ⁷Süpülapünaa süntüin tü juyakat, o'otooshi Noé sulu'umüin tü anuakat sümaa tü nu'wayuusekat oo'ulaka namaa na nüchonnikana je na'wayuuse. ⁸⁻⁹Je sütüma tü nümatüjütakat paala chi Maleiwakai

Génesis 7:7-9

nümüin Noé, ekerotüsü nümaa kasa süpüshua sulu'umüin tü anuakat, tü maüsükalüirua je tü simoluunakalüirua, je tü wuchiikalüirua je tü lemütüsükalüirua. Piamawalin shia nütüma, toolo oo'ulaka jierü. Ekerotüsü eekai anain süpüla ekünaa je süpüla o'utinnaa aa'in nüümüin Maleiwa, oo'ulaka eekai nnojolüin anain süpüla ekünaa je süpüla o'utinnaa aa'in nüümüin. ¹⁰Shiasa'a shikettaajapa akaratshisükat ka'i, o'ttüsü tü juyakat süna'in sü'itüin sainküin mmakat süpüshua.

¹¹Wanaa sümaa 600 nuuyase Noé, o'ttüsü süna'in asetaa tü wüinkat. So'u tü piamaitkat kashi süna'inmüin poloo akaratshimüin ka'i, asetsü süle'eru'ujee tü mmakat wane wüin miyo'ushaata je a'ita müsia wane juya ka'üliashaatasü ma'i. ¹²Shia tü juya miyo'u nümmakat Maleiwa siraainjatkat amaa ka'i je sa'wai waneepia so'u pienchi shikii ka'i. ¹³So'u tü ka'i su'ttakat o'u tü juyakat süna'in a'itaa, ekerotüshi Noé je tü nu'wayuusekat sulu'umüin tü anuakat namaa na nüchon-nii apünüinshiikana, Sem, Cam oo'ulaka Jafet, namaa na'wayuuse. ¹⁴Ekerotinnüsü nümaa Noé kasa süpüshua sulu'umüin tü anuakat, tü maüsükalüirua je tü simoluunakalüirua, je tü wuchiikalüirua je tü lemütüsükalüirua. ¹⁵Ekerotinnüsü shia süna'in piamawalin nütüma Noé, toolo oo'ulaka jierü. ¹⁶Ekerotinnüsü tü kasakalüirua süpüshua, tü nümmakat paala chi Maleiwakai nüümüin Noé. Nüsülüjaa nümsüia chi Maleiwakai so'u tü anuakat namaa.

¹⁷So'u pienchi shikii ka'i, a'itüsü waneepia süpa'apünaa tü mmakat süpüshua süna'in siraain ka'i je sa'wai sümaa. Mayaasü shipirajaain tü mmapa'akat sütüma eepünaweere ne'e, shiyalera shiyalera sümüsü tü anuakat iipünaamüin. ¹⁸Siraasü mapa tü mmakat sütüma tü wüinkat, unantüsü tü anuakat shirokupünaa. ¹⁹Alatüsü tü wüinkat suulia tü uuchikalüirua süpüshua. ²⁰Miyo'ushaana joo tü wüinkat sülatirüin tü uuchikalüirua maa aka akaratshi "metro". ²¹⁻²²Makuaippatsüjese'e oo'uwo'ulüin kasa süpüshua'aya aapünakalüinka amüin kataa o'u süpa'apünaa tü mmakat. Ouktüsü tü wuchiikalüirua, tü kasakalüirua eekai maüsüin je eekai simoluunain, tü lemütüsükalüirua, je wayuu

süma'aya ütamüinre'eya. ²³Naja'ttirüin Jehová kasa süpüshua katakat o'u paalainka sainküin mmakat. Naja'ttirüin wayuu otta mürüt otta tü kasa lemütüsukat mmolu'u otta wuchii. Naya'ala ne'e makatakana namüiwa sümaa kataa o'u Noé je na nümaakana sulu'u tü anuakat je tü kasakalüirua je tü wuchiikalüirua eekat sulu'u tü anuakat. ²⁴Wainma sükalia siraa'in tü mmakat wüin, wane'ere'eya shikeraajapa tü 150 ka'i.

Oo'ulaasü joolu'u tü wüinkat

8 ¹Jülüjüshi naa'in chi Maleiwakai Noé sümaa tü kasakalüirua süpüshua nümaat yaa sulu'u tü anuakat. Nüjütüin wane jouktai soo'opünaa tü mmakat. Müsüjese'e o'ttüin süna'in oyoolojoo tü wüinkat. ²Oo'ulaasü suulia ojuittaa tü wüin palatüsukat süle'eru'ujee mma. Je oo'ulaasü tü juya miyo'ukat suulia a'itaa. ³Ayatüsü oyoolojüin tü wüinkat so'u tü 150 ka'i. ⁴Je shiasa'a so'u tü akaratshikat kashi süna'inmüin tü polookot akaratshimüin ka'i, aikkalaa müsia tü anuakat saa'u wane namünashii sa'aka tü uuchikalüirua kanüliakat Ararat. ⁵Ayatüsia oyoolojüin tü wüinkat. Je so'u tü polookot kashi süna'inmüin tü palajatkat ka'i, ee'iyataasü shi'ichi tü uuchikalüirua.

⁶Shiasa'a süchikijee pienchi shikii ka'i joyotüin tü anuakat saa'u tü uuchikat, naakatakalaka Noé wane shipentaanain tü anuakat. ⁷Nüjütakalaka sulu'upünaa tü shipentaanasekat wane samulu anooipa'amüin shii'iree nütüjawe'in saa'u sünteerüle süna'in mma eekai josoin. Otta tü samutkat, ale'ejawaisü sümaa su'unüin süchikua kojuyatua, eimalaaleesia süntapa süna'in mma eekai josoin.

⁸Je süchikijee nüjütüin Noé tü samutkat, nüjütakalaka wane toomasü, shii'iree nütüjawee'in saa'u müleka sünteerüle süna'in mma eekai josoin. ⁹Otta süka eeyüliain wüin soo'opünaa tü mmakat süpüshua, alenaasü süchikua tü toomasukat. Niyurulüin nütüna Noé süpanapa süpüla nikero-le'erüinjatüin sulu'umüin tü anuakat. ¹⁰Otta müsia süchikijee akaratshisü ka'i, nüjütakalaka tü toomasukat süchikua sulu'ujee tü anuakat. ¹¹Je motsapa ka'i, ale'ejüsü tü tooma-

sükat nünainmüin sümaa sülü'üjüin shi'ichiru'u süpana wane wunu'u “olivo” münüsü. Nütüjaaitpa aa'ulu Noé sütüma tia sünain sumoutalaaipain wüinkat suulia tü mma-kat. ¹²Shiasa'a akaratshi ka'i süchikijee, nütükalaka tü toomasükat süchikua anooipa'amüin. Müitkalaka shia male'ejünüin süchikua.

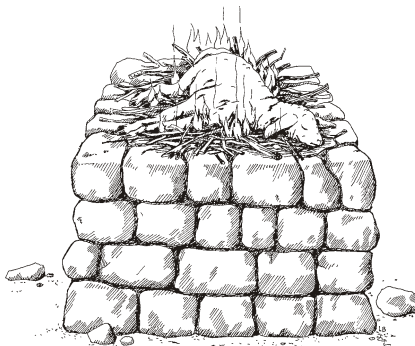
¹³Je Noé, 601 nuuyase wanaa sümaa saja'lajaa'in tü wüinkat. Je so'u tü palajatkat kashi sünainmüin tü palajatkat ka'i, eirakaashi nia sulu'upünaa shipentaanase tü anuakat sümaa nünalaa'in anooipa'amüin. Ni'rüin tü mmakat sünain alü'ülüin süpüla oosolowaa. ¹⁴Otta so'u tü piamasükat kashi sünainmüin tü piamakat shikii akaratshimüin ka'i, josoitpa ma'i tü mmakat.

¹⁵Nümakalaka joo chi Maleiwakai nümüin Noé:

¹⁶—Pujuitta pümaala sulu'ujee tü anuakat sümaa tü pu'wayuusekat oo'ulaka na püchonnikana je na'wayuuse. ¹⁷Pujuit-tira pümaala tü kasakalüirua eekat jümaa sulu'u tü anuakat: tü wuchiikalüirua, tü kasakalüirua süpüshua eekai maüsüin je eekai simoluunain, oo'ulaka tü lemütüsükalüirua. Anakaja kachonle shia, wainmaiwa shia sainküin mmakat —mataashi.

¹⁸Müshijese'e ojuittüin Noé sulu'ujee tü anuakat sümaa tü nu'wayuusekat oo'ulaka na nüchonnikana je na'wayuuse. ¹⁹Ojuittüshii naya sulu'ujee tü anuakat sümaa süpüshua tü kasakalüirua je tü lemütüsükalüirua je tü wuchiikalüirua.

²⁰Otta müshia Noé, nüpaa'uwajaakalaka ipa süpüla akumajaa wane a'ajüleepala süpüla na'ajüinjatüin kasa nümüin Maleiwa sünain nii'iyatüinjatüin nujut nümüin. Naapaakalaka waneesüwai mürüt je wuchii sa'akajee tü kasakalüirua je tü wuchiikalüirua aneekajuushikat paala nütüma Maleiwa. Nu'utakalaka saa'in sünain na'ajüin shia süpüshua saa'u tü ipa

Génesis 8:20

apaa'uwajuushikat. ²¹Talatüüsü ma'i naa'in chi Maleiwakai süka jemetüin ma'i sheejuu tü a'ajuushikat nümüin. Müsü naa'in nüle'eru'u:

“Tatüjaa aa'ulu wayuu süpüshua süna'in mo'jula'in jo'uui-wa'aya süna'inmüinre'eya laülaapa. Müiria nnojolüin to'ulejüin tü mmakat saaliijee tü kasa mo'jusü saa'inrakat wayuu. Je müiria nnojolüin to'utu'in saa'in kasa süpüshua eekai katüin o'u maa aka tü taa'inrüitpakat. ²²Eeiwa'aya tü mmakat, eeweerü ka'i je sa'wai, je eeweerü juyapu'ulia je jouktale'olu, aijeerü jemai je aijeerü walatshi, je eeweerü kashi süpüla apünajaa je süpüla asü'üjaa pünajüt”, müsü naa'in Maleiwa.

Pansaasü nünüiki Maleiwakai nümüin Noé

9 ¹Nümakalaka joo chi Maleiwakai wane pütchi analu'ut nümüin Noé je namüin na nüchonniikana süna'in maa namüin:

—Anakaja kachonniire jia, wainmaiwa na juu'uliwo'ukana sainküin mmakat süpüshua. ²Laülaajeena jia saa'u tü kasakalüirua, saa'u tü wuchiikalüirua, saa'u tü lemütüsükalüirua, je saa'u tü jimekalüirua. Natüjaajeena aa'u jia süna'in alana'aleein jia noulia. Kojuteena jia sütüma süpüshua waneepia. ³Te'ita'in paala sümüin wayuu tü wunu'ukolüirua süpüla shiküinjatüin süchon. Ayata jia süna'in jiküin shia. Otta müsia joolu'u, te'ita-weerü jümüin tü kasakat süpüshua eekai shipiajatüin yaa sainküin mma süpüla jiküinjatüin shi'irukuya. ⁴Akatsa'a nnojolüinjatüin jiküin kasa eekai nnojolüin ayu'luushin süsha. Tachiaja'in jia saa'u tüü sükajee shiain süshaka kasa süpüshua katakat atüma so'u. ⁵Müleka su'utünüle aa'in wane wayuu, kasalajaneerü tatüma nümüin chi uwomuyuukai süchiki süna'in ouktajachin nia saaliijee. Ja'itakaje süsirüinje mürüt shia, oukteeria tia ne'e saalii. ⁶Süka sükumajuushin wayuu süna'in müin aka naa'in Maleiwa, chi eekai nu'utu'in saa'in wane wayuu, süsaleechi süna'in nu'utu'inüin aa'in saalii. ⁷Tamüshii paala jia tachikua, anakaja kachonle jia, joulüiwa na juu'uliwo'ukana sainküin mmakat süpüshua —müshi chi Maleiwakai nümüin Noé.

⁸Nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Noé je na nüchonniikana:

⁹—Anii joo taya taashajaain jümaa süka te'itaain joolu'u wane pütchi pansaatüjütkaia tatüma jüpüla je napüla na eenjanakana jüchikijee jiakana. ¹⁰Te'itaain shia'aya süpüla tü wuchiikalüirua je tü kasakalüirua jümaajatkat sulu'u tü anuakat je süpüla tü süchonjeetkalüirua sainküin mmakat. ¹¹Anuu tü pütchikat te'itaakat joolu'u jümüin sünaain pansaain tanüiki: Müiria nnojolüin taja'ttirüin wayuu je tü kasakalüirua süpüshua süka wane wüin miyo'u. Je müichia maluwataain taya wane juya miyo'u süpüla saja'lajaainjatüin tü mmakat sütüma —mataashi.

¹²Ayatüsü naashajaala chi Maleiwakai namaa:

—Taküjeerü joolu'u tü taa'inreetkat süpüla jütüjaainjatüin saa'u sünaain pansaain ma'i tü tamüitpakat jümüin jiakana, namüin na juu'uliwo'ukana napüshua, je sümüin tü kasakalüirua süpüshua epijaakat joolu'u je mapeena.

¹³Eejeerü tü kasüpolüinkat sütu'upa'a sirumakat. Shiasa'a ji'rapeena jiakana tia, je müsia tü kasakalüirua sainküin mma, soteerü jaa'in tü tamüitpakat jümüin sünaain pansaatüjüliain shia. ¹⁴Je wanaa sümaa sirumain ka'ikat wanaa sümaa shii'iyataain wane kasüpolüin, ¹⁵jülüjeerü taa'in tü tamüitpakat joolu'u jümüin je sümüin tü kasakalüirua süpüshua sünaain pansaain tanüiki sünaain tamüin: “Müiria nnojolüin taja'ttirüin wayuu je tü kasakalüirua süpüshua süka wane wüin miyo'u”. ¹⁶Müshi paala taya tachikua: Ja'yapa tü kasüpolüinkat sirumatu'u, soteerü taa'in tü tamüitpakat jümüin je sümüin kasa süpüshua sainküin mma sünaain pansaajeerüin tanüiki waneepia süpüla ka'ikat süpüshua. ¹⁷Kettaaitpa joo tanüiki jümüin sünaain taküjain süchiki tü kasüpolüinkat soteetkat atüma jaa'in sünaain pansaatüjüliain tanüiki jümüin je sümüin kasa süpüshua.

Nüchiki Noé je na nüchonniikana

¹⁸⁻¹⁹Anuu nanülia na nüchonniikana Noé, na ashakatakana sulu'ujee tü anuakat: niaja'a Sem, Cam je müshia Jafet. Na apünüinshiikana nüchonni Noé, naya shikiika tü wayuukolüirua süpüshua sainküin mma. Je chi kanüliakai Cam, nia nüshi Canaán.

²⁰ Je Noé, a'yataashi joo sünain apünajaa. Nia wayuu palajachika sünain akumajaa wane apain kalu'ukot tü pünajüt “uuwa” münakat, aainjünakat aka achon wane asüüshi “wiino” münüsü. ²¹ So'u wane ka'i, asüshi Noé süpüshi tü “wiinokat”. Niperakalaka sütüma. Nutunkakalaka sümaa maichein sulu'u nejepüse. ²² Niasa'a Cam nüshikai Canaán, wanaa sümaa ni'rüin chi nüshikai sünain maichein nia, nu'unakalaka nanainmüin na nuwalayuukana süpüla nüküjainjatüin nüchiki chi nashikai namüin. ²³ Nantakalaka Sem oo'ulaka Jafet sünainmüin nejepüse chi nashikai sümaa katüno'upünaain wane ashe'inpalamana. Nasapükashii naya nünainmüin sünain nojutüin shia naa'u chi nashikai suulia ne'rüin nia sünain maichein. ²⁴ Je nüchijiraapa Noé, anapa naa'in süchikijee eperuwaa, nütüjaaitpa aa'u tü naa'inrakat Cam, chi nüchon emülieekai ma'i. ²⁵ Nümakalaka:

“Alu'uleeka Canaán.

Nieechi nachepchiaka nuwalayuu”.

Nümakalaka nüchikua:

²⁶ “Anakaja nu'waajünüle Jehová, chi Nümaleiwasekai Sem. Otta müshia Canaán, nüchepchiechi Sem.

²⁷ Tachuntüin nümüin Maleiwa süpüleerua koo'omüinjatüin nüchon Jafet süpüla kepiainjatüin shia sainküin mmakat süpüshua. Anakaja pa'aleewaawale naya namaa na nuu'uliwo'ukana Sem.

Otta müshia Canaán, nieechi nüchepchiaka Jafet”.

²⁸ Shiasa'a süchikijee nüshakatapa Noé sulu'ujee tü anuakat, koo'omüinsü 350 nuuyase nümüin. ²⁹ Ouktüshi Noé 950 nuuyase.

Na noo'uliwo'ukana Noé

10 ¹ Apünüinshii na nüchonniikana Noé: Sem, Cam je müshia Jafet. Shiasa'a süchikijee nashakatapa sulu'ujee tü anuakat, kachonshii naya. Anuu nanülia na noo'uliwo'ukana Noé: ² Na nüchonniikana Jafet, chi nüchonkai Noé: nia Gomer, Magog, Madai, Javán, Tubal,

Mesec, oo'ulaka Tiras. Ne'irukusü nanülia nala natuushikana maa'ulu yaa.

³Nayasa'a na nuu'uliwo'ukana Gomer: naya na wayuu chaje'ewaliikana Askenaz, na chaje'ewaliikana Rifat, oo'ulaka na chaje'ewaliikana Togarma. ⁴Nayasa'a na nuu'uliwo'ukana Javán: naya na wayuu chaje'ewaliikana Elisa, na chaje'ewaliikana Tarsis, na chaje'ewaliikana Quitim, oo'ulaka na chaje'ewaliikana Dodanim. ⁵Naya natuushika'aya na wayuu kepiakana sotpünaa palaa sümaa naata'awalin nanüiki oo'ulaka katatawalin ne'irukuirua.

⁶Na nüchonniikana Cam, chi nüchonkai Noé: nia Cus, Mizraim, Fut, oo'ulaka Canaán.

⁷Nayasa'a na nuu'uliwo'ukana Cus, chi nüchonkai Cam: naya na wayuu chaje'ewaliikana Seba, na chaje'ewaliikana Havila, na chaje'ewaliikana Sabta, na chaje'ewaliikana Raama, oo'ulaka na chaje'ewaliikana Sabteca. Otta na nuu'uliwo'ukana Raama: naya na wayuu chaje'ewaliikana Seba oo'ulaka na chaje'ewaliikana Dedán.

⁸Niasa'a wane nüchon Cus, Nimrod nünülia. Nia palajachika sünaín yalayalain süpüla aluwatawaa, ⁹je e'nnaajü-nüshi nia sünaín tütüin süpüla olojoo, süka nükaaliijüin nia Maleiwa sünaín o'utaa saa'in kasa simoluuna. Müsü wane pütchi maa'ulu yaa: “Anakaja nükaaliijale pia Maleiwa süpüla müinjachin aka pia Nimrod sünaín olojoo kasa simoluuna”.

¹⁰O'ttüshi Nimrod sünaín aluwatawaa yala sulu'u tü pueulokalüirua Babel, Erec, Acad, oo'ulaka Calne cha'aya sulu'u tü mmakat Sinar. ¹¹Shiasa'a süchikijee tia, o'unüshi Nimrod eemüin tü mmakat Asiria eejachire nünouktüin sükuaippa tü pueulokalüirua Nínive, Rehobot, Cala, ¹²oo'ulaka Resén. Je tü pueulo Resénkat anülia, eejatü pasanain sünaín Nínive je Cala. Otta sulu'u Cala, wainma wayuu kepiasü cha'aya.

¹³Nayasa'a na nuu'uliwo'ukana Mizraim, chi nüchonkai Cam: naya na wayuu kanüliakana Ludim, Anamim, Lehabim, Naftuhim, ¹⁴Patrusim, Casluhim, oo'ulaka Caftorim. Otta na wayuu kanüliakana Caftorim, naya natuushika na wayuu kanüliakana filisteo.

¹⁵Niasa'a Canaán, chi nüchonkai Cam, kachonshi tooloyuu piamashii. Sidón nünülia wane, oo'ulaka nünülia chi emüliee-kai, Het. ¹⁶Na nuu'uliwo'ukana Canaán, naya na wayuu kanü-liakana jebuseo, amorreo, gergeseo, ¹⁷heveo, araceo, sineo, ¹⁸arvadeo, zemareo, oo'ulaka hamateo. A'walakajaashii naya mapa sainküin mma. ¹⁹Kepiakalaka naya süpa'apünaa tü mmakat süpüshua chaje'ere'eya sulu'ujee tü pueulokat Sidón sünaïn-müinre'eya tü pueulokat Gerar, oo'ulaka chaje'ere'eya sulu'ujee tü pueulokat Gaza sünaïn-müinre'eya tü pueulokalüirua Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboim oo'ulaka Lasa. ²⁰Naya na nuu'uliwo'ukana Cam, chi nüchonkai Noé. Waneejatüwaisü nanüiki wane'ewai nakua.

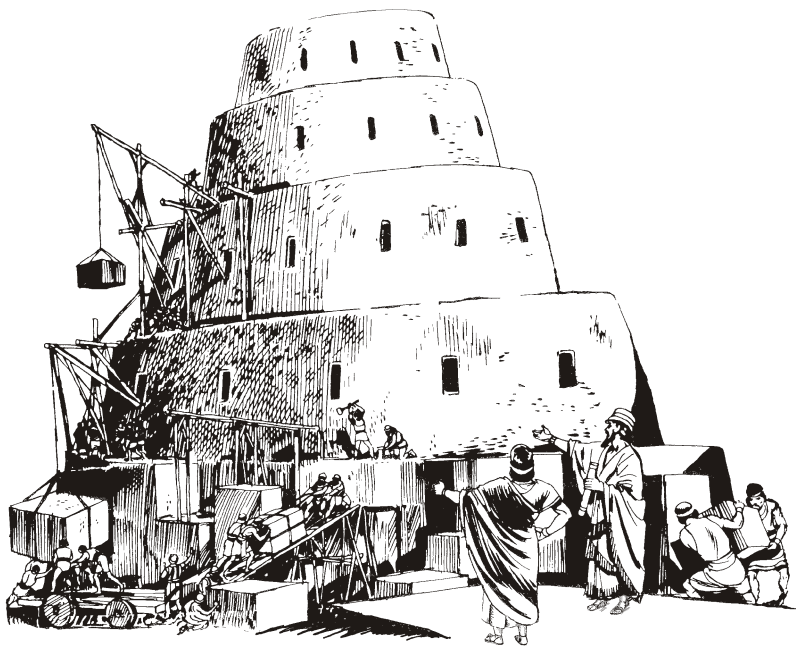
²¹Niasa'a Sem, chi nüchonkai Noé epayaakai, nia nütuu-shika Heber. ²²Na nüchonniikana Sem: nia Elam, Asur, Arfaxad, Lud, oo'ulaka Aram. ²³Nayasa'a na nuu'uliwo'ukana Aram: naya na wayuu chaje'ewaliikana Uz, na chaje'ewaliikana Hul, na chaje'ewaliikana Geter, oo'ulaka na chaje'ewaliikana Mas. ²⁴Niasa'a Arfaxad, nia nüshika Sala. Je Sala, nia nüshika Heber. ²⁵Piamashii nüchonni Heber: Peleg nünülia wane, süka wala-katüin tü wayuukolüirua sainküin mmakat wanaa sümaa jemein nia. Otta nünülia chi nimüliakai, Joctán. ²⁶Nayasa'a nuu'uliwo'ukana Joctán: naya na wayuu chaje'ewaliikana Almodad, na chaje'ewaliikana Selef, na chaje'ewaliikana Hazar-mavet, na chaje'ewaliikana Jera, ²⁷na chaje'ewaliikana Ado-ram, na chaje'ewaliikana Uzal, na chaje'ewaliikana Dicla, ²⁸na chaje'ewaliikana Obal, na chaje'ewaliikana Abimael, na chaje'e-waliikana Seba, ²⁹na chaje'ewaliikana Ofir, na chaje'ewaliikana Havila, oo'ulaka na chaje'ewaliikana Jobab. Naya na nuu'uliwo'ukana Joctán napüshua. ³⁰Kepiashii naya süpa'apünaa tü mmakat o'ttüin sotpa'ajee tü mmakat Mesa wiinnaamüin sünaïn-müinre'eya tü uuchikalüirua kanüliakat Sefar. ³¹Napüshua na nuu'uliwo'ukana Sem, waneejatüwaisü nanüiki wane'ewai nakua.

³²Je napüshua na wayuu sainküinkana mma maa'ulu yaa, naya noo'uliwo'uka na nüchonniikana Noé. Kaülesü ne'iruku na wayuukanairua wane'ewai nakua. Ne'iruku-waisü nanülia na natuushinuukana.

Nu'walakaje'eriin Maleiwakai tü wayuukolüirua sümaa
wainmainjatüin tü nanüikikat

11 ¹Paala sümaiwa, waneesaiwa'aya ne'e sünüiki tü wayuukolüirua süpüshua sainküin mma, ²o'onookuu mapü'üsü tü wayuukolüirua süpüshua chajee wiinnaajee süna'in waraitta'ain sümüin süpa'apünaa tü mmakat. Süntapaatakalaka süna'inmüin wane mma anooisü sulu'u tü mmakat Sinar. Makatakalaka tü wayuukolüirua süpa'apünaa tü anooikat süpüla ne'itaa'in nepia cha'aya napüshua.

³Shiasa'a süchikijee tia, saashajaajiraakalaka tü wayuukolüirua süna'in maa: "Joo'uya watükaiwa pootshi, wakumajaiwa pülookeirua süka, je wa'ajaiwa shia saa'u siki". Müsüjese'e nakotchijüin tü pülookekalüirua akumajuushikat natüma, nnojotkalaka che'ojaain namüin ipa. Je yala sulu'u tia mmakat, eesü mena atükia. ⁴Saashajaajiraakalaka süchi-

Génesis 11:1-4

kua: “Anashii kolotüle waya waneepia süpüla we'nnaajü-nüin sütüma wayuu suulia wa'walakaje'ennüin sainküin mma. Joo'uya wakumajaiwa wapüla wane pueulo miyo'u kakulaatsein. Je sulu'u tü pueulokat, wakumajeerü wane aliikajaalee müle'oshaatainjatüin iipünaamüin sutu'upa'a-müin tü sirumakat. Je sükajee anashaateerüin ma'i tü pueulo wakumajüinjatkat, kojuteena waya sütüma wayuu süpüshua”.

⁵Shiasa'a nnojoliwa'aya kettaain tü sukumajakat tü wayuukolüirua, nüshakatalaka Jehová nanainmüin sünnain eirakawaa sümüin tü pueulokat je tü aliikajaalee nakumajakat. ⁶Sümakalaka naa'in nüle'eru'u chi Maleiwakai sünnain maa: “Aisha'ajaa, o'ttüitpa joo tü nakumajakat. Nnojoleerü joolu'u een kasa isain nachiki, süka waneesiain joo tü ne'irukukat je tü nanüikikat. Nounteerü kasa kee'ireekat naa'in mapeena”, müshi. ⁷Shiasa'a süchikijee tia, arütkaashi Jehová nanainmüin. Sümakalaka naa'in nüle'eru'u: “Anakaja joolu'u müleka wo'unüle sa'akamüin tü wayuukolüirua wa'walakajaaiwa sükuaippa nanüiki, nnojölüjiraaiwa nayaa-watüin saa'u jamalu'ulüin nanüiki wane'ewai nakua”, müshi.

⁸Katataawakalaka sükuaippa nanüiki nütüma Jehová sümaa nu'walakaje'erüin tü wayuukolüirua yalajee yala sainküinpünaa mmakat süpüshua saaliijee tü naa'inrakat. Je saa'ujee tia, noo'ulaakalaka suulia akumajaa tü pueulokat. ⁹Je sünnülia tü pueulokat, Babel, sükajee sükatajinnüitpain sükuaippa sünnüiki tü wayuukolüirua süpüshua nütüma Jehová je su'wala-kajinnüin nütüma yalajee yala sainküinpünaa mmakat.

Na nuu'uliwo'ukana Sem, wane chi nüchonkai Noé

¹⁰Anuu nanülia na nuu'uliwo'ukana Sem. Shiasa'a maa aka piama juya süchikijee nüshakatüin Noé namaa na nüchonniikana sulu'ujee tü anuakat, antüsü nuuyase Sem, chi nüchonkai Noé, sünnainmüin 100 juya. Je so'u juyakat tia, kachonshi nia wane toolochon. Arfaxad nünülia nütüma. ¹¹Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüin Sem 500 nuuyase. Eekalaka wane nüchonni'iya.

¹²Shiasa'a süntapa nuuyase Arfaxad sünnainmüün apünüin shikii ja'ralimüün juya, kachonshi nia wane toolochon. Sala nünülia nütüma. ¹³Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüün Arfaxad 403 nuuyase. Eekalaka wane nüchonna'iya.

¹⁴Shiasa'a süntapa nuuyase Sala sünnainmüün apünüin shikii juya, kachonshi nia wane toolochon. Heber nünülia nütüma. ¹⁵Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüün Sala 403 nuuyase. Eekalaka wane nüchonna'iya.

¹⁶Shiasa'a süntapa nuuyase Heber sünnainmüün apünüin shikii pienchimüün juya, kachonshi nia wane toolochon. Peleg nünülia nütüma. ¹⁷Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüün Heber 430 nuuyase. Eekalaka wane nüchonna'iya.

¹⁸Shiasa'a süntapa nuuyase Peleg sünnainmüün apünüin shikii juya, kachonshi nia wane toolochon. Reu nünülia nütüma. ¹⁹Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüün Peleg 209 nuuyase. Eekalaka wane nüchonna'iya.

²⁰Shiasa'a süntapa nuuyase Reu sünnainmüün apünüin shikii piammüün juya, kachonshi nia wane toolochon. Serug nünülia nütüma. ²¹Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüün Reu 207 nuuyase. Eekalaka wane nüchonna'iya.

²²Shiasa'a süntapa nuuyase Serug sünnainmüün apünüin shikii juya, kachonshi nia wane toolochon. Nacor nünülia nütüma. ²³Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüün Serug 200 nuuyase. Eekalaka wane nüchonna'iya.

²⁴Shiasa'a süntapa nuuyase Nacor sünnainmüün piama shikii mekietsalümüün juya, kachonshi nia wane toolochon. Taré nünülia nütüma. ²⁵Shiasa'a süchikijee tia, koo'omüinsü nümüün Nacor 119 nuuyase. Eekalaka wane nüchonna'iya.

²⁶Shiasa'a süntapa nuuyase Taré sünnainmüün akaratsi shikii juya, kachonshi nia apünüinshii tooloyuu. Ni'itaain nanülia Abram, Nacor je müshia Harán.

Na nuu'uliwo'ukana Taré

²⁷⁻²⁹Niasa'a Taré, nia nashika Abram, Nacor, oo'ulaka Harán. Niasa'a Harán, nia nüshika Lot, Milca, oo'ulaka Isca. Ouktüshi Harán chaa nuumainru'u sulu'u wane pueulo kanüliasü Ur sulu'u tü mma kepiakat alu'u tü wayuu caldeo-

kalüirua. Ouktüshi nia kataiwa'aya no'u Taré chi nüshikai. Niasa'a Nacor, nu'wayuusetaalakalaka Milca tü nüchonkot Harán chi nimüliakai. Niasa'a Abram, nu'wayuusetaalakalaka Sarai. ³⁰Otta Sarai, machonsot shia süka maralüin.

³¹So'u wane ka'i, nukolojookalaka Taré eejee tü pueulokat Ur sulu'ukot tü mma kepiakat alu'u tü wayuu caldeokalüirua. O'unüshi yalajee yala chai nukua Canaánmüin. Nümaashi Abram chi nüchonkai, je Sarai tü na'üikat, nu'wayuuse Abram, oo'ulaka Lot chi nüchonkai Harán. Akatsa'a nantapa sulu'umüin wane pueulo kanüliasü Harán, makatüshii naya cha'aya. Nnojoliishii ayatüin sünaín o'unaa Canaánmüin. ³²Ouktüshi Taré 205 nuuyase yala sulu'u Harán.

Aneekünüshi Abram nütüma Jehová

12¹Wanaa sümaa kepiain Abram sulu'u tü mmakat Ur, nümakalaka Jehová, chi Maleiwakai, nüümüin: “Anakaja joolu'u müleka pu'unüle yalajee yala sulu'ujee tia mmakat eere kepiain pia maa'ulu yaa. Püpütaa nüpüla chi püshikai je süpüla süpüshua tü wayuukolüirua kepiakat pümaa. O'üneechi joo pia eemüin wane mma tee'iyatüinjakat pümüin. ²Anakuaippaleechi pia tatüma. Watteerü saalin tü puu'uliwo'ukalüirua. Kojuteena naya sulu'upünaa tü suumainkalüirua wayuu süpüshua. E'nnajinneerü tatüma tü pünüliakat saa'ujee anainjatüin pükuaippa. Je sünaínjee tü kasa anasü taa'inreetkat püka, anakuaippaleerü wayuu wainmaya. ³Chi wayuu anakai anüiki pümüin, tee'iyateerü tü ta'anasiakat nüümüinya. Alu'ujasa chi wayuu o'ulejakai pia, kasalajaneerü nüümüin tia tatüma. Je paa'ujee piakai, süchunteerü tamüin wayuu sainküin mmakat süpüla anakuaippalüinjatüin shia tatüma maa aka anakuaippalin pia tatüma”, müshi chi Maleiwakai nüümüin Abram.

⁴⁻⁵Shiasa'a süntapa nuuyase Abram sünaínmüin akaratshi shikii ja'ralimüin juya, nu'unakalaka sulu'ujee tü pueulokat Harán uuchimüinkuaishi sünaínmüin tü mmakat Canaán, maa aka tü nümakat paala Jehová nüümüin. Nümaasü Sarai tü nu'wayuusekat oo'ulaka Lot nüchonkai

Génesis 12:1-5

wane nimülia ouktüshi. Je nūmaasü süpūshua tü namü'ü-nüinkat je tü nawashirüinkat je tü nachepchiakalüirua naya-lainkat wanaa sūmaa kepiain naya cha'aya Harán.

Shiasa'a nüntapa Abram je na nūmaajanakana Canaán-müin, ⁶waraittūshii naya sulu'upūnaa tü mmakat sūnain nantüin eemüin wane pueulo kanüliasü Siquem. Tü wayuukolüirua cananeokat anülia, yaatüjülia kepiain sulu'u tia mmakat wanaa sūmaa nüntüin Abram. Je yaa sulu'u Siquem, antüshi Abram eemüin wane wunu'u eere nachuntüle na wayuu cananeokana sümüin tü namaleiwaseyaasükalüirua. More münüsü tü wunu'ukot natüma na cananeokana süka kojutüin shia natüma. ⁷Süpülapūnaa nu'unüin Abram yalajee eejee tü wunu'ukot More sulu'u noumain na cananeokana, ee'iyataashi Jehová nümüin sūnain maa nümüin: “Süpūshua mmakat tüü, shiimüin sūnain taapeerüin shia namüin na puu'uliwo'ukana”, nūmakalaka nümüin. Mūshijese'e nükumajüin Abram wane a'ajüleepala süpüla na'a'jüinjatüin kasa nümüin Maleiwa sūnain nii'iyatüinjatüin nujut nümüin sulu'u tü pueulokat eejachire nii'iyataain nümüin. ⁸Shiasa'a süchikijee tia, o'unüshi Abram chaa uuchimüin sulu'umüin wane mma sa'akasü uuchi. Ni'itaain nejepüse yala pasanain sūnain piamasü pueulo, wüinpujeeru'u sūnain Bet-el je waapūnaa sūnain Hai. Je cha'aya eere natunkapünaain, nükumajüin Abram wane a'ajüleepalaya nümüin Jehová sūmaa nii'iyatüin nujut nümüin. ⁹Nu'unakalaka Abram nüchikua uuchimüin sūnain nutunkapünaain sainküinpūnaa mma sūnain o'onowaa shiinalu'umüin tü mmakat Canaán eemüin wane mma maa'inyatuuisü kanüliasü Neguev.

Abram je Sarai sulu'u Egipto

¹⁰Shiasa'a süchikijee ni'itaain nejepüse Abram sulu'u tü mma Neguevkat, antalaa müsüja'a wane jamü sümüin süpūshua tü mmakat Canaán. Jashichipa ma'i tü jamukat, no'onookalaka Abram chaa wopumüinmüin eemüinre kepiain naya kojuya kashi maa aka saa'in wayuu naatajatü cha'aya sulu'u tü mmakat Egipto. ¹¹Otta nalü'ütüpa sūnain antaa sulu'u tü mmakat Egipto, nūmakalaka Abram sümüin Sarai tü nu'wayuusekat: “Kaatei, mmotsü taa'in soo'opūnaa wane kasa. Eesü süpüla kamalain pia

namüin na wayuu Egiptoje'ewaliikana süka anasüchoin ma'i pia. ¹²Nu'wayuuse' meena tamüin ne'rapa pia. No'uta aa'inchija'a taya. Otta piakat, nnojoleerü no'utüin aa'in. ¹³Anakaja joolu'u müleka punujulajüle tachiki noulia sünain ta'wayuusein pia. 'Pawalaawashii waya', püma ne'e namüin. Je saa'ujee mülieenain naya pii'iree, namüliajeechi taya pünainjee", nümakalaka Abram sümüin Sarai.

¹⁴Shiasa'a nantapa sulu'umüin tü mmakat Egipto, ne'rakalaka na wayuu Egiptoje'ewaliikana Sarai sünain anasüchoin ma'i shia. ¹⁵Je ne'rapa Sarai na ni'ipajanakana chi sülaülakai Egipto, Faraón münakai, naküjakalaka nümüin süchiki süntüin wane jierü anasüchoin ma'i. Otta müshia Faraón, nüsaa'je'erakalaka shia süpüla nu'wayuuseinjatüin shia maa aka tü wane nu'wayuusekalüirua. ¹⁶Je sükajee "tawala" sümüin Sarai nümüin Abram, kaaliikalaka nia sünainjee nütüma chi sülaülakai mma. Nüsülajüin nümüin anneerü, kaa'ula, paa'a, püliikü, "camello", oo'ulaka wayuu achepchieeirua.

¹⁷Otta süka naapaain Faraón Sarai süpüla nu'wayuuseinjatüin, nuluwataakalaka Jehová wane wanülüü aisü ma'i nünainmüin je nanainmüin napüshua na kepiakana nümaa. ¹⁸Neenakünakalaka Abram nütüma Faraón sünain nüsakirüin nia: "Aisha'ajaa, pümeejüin yala ma'i taya. ¿Jamüsü punujulajaka'a süchiki toulia sünain pu'wayuusein shia, ¹⁹'Pawalaawashii waya' pümaka'a tamüin? Taapaataairüje shia süpüla ta'wayuuseinjatüin. E'rüitaaleeja'aya ma'i pia wayumüin tamüin. Anuu pümata pu'wayuusekat. Pumaa pümata shia. Ju'una jumata joolu'u yaajee yaa toulia", nümakalaka Faraón nümüin Abram. ²⁰Nuluwataain joo Faraón chi sülaülakai tü surulaatkalüirua süpüla ne'ikajaainjachin Abram sümaa tü nu'wayuusekat je tü nümü'ünüinkat chaa wiinnaa süpüla najuittirüinjanain naya sulu'ujee Egipto.

Akatalaashi Lot nuulia Abram

13 ¹⁻²Wainma joo washirüü nüma'ana Abram. Eesü nüma'ana anneerü, kaa'ula, paa'a, pülaata je ooro. Shiasa'a süchikijee nujuittinnüin sulu'ujee Egipto, nüle'ejakalaka nüchikua sümaa süpüshua tü nümü'ünüin-

kalüürua sulu'umüin tü mmakat Neguev eejachikai kepiain alu'u paala nia. Nümaajatü Sarai tü nu'wayuusekat oo'ulaka Lot chi nüchonkai Harán nimüliakai Abram. ³No'unakalaka yalajee sulu'ujee tü mmakat Neguev sünnain no'onooiin palaapünaa sünnain tü pueulokat Bet-el. Nantakalaka eejanainkama'a natunkapünaain paala yala pasanain sünnain tü pueulokalüürua Bet-el je Hai. ⁴Je cha'aya, e'itaashinkama'a paala Abram wane a'ajülee-pala. Nüchuntakalaka joo nüchikua yala nümüin Jehová sünnain nii'iyatüin nujut nümüin.

⁵Otta müshia Lot, kamaajanashi nu'wayuuse je na nüchonniikana je müsia tü nüchepchiakalüürua. Je eesü wainma kasa nüma'ana, maa aka nüma'ana Abram, anneerü, kaa'ula, oo'ulaka paa'a. ⁶Je saa'ujee tia, mouisü tü mmakat napüleerua nayakana piamale'e süka wainmain nama'ana anneerü, kaa'ula oo'ulaka paa'a. Aja'ttüsü joo shiküle mma je süpana wunu'u süpüleerua tü namü'ünüinkalüürua. Je acho'ujaasü wüin süsüinjatüin tü mürütikalüürua süpüshua. ⁷Je nnojoliishii nayain namüiwain sulu'u tü mmakat. Eejatü wanaa namaa kepiain tü wayuu cananeokalüürua oo'ulaka ferezeokalüürua cha'aya sulu'u tia mmakat. Atkaashijese'e na aa'inmajülüikana tü nümu'ünüinkat Abram namaa na aa'inmajülüikana tü nümu'ünüinkat Lot. ⁸Shiasa'a so'u wane ka'i, nümakalaka joo Abram nümüin Lot: “Kaatei, pia nüchonkai temülia. Nnojotsü anain, saa'in tamüin, na'ülüjaajiraain na arüleejülüikana wamüin. Süka jamüin, tachonya ne'e pia, süka nüchoin temülia pia. ⁹Anakaja müleka joolu'u wapaajiraale. Mülo'usü'üsa'a ma'i tü mmakat wapüleerua. Püneeka tü püchekakat püpüleerua jalakualinjachin pia. Ja'itakaje paapaain wüinpumüinmüin, o'üneechi taya wopumüinmüin. Ja'itakaje paapaain wopumüinmüin, o'üneechi taya wüinpumüinmüin”, müshi Abram nümüin Lot.

¹⁰Eirakaashi joo Lot sümüin shi'ipapa'a tü mmakat süpüshua. Nünanaja amüinrü tü mmakat eere sülatüin tü süchi kanüliakat Jordán je eere tü pueulochon kanüliakat Zoar. Wüituuisü ma'i ni'rüin tü mmakat, mataasü aka

saa'in tü apainkat Edén ni'itaalakat paala Jehová, mataasü aka saa'in tü mma kekülesükat sulu'u Egipto. Nnojoliwajatüja'a saja'ttinnüin nütüma Jehová tü pueulokat cha'aya kanüliakat Sodoma je müsia Gomorra.

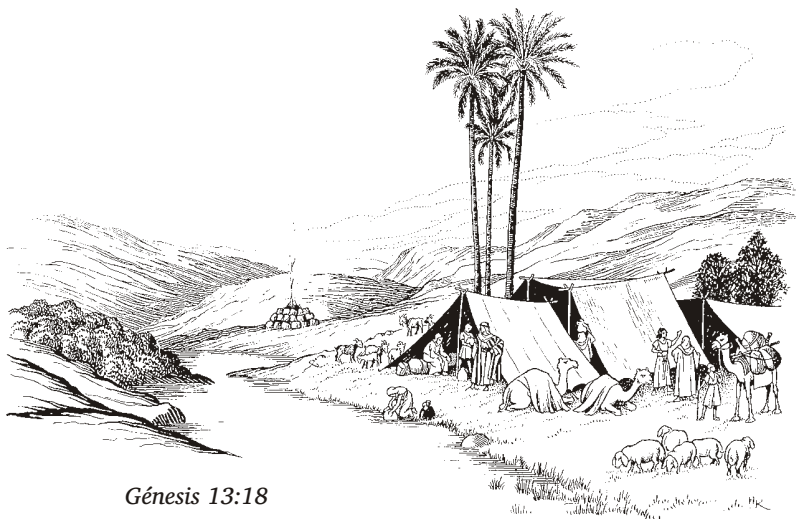
¹¹⁻¹³Shiakalaka nüneeküin joo Lot tü mma eere sülatüin tü süchi Jordánkat süpüla yalainjachin nia sulu'u. O'unü-shijese'e nia okolojooín cha'aya wüinpumüin. Ni'itaakalaka nejepüse chaa sa'aka tü pueulokalüirua sotpa'akat tü süchi Jordánkat je pejeshi nia sünain tü pueulokat Sodoma, eere kepiain wayuu mojulaashaatasü ma'i, wayuu kaainjarat waneepia nu'upala Jehová. Niakalaka Abram makatüin sulu'u tü mmakat Canaán.

¹⁴Shiasa'a mapa nüchikiru'u Lot, ee'iyataashi Jehová nümüin Abram sünain maa nümüin: “Piirakaa joolu'u sümüin tü mmakat süpüshua, chaa palaamüin je uuchimüin, chaa wüinpumüin je wopumüin. ¹⁵Süpüshua tü mma pi'ra-kat, taapeerü shia pümüin je sümüin tü puu'uliwo'ukalüirua. Shieerü noumainka waneepia süpüla ka'ikat süpüshua. ¹⁶Watteerü saalii puu'uliwo'u tatüma. Iseerü süchiki ayaa-wajünaa, maa aka isain achikii shiyaawajünüin tü jasai sotpa'akat palaa. ¹⁷Anakaja joolu'u puwaraijaale piirakaaiwa sümüin tü mmakat süpüshua, süka shiimüin sünain taapeerüin süpüshua shia pümüin”, nümakalaka chi Maleiwakai nümüin.

¹⁸O'una müshia Abram okolojooín eemüin wane pueulo kanüliasü Hebrón. Makatüshi nia cha'aya sümaa kepiain peje sünain wane wunu'ulia eere nüchüntüle wane wayuu kanüliashi Mamre sümüin tü nümaleiwaseyaasükalüirua. Je cha'aya, nükumajakalaka Abram wane a'ajüleepala süpüla na'ajüinjatüin kasa nümüin Maleiwa sünain nii'iyatüin nujut nümüin.

Alejünüshi Lot Nütüma Abram

14 ¹⁻²Wanaa sümaa kepiain Abram sulu'u Hebrón, eesü wane atkawaa natüma na sülaülashiikana wayuu. Wane pienchishii noo'omüin wane ja'raishii. Otta na pienchishiikana, niaja'a Amrafel, sülaüla tü pueulokat Sinar; Arioc, sülaüla tü

Génesis 13:18

pueulokat Elasar; Quedorlaomer, sülaüla tü pueulokat Elam; je müshia Tidal, sülaüla tü pueulokat Goim. Otta na ja'raishiikana, niaja'a Bera, sülaüla tü pueulokat Sodoma; Birsä, sülaüla tü pueulokat Gomorra; Sinab, sülaüla tü pueulokat Adma; Semeber, sülaüla tü pueulokat Zeboim; je müshia sülaüla tü pueulokat Bela. (Suwala'ata sünülia Bela, Zoar münüsu.)³⁻⁴ Na ja'raishiikana, aluwataana aa'uchii paala nütüma Quedorlaomer so'u poloo piammüin juya. Shiasa'a so'u tü polookot apünüinmüin juya, aashajaajiraashii naya shikiira joo tü atkawaakat nümaa Quedorlaomer süpa'a wane nasapü kanüliasü Sidim süka nayouktüitpain nuluwataainjachin naa'u. (Otta tü mma natkaainjatkät alu'u, shia tü Mar Salado münakat maa'ulu yaa.)

⁵Otta müshia Quedorlaomer, nütüjaapa saa'u nütkaanüinjachin amaa natüma na ja'raishii sülaülashiikana pueuloirua, nuunejaakalaka na nümejuunakana, na apünüinshiikana sülaüla pueuloirua, je müsia süpüshua tü wayuu namaajatkalüirua. Je süma'inru'u, natkaakalaka palajana namaa wane na'ünü'üya katata noulia na ja'raishiikana sülaüla pueuloirua. Aya-münnüshii naya nütüma Quedorlaomer. Anaa na wayuu akana-juukana nütüma: wayuu refaíta sulu'u tü pueulokat Astarot Kar-

naim; wayuu zuzita sulu'u tü pueulokat Ham; wayuu emita sulu'u tü pueulokat Save-quiriataim; ⁶je müsia wayuu horeo kepiakat saa'u tü uuchikat Seir je süpa'a tü anooikat Parán uuchipünaakat sotpa'a mma maa'inyatuuisü. ⁷Shiasa'a süchikijee nüyamülüin Quedorlaomer tia nü'ünüükalüirua, o'unüshi namaa na nümejuunakana palaamüin süna'in atkawaa namaa na wayuu sulu'ukana tü pueulokat En-mispat. (Suwala'ata sünülia En-mispat, Cades münüsi.) Nüyamülüin süpüshua tü wayuu amalecita oo'ulaka tü wayuu amorreo kepiakat sulu'u Hazezon-tamar.

⁸Nakotchijiraataalakalaka joo na ja'raishiikana sülaüla pueuloirua sulu'u tü mmakat Sidim süpüla atkawaa nümaa Quedorlaomer je namaa na nümejuunakana. Naainnua: naya na sülaülashiikana tü pueulokalüirua Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboim, oo'ulaka Bela. ⁹Natkaakalaka na ja'raishiikana sülaülashii pueuloirua namaa na pienchishii-kana. Naainnua: nia Quedorlaomer, sülaüla tü pueulokat Elam; Tidal, sülaüla tü pueulokat Goim; Amrafel, sülaüla tü pueulokat Sinar; je müsia Arioc, sülaüla tü pueulokat Elasar.

¹⁰Akanaluushii na ja'raishiikana natüma na pienchishii-kana. Otta süpa'a tü mmakat Sidim eejanale natkaain, wainma ishi kalu'usü mena. Shiasa'a wanaa sümaa neipinnüin na namaajanakana chi sülaülakai Sodoma je chi sülaülakai Gomorra, ojutuushii wainma sulu'u tü ishikalüirua. Naya ne'e na apünüinshiikana ne'ipa, ountüin isajüin noulia na na'ünüü-kana süpüla nonujulaainjanain chaa sa'aka tü uuchikalüirua.

¹¹Süchikijee niyamülüin Quedorlaomer tü nü'ünüükalüirua, nikerotkalaka namaa na apünüinshiikana nümejuuna sulu'u-müin tü pueulokalüirua Sodoma oo'ulaka Gomorra süna'in nasi-rüin süpüshua tü suwashirüinkat je tü eküütakat. No'unakalaka süchikijee tia yalajee yala. ¹²Otta sulu'u tü pueulokat Sodoma, kepiashi Lot, chi nüchonkai nimülia Abram. Amaanüshi nia'aya sümaa süpüshua tü nuwashirüinkat natüma na pienchishii sülaülashiikana.

¹³Niasa'a wane wayuu sa'akajachikai tü asaajaaushikat sulu'ujee Sodoma, a'luwataashi nujuuna Quedorlaomer. Nu'unakalaka nüna'inmüin Abram süpüla nüküjainjatüin

nümüin nüchiki Lot sünain nümaanüin natüma na pienchishii sülaülakana pueulo. Je müshia Abram, sünain wayuuin hebreo nia, kepiashi sa'aka wayuu nnojotkat hebreoin, eere kepiain chi wayuu amorreo kanüliakai Mamre. Kejepüseshi Abram peje sünain wane wunu'ulia eepü'üle nüchuntüin Mamre sümüin tü nümaleiwaseyaasükalüirua. Eeshii wane nuwalayuu Mamre kanüliashii Escol je Aner. Naya nümejuunaka Abram. Ee aa'inchii waneepia süpüla akaaliijaa Abram sünain atkawaa noulia na nü'ünüükana.

¹⁴Mayaasü nütüjaapa saa'u Abram sünain nüta'ünnüin Lot, nuunejaakalaka napüshua na wayuu nümaajanakana. Eeshii maa aka 318 tooloyuu nipialu'ujeejanakana Abram. Oushikajaashii naya nachiirua na pienchishiikana sülaüla pueuloirua chaa watta palaamüinkana, eemüin tü mma kanüliakat Dan. ¹⁵Otta chamüin cha'aya, nükatajüin Abram na wayuu nümaajanakana süpüla nashutüinjanain saa'uirua. Nashutakalaka saa'uirua sa'wai. Ayamütsü natüma. Neipirakalaka joo shia wattamüin sotpa'amüin tü pueulo kanüliakat Hoba yala palaapünaa sünain tü pueulo Damascokat. ¹⁶Nülejakalaka Abram noulia süpüshua tü kasa je wayuu nasajaakat sulu'ujee tü pueulokalüirua Sodoma je Gomorra. Alejüna müshija'a Lot, chi nüchonkai nimülia Abram, sümaa tü nuwashirüinkat, je müshia na wayuu asiirukana wanaa nümaa, wayuu eekai tooloin je jierüin.

Melquisedec, achuntüshi nüümüin Maleiwa naa'u Abram

¹⁷Ale'ejüshi Abram nüchikua süchikijee nükanajüin atkawaa nuulia Quedorlaomer je suulia sülaülakalüirua pueulo nümaajatkat. Otta chi sülaülakai tü pueulo Sodoma münakat, o'unüshi eemüin wane nasapü kanüliasü Save nüpanapa Abram. (Suwala'ata sünülia tü nasapükat, Nuumain Chi Laülaashikai, münüsü.) ¹⁸Nüntakalaka'aya wane alaülaa kanüliashi Melquisedec, sülaülakai tü pueulokat Salem. Nia wane sacerdote e'itaaushi nütüma chi Maleiwa Miyo'ushikai ma'i. Nüsülajakalaka Melquisedec pan oo'ulaka “wiino” nüümüin Abram je namüin na nümaajanakana. ¹⁹Nüchuntakalaka Melquisedec nüümüin chi Maleiwakai

naa'u Abram sünain maa: “Maleiwakalee, pia Miyo'ushikai ma'i, pia kakumalakai kasa süpüshua chaa iipünaa je yaa mmolu'u, anakaja pii'iyatüle pa'anasia nümüin Abram. ²⁰Wa'waajüin pia Maleiwa Miyo'ushikai ma'i, süka pükaalii-jain Abram süpüla niyamülüinjatüin nü'ünüü”, müshi. Otta müshia Abram, naapakalaka nümüin Melquisedec polo'owai sünainjee polo'owai shikii tü nüsitkat sünainjee atkawaa.

²¹Otta müshia chi sülaülakai Sodoma, nümakalaka nümüin Abram:

—Tachuntüin pümüin nale'ejüin nepialu'umüin na wayuu asaajaaushikana sulu'ujee Sodoma. Otta tü wawashirüinkat, woo'ulaajeerü püpüla saa'u tü paa'inrakat wamüin —müshi.

²²Nüsouktakalaka Abram:

—Nnojo, nnojoleerü makatüin tama'ana tü juwashirüinkat. Süka jamüin, pansaasü tanüiki nu'upala Jehová, chi Maleiwakai Miyo'ushikai ma'i, chi Kakumajalakai kasa süpüshua chaa iipünaa je yaa mmolu'u, ²³sünain nnojoleerüin makatüin tama'ana tü juwashirüinkat, ja'itakaje wane shi'ipa jiitpai, ja'itakaje süülia süsapaatse wayuu je kasa eekai een ne'e, suulia pümajüin tamüin mapeena: “Washitshi tatüma Abram”. ²⁴Nnojoleerü kasain apütaain tapüla. Shia'alaja'a ne'e tü kasa nekakat na wayuu tamaakana. Naya tachuntaka ne'e apüleerua na temējuunakana Aner, Escol, oo'ulaka Mamre, makatüinjatüin süpüshi tü juwashirüinkat napüla süka nasalain shia sünainjee atkawaa —nümakalaka Abram nümüin chi sülaülakai Sodoma.

Kachonjeechi Abram naashin Maleiwa

15 ¹Shiasa'a so'u wane ka'i süchikijee nütkaain Abram namaa na sülaülakana pueuloirua, naapakalaka nünüiki Jehová, müshi ni'rakai niyolojo nu'upalu'u sünain maa nümüin:

—Abramkalee, nnojo mmolüin pia sheema tü pi'rakat je tü paapakat joolu'u. Taya aa'inmajüika pia, makai aka saa'in wane nuunjulaaya wane atkaai suulia ni'ipolo. Anakuaippaleechi pia tatüma —müshi chi Maleiwakai nümüin.

²⁻³Nūsouktakalaka Abram nümüin:

—Jehovákalee, Maleiwa Pülashikai ma'i, ¿jamüshi nnojoka'a pükaaliijain taya süpüla kachoinjachin taya? Müleka ouktüle taya sümaa machonwaa, nnojoleerü kasain anain apüla tamüin tü paapeetkat tamüin. Aisha'ajaa, nia'alüünjachi ne'e wane tachepchia tapaaanjachikai apüla tü tawashirüinkat, nieechi Eliezer chi wayuu Damascoje'ewaikai —müshi Abram nümüin Maleiwa.

⁴Nūsouktakalaka Jehová:

—Nnojo, nnojoshi niainjachin chi püchepchiakai Eliezer apütaain apüla tü puwashirüinkat. Chi püpaainjachikai apüla, nieechi chi püchonkai, chi shiimüinshika'iya süna'in püchoin —nümakalaka chi Maleiwakai nümüin.

⁵Ayu'nnüshi joolu'u Abram anooipa'amüin nütüma Jehová süna'in maa nümüin:

—Piirakaa iipünaa sirumatu'umüin süpüla piyaawajüin-jatüin tü shüliwalakalüirua maa aka puuntüle. Tü puu'uliwo'ukalüirua, meerü aka tü shüliwalakalüirua süna'in isain süchiki shiyaawajünüin —nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Abram.

⁶Otta müshia Abram, katsüintpa süchikua'aya nünoula nünain Jehová. Je süna'injee nünoujain nünüiki, nücheka achikit Maleiwa anajiraain Abram nümaa.

⁷Shiasa'a süchikijee tia, nümakalaka Jehová nüchikua nümüin Abram:

—Tayakai, taya Jehová kai anülia. Taya o'uniraka pia sulu'ujee tü pueulokat Ur eere kepiain tü wayuu caldeokalüirua, süpüla taapüinjatüin pümüin tü mmakat kepiakat alu'u pia maa'ulu yaa süpüla shiainjatüin puumain —müshi Maleiwakai nümüin.

⁸Nüsakirakalaka Abram:

—Jehovákalee, Maleiwa Pülashikai ma'i, ¿kasa tatüja-weetka anainjee süna'in shiimüin toumainjatüin tü mmakat?

⁹Nūsouktakalaka chi Maleiwakai:

—Püsaaja tamüin wane paa'a, wane kaa'ula jierü, oo'ulaka wane anneerü toolo apünüinwalin nouyase. Je püsaaja tamüin wane wawaachi oo'ulaka wane toomasü —müshi nümüin.

¹⁰Nüntirakalaka Abram tü mürütkaüürua je tü wuchii-kaüürua nünainmüin Maleiwa. Nu'utakalaka saa'in tü mürütkaüürua sümaa nuwajüin shia sümaa ni'itaa'in mmo-lu'u süna'in suwa'luushin. Otta tü wuchiikaüürua, nu'utakalaka saa'in süna'in nnojolüin nuwajüin. ¹¹Na'atajakalaka Abram tü samutkaüürua suulia shikajüin shi'iruku tü mürütkaüürua je tü wuchiikaüürua. ¹²Shiasa'a motsochonpa ka'ikat, ashutüsü wane lapü mülo'ushaata naa'u Abram. Niimolojooshaatakalaka ma'i süka kojoshootoin piyuushii nü'lapüinru'u.

¹³Nümakalaka Jehová nümüin Abram nü'lapüinru'u:

—Taküjüin paala pümüin tü shiimainkat: Cheena na puu'uliwo'ukana kepiain 400 juya sulu'u wane mma naata. Ne'reerü namüiala wanaa sümaa achepchia'in naya sütüma tü wayuu koumainkat tia mmakat. ¹⁴Otta tü wayuu kachepchia'injatkat na puu'uliwo'ukana, süsaleena tatüma. Je wanaa sümaa najuitteenain na puu'uliwo'ukana sulu'ujee tia mma naatakat, nalü'üjeerü wainma suwashirüin. ¹⁵Otta joo piakai, pi'reerü laülawaa sümaa talataa aa'in. Oukteechi pia süna'in anain paa'in je e'nneerü pujut wanaa sümaa pülapajünüin aa'u. ¹⁶Shiasa'a keraapa tü 400 juya naa'u cha'aya, ale'ejeena na puu'uliwo'ukana yaamüin yaa sulu'u-müin tü mma taapüinjatkat namüin. Nnojoleena ale'ejüin süpülapünaa tü 400 juya, süka nnojoleechin keraa'in taya süpüla süsalainjatüin tatüma saainjala tü wayuu amorreoka-lüürua yaaya sulu'u tü mmakat Canaán —nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Abram nü'lapüinru'u.

¹⁷Je süntapa piyuushii saa'u tü mmapa'akat, shii'iyataalaa sümakalaka wane wushu kalu'usü sikemechi kait-tataasü sükamüsalain. Oo'ulaka ee'iyataasü wane siko'u kawaralainsü. Leeyatüsü sa'akapünaa tü asalaakalüürua. ¹⁸Je wanaa ma'i sümaa tia, naashajaakalaka Jehová nümüin Abram süna'in ni'itaa'in nüpüla wane pütchi pansaatüjütka'ia nütüma süna'in maa: “Abram, pansaasü tanüiki pümüin. Taapeerü namüin na puu'uliwo'ukana tü mmakat süna'inje'eree süüle Egipto süna'inmüinre'eya tü süchi miyo'usukat Éufrates, ¹⁹tü mmakat eere kepiain

wayuu ceneo, wayuu cenezeo, wayuu cadmoneo,
²⁰wayuu heteo, wayuu ferezeo, wayuu refaíta, ²¹wayuu
 amorreo, wayuu cananeo, wayuu gergeseo oo'ulaka
 wayuu jebuseo”.

Agar je Ismael

16 ¹Machonyü'iya Abram süka maralüin Sarai. Eeka-
 laka wane süchepchia Sarai, wane wayuu Egiptoje'e-
 wat, kanüliasü Agar. ²Shiasa'a so'u wane ka'i, sümakalaka
 Sarai nümüin Abram:

—Maratsü taya nütüma Jehová. Paapa pümaala tanüiki.
 Anakaja müleka püinkaale sümaa tü tachepchiat. Kasataa-
 lejese kachoin taya sünainjee —müsü.

—Meerüja'a —nümakalaka Abram.

³Saapüinjese'e Sarai Agar tü süchepchiakat nümüin
 Abram süpüla nüinkaainjachin sümaa. (Je so'u tia, polooina
 juya Abram je Sarai tü nu'wayuusekat sünain kepiain yaa
 sulu'u tia mmakat Canaán.) ⁴Ainkaa müshia Abram sümaa
 Agar je ipuotkalaka shia. Je sütüjaapa Agar sünain ipuolüin
 shia, a'waataasü sulu'u sukuaippa sünain pülain saa'in suu-
 lia Sarai tü sülaamainkat.

⁵Sümakalaka Sarai nümüin Abram:

—Pia kasitka Agar süpüla shi'rüinjatüin wayumüin
 tamüin. Taya tayakat kaapajalaka shia pümüin. Jama joo-
 lu'u, piirakaa sümüin tü alatakat. Shiasa'a süchikijee sütü-
 jaaitpain saa'u ipuolüin shia, pülaitpa saa'in toulia. Nia atü-
 jaaka saa'u Jehová jaralin anain aa'inrala yaa, tayalein je
 pialein —müsü Sarai nümüin Abram.

⁶Nüsouktakalaka Abram sümüin:

—¿Jamüsü jashichika'a pia? ¿Nnojotsüjasa pipiuuna-
 sein? Acheküsü soonooiin sümaa tü pünüikikat. Paa'inra tü
 paa'inreekat süka —müshi sümüin Sarai tü nu'wayuusekat.

Je so'ule'eya tia, mülia aa'inrü Agar süpüleerua Sarai.
 Suluwataakalaka Agar saaliijee tia.

⁷Shiasa'a wanaa sümaa waraitta'ain sümüin Agar eepü-
 naa wane mma maa'inyatuuisü, süntakalaka sünain wane
 wüin palatüsü sotpa'a tü wopu chawatkat sünainmüin tü

pueulo Shurkat anülia. Nüntakalaka wane aapiee sünnainmüin. Nia Jehová sükuaiipalu'uka aapiee. ⁸Nümakalaka sünnüin Agar:

—Tachee, pia Agarkat anülia, pia süchepchiakat Sarai, ¿jalajeessü pia? ¿jalainjatü pia joolu'u? —nümakalaka Jehová sünnüin.

Süsouktakalaka nünnüin:

—Aluwataaitpa taya suulia tü talaamainkat. —müsü Agar nünnüin Jehová.

⁹Nümakalaka sünnüin:

—Püle'aja püchikua'aya sünnainmüin Sarai tü pülaamainkat sünnain jüüjüünjatüin pia sünnüin püchikua.

¹⁰Ayatüshia aashajaain Jehová sünnain maa sünnüin Agar:

—Shiimüin tü tamakat pünnüin: Taapeerü pünnüin watta saalii puu'uliwo'u. Iseerü süchiki shiyaawajünün süka wainmeerün shia. ¹¹Jemeyuleerü pia nümaa wane jo'uu toolo je pi'itaajeerü nünülia chi jo'uukai Ismaelün, süka naapün Jehová tü pünüikikat sünnain achuntaa nünnüin kaaliwaa su'utpünaa tü pümülialakat. ¹²Wayuu yalalayainjachi aa'in ma'i nia sünnain wayuu maluwataaujeechin nia sütüma wayuu, maa aka naa'in wane püliikü sareerü. Wainmeerü nü'ünüü süka nütkaajiraajeechin sümaa wayuu süpüshua. Je nnojoleechi aleewain sümaa tü nüpüshikalüirua —nümakalaka Jehová sünnüin Agar.

¹³Shiasa'a süchikijee tia, müsü saa'in süle'eru'u Agar sünnain maa: “Shiimün te'rüichipain chi Maleiwakai sümaa nnojolün ouktün taya saaliijee”. Je saa'ujee tü nümakat Jehová sünnüin, sümakalaka nünnüin “Pia Maleiwa e'rakai taya”. ¹⁴Je maa'ulu yaa sünnülia tü wüinkat sütüma wayuu “Kato'uchi E'rakai Taya” münüsü. (Je tü ishikat maa'ulu yaa, ichaa pasanain sünnain tü pueulokalüirua Cades je Bered.)

¹⁵Shiasa'a süchikijee süle'ejapa Agar eemün Sarai, jemeyutsü nümaa wane jo'uu toolo. Ni'itaakalaka Abram Ismaelün nünülia chi nüchonkai. ¹⁶Je nuuyase Abram wanaa sümaa jemeyulün Agar, mekiisat shikii aippiruamün juya.

Aluwataanüshi Abraham sünain o'yotoonaa ata

17 ¹Shiasa'a süntapa nuuyase Abram sünainmüin mekietsat shikii mekietsalümüin juya, ee'iyataashi Jehová nümüin sünain maa nümüin:

—Taya chi Maleiwa Pülashikai ma'i. Anakaja müleka jüüjüüle pia tamüin sünain poonoon sümaa tanüiki waneepia. ²Te'itaajeerü joo püpüla wane pütchi pansaatüjütkaia tatüma. Watteerü saalii tatüma tü puu'uliwo'ukalüirua —nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Abram.

³Nu'wachiraakalaka Abram nümülatu'u chi Maleiwakai sünain nii'iyatüin nujut nümüin. Ayatüsia joo tü naashajaa-lakat chi Maleiwakai nümüin:

⁴—Anii taya aashajaain pümaa sünain te'itaain püpüla tü pütchi pansaatüjütkaia tatüma. Müsü tü pütchikat: Piee-chi shikiika wayuu wainma, e'irukuu wainma, sainküin mmakat süpüshua mapeena. Shiümüin sünain sükettaajeerüin tü pütchikat. ⁵Je tü pünüliakat, nnojoleerü Abram münüin. Süchikijee ka'ikat tüü, Abrahamjatü pünülia, süka tee'iratüitpain shia. Süka jamüin, shikiijeechi joo pia wayuu wainma, e'irukuu wainma tatüma, sainküin mmakat süpüshua. ⁶Watteerü saalii tatüma tü puu'uliwo'ukolüirua. Je na'akajee, eweeteena wane sülaülashiiheenakana mma süpüla aluwatawaa saa'u wayuu wainma. ⁷Je sükuaippa tü pütchi tamüitpakat joolu'u pümüin, pansaajeerü shia waneepia pümüin je sümüin tü puu'uliwo'ukolüiruaya'asa püchipünaa. Taya Pümaleiwaseka, tayeichi Sümaleiwaseka tü puu'uliwo'ukalüirua. ⁸Süpüshua tü mma kepiakat alu'u joolu'u sünain wayuuin naatajachi pia, tü Canaánkat anülia, shiümüin sünain taapeerüin shia pümüin je namüin na puu'uliwo'ukana napüshua süpüla shiainjatüin noumanin süpüla ka'ikat süpüshua. Je tayeichi Namaleiwaseka —nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Abraham.

⁹Ayatüsia joo tü naashajaalakat chi Maleiwakai nümaa Abraham:

—Tü tachekekak püpüleerua je napüleerua napüshua na puu'uliwo'ukana, anakaja joonole waneepia sümaa tü talu-

wataakat anain jia. ¹⁰Piakai, püchonnii, je na püikeyuukana napüshua, jaa'inra tü tamüinjatkat joolu'u jümüin: O'yotoonajatü nata na tooloyuukana napüshua ja'aka. ¹¹⁻¹²O'yotoonajatü nata napüshua na jo'uu eekai tooloin so'u tü mekiisatkat ka'i süchikijee jemelin, ja'itaichi süchoin piuuna jemeikai jipialu'u otta na eekai ayalajuushin suulia wayuu naata. Süka jamüin, o'yotooneerü jüta jüpüshua süpüla sütüjaanüinjatüin aa'u süna'in jüüjüüin jia sümüin tü pütchi pansaatüjütka'lia tatüma. ¹³Müshi tachikua, o'yotoonajatü jüta jüpüshua'ale'eya. Je süna'injee shi'yotoonüin jüta, sütüjaainjatü aa'u wayuu süna'in pansaa'in waneepia tü pütchi tamakat jümüin. ¹⁴Chi wayuu eekai niyouktüin o'yotoonaa ata, takataleechi nia toulia süpüla nnojolinjachin tapüshin, süka nnojolichipain noonoo'in sümaa tü pütchi pansaatüjütka'lia tatüma —müshi chi Maleiwakai nümüin Abraham.

¹⁵Ayatüsia joo tü naashajaalakat chi Maleiwakai nümaa Abraham:

—Je sünülia Sarai tü pu'wayuusekat süchikijee ka'ikat tüü, Sarainjatü sünülia, süka tee'iratüitpain shia. ¹⁶Tee'iyateerü joolu'u ta'anasia sümüin. Jemeyuleerü shia nümaa wane jo'uu toolo. Níeechi chi püchon tamakaima'a achiki pümüin. Je süna'injee tee'iyatüin ta'anasia sümüin, shieerü shikiika wayuu wainma, e'irukuu wainma, sainküin mmakat süpüshua mapeena. Je na'akajee na suu'uliwo'ukana, eweeteena wane sülaülashijeenakana mma süpüla aluwatawaa saa'u wayuu wainma —nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Abraham.

¹⁷Nu'wachiraakalaka Abraham nümülatu'u chi Maleiwakai nüchikua süna'in nii'iyatüin nujut nümüin. Müsü naa'in nüle'eru'u: “¿Kachonjeena waya? Atak, nnojorüleerja'a. Poloo shikii touyase je mekietsat shikii suuyase Sara”, müsü naa'in süna'in nüsirajüin süka kapüle'in saa'in nümüin tü nümakat chi Maleiwakai. ¹⁸Nüsouktakalaka Abraham ni'ipajee chi Maleiwakai:

—¿Jama Ismael? Anashije müleka niale chi pi'itaa'injachikai apüla tü pütchi pansaatüjütka'lia pütüma tamüin —nümakalaka Abraham.

¹⁹Nūsouktakalaka Maleiwakai:

—Nnojo, nnojoleechi niain. Niainjachi chi süchoinjachikai Sara tü pu'wayuusekat chi te'itaainjachikai apüla tü pütchi pansaatüjütkalia tatüma pümüin. Shiimüin sünnain jeme-yuleerüin shia nümaa wane jo'uu toolo, je pi'itaajeerü Isaac nünülia. Je tü pütchi pansaatüjütkalia tatüma, tü te'itaakat joolu'u püpüla, shiimüin sünnain sükettaajeerüin waneepia nümüin Isaac je sümüin tü nuu'uliwo'ukolüiruaya'asa.

²⁰Otta soo'opünaa tü püchuntakat tamüin naa'u chi püchonkai Ismael, tee'iyateerü ta'anasia nümü'inya. Kachonjeechi nia poloo piammüin tooloyuuirua. Sülaüleena naya watta saalin wayuu sainküin mmakat. Watteerü saalin tatüma tü nuu'uliwo'ukalüirua. Kojuteena naya sulu'upünaa tü suu-mainkalüirua wayuu. ²¹Müshi taya tachikua pümüin: Chi te'itaainjachikai apüla tü pütchi pansaatüjütkalia tatüma pümüin, nieechi Isaac chi püchonjeechikai. Tamüshi paala pia sünnain jemeyuleerüin Sara süchikijee wane juya, maa aka so'u kashikat tüü —nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Abraham.

²²Nu'unakalaka chi Maleiwakai kettaapa naashajaala nümaa. ²³Je so'u ka'ikat tia, naa'inrüin Abraham tü aluwataanakat anain nia nütüma chi Maleiwakai. Neenajitkalaka na tooloyuukana napüshua kepiakana nümaa, maa aka na nüchepchiakana eekai jemeishiin nipialu'u je na ayalajuu-shikana. Shi'yotoonokalaka nata napüshua je tü nütakat Ismael chi nüchonkai. ²⁴⁻²⁷O'yotoona atachii Abraham oo'u-laka Ismael je napüshua na nüchepchiakana Abraham so'u ka'ikat tia. Je nuuyase Abraham sünnain shi'yotoonüin nüta, mekietsat shikii mekietsalümüin juya. Otta müsia nuuyase Ismael, poloo apünüinmüin juya.

Shiimüin kachoinjachin Abraham sümaa Sara

18 ¹So'u wane ka'i, ee'iyataashi Jehová nümüin Abraham wanaa sümaa kepiain nia peje sünnain tü wunu'uliakat eere naashajaapü'üin chi wayuu kanülüakai Mamre sümaa tü nümaleiwaseyaasükalüirua. Je maa aka kale'o, joyotüshi Abraham sünnain eemerawaa so'ulu'u tü

nejepüsekat. ²Je sünnain nünanajüin Abraham anooipa'apü-naa, ee'iyataalaa müshijja'a apünüinshii wayuu sha'watüin maa aka tüsa. Je ni'rapa na wayuukana, nüsha'walaakalaka sünnain nüpanapajüin naya sünnain nu'wachiraa'in namülatu'u sünnain nii'iyatüin nojut namüin. ³Nümakalaka Abraham:

—Laülaashikalee, müleka kamaneere taya paajüin, anashijje jeemeraale motso'o yaa tejepüseru'u. ⁴Tasaajireerü joolu'u wüin su'lojia juu'ui süpülapünaa jeemeraa'in yaa jemioushi. ⁵Saa'u jüntapünaa'in tama'anamüin, anakaja joolu'u tasaajaa'iwa wane jiyaalajut jütsüinjatü jüma'ichiki —müshi nia namüin.

Asouktüshii naya:

—Anakaja'a. Paa'inra pümata tü püchekakat wapüleerua —namakalaka.

⁶Nikerotamaatakalaka Abraham sulu'umüin tü nejepüsekat sünnain nüümüin sümüin Sara:

—Paapawaata ariina sulu'ujee tü toleekakat paa'in-raiwa pan neküinjatü na wayuu we'iyoukana —nümakalaka sümüin tü nu'wayuusekat.

⁷Nuwataakalaka sünnainmüin tü nüümü'ünüinkalüirua. Nüneeküin wane paa'achon eekai kaüsüin. Naapüin shia nüümüin wane nüchepchia süpüla su'utünamaatüinjatüin aa'in süpüla ekünaa. ⁸Kettaapa shia, naapaakalaka tü asijuushikat oo'ulaka wane kojosu je müsia süchira paa'a shakaalasü, sünnain naapüin shia namüin na ni'iyoukana. Je wanaa sümaa nekaain yala sheemiousheepü tü wunu'ukot, sha'watüshi Abraham peje nanain süpüla niitajüinjatüin tü neküinkat.

⁹Je wanaa sümaa nekaain, nasakirakalaka Abraham:

—Jama tü pu'wayuuse Sarakat anülia, ¿eesü yaa pümaa? —müshii naya nüümüin.

—Aa, anuu paülü'ü —nüsouktakalaka Abraham.

¹⁰Je wane na'akajee na ni'iyoukana, nia Jehová. Nümakalaka nüümüin Abraham:

—So'uweena juyakat tüseena so'u kashikat tüü, ale'e-jeechi taya jünainmüin. Je wanaa sümaa tia, kachonjeerü Sara, tü pu'wayuusekat, wane jo'uu toolo —müshi nia nüümüin Abraham.

Saapajüin Sara süpüshua tü nümakat chi ne'iyoukai wanaa sümaa eejatüin shia nachiiurajee chi su'wayuusekai yaa so'ulu'u tü nejepüsekai. ¹¹⁻¹²Müsü saa'in süle'eru'u: “Laülaairü taya je chi ta'wayuuseka'iyä. Matsüüinsat taya süpüla kachonwaa. Nnojotsü majayülüin taya süpüla toolo-yuumawaa”, müsü shia süsiralu'u.

¹³Nüchiajaakalaka joo Jehová Abraham sünaïn maa:

—¿Jamüsü süsirajaaka'a tü pu'wayuusekat Sara sünaïn-jee tü tamakat sümaa nnojolüin sünoujain sünaïn kachoinjatüin mayaasüje laülaain shia? ¹⁴Kaatei, taya Jehováka, ¿kasa isaka'a tachiki? Nnojotsü. Tamüichipa pia sünaïn tale'ejüinjachin jünainmüin so'uweena juyakat tüseena so'u kashikat tüü. Je wanaa sümaa tia, shiimüin sünaïn kachon-jeerüin Sara, tü pu'wayuusekat, wane jo'uu toolo —müshi nia nümüin Abraham.

¹⁵Mmotkalaka joo Sara sümaa saattajaain suulia tü nümakat sünaïn maa:

—¿Joujatkai taya asirajüin? —sümakalaka.

—Pa'alain ne'e. Shiimüin sünaïn püsirajüin —nüsouktakalaka Jehová.

Achuntüshi Abraham nümüin Jehová saa'u Sodoma

¹⁶Shiasa'a keraapa tü ekawaakat, no'unakalaka na apü-nüinshii ni'iyoukana Abraham. Namaashi Abraham mamüin aka tia sulu'u wopu süpüla apütawaa nüpüla. Je nantapa sünaïnümüin wane anashiisü süpüla e'raa tü anooikat, eirakaashii naya yala iipünaajee chaa wattamüin sümüin tü pueulokat Sodoma. ¹⁷Müsü naa'in nüle'eru'u Jehová: “Nnojottaa tounjulajüinjatüin nuulia Abraham süchiki tü taa'in-rüinjatkat süka tü pueulokat Sodoma. ¹⁸Süka jamüin, tanee-küin nia süpüla wainmainjatüin tatüma tü nuu'uliwo'ukalüirua. Kojuteena naya sulu'upünaa tü suumainkalüirua wayuu. Je sünaïnjee tü kasa anasü taa'inreetkat nüka, ee'iyatüineerü ta'anasia sümüin wayuu wainmaya. ¹⁹Aneekuu-shi tatüma Abraham süpüla nuluwataainjanain na nüchon-niikana je na nuu'uliwo'ukana shii'iree nanoujain sünaïn tanüiki je shii'iree naa'inrüinjatüin waneepia tü tachekekakat

napüleerua je tü anasükat sümüin wayuu. Je Abraham, sünain naa'inreerüin tia, tekeraajeerü süpüshua tü tamakat paala nümüin saa'ujee pansaain tanüiki", müsü naa'in nüle'eru'u Jehová.

²⁰Nümakalaka Jehová nümüin Abraham:

²¹—Saashin wayuu, mojulaashaatasü ma'i tü wayuu chakat Sodoma oo'ulaka Gomorra je koo'omüinsü ma'i saainjala. Anasü saa'in tamüin müleka tashakatüle sünainmüin tü pueulokalüirua tatüjaaiwa saa'u müleka shiimüinre tü taapakat achiki sünain mojulaain naya —müshi nümüin.

²²No'unakalaka joo na piamashiikana wayuu sünainmüin Sodoma. Otta müshia Jehová, makatüshi motso'omüin nümaa Abraham. ²³Arütkaashi Abraham nünainmüin Jehová sünain nüsakirüin nia:

—¿Shiimüin sünain paja'ttirüinjatüin wayuu eekai anamiain wanaa namaa na mojulaashiikana cha'aya sulu'u tü pueulokat? Kasataalejese nnojolüin wanaawain pajaüin.

²⁴¿Jameerü pütüma müleka eere ja'rai shikii wayuu eekai anamiain na'aka na mojulaashiikana sulu'u tü pueulokat? ¿Ayateerü paja'ttirüin tü pueulokat? Oo'ulaajeechi pia suulia tia, ¿aashi müin? ²⁵Piakai, pia kasalajanaka atüma sümüin saainjala wayuu sainküin mmakat süpüshua, acheküshi paa'inrüin waneepia tü anasükat. Otta müsia joolu'u, nnojoleerü pu'utirüin aa'in wayuu eekai anamiain wanaa namaa na mojulaashiikana, ¿aashi müin? Müichia nnojolüin puu'ulaküin tia taajüin. Müleka paa'inrüle tia, oukteerü eekai anamiain wanaa namaa eekai mojulaain. Nnojotshaatasü anain tia —nümakalaka Abraham nümüin Jehová.

²⁶Nüsouktakalaka Jehová:

—Müleka tantüle sünain ja'rai shikii wayuu eekai anamiain sulu'u Sodoma, oo'ulaajeechi taya suulia taja'ttirüinjatüin tü pueulokat nanainjee na anamiashiikana —nümakalaka nümüin Abraham.

²⁷Aashajaashi Abraham nüchikua:

—Jehovákalee, wayuu ne'e taya. Mayaasüje nnojolüin anain süpüla ayatüinjachin taya sünain yootüin pümaa, acheküshi tachuntüin pümüin tachikua'aya soo'opünaa tia.

²⁸ ¿Jameerü müleka eere pienchi shikii ja'ralimüin wayuu eekai anamiain sulu'u tü pueulokat? ¿Ayateeria paja'ttirüin tü pueulokat saa'ujee isain ja'raisü? —müshi.

Nüsouktakalaka Jehová:

—Müleka tantüle sünaín pienchi shikii ja'ralimüin wayuu eekai anamiain sulu'u tü pueulokat, oo'ulaajeechi taya suulia taja'ttirüinjatüin shia —nümakalaka nümüin Abraham.

²⁹ Aashajaashi Abraham nüchikua:

—¿Jameerü müleka eere pienchi shikii wayuu eekai anamiain sulu'u tü pueulokat? —müshi.

Nüsouktakalaka Jehová:

—Müleka tantüle sünaín pienchi shikii, oo'ulaajeechi taya suulia taja'ttirüinjatüin tü pueulokat —nümakalaka.

³⁰ Aashajaashi Abraham nüchikua:

—Jehovákalee, jalia jashichijayaa pia tamüin. Ayataja-chi taya achuntüin pümüin soo'opünaa tia. ¿Jameerü müleka eere apünüin shikii wayuu eekai anamiain sulu'u tü pueulokat? —müshi.

Nüsouktakalaka Jehová:

—Müleka tantüle sünaín apünüin shikii, oo'ulaajeechi taya suulia taja'ttirüinjatüin tü pueulokat —nümakalaka.

³¹ Aashajaashi Abraham nüchikua:

—Jehovákalee, anakaja paapajüle tanüiki wanaa sümaa tachuntüin pümüin soo'opünaa tia süchikua. ¿Jameerü müleka eere piama shikii wayuu eekai anamiain sulu'u tü pueulokat? —müshi.

Nüsouktakalaka Jehová:

—Müleka tantüle sünaín piama shikii, oo'ulaajeechi taya suulia taja'ttirüinjatüin tü pueulokat —nümakalaka.

³² Aashajaashi Abraham nüchikua:

—Jehovákalee, jalia ne'e suulia jashichijüin pia tamüin. Aisha'ajaa, tachuntüin paala pümüin uwatua ne'e soo'opünaa tia. ¿Jameerü müleka eere poloo ne'e wayuu eekai anamiain sulu'u tü pueulokat? —müshi.

Nüsouktakalaka Jehová:

—Müleka tantüle sünaín poloo ne'e wayuu, oo'ulaajeechi taya suulia taja'ttirüinjatüin tü pueulokat —nümakalaka.

³³Shiasa'a süchikijee naashajaain Jehová nümaa Abraham, o'unüshi nüma'anajee. Otta müshia Abraham, ale'ejüshi nipialu'umüin nüchikua.

Kaainjalasü ma'i wayuu chakat Sodoma

19 ¹Je na piamashii aapiee nüma'anajeejanakana Maleiwa, süchikijee no'unüin nüma'anajee Abraham, antüshii naya motsapa ka'i sünnainmüin tü pueulokat Sodoma. Eejachi Lot napüla joyotüin yala eere shikerolüin wayuu sulu'umüin tü pueulokat, eere jutkatüin na wayuukana sünnain yootoo. Je Lot, ni'rapa na piamashiikana aapiee, nürütkaakalaka napanapa sünnain nu'wachiraaain namülatu'u sünnain nii'iyatüin nojut namüin. ²Nümakalaka Lot namüin:

—Laülaashiikana, anashii te'iyoupünaale jia so'u aikat tüü. Joo'uya tamaaiwa jia tepialu'umüin ju'lojooiwa juu'ui süpüla eemerawaa. Je watta'a, katsüinjeena jia süpüla o'unaa jüchikua —müshi Lot namüin.

—Nnojo, makatajana waya sünnain atunkaa pülaasüpa'a —namakalaka nümmün.

³Masütaajukalaka Lot sünnain achuntaa namüin. Noo-nooitkalaka nümaa. No'unakalaka nümaa nipialu'umüin. Je nantapa, aluwataanüshii na nüchepchiakana Lot nütüma sünnain na'lakajaain wane eküülü anasü ma'i napüla na ni'iyoukana. A'lakajaanüsü natüma wane pan ma'akasat ooloojia. Je kettaapa tü eküütakat, ekaashii na ni'iyoukana.

⁴Otta süpülapünaa neisalaain na aapiee ni'iyoukana Lot, nantapaatalakalaka nipialu'umüin Lot napüshua na wayuu tooloyuu chajanakana Sodoma. Outkajaashii anooipa'apünaa na tooloyuukana napüshua, eekai laülaain oo'ulaka eekai jima'alin, sünnain chentaajiraain sünnainmüin tü miichikat. ⁵Na'waatalakalaka nümmün Lot sünnain maa:

—¿Jalashii na tooloyuu pi'iyoo antakana yaa Sodoma-müin? Piyu'la naya anooipa'amüin yaamüin yaa wanainmüin süpüla weisalaainjanain namaa —müshii nümmün Lot.

⁶Nujuittakalaka Lot anooipa'amüin sümaa nüsürülüin tü so'ukot miichi nüchiiruajee. ⁷Nümakalaka namüin:

—Wa'lemüyuwaa, mojusü ma'i tü jaa'inreekat naka na te'iyoukana. Tachiajaain joolu'u jia suulia tia. ⁸Jiirakaa, anuu tamaa tü tachonkalüirua piamasükat majayünnüü. Nnojyülia sünainpünaain toloyuu. Anasüje müleka nayale taapüin jümüin süpüla jaa'inrüinjatüin tü jüchekakat naka. Akaajasa'a na wayuu te'iyoukana, nnojoliinjana jamajanain jümüin —müshi Lot namüin.

⁹Otta müshi'iya na wayuu toloyuu jutkatshiikana yala anooipa'a, namakalaka nümüin Lot:

—Wayuu naatajachi ne'e pia. Nnojoishi pia laülaainjachin waa'u. Püsünna wapüleerua. Müliashi taa pia watüma nouliale'eya na pi'iyoukana —müshii naya sünaain naapünaain nümaa süpüla neerulüinjatüin tü so'ukot miichi süpüla ekeroloo.

¹⁰Shiasa'a na aapiee ni'iyoukana, neerulüin tü so'ukot miichi sümaa nayurulüin natüna anooipa'amüin süpüla no't-te'erüin Lot paülü'ümüin sümaa nasürülüin tü so'ukot süchikijee. ¹¹Shiasa'a mapa, mo'upa'alaa müshii na wayuukana natüma na ni'iyoukana Lot. Waraitta'ain müshii na wayuukana sünaain achajawaa süchiki tü so'ukot miichi je isasü nachiki.

Ojuittinnüshi Lot sulu'ujee Sodoma

¹²⁻¹³Namakalaka joolu'u na piamashii aapiee ni'iyoukana Lot nümüin:

—Naapüin Jehová süchiki tü wayuukolüirua yaakat Sodoma sünaain kaainjaraliin ma'i naya. Aluwataaushi waya nütüma Maleiwa yaamüin süpüla waja'ttirüinjatüin tü pueulokat. Je süka ouktüinjatüin wayuu süpüshua yaaya, anakaja pujuittüle kataiwa po'u. Paapira pümaala na püchonniikana, na püshimiakanairua oo'ulaka na püpüshikanairua eekai kepiain sulu'u tü pueulokat, nojuittaiwa pümaa yaajee yaa. Shiimüin sünaain waja'ttirüinjatüin tü pueulokat —müshii naya nümüin Lot.

¹⁴Nu'unakalaka Lot nepialu'ümüin na wayuu toloyuu ka'wayuuseinjanakana na nüchooin majayünnüükana sünaain nümüin namüin:

—Anashii wojuittüle yaajee yaa, süka saja'ttinnünja-tiün tü pueulokat süpüshua nütüma Jehová —müshi namüin wane'ewaire nakua.

Nime'eraipalayaashii naya naa'inru'u.

¹⁵ Je watta'a maalü, saa'ujee nashapajaan na piamashii aapieekana, namakalaka nümüin Lot:

—Pujuitta pümaala sümaa tü pu'wayuusekat oo'ulaka namaa na piamashii püchonnii majayünnüükana suulia ouktajüin jia sümaa tü pueulokat —müshii nümüin.

¹⁶ Otta müshia Lot, nnojoishi ountaain. Kama'ashi ma'i sünaín yapain süpüla o'unaa. Je saa'u nümüliajünüin Lot nütüma Jehová, najattünakalaka natüma na piamashiikana aapiee. Je tü nu'wayuusekat je na piamashiikana nüchonnii majayünnüü, najattünaka'aya natüma sulu'ujee tü pueulokat. ¹⁷ Je nantapa mamüin aka tia suulia tü pueulokat, nümakalaka waneeshia chi aapieekai namüin:

—Juwataa jumaala suulia ouktaa sünaín nnojolüin jiira-kaain jüchiiruaajee sümüin Sodoma. Nnojo jüsha'walaain süpa'a tü nasapükat cha'aya eere palatüin tü süchikat Jordán, wane'e-re'eya jüntapa sa'akamüin tü uuchikalüirua —müshi namüin.

¹⁸⁻¹⁹ Nüsouktakalaka Lot ni'ipajee:

—Senyotkalee, wattasü ma'i tü uuchikalüirua wapüleerua. Oukta taa ne'e waya wopulu'u wanaa sümaa saja'ttinnün tü pueulokat. Shiimüin sünaín kamaneein pia wamüin süpüla pu't-te'erüinjanain waya suulia ouktaa wanaa namaa napüshua na wayuu chakana Sodoma. ²⁰ Isa'a wane pueulo jo'uuchon samüin sa'aya. Nnojotsü wattain woulia. Anakaja wo'unüle chamüin cha'aya, ¿jaman? Pütüjaa aa'ulu sünaín nnojolüin kepiain wainma wayuu sulu'u tia pueulokat. Shiimüin sünaín waa'in-majüneenain cha'aya —müshi Lot nümüin chi aapieekai.

²¹ Nüsouktakalaka nümüin:

—Anasü saa'in tamüin. Nnojoleerü aja'ttinnün tia pueulokat tatüma. ²² Juuntaa jumaala sünaín o'unaa chamüin cha'aya. Taja'ttireerü tü pueulokalüirua Sodoma oo'ulaka Gomorra jüntaleepa chamüin cha'aya —müshi nia nümüin. (Je süka jo'uuchoin tü pueulo nu'unakat alu'umüin Lot, Zoar sünülia maa'ulu yaa.)

Aja'ttinnüsü Sodoma oo'ulaka Gomorra

²³O'unüshi Lot sümaa tü nu'wayuusekat je namaa na piamashiikana nüchonnii majayünnüü eemüin tü pueulokat Zoar. Antüshii naya chamüin cha'aya maa aka yaamüin ka'ikat. ²⁴Shiasa'a nantapa sulu'umüin tü pueulokat Zoar, oju-nuwaa müsia wane ipachen jotüsü paliraasü sümaa “azufre” nütüma Jehová chajee iipünaajee saa'umüin tü pueulokalüirua Sodoma oo'ulaka Gomorra. ²⁵Je sütüma tü siki ojutuusükat mmolu'umüin, aja'ttinnüsü tü pueulokalüirua oo'ulaka tü nasapükalüirua eekai pejein sünnain eere palatüin tü süchikat Jordán oo'ulaka tü a'ttieekat süpüshua eejatkat sulu'u. Ouktakalaka tü wayuukolüirua süpüshua kepiakat cha'aya. ²⁶Shiasa'a tü nu'wayuusekat Lot, süpülapünaa sünnüin sulu'umüin Zoar, eirakaasü shia süchiiruaajee sümüin Sodoma. Su'utinnakalaka aa'in nütüma Jehová. Ichi'iraa süma'la sümakalaka. Ayatüsia sha'watüin müliashii süka icheitpain ma'i maa aka saa'in ipa.

²⁷Shiasa mapa watta'a maalü, ojuittüshi Abraham nipialu'ujee sünnain o'unaa eemüin tü anashiikat eejachire naashajaain paala nümaa Jehová soo'opünaa Sodoma. ²⁸Niirakaakalaka yala iipünaajee chamüin wattamüin sünnain tü pueulokat Sodoma oo'ulaka Gomorra oo'ulaka tü nasapükat eere palatüin tü süchikat Jordán. Kaittuutaalasü sümüsain saa'ujee tü mmakat maa aka saa'in sümüsain wane siki miyo'ushaata. ²⁹Aja'lajaaipä nütüma Jehová chi Maleiwakai tü pueulokalüirua eere kepiapü'üin Lot cha'aya süpa'a tü nasapükat eere palatüin tü süchikat Jordán. Otta süka sotüin naa'in Jehová tü nümakat paala nümmüin Abraham, nnojishi nu'utirüin aa'in Lot. Müshijese'e nuluwataain na aapieekana süpüla naapirüinjachin nia süpüla nujuittüinjachin sulu'ujee tü pueulokat Sodoma.

Kachonshii na nüchooinkana Lot

³⁰Otta müshia Lot, süka mmolüin nia seema makatüinjachin sulu'u tü pueulokat Zoar, nujuittakalaka yalajee yala namaa na piamashiikana nüchon majayünnüü. O'unüshii naya

chamüin sa'akamüin tü uuchikalüürua süpüla kepiainjanain naya cha'aya sulu'u wane ipa ko'usü. ³¹So'u wane ka'i, sümakalaka tü nüchon epayaakat sümüin tü shimiiruakat:

—Ataralaichipa ma'i joo chi washikai. Je nnojotsü too-loyuu yaa sulu'u tü mmakat süpüla na'wayuuseinjanain waya süpüla kachoinjanain waya natüma. ³²Joo'uya wasajiraiwa chi washikai niperaiwa süpüla wainkaain nümaa, koo'uliwo'ujeechikalaka nia wamüin —müsü.

³³Je so'u aikat tia, nasirüinjese'e “wiino” chi nashikai. Je niperapa, ainkaasü tü epayaakat nümaa. Otta Lot, süka niperüin ma'i, nnojotsü nütüjaain aa'u sünain shiisalaain tü nüchonkot nümaa.

³⁴Shiasa'a mapa watta'amüin, sümakalaka tü epayaakat sümüin tü shimiiruakat:

—Ainkaaitpa taya nümaa chi washikai sa'waipa. Anakaja wasirüle nia “wiino” nüchikua so'u aikat tüü'üya süpüla niperüinjachin maa aka sa'waipa. Je ainkaweerü piakalia nümaa. Kachonjeenakalaka waya nütüma chi washikai süpüla koo'uliwo'uinjachin nia wamüin —müsü.

³⁵Je so'u aikat tia, nasirüinjese'e “wiino” chi nashikai nüchikua. Je niperapa, ainkaasü tü emiiruaakat nümaa. Otta Lot maa aka paala sa'wai, süka niperüin ma'i, nnojotsü nütüjaain aa'u sünain shiisalaain tü nüchonkot nümaa. ³⁶Ipuonnuukalaka joo naya piamale'eya süpüla koo'uliwo'uinjachin nia namüin.

³⁷Shiasa'a süchikijee tia, kachonsü tü epayaakat wane jo'uu toolo. Moab nünülia sütüma. Je tü nuu'uliwo'ukalüürua maa'ulu yaa süchikijee wainma juya, naya na wayuu kanüliakana moabita. ³⁸Otta tü emiiruaakat, kachonsü shia'aya wane jo'uu toolo. Ben-ammi nünülia sütüma. Je tü nuu'uliwo'ukalüürua maa'ulu yaa süchikijee wainma juya, naya na wayuu kanüliakana amonita.

Abraham je Abimelec

20 ¹So'u wane ka'i, nükolojookalaka Abraham sümaa tü nüpüshikalüürua je tü nümü'ünüinkalüürua chajee eejachire kepiain chamüin uuchimüin sulu'umüin tü mmakat Neguev. Je nüntapa chamüin cha'aya, ni'itaain nejepüse

pasanain sünain tü pueulokat Cades oo'ulaka tü mma maa'inyatuuisü kanüliakat Shur. Shiasa'a süchikijee tia, nükolojookalaka nüchikua eemüin tü pueulo kanüliakat Gerar. Je wanaa sümaa yalajachin nia kepiain sü'ütpa'a tia pueulokat, ²naattajaa achikit Sara sümaa nu'wayuusein shia. “Pawalaawajiraashii waya”, müshi nia sümüin wayuu.

Niasa'a chi laülaashikai naa'u na wayuu chajanakana Gerar, Abimeleckai anülia, sükajee nnojolüin Sara nu'wayuusein Abraham naajüin, neenajitkalaka shia süpüla shiainjatüin wane su'utku tü nu'wayuusekalüirua. ³Otta müsia so'u wane ai, ee'iyataashi chi Maleiwakai nümüin Abimelec nü'lapüinru'u sünain nümüin nümüin: “Ouktajachi pia saa'ujee paapaweein wayuukot tüü, süka nu'wayuusein shia Abraham”, müshi Maleiwa nümüin.

⁴Nüsouktakalaka Abimelec nümüin sünain maa: “Maleiwakalee, maainjalasai taya süka nnojolüin teisalaain sümaa. ¿Pu'utajachikalaka aa'in taya sünain nnojolüin kasain taainjalain? ⁵Nnojoishi kaainjalain taya sümaa tü wayuukot. Tatüjaa aa'ulu tü taa'inrakat sünain anasüin pu'upala. Shiyaa nushunuu Abraham taa'inru'u süka ‘Pawalaawajiraashii waya’, nümüin wamüin. Pütüjaa aa'uchi taya sünain taküjain pümüin tü shiimainkat je sünain pansaain takuaippa pu'upala”, müshi nia nümüin chi Maleiwakai.

⁶Nüsouktakalaka chi Maleiwakai nümüin Abimelec nü'lapüinru'u sünain maa: “Aa, tatüjaa aa'uchi pia sünain pansaain pükuaippa to'upala wanaa sümaa paapaweein tü nu'wayuusekat Abraham süpüla pu'wayuuseinjatüin shia. Shiimüin taa'inmajüin pia wanaa sümaa tia suulia piisalaajüin sümaa. Müshijese'e nnojolin kaainjalain pia. ⁷Anakaja joolu'u müleka püle'ejirüle shia nüma'anamüin chi su'wayuusekai süchikua. Akaajasa'a müleka nnojorüle püle'ejirüin shia, shiimüin sünain ouktajachin pia je müsia tü wayuu kepiakalüirua pümaa sünain ouktajanain naya wanaa püma'aya. Otta müshia Abraham, saa'u niain tanüikimaajachin, achunteechi nia joolu'u tamüin paa'u süpüla nnojolinjachin to'utuüin paa'in”, müshi chi Maleiwakai nümüin Abimelec.

⁸Shiasa'a mapa watta'a maalü nüchijiraapa Abimelec süchikijee nü'lapüjaain, neenajitkalaka nünainmüin napüshua na ni'ipajanakana süpüla nüküjainjatüin namüin tü nümakat chi Maleiwakai nümüin nü'lapüinru'u. Müshijese'e mmolüin ma'i naya napüshua sütüma tü nüküjakat namüin. ⁹Otta müshia Abimelec süchikijee tia, nüntirakalaka Abraham nünainmüin. Nümakalaka nümüin:

—Aisha'ajaa, e'rüi wayumüin pia tamüin sünain püntirüin tü naashichinkat chi Maleiwakai tanainmüin je sünainmüin tü tapüshikalüirua. ¿Jamüshi püküjaka'a pa'alain tamüin? ¿Kasa taainjalaka puulia? Nnojotsü eerüin aapüniin achiki wane aainjalaa eekai müin aka tü paa'inrakat. ¹⁰¿Kasa pikiiru'uka achiki sünain punujulajüin süchiki tü pu'wayuusekat? —müshi nümüin Abraham.

¹¹Nüsouktakalaka Abraham:

—Tü wayuu yaakat sulu'u tü pueulokat Gerar, nnojoliyaasü kasajatüin sümüin tü nuluwataakat anain Maleiwa taa'inru'u. O'utünajachia aa'in taya taa'inru'u süpüla saapaanüinjatüin tü ta'wayuusekat sütüma wayuu yaajatü yaa süpüla su'wayuuseinjatüin shia. ¹²Je taküjüin paala pümüin wane kasa'aya: Sara, tü ta'wayuusekat, nüchon chi tashikai wanaa tamaa sünain nnojolüin shiain süchoin tü teikat. Sükajee tia, shiimüin sünain pawalaawajiraain waya. Taa-paataalakalaka shia süpüla shiainjatüin ta'wayuusein.

¹³Eetüjülia waashajaalain tüü wanaa sümaa nujuittirüin waya Maleiwa nipialu'ujee chi washikai sulu'umüin wane mma naata sünain tamapü'üin sümüin tü ta'wayuusekat mayaa: “Müleka shiimüinre sünain alin taya püpüla, anakaja püküjüle sümüin wayuu kepiakat sulu'u mma eepünaainjanale waya sünain pawalaawajiraain waya”, mapü'üshi taya sümüin —nümakalaka Abraham nümüin Abimelec.

¹⁴Otta Abimelec joolu'u, nüle'ejirakalaka Sara nümüin Abraham süchikua. Je müsia nüsülajüin nümüin anneerü, paa'a, oo'ulaka achepchieeirua. ¹⁵Nümakalaka nümüin Abraham:

—Kaatei, piirakaa sümüin tü toumainkat. Anakaja müleka püneeküle tü mma püchekakat süpüla kepiainjachin pia sulu'u —müshi nümüin.

¹⁶Nümakalaka joolu'u Abimelec sümüin Sara:

—Otta müsia piakat, anuu tasülajüin joolu'u nümüin Abraham chi pipayakai 1000 shipesajia shi'ipachonnii pülaata. Je sükajee tüü, atüjaanajatü aa'ulu pia sütüma tü wayuu pümaajatkalüirua süna in maainjalain pia —müshi nia sümüin.

¹⁷⁻¹⁸Kasalajanaitpa nümüin Abimelec nütüma chi Maleiwakai saaliijee naapaweein Sara tü nu'wayuusekat Abraham süpüla nu'wayuuseinjatüin shia. Isaitpa joo nachiki kachonwaa nütüma Maleiwa napüshua na jieyuu kepiakana nümaa Abimelec. Otta müshia Abraham, achuntüshi nia naa'u Abimelec nümüin chi Maleiwakai. Je süna injee nüchuntüin, anaichipa nütüma Maleiwa süpüla kachonwaa süchikua tü nu'wayuusekat oo'ulaka tü jieyuu nüchepchiakalüirua.

Jemeishi Isaac

21 ¹Je paala, müshi Jehová sümüin Sara süna in kachoinjatüin shia so'u tü juya nümakat sümüin. Otta müsia joolu'u, ekerajüsü tü nümakalüinka sümüin. ²Ipuotsüjese'e shia. Kachonkalaka shia nümüin Abraham wane jo'uu toolo mayaasüje laülaain ma'i shia. Je tü kashi jemeikat o'u chi nachonkai, shia tü kashi nüküjakat achiki paala chi Maleiwakai namüin. ³Ni'itaakalaka Abraham nüñülia chi nüchonkai Isaac. ⁴Je so'u tü mekiisatkat ka'i süchikijee jemelin chi nüchonkai Abraham, o'yotoona atachi nütüma maa aka tü aluwataanakat anain nia paala nütüma chi Maleiwakai. ⁵Jemeishi Isaac poloopa shikii nuuyase Abraham. ⁶Je so'u ka'ikat tia, müsü saa'in Sara:

“Naapüin chi Maleiwakai tamüin wane talataa aa'in süpüla tasirajüinjatüin joolu'u. Je na wayuu aapakana tachiki, talateerü naa'in wanaa tamaa”, müsü.

⁷Ayatüsü aashajaain Sara süna in maa:

“Nnojotsü sünoujain wayuu paala süna in kachoinjatüin taya nümüin Abraham. Otta müsia joolu'u, mayaashije laülaain ma'i chi ta'wayuusekai, kachointpa taya nütüma wane jo'uu toolo”, müsü.

O'uninnüsü Agar nūmaa Ismael nipialu'ujee Abraham

⁸Shiasa'a mapa nüpütinnapa Isaac chi süchonkai Sara, emi'ijitshi Abraham saa'u kachoinchipain nia sūmaa Sara. Wainma wayuu antüsü sūnainmüin tü mi'iraakat. ⁹Otta müshia Ismael, chi nüchonkai Abraham sūmüin Agar tü wayuu Egiptoje'ewatkat, nime'erainpalakalaka Isaac. ¹⁰Je sütüjaapa Sara saa'u tü naa'inrakat Ismael, süküja achikichi nūmüin Abraham sūnain maa nūmüin: “Püjüta woulia tü achepchieekat nūmaa chi süchonkai. Nnojolinjachi kapaa-lain nia wanaa nūmaa Isaac chi tachonkai”, müsü.

¹¹Mojusü ma'i naa'in Abraham sütüma tü sūmakat Sara nūmüin, süka nüchonin Ismaelya. ¹²Otta chi Maleiwakai, nūmakalaka nūmüin: “Nnojo mojuin paa'in naalii chi püchon jima'aikai je Agar tü püchepchiakat. Paa'inra tü sūmakat Sara pūmüin. Süka jamüin, na nuu'uliwo'ukana Isaac, nayeena na puu'uliwo'ukana, maa aka tü taküjakat achiki paala pūmüin sūnain pansaain tanüiki. ¹³Je chi süchonkai tü achepchieekat, saa'u niain chi püchonka'iya, kachonjeechi niaka'iya. Wainmeerü tatüma tü nuu'uliwo'u-kalüirua. E'nnaajinneena naya sulu'upūnaa tü suumainka-lüirua wayuu”, müshi.

¹⁴Shiasa'a watta'amüin süchikijee, nüchijiraakalaka Abraham watta'a maalü. Naapakalaka wane eküülü je wane süta paa'a kalu'usü wüin sūmüin Agar. Nüjütakalaka shia nūmaa chi süchonkai. Je süchikijee nojuittüin nipialu'ujee Abraham, waraitta'ain müsü Agar nūmaa chi süchonkai sulu'u-pūnaa wane mma maa'inyatuisü. (Je eere waraittüin Agar so'utia, shia wane pueulo kanüliasü Beerseba maa'ulu yaa.) ¹⁵Otta saja'lajaapa tü wüin sulu'ujatkat tü paa'atakat, süpüta-pūnaain chi süchonkai neemiousé wane wunu'u jo'uuchon. ¹⁶Akatalaasü shia maa aka poloo shikii “metro” nuulia chi süchonkai sūnain müin saa'in süle'eru'u: “Aisha'ajaa, nnojoishi te'rajeein akua chi tachonkai sūnain ouktaa”, müsü. Je sūnain joyotüin shia cha'aya, o'ttüishi chi süchonkai sūnain a'yalajaa.

¹⁷Shiasa'a mapa, naapakalaka chi Maleiwakai ni'ira chi süchonkai sūnain ni'yalajüin. Je yala iipūnaajee, aashajaa-

shi wane aapiee nūma'anajeejachi Maleiwa sūmaa Agar sūnain maa sūmūin: “Nii Waa'iraa, pia Agarkat anūlia, ¿Kasa mojuka atūma paa'in? Nnojo pūshapajaain aa'in naa'u chi pūchonkai sūka naapūin Maleiwa tū ni'irakat sūnain ni'yalajūin. ¹⁸Pūrūtkaa pūmaala nūnainmūin, pūkaa-liijaiwa nia sūpūla nūtamaain. Shiimūin sūnain kachonjeechin nia tatūma. Watteerū saalin tatūma tū nuu'uliwo'ukalūirua. Kojuteena naya sulu'upūnaa tū suumainkalūirua wayuu sūpūshua”, mūshi Maleiwakai sūmūin Agar.

¹⁹Akaaliijūnūsū nūtūma chi Maleiwakai sūpūla shi'rūin-jatūin wane ishi. O'unūsūjese'e shia sūnain aja'itaa sulu'umūin tū ishikat. Saapakalaka wūin nūsūin chi sūchonkai. ²⁰⁻²¹Shiasa'a sūchikijee miyo'upa nia, asaajinnūsū wane wayuu jierū chajee Egiptojee sūtūma tū niikat Ismael sūpūla nu'wayuuseinjatūin shia. Kepiakalaka nia sulu'u wane mma maa'inyatuuisū kanūliasū Parán sūnain een Maleiwa nūmaa. Tūtūshi ma'i nia sūnain ojuna sūka jatū.

Pansaasū nūnūiki Abraham nūmūin Abimelec

²²Otta mūshia Abimelec, chi sūlaūlashikai Gerar, antū-shi so'u wane ka'i nūnainmūin Abraham. Je nūmaashi Ficol, chi sūlaūlashikai tū nusurulaatsekalūirua. Nūmakalaka Abimelec nūmūin Abraham:

—Tatūjaa aa'uchi pia sūnain een Maleiwa pūmaa je nūkaaliijain pia sūnain tū kasa paa'inrakat. ²³Anakaja mūleka pansaale pūnūiki tamūin nu'upala chi Maleiwakai sūnain nnojoleechin pimeejūin taya. Saa'ujee kamaneeichipain taya pūmūin, anakaja joolu'u pūkūjūle tū shiimainkat waneepia tamūin je namūin na tachonniikana je na too'uliwo'ukana yaaya toumainpa'a —mūshi nūmūin Abraham.

²⁴Nūsouktakalaka Abraham:

—Ajūūsa'a paashin, pansaweeria tanūiki pūmūin sūnain takūjeerūin tū shiimūinkat waneepia pūmūin. ²⁵Otta müsia joolu'u, tachiajaain paala pia saa'u wane kasa: Antūsūinka wane pūchepchiairua sūnainmūin wane teishia je oukaashii saa'u suulia saja'itūinjatūin tū tachepchikalūirua —mūshi nūmūin.

²⁶Nūsouktakalaka Abimelec ni'ipajee:

—Atak, nnojo tatüjaain aa'u jaraliin aa'inrüin tia. Taa-püitpa achiki joolu'u pütüma. ¿Jamüshi nnojoika'a paapi-rüin taya paala soo'opünaa tia? —müshi nümüin Abraham.

²⁷Nüsülajakalaka Abraham wane anneerüirua oo'ulaka wane paa'airua nümüin Abimelec. Nekeraajiraakalaka nakuaippa süka wane pütchi pansaasü natümajiraa. ²⁸Nüka-tajakalaka Abraham akaratshisü anneerü jimo'onnuu sa'akajee tü na'anneetsekalüirua. ²⁹Nüsakinnakalaka nütüma Abimelec:

—¿Jamüinjatsa'a pümüin tü akaratshisükat anneerü jimo'onnuu? —müshi.

³⁰Nūsouktakalaka Abraham:

—Müleka paapaale tü akaratshisükat anneerü jimo'onnuu tasülajüinjatkat pümüin joolu'u, shiyaawaseerü tia sümüin wayuu süpüshua sünain tayain kakumalain tü ishikat —müshi Abraham nümüin Abimelec.

³¹Je sünülia tü ishikat maa'ulu yaa, Beerseba münüsü, süka nekeraajiraain nakuaippa cha'aya süka wane pütchi pansaakat natümajiraa.

³²Shiasa'a süchikijee nanouktüin Abraham je Abimelec tü nakuaippakat cha'aya Beerseba, ale'ejüshi Abimelec nipialu'umüin nümaa Ficol, sulu'umüin tü mma noumain-jeetkat na wayuu kanüliakana filisteo mapeena. ³³Shiasa'a mapa süchikijee tia, nüpünajüin Abraham wane wunu'u kanüliasü “tamarisco” cha'aya peje sünain tü ishikat Beerseba sümaa nu'waajüin Jehová sünain niain Maleiwa Katakai O'u süpüla ka'ikat süpüshua. ³⁴Kepiashi Abraham wainma juya sulu'u tia mmakat, tü kepiainjatkat alu'u mapeena tü wayuu kanüliakat filisteo.

Oo'ulakünüsü nünoula Abraham nütüma Maleiwa

22 ¹So'u wane ka'i, oo'ulaküna aa'inchí Abraham nütüma Maleiwa süpüla nütüjaainjatüin saa'u müleka shiimüinre nünoujain nünain. Neenajünakalaka nütüma chí Maleiwakai sünain maa:

—Abrahamkalee —müshi.

—Anii taya.

²Nümakalaka chi Maleiwakai nümüin:

—Je müshia Isaac, chi püchon waneeshikai, aishikai ma'i püpüla, anakaja joolu'u pümaale nia chamüin sulu'u-müin tü mma kanüliakat Moriah. Je cha'aya, saa'u wane uuchi tee'iyateetkat pümüin, pu'uteechi aa'in süna in na'ajü-nüin süpüla pii'iyatüinjatüin tojut tamüin —müshi chi Maleiwakai nümüin Abraham.

³Shiasa'a mapa watta'a maalü, nüchijiraakalaka Abraham. Nüshottakalaka siki süpüla tü naa'inrüinjatkat nüka chi nüchonkai. Ni'itaakalaka tü sikikat oo'ulaka wane eküülü naa'u chi nüpüliisekai. Neenajakalaka Isaac, chi nüchonkai, oo'ulaka piamashii nüchepchiairua süpüla nümaainjanain naya. No'unakalaka yalajee yaa süna in nümüin tü mma nüküjakat achiki chi Maleiwakai. ⁴Shiasa'a süchikijee waraittüin naya apünüin ka'i, ni'rakalaka Abraham tü uuchikat chajee wattajee eemüinjanale nantüin. ⁵Nümakalaka namüin na nüchepchiakana:

—Chajeeinjachi paala taya oo'ulaka chi tachonkai süpüla wa'waajüinjachin chi Maleiwakai. Je süchikijee, ale'ejeena waya jünainmüin. Yaashi'iya paala jia wapüla nümaa chi püliikükai süna in a'atapajaa —müshi namüin.

⁶Naapakalaka Abraham tü sikikat nümüin Isaac süpüla nülü'üjüinjatüin shia, tü siki sükuainjatkat tü naapüinjatkat nümüin Maleiwa. Otta müshia Abraham, eesü nüma'ana wane rüi je wane wushu kalu'usü sikemechi jotüinjatkat atüma tü sikikat. Je wopulu'u, ⁷nümakalaka Isaac:

—Taataa —müshi.

Nüsouktakalaka Abraham:

—¿Kasa wayuu, tachee? —müshi.

Nümakalaka Isaac:

—Anuu wama'ana tü sikemechikat oo'ulaka tü sikikat. ¿Jalashi chi anneetchon wo'utüinjachikai aa'in nümüin Maleiwa? —müshi.

⁸Nüsouktakalaka Abraham:

—Naaweerüja'a nütüma Maleiwa. Niecechi aapaka wamüin chi anneetchon wo'utüinjachikai aa'in nümüin —müshi.

Génesis 22:9

Ayatüshija'a sünaïn waraittüin Abraham nümaa chi nüchonkai. ⁹Shiasa'a nantapa sünaïnmüin tü uuchi nüküjakat achiki Maleiwa nümun, nükotchijaakalaka Abraham ipa sümaa nüpaawajaaïn shia. Ni'itaakalaka tü sikikat saa'u tü ipa apaa'uwajuushikalüirua sünaïn kettaain shia süpüla achuwajaanaa. Naapaakalaka wane jiiko sünaïn kapüinjachin chi nüchonkai nütüma. Je nnojolüiwa'aya süchuwajaa-nüin tü sikikat, ni'itaakalaka joolu'u chi nüchonkai sünaïn kapüin saa'u tü sikikat. ¹⁰Naapaakalaka Abraham tü rüikat süpüla nüsotüinjachin chi nüchonkai. ¹¹Shiasa'a wanaa ma'i sümaa tia, ewetalaa müsü iipünaajee nünuiki wane aapiee, sünaïn shiaïn nünuiki Jehová, sünaïn maa:

—Abrahamkalee —müshi.

—Anii taya —nüsouktakalaka Abraham.

¹²Nümakalaka chi Maleiwakai:

—Nnojo pünaate'erüin pajapü noo'omüin chi püchonkai süpüla pu'utüinjatüin naa'in tamüin. Saa'ujee yapain pia süpüla paa'inrüinjatüin shia, tatüjaaichipa aa'u pia sünaïn jüüjüün ma'i pia sünaïn oonowaa sümaa tanüiki —müshi.

¹³Niirakaataalakalaka joo Abraham sünain ni'rüin wane anneerü toolo ko'oshi süka nu'uwa sa'aka sütüna wunu'u. Nüjüta nümaa achiki joo chi nüchonkai. Naapaakalaka chi anneetkai sümaa nu'utüin naa'in. Ni'itaakalaka nia saa'u tü sikikat sümaa na'ajüin nia nümüin Maleiwa nii'iraka chi nüchonkai. ¹⁴Ni'itaakalaka Abraham sünülia tü uuchikat “Nieechi Jehová aapaka wamüin”. Münüsjese'e shia maa'ulu yaa sünainjee tia: “Yaa sulu'u tü a'waajüleekat Jehová, nieechi aapaka wamüin”.

¹⁵Naashajaakalaka nüchikua iipünaajee chi Maleiwakai:

¹⁶⁻¹⁷—Taya Jehová aashajaaka pümaa. Tamüshi paala pia sümaa pansaain tanüiki pümüin. Tee'iyateerü joo ta'anasia pümüin saa'ujee yapain pia süpüla pu'utüinjachin naa'in chi püchonkai tamüin, chi waneeshikai püchoin. Pansaatüjülia tanüiki pümüin sünain watteerüin saalii puu'uliwo'u tatüma. Iseerü achiki ayaawajünaa, süka wainmeerüin ma'i shia. Mayaawajuweerü maa aka tü shüliwalakalüirua chakat iipünaa je tü jasai sotpünaakat palaa. Je nayamüleerü tü na'ünükalüirua. ¹⁸Je saa'ujee paa'inrüin tü taluwataakat anain pia, süchunteerü tamüin wayuu sainküin mmakat süpüla anakuaippalüinjatüin shia tatüma maa aka anakuaippain na puu'uliwo'ukana tatüma —müshi chi Maleiwakai nümüin Abraham.

¹⁹Ale'ejüshi joolu'u Abraham nümaa Isaac nama'ana-müin na piamashiikana nüchepchia eejanale na'atapajüin. Ale'ejüshii napüshua Beersebamüin eere ayatüin kepiain Abraham je tü nüpüshikalüirua.

²⁰Otta müshia Abraham so'u wane ka'i, naapa achikichi Nacor chi nimüliakai sünain kachooiin Milca tü nu'wayuusekat sümaa mekiisalüirüin süchonyuu. ²¹Uz nünülia chi epayaakai. Je chi emülieekai, Buz nünülia. Otta chi wane'e, kanülüashi Kemuel. Je Kemuel, nia nüshika Aram. ²²Eeshi Quesed, Hazo, Pildas, Jidlaf oo'ulaka Betuel. ²³Je Betuel, nia süshika Rebeca. Naya na mekiisatkana süchonyuu Milca nümüin Nacor, chi nimüliakai Abraham. ²⁴Otta müsia wane suwala'ata nu'wayuuse Nacor, Reúma sünülia. Pienchishii süchonyuu nümüin: nia Teba, Gaham, Tahas oo'ulaka Maaca.

Eejatüle shi'itaanüin Sara süchikijee ouktaa

23¹⁻²Shiasa'a Sara 127 suuyase, anaajaasü cha'aya sulu'u tü mmakat Canaán eejatüle kepiain shia, yala peje sünnain tü pueulo kanüliakat Hebrón. (Quiriat-arba, wane suwala'ata sünnüliaya atümaa.) A'yalajüshi ma'i Abraham süchiirua tü nu'wayuusekat.

³Wanaa sümaa sülapajünüin aa'u müliashii, nu'unakalaka Abraham eemüinre shikerojia wayuu sulu'umüin tü pueulokat süpüla naashajaainjachin namaa na nuu'uliwo'ukana Het sünnain nümüin namüin:

⁴—Anaajaasü tü ta'wayuusekat. Je saa'ujee wayuuin naatajachi taya yaa juumainru'u, tachuntüin jümüin wane kaaliwaa. Jüikka tamüin wane mmachon süpüla te'iküinjatüin taamaka sulu'u —nümakalaka namüin.

⁵Nasouktakalaka nümüin:

⁶—Walaülää, wamüshi paala pia: Kojutshi pia watüma saa'u sünnain laülawaa soo'opünaa tü püpüshikalüirua nu'u-pala chi Pümaleiwasekai. Püneekaja joolu'u wane woowira eekai anain ma'i yaa sulu'u tü mmakat, eekai pücheküin süpüla paamaka. Je chi kama'anakai, naapeerü shia pümüin süpüla pi'itaaanjatüin sulu'u —namakalaka nümüin.

⁷Saa'ujee nayain koumanin tü mmakat, nejepülaakalaka Abraham namülatu'umüin. Nii'iyatia najutu tia namüin. ⁸Nümakalaka namüin:

—Kaatei, saa'u anain jümüin te'iküinjatüin taamaka yaa juumainru'u, anakaja müleka juchuntüle tapüleerua nümüin Efrón chi nüchonkai Zohar ⁹süpüla tayalajüinjatüin tü ipa ko'ukat nüma'anakat sulu'u tü na'apainsekat yala sulu'u tü mma Macpelakat. Anakaja jaashajaale nümaa tapüleerua süpüla nüikküinjatüin shia tamüin saa'u tü nuchunteekat süliain. Keraapa tü waainjüinjatkat ju'upala jiakana, te'ika tameeria taamaka. Amuuyuu meeria shia süpüla tü tapüshikalüirua —mataalashi Abraham namüin.

¹⁰Je eejachire naashajaain Abraham namaa na wayuukana, shia tü noutkajaalekat sünnain yootoo. Je na'aka na

nuu'uliwo'ukana Het, eejachi Efrón. Nüsouktakalaka ni'ipajee Abraham no'upala napüshua na wayuukana sünnain maa:

¹¹—Walaülaa, nnojotsü shiain kee'ireein waa'in tü pümakat. Naa, paapaa tü ipa ko'ukat oo'ulaka tü apain kalu'ukot shia. Lotüsü joo tanüiki no'upala na tapüshikana yaaya sünnain taapeein shia pümüin süpüla pi'itaainjatüin paamaka sulu'u —nümakalaka nümüin Abraham.

¹²Otta müshia Abraham, nejepülaakalaka nüchikua namülatu'umüin na nuu'uliwo'ukana Het ¹³sünnain maa nümüin Efrón no'upala napüshua:

—Anasü tamüin tü pütchi pümakat tamüin. Akatsa'a saa'u kojutüin ma'i pia tamüin, paapaa joolu'u tü tanüiki-kat. Tayalajeein tü ipa ko'ukat oo'ulaka tü apain kalu'ukot shia, saa'u tü püchunteekat süliain. Anakaja wapansaajüle joo wanüiki saa'u süpüla püikkünjatüin shia tamüin te'ikaiwa taamaka sulu'u —nümakalaka Abraham nümüin Efrón.

¹⁴Nümakalaka Efrón,

¹⁵—Walaülaa, sülia tü mmakat, shia ne'e 400 shipesajia shi'ipachonnii pülaata. Je süpüla wayuu müin aka wayakana, nnojotsü mülo'uin sülia makat aka tia, ¿aashi müin? Piyalaja maala saa'u tia pi'itaaiwa paamaka yala sulu'u, —nümakalaka nümüin Abraham.

¹⁶Talatakalaka naa'in Abraham sümaa nünüiki Efrón. Je no'upala na wayuukana napüshua, nüpesajakalaka tü neerü nüchuntakat Efrón saa'u tü mmakat. Naapüin 400 shipesajia shi'ipachonnii pülaata. Tia epesajaakat, shiyaawatia oikkawaa oo'ulaka ayalajaa.

¹⁷Kettaaitpa süikkia tü apainkat nümüin Abraham nükorolokot paala Efrón sulu'u tü mmakat Macpela chaa wiinnaa sünnain tü mmakat Mamre. Nnojotsü oikkünüin ne'e sümüiwa tü ipa ko'ukat, oikkünüitpa tü apainkat je müsia wane wunu'ulia yala sulu'u. ¹⁸Pansaasü süikkia tü apainkat nümüin Abraham saa'in namüin napüshua na nuu'uliwo'ukana Het yootakana nümaa so'u ka'ikat tia.

¹⁹Shiasa'a süchikijee tia, ni'itaain Abraham müliashii yala sulu'u tü ipa ayalajuushikat nuulia Efrón yala sulu'u tü

mmakat Canaán eere kepiain Abraham peje sünaïn tü pueulo kanüliakat Hebrón. ²⁰Tü apain nüma'anajatkat paala chi nuu'uliwo'ukai Het, je tü ipa sulu'ukot, niyalajüitpa Abraham nuulia süpüla ni'itaainjatüin naamaka je süpüla tü nüpüshikalüirua mapeena.

Asaajinnüsü tü nu'wayuuseinjakat Isaac

24 ¹Laülaapa ma'i Abraham, ayatüsia ee'iyataain na'anasia chi Maleiwakai nümuin soo'opünaa süpüshua tü naa'inrakat. ²Shiasa'a so'u wane ka'i, nümakalaka Abraham nümuin chi sülaülashikai na nüchepchiakana, kojutkai ma'i nütüma süka naa'inmajüin süpüshua tü nuwa-shirüinkat:

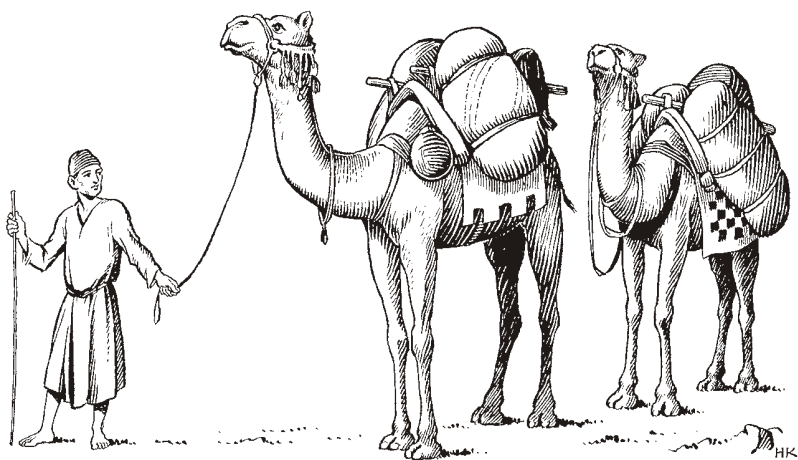
—Anakaja pansaale pünüiki joolu'u tamüin nu'upala Jehová, chi Maleiwakai chakai iipünaa oo'ulaka yaa mmo-lu'u, soo'opünaa tü taashajaainjakat achiki pümaa. ³⁻⁴. Anakaja püsaajüle yaamüin wane jierü nu'wayuuseinjakat chi tachonkai Isaac sümaa piainjachin joyotüin süpüla tü maünaakat. Otta, nnojotsü shiainjatüin wane jierü sa'akajeejakat tü wayuu cananeo kepiakalüirua yaa sulu'u mmakat tüü. O'unüinjachi joolu'u pia chaa wattamüin suumainpa'amüin tü tapüshikalüirua süpüla püsaajüinjatüin wane jierü na'akajee nayakana —müshi Abraham nümuin.

⁵Nüsakirakalaka chi nüchepchiakai:

—Jama tü majayüt taneeküinjakat, ¿kaseerü taa'inraka müleka shiyouktüle antaa tamaa yaamüin yaa sulu'umüin tü mmakat? ¿Acheküin tale'ejüin tachikua tamaaiwa chi püchonkai chamüin cha'aya eejachire pujuittüin paala? —müshi.

⁶Nüsouktakalaka Abraham:

—Nnojo. Nnojoishi pümaainjachin nia chamüin cha'aya. ⁷Süka jamüin, Jehová, chi Maleiwa chakai iipünaa, nüjütüin paala taya chajee süma'anajee nipia chi tashikai, sulu'ujee suumain tü tapüshikalüirua, yaamüin yaa sulu'u-müin mmakat tüü. Pansaasü nünüiki tamüin sünaïn naapeerüin mmakat tüü sümuin tü too'uliwo'ukalüirua. Otta müshia joolu'u, nüjüteechi chi Maleiwakai wane aapiee

Génesis 24:10

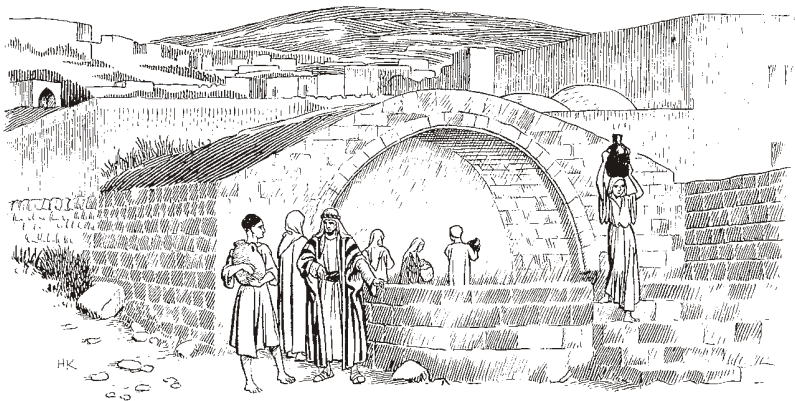
püpüleerua, nūkaaliijaiwa pia sūpūla pūntūinjachin cha'aya sūnain tū jierū nu'wayuuseinjakat chi tachonkai. ⁸Je tū jierū pūneekeetkat, mūleka shiyouktūle antaa pūmaa yaa-mūin yaa, ekeraajeerū tū pūkuaippakat suulia sūkajee tia. Otta jalia suulia pūmaajūin chi tachonkai chamūin cha'aya —mūshi Abraham nūmūin chi nūchepchiakai.

⁹Kettaaitpa tū nanūikijiraakat sūnain naa'inrūinjatūin tū nuchuntakat chi nūlaamainkai nūmūin. ¹⁰Je joolu'u chi nūchepchiakai Abraham, nūmaakalaka poloosū “camello”, nūkorolo chi nūlaamainkai, kachisesū korolo wainma eekai anain ma'i sa'akajee tū nuwashirūinkat Abraham. Nu'unakalaka chamūin palaamūin sulu'umūin tū mma Mesopotamiat eemūin tū pueulo kepiakat alu'u Nacor, chi nimūliakai Abraham. ¹¹Shiasa'a sūchikijee wainma ka'i sūnain waraittaa, antūshi nia je na nūmaajanakana motsapa ka'ikat eemūin wane ishi peje sūnain tia pueulokat. Antūshii naya wanaa sūmaa sūka'iya saja'itūin jieyuu pueulopa'aje'ewatkalūirua. Naikkaaje'erūin tū “cammelokalūirua” sūpūla nashakatūinjanain saa'ujee.

¹²Nüchuntakalaka nümüin Maleiwa sünnain maa: “Jehovákaalee, pia Maleiwa nu'waajakai Abraham chi talaamainkai. Pii'iyata pümanee so'u ka'ikat tüü nümüin chi talaamainkai sünnain pükaaliijain taya süpüla tantüin sünnain tü jierü nümakat tamüin. ¹³Anii taya eekai tü ishi saja'itülek kat tü majayünnüü kepiakalüirua sulu'u tü pueulokat.

¹⁴Meechi taya joolu'u sümüin wane majayüt saja'itapa tü wüinkat: ‘Kamanee pia tamüin, püshakatira paala pümüchi püsülajaiwa tasüin wüin’, meechi taya sümüin. Je müleka shiale tü jierü püneekajalakat süpüla nu'wayuuseinjatüin Isaac chi püchepchiakai, asoukteerü shia te'ipajee mayaa: ‘Anasü, jamüsa'a, püsa maala. Oo'ulaka taja'iteerü joolu'u süsüin tü pe'enenakalüiruaya’. Müleka sülatüle tüü, tatüja-weerü aa'u sünnain pii'iyatüitpain pümanee nümüin Abraham chi talaamainkai”, müshi nia nümüin Maleiwa.

¹⁵Shiasa'a nnojölüiwa'aya kettaain tü nümakat nümüin Maleiwa, ni'ralaa nümakalaka Rebeca sünnain sülü'üjüin wane amüchi sunulo'u. Nüchon shia Betuel chi süchonkai Milca nu'wayuusekat Nacor nimüliakai Abraham. ¹⁶Wane majayüt ataralüirü, anasü ma'i shipitüin je nnojoyülia toolo-maain. Süntakalaka sünnain aja'itaa. ¹⁷Je saja'itapa tü wüin-

kat, nuwataakalaka chi nüchepchiakai Abraham sünaïn müin sünaïn maa sü müin:

—Kamanee pia tamüin, püshakatira paala pümüchi püsülajaiwa tasüin wüin.

¹⁸Süsouktakalaka:

—Anakaja talaülaa —müsü.

Süshakatirüinjese'e tü amüchikat sünaïn saapüin wüin nü müin. ¹⁹Je kettaapa nü müin, sümakalaka nü müin:

—Aja'iteerü taya tachikua soo'omüin süpüla süsüinja-tüin tü pe'ejenakalüiruaya —müsü nü müin.

²⁰Shi'yotokoloko tü apütaasükat sulu'umüin tü anuakat. Su'ttakalaka sünaïn o'yonowaa süsüin süpüshua tü ne'ejenakalüirua. ²¹Nünañaja nü müsü tü jietkat sünaïn ko'utüin nia. Eesü naa'in shii'iree nütüjaain saa'u müleka shiale tü jierü nii'iyatajatkat Maleiwa nü müin süpüla nu'wayuusein-jatüin Isaac.

²²Je süchikijee süsirüin tü ne'ejenakalüirua, ni'itaakalaka wane che'esaa oorole'eya sünaïn shi'ichi je ajapünaa oorole'eya jerutsü ma'i sünaïn wane'ewai sütüna. Je tü ooro nü süläjakat sü müin, kojutsü ma'i shia.

²³Nüsakirakalaka joo shia:

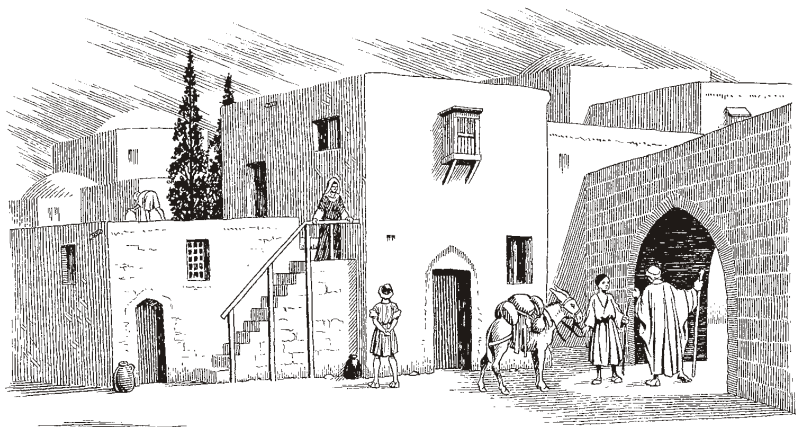
—¿Jarai kachonka pia tachee? ¿Kamaneeyaajeechi je eera nia tamüin je namüin na tamaajanakana süpüla ni'iyuinjanain waya nipialu'u so'u aikat tüü?

²⁴Süsouktakalaka nü müin:

—Chi tashikai, nia Betuelka anülia, nachon Milca oo'u-laka Nacor chi su'wayuusekai. ²⁵Je shiimüin, kamaneejeechi nia jümüin. Eesü atunkülee jüpüla je alama shiküinjatü tü je'ejenakalüirua —müsü nü müin.

²⁶Nüsapaïnyo'ukakalaka joo chi nüchepchiakai Abraham sümaa naapüin analu'ut nü müin Jehová, chi Maleiwakai, sünaïn maa: ²⁷“Jehovákalee, pia Nümaleiwasekai Abraham chi talaamainkai, ta'waajüin joo pia. Pansaaïtpa joo pünüiki nü müin sünaïn nii'iyatüin tamüin tü wopukot yaamüin yaa nipialu'umüin nüchon chi nimüliakai”.

²⁸Suwataakalaka joo tü jietkat shipialu'umüin sünaïn süküjüin sü müin tü shiikat otta namüin na eejanakana

Génesis 24:28-31

sümaa süpüshua tü alatüitpakat sümüin wanaa sümaa saja'itüin. ²⁹⁻³⁰ Je Rebeca, kepayasü. Labán nünülia chi shipayakai. Je ni'rüitpa tü che'esaakat sünain shi'ichi tü nushunuu-kat oo'ulaka tü japünakalüirua sünain wane'ewai sütüna je naapüitpa tü sümakat sünain aküjaa süchiki tü nünüikikat chi wayuukai sümüin, ojuitta müshia joo nia sünain nuwataain eemüin tü ishikat eejachire a'atapajüin chi nüchepchiakai Abraham sümaa tü ne'ejenakalüirua. ³¹ Je nüntapa nünainmüin, nümakalaka nümüin:

—Antüshi pia wa'lee. Te'rüin sünain nii'iyatüin Jehová na'anasia pümüin. ¿Jamüshi püshakajaaka'a yaaya suulia tü pueulokat? Joo'uya tamaa tepialu'umüin eere yapain tatüma wane paü atunkülee püpüla je eküülü süpüla pe'ejenakalüirua —müshi Labán nümüin chi nüchepchiakai Abraham.

³² O'unüshijese'e chi achepchieekai nipialu'umüin Labán. Je nantapa samüin, nüshakajire'erüin Labán süchise tü ne'ejenakalüirua sümaa niki'rirüin shia. Nüsaajakalaka wüin su'lojia nuu'ui chi nüchepchiakai Abraham je na nümaajanakana. ³³ Otta süntinnapa wane eküülü nümüin chi nüchepchiakai Abraham, nümakalaka:

—Anashi taküjüle jümüin wane kasa süpülapünaa teküin —müshi.

—Anakaja. Püküja pümaala wamüin —nümakalaka Labán.

³⁴Nümakalaka joo chi wayuukai:

—Taya nüchepchiaka'aya Abraham. ³⁵Nii'iyatüin Jehová chi Maleiwakai na'anasia nümüin chi talaamainkai. Washirü ma'i nia joolu'u nütüma. Naapüin Maleiwa nümüin anneerü, kaa'ula, paa'a, “camello” je püliikü. Naapüin nümüin pülaata je ooro, oo'ulaka achepchieeirua jiejyuu je tooloyuu. ³⁶Otta müsia Sara nu'wayuuse Abraham, kachonsü shia wane tooo laülaapa shia. Je chi talaamainkai, nünaajaainjatü nüpüla chi nüchonkai süpüshua tü kasa eekat nüma'ana.

³⁷“Müshi chi talaamainkai tamüin: ‘Anakaja pansaale pünüiki joolu'u tamüin soo'opünaa tü taashajaainjatkat achiki pümaa. Nnojo püneeküin wane jierü nu'wayuusein-jatkat chi tachonkai sa'akajee tü jiejyuu kepiakalüirua sulu'u tü mmakat Canaán. ³⁸Alu'ujasa o'unüinjachi joolu'u pia chaa suumainpa'amüin tü tapüshikalüirua na'akamüin na nuu'uliwo'ukana chi tashikai, süpüla püneeküinjatüin wane jierü nu'wayuuseinjatkat chi tachonkai’, müshi Abraham chi talaamainkai tamüin. ³⁹Otta tasakirüin nia: ‘¿Kaseerü taa'inraka müleka shiyouktüle tü jietkat antaa tamaa yaa-müin yaa sulu'umüin tü mmakat?’, müshi taya nümüin.

⁴⁰Asouktüshi nia tamüin: ‘Jehová, chi tanoujakai anüiki waneepia, nüjüteechi pümaa wane aapiee nüma'anajeejachi suumainpa'amüin tü tapüshikalüirua. Nükaaliijeechi pia süpüla püntüinjachin süna'in tü jierü nu'wayuuseinjatkat chi tachonkai cha'aya na'akamüin na nuu'uliwo'ukana chi tashikai. ⁴¹Je püntapa chamüin, müleka nayouktüle süpüla süntajatüin tü jietkat pümaa yaamüin yaa, ekeraajeerü tü pükuaippakat suulia achajawaa jierü sükajee tia’, müshi Abraham chi talaamainkai tamüin.

⁴²“Je so'uka'ipa wanaa sümaa tantüin eemüin tü ishi-kat, achuntüshi taya nümüin Jehová, chi Nümaleiwasekai Abraham chi talaamainkai süna'in tamüin nümüin: ‘Pükaa-

liija taya süpüla tantüin süna'in tü jierü nümakat tamüin.
⁴³ Añi taya yaaya sü'ütpa'a tü ishikat. Je süntapa wane jierü süna'in aja'itaa, tachunteerü sümüin süpüla süsüla'jüinjatüin wane wüin tasüin. ⁴⁴ Je müleka kamaneere shia süna'in saapüin wüin tamüin, je müleka sücheküle süpüleerua süsüla'jüin wüin süsüin tü te'ejenakalüirua, kasataalejese shiain tü jierü aneequushikat pütüma süpüla nu'wayuuseinjatüin nüchon chi talaamainkai', müshi taya nüümüin chi Maleiwakai.

⁴⁵ "Shiasa'a nnojolüiwa'aya kettaain tü tachuntakat nüümüin, antaa müsüja'a Rebeca sümaa sülu'üjüin wane amüchi sunulo'u süpüla aja'itaa. Tamakalaka sümüin: 'Kamane pia tamüin, püshakatira paala pümüchi püsüla'jaiwa tasüin wüin', müshi taya sümüin. ⁴⁶ Süshakatirüinjesse'e tü amüchikat süna'in maa tamüin: 'Anakaja talaülaa, je aja'iteerü taya tachikua soo'omüin süpüla süsüinjatüin tü pe'ejenakalüiruaya', müsü tamüin. Asüshijese'e taya je süsiraleekalaka tü te'ejenakalüirua.

⁴⁷ "Tasakirakalaka shia: '¿Jarai kachonka pia?'. Süsouktakalaka tamüin: 'Chi tashikai, nia Betuelka anülia, nachon Milca oo'ulaka Nacor chi su'wayuusekai', müsü tamüin. Te'itaakalaka süna'in shi'ichi tü che'esaakat je süna'in sütüna, tü japünakalüirua. ⁴⁸ Tasapainyo'ukakalaka joo taya sümaa taapüin analu'ut nüümüin Jehová. Ta'waajüin Jehová chi Nümaleiwasekai Abraham chi talaamainkai, süka nii'iyatüitpain tamüin tü wopukot yaamüin yaa, süka tantüichipain joo nipialu'umüin Betuel, chi nüchonkai Nacor chi nimüliakai Abraham, je süka eeitpain tapüla Rebeca tü nüchonkot, tü jierü nu'wayuuseinjatkat nüchon chi talaamainkai.

⁴⁹ "Je joolu'u Wa'lee, anakaja joonoole sümaa tü kee'ireekat naa'in Abraham chi talaamainkai sümaa jaapüin tü jietkat nüümüin chi nüchonkai. Otta müleka jiyouktüle süchiki tia, jaapira taya tatüjaaiwa saa'u kasain taa'inrüinjatüin", nümakalaka chi nüchepchiakai Abraham nüümüin Labán chi shipayakai Rebeca.

⁵⁰ Nasouktakalaka Labán oo'ulaka Betuel süna'in maa nüümüin:

—Süka niain Maleiwa antirüin pia yaamüin yaa, nnojo-leena wachiajaain shia suulia o'unaa pümaa. ⁵¹Anuu Rebeca. Anakaja joolu'u su'unüle pümaa süpüla nu'wayuuseinjatüin shia chi nüchonkai chi pülaamainkai, maa aka tü nümakat Jehová —müshii naya nümüin.

⁵²Je naapapa chi nüchepchiakai Abraham sünnain neke-raajüitpain sükuaippa tü jietkat süpüla nu'wayuuseinjatüin nüchon Abraham, nüsapainyo'ukashi nia sünnain nu'waajüin Jehová chi Maleiwakai. ⁵³Neerutkalaka tü nüchisekat. Niyu'tkalaka korolo anasü süpüla nüsülajüinjatüin sümüin Rebeca. Nüsülajüin ashe'inyüü oo'ulaka aülüijanaa pülaata je eekai oorole'einya sümüin. Otta nia'aya, asülajüshi kasa eekai kojutüin nümüin chi shipayakai oo'ulaka sümüin tü shiikat.

⁵⁴Je keraapa sükuaippa tü asülajaakat nütüma chi nüchepchiakai Abraham, eküshijese'e nia je na nümaajana-kana. Atunkapünaashii naya so'u aikat tia yala nipialu'u Betuel. Je nachijiraapa watta'a maalü, nümakalaka chi nüchepchiakai Abraham sümüin tü süpüshikalüürua Rebeca:

—Anakaja joolu'u to'unüle sümaa tamaainjatüin tü jietkat chamüin cha'aya nipialu'umüin chi talaamainkai —müshi nia.

⁵⁵Otta chi shipayakai Rebeca je tü shiikat, namakalaka nümüin:

—Anasü müleka makatüle shia wamaa maa aka wane semaana, poloo ka'i eera. O'uneerüya'aya pümaa süchikijee tia —müshii naya.

⁵⁶Nüsouktakalaka namüin:

—Nnojo ja'alijirüin shia suulia o'unaa so'u ka'i tüü. Jütüjaa aa'ulu sünnain niain Jehová antitka taya jipialu'u-müin. Anasü jaawarüle shia süpüla su'unüinjatüin joolu'u tamaa chamüin nipialu'umüin chi talaamainkai.

⁵⁷Nasouktakalaka nümüin:

—Anakaja weenaküle shia joolu'u wasakiraiwa kasain süchekalain —müshii.

⁵⁸Neenakakalaka shia sünnain nasakirüin:

—¿Pücheküin süpüleerua o'unaa joolu'u nümaa chi wayuukai? —müshii.

—Aa, tacheküin —müsü.

⁵⁹Wanaawakalaka saa'in tü süpüshikalüirua Rebeca süpüla su'unüinjatüin joo nümaa chi nüchepchiakai Abraham oo'ulaka na wayuu nümaajanakana. Je eesü wane süchepchia Rebeca, wane jierü kepiasü wainma juya namaa. Je anasü namüin su'u-nünjatüin sümaa. ⁶⁰Kapütaayakalaka joo naya wane pütchi anasü sümünjatü Rebeca sünnain maa sümün:

“Wawalakalaa, anasü kachonle pia, wainmaiwa tü puu'u-liwo'ukalüirua.

Kasataalejese nakanajüin tü na'ünüükalüirua sainküin mmakat süpüshua”.

⁶¹Yapakalaka Rebeca je tü süchepchiakalüirua. No'o-tookalaka joo saa'u tü ne'ejenakalüirua chi nüchepchiakai Abraham sünnain o'unaa nümaa.

⁶²Je süpülapünäa nüntüin chi nüchepchiakai Abraham sulu'umüin tü mmakat Canaán sümaa tü jietkat, ale'ejüichipa Isaac nipialu'umüin chi nüshikai yala sulu'u tü mma-kat kanüliasü Neguev, wane mma maa'inyatuuisü sulu'u Canaán. Eejachi kepiain nia paala cha'aya eere tü ishi kanüliakat “Kato'uchi E'rakai Taya”. ⁶³So'u tü ka'i nüntakat o'u chi nüchepchiakai Abraham sümaa tü jietkat, awaralijaashi Isaac motsapa ka'i süpa'apünäa wane anooi peje sünnain tü nipiakat. Ni'rakalaka wane “camelloirua” sünnain sülü'ütta-taalain sünnainmüin tü miichikat. ⁶⁴Otta müsia Rebeca shi'rapa Isaac, süshakatakalaka saa'ujee se'ejena. ⁶⁵Süsakirakalaka chi nüchepchiakai Abraham:

—¿Jarai chi wayuu arütkaakai wanainmüin süpa'ajee tü anooikat? —müsü.

—Nia Isaac, chi talaamainkai —nüsouktakalaka.

Saapaainjese'e joo tü süpaineerasekat sünnain shi'itaain sünnain su'upünäa.

⁶⁶Je nüntapa Isaac nanainmüin, aküjashi chi nüchepchiakai Abraham nümmüin süchiki süpüshua tü alatakat namüin. ⁶⁷Nümaakalaka joo Rebeca Isaac sulu'umüin tü shiapiapü'ukat Sara tü niikat süpüla nu'wayuuseinjatüin shia.

Aisü ma'i Rebeca nüpüla Isaac. Mayaasüje mojuin naa'in saa'ujee ouktüin tü niikat, anaitpa joo naa'in süka ka'wayuuseichipain nia.

Waneeirua nuu'uliwo'ukana Abraham

25 ¹Aapaashi joo Abraham wane nu'wayuuse jeket, kanüliasü Cetura. ²Kachonsü nütüma waneeirua too-loyuu kanüliashii Zimram, Jocsán, Medán, Madián, Isbac oo'ulaka Súa. ³Otta na nüchonniikana Jocsán: nia Seba oo'ulaka Dedán. Je na nüchonniikana Dedán: nia Asurim, Letusim oo'ulaka Leumim. ⁴Otta na nüchonniikana Madián: nia Efa, Efer, Hanoc, Abida oo'ulaka Elda. Naya napüshua na süchonniikana Cetura tü wane nu'wayuusekat Abraham.

⁵Nümüinjatü Isaac süpüshua tü nuwashirüinkat chi nüshikai ouktapa nia. ⁶Otta müshia kataiwa'aya no'u Abraham, asüla'apü'üshi kasa anasü namüin napüshua na süchonniikana tü suwala'atakat nu'wayuuse. Je so'u wane ka'i süpülapünaa ouktüin nia, nüjütüin na süchonniikana je na süikeyuukana Cetura cha wüinpümüin süpüla kepiainjanain naya watta nuulia Isaac.

Anaajaashi Abraham

⁷⁻⁸Naa'inrapü'üin Abraham wainma kasa anasü kataiwa'aya no'u, je ouktüshi nia 175 nuuyase. ⁹E'iküna münüshija'a nia natüma Isaac oo'ulaka Ismael na nüchonniikana. E'itaanüshi nia cha sulu'u tü ipa ko'ukat eere tü apainkat sulu'u tü mma Macpelakat cha wiinnaa süna'in tü mmakat Mamre. Shia tü na'apainsekat paala Efrón chi nüchonkai Zohar, napüshi na nuu'uliwo'ukana Het. ¹⁰Tü apain kalu'ukot tü ipa ko'ukat, ayalajuushi paala nütüma Abraham noulia na nuu'uliwo'ukana Het. Shia eejatüle shi'itaanüin paala Sara tü nu'wayuusekat.

¹¹Shiasa'a süchikijee ouktüin Abraham, nii'iyatüin chi Maleiwakai na'anasia nümüin Isaac wanaa sümaa kepiain nia peje süna'in tü ishi kanüliakat "Kato'uchi E'rakai Taya".

Na nuu'uliwo'ukana Ismael.

¹²Anuu nanülia na nuu'uliwo'ukana Ismael chi nüchonkai Abraham. Nia süchonka Agar tü wayuu Egiptoje'ewatkat süchepchiapü'ükat Sara, tü jierü aapünakat paala sütüma Sara nümüin Abraham süpüla kachoinjachin nia sümüin. ¹³Na nüchonniikana Ismael: Nebaiot chi epayaakai, Cedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴Misma, Duma, Massa, ¹⁵Hadar, Tema, Jetur, Nafis oo'ulaka Cedema chi emülieekai. ¹⁶Naya shikiijeena poloo piammüin e'irukuu sainküin mmakat süpüshua. Je tü nejepüsekaliürua eepü'üle nantapünaain na nuu'uliwo'ukana Ismael je tü mma kepiapü'ükat alu'u, e'itaanüsü nanülia na nüchonniikana Ismael sünaain wane'ewai nakua. ¹⁷Otta müshia Ismael, ouktüshi nia 137 nuuyase. ¹⁸Je na nuu'uliwo'ukana Ismael, ayatüshii kepiain naya sulu'u tü mmakat chaa wüinpumüin saa'u tü mmakat Egipto, eere tü wopu Asiriamüinjatkat, o'ttüsü sünaainjee tü mmakat Havila sünaainmüinree tü mmakat Shur. Katatüsü waneepia noumain noulia na wane nuu'uliwo'ukana Abraham.

Jemeishii Jacob oo'ulaka Esaú

¹⁹Anuu nüchiki Isaac chi nüchonkai Abraham. ²⁰Shiasa'a pienchipa shikii nuuyase Isaac, nu'wayuusesü Rebeca, nüshunuu Labán, na nüchonniikana Betuel chi wayuu arameo chaje'ewaikai sulu'ujee tü mma kanüliakat Padan-aram. ²¹Otta müsia Rebeca, maralü shia. Achuntüshijese'e Isaac nümüin Jehová saa'u tü nu'wayuusekat süpüla kachoinjatüin shia je naapüin tü nüchuntakat nümüin. Ipuotkalaka shia. ²²Je süpülapünaa neweetüin, ayoujiraa-shii naya süle'eru'ujee tü neikat. Müsü saa'in süle'eru'u: “¿Jamüsü sülataka'a tamüin tüü?”, müsü shia sünaain süchuntüin nümüin Jehová shii'iree nüküjüinjatüin jamalu'ulüin tia sümüin.

²³Nüsouktakalaka Jehová sümüin:

“Senkeyuujana püchonni.

Nayeena sütuushika'aya piama shi'ipapa'a e'irukuu.

Ayoujiraakuu meena wane na nuu'uliwo'ukana
 namaa na nuu'uliwo'ukana wane'eya.
 Katsüinjeena ma'i wane noulia na waneinnua.
 Je na nuu'uliwo'ukana chi emülieekai,
 laülaajeena naya waneepia naa'u na nuu'uliwo'ukana
 chi epayaakai”.

²⁴Shiasa'a kettaapa sükalia Rebeca süpüla kachonwaa,
 jemeishii sümüin süchonni toolo senkeyuu. ²⁵Chi epayaa-
 kai, ishotai je koishi ma'i nia'ayasa. E'itaanüsü Esaú nün-
 liain. ²⁶Je nüchikijee, eweetüshi chi emülieekai sünain naja-
 pulu'ujüin shiinee nuu'ui chi epayaakai. E'itaanüsü Jacob
 nünüliain. Jemeishii na nüchonniikana Isaac aippiruapa shi-
 kii nuuyase.

Naapüin Esaú sujut e'irumaa nüma'anajatkat

²⁷Je miyo'upa Esaú, tütüshi nia süpüleerua olojoo je kama-
 lainsü nümüin waraittaa sainküin mojuui. Otta müshia Jacob,
 wayuu jimatüshi nipialu'u. ²⁸Otta Isaac, kamalainshi nümüin
 Esaú nuulia Jacob süka nikapü'üin tü kasa simoluuna nu'uta-
 pü'ukat aa'in chi nüchonkai sünain olojoo. Otta müsia Rebeca,
 kamalainshi sümüin Jacob nuulia Esaú. ²⁹So'u wane ka'i, a'la-
 kajaashi Jacob wane pitshuushi kerasü. Nüle'ejakalaka Esaú
 sünainjee olojoo sümaa jamüsiriün ma'i nia.

³⁰Nümakalaka nümüin Jacob:

—Ouktüshi taya jamü. Che'e tamüin süpüshi türa putse
 ishokot o'u —müshi. (Je na nuu'uliwo'ukana Esaú maa'ulu
 yaa, Edom nanülia süka “ishosü” malu'ulüin tia süka pütchi
 hebreo.)

³¹Nüsouktakalaka Jacob nümüin:

—Saa'u e'irumaain pia, makatüinjat püma'ana tü nuwa-
 shirüinkat chi washikai. Otta müleka paapüle tamüin sujut
 e'irumaa püma'anakat, taapeerüja'a shii'iraka pümüin tü
 totsekat —müshi.

³²Nümakalaka Esaú:

—Anakaja. Süka jamüin, motsosü ma'i taa'in, nnojotsü
 kasajatüin tamüin sujut e'irumaa tama'anakat —müshi.

³³Nūsouktakalaka Jacob:

—Otta palajana, tü kee'ireekat taa'in, shia pansaainjatuün pünüiki tamüin süna'in paapüinjatuün joolu'u tamüin sujut e'irumaa püma'anakat —müshi.

Pansaaitpa joo nünüiki Esaú nümüin Jacob süna'in naapüin sujut e'irumaa nüma'anajatkat nümüin. ³⁴Naapakalaka Jacob wane pan oo'ulaka süpüshi tü nutsekat nümüin Esaú. Süchikijee niküin je nüsüin, ojuittaashi nia. Naapüitpa joo sujut e'irumaa nüma'anajatkat saa'u wane eküülü ne'e süka-jee nnojolüin kasajatüin shia nümüin.

Kepiashi Isaac cha'aya Gerar

26 ¹Wanaa sümaa kepiain Isaac cha'aya peje süna'in tü ishikat kanüliasü “Kato'uchi E'rakai Taya”, antalaa müsüja'a wane jamü saa'u tü mmakat, maa aka tü alatakat paala nümüin Abraham chi nüshikai. Jashichipa ma'i tü jamukat nümüin Isaac, no'onookalaka sü'ütpa'amüin wane pueulo kanüliasü Gerar eere kepiain Abimelec chi laülaashikai saa'u tü wayuu kanüliakalüirua filisteo.

²Je cha'aya, eweetüshi Jehová nümüin süna'in maa nümüin: “Tee'iyateerü joo pümüin jalainjachin po'onoonin. Makatüinjachi pia yaaya sulu'u tü mmakat. Nnojo po'onoonin chamüin Egiptomüin. ³Jimateechi pia yaaya süpa'apünaa tü mmakat. Anakuaippaleechi pia tatüma süka eejeechin taya pümaa waneepia. Je süpüshua mmakat tüü, taapeerü shia pümüin je namüin na puu'uliwo'ukana süka pansaajeerüin tü tamakat paala nümüin Abraham chi püshikai süpüla tee'iyatüinjatuün ta'anasia nümüin. ⁴Pansaatüjülia tanüiki pümüin süna'in watteerüin saalii puu'uliwo'u tatüma. Mayaawajuweerü shia maa aka tü shüliwalakalüirua chakat iipünaa. Je taapeerü namüin süpüshua tü mmakat. Otta tü wayuukolüirua sainküin mmakat süpüshua, süchunteerü tamüin shii'iree tee'iyatüinjatuün ta'anasia namüin maa aka tee'iyatüin shia namüin na puu'uliwo'ukana. ⁵Anakuaippaleechi pia tatüma naa'ujee Abraham, süka nünoujain tanüiki. Shiimüin süna'in naa'inrüin süpüshua tü taluwataakat anain je süna'in jüüjüüin sümüin süpü-

shua tü tekirajakat anain”, müshi Jehová nümüin Isaac.

⁶Jüüjüüshi Isaac sümüin tü nümakat Jehová nümüin sümaa nnojölün no'onooiin Egiptomün. Makatüshi nia cha'aya Gerar.

⁷Je nayasa'a na wayuu tooloyuu kepiakana cha'aya Gerar, ne'rapa Rebeca, nasakirün Isaac müleka nu'wayuuse sere shia nnojottaale nu'wayuusein. Naattajaa achikit Rebeca sümaa nu'wayuusein shia. “Pawalaawajiraashii waya”, mapü'üshi nia namün. Saa'u anasüchoin ma'i shia, mmotshi nia sheema nu'utinnüinjachin aa'in saa'ujee shiain nu'wayuusein. ⁸Shiasa'a süchikijee kojuya kashi wanaa sümaa kepiain Isaac cha'aya Gerar, eirakaashi Abimelec sulu'ujee wane shipentaanase nipia. Ni'rakalaka Isaac wanaa sümaa nii'iyatün tü naaliikat sümüin Rebeca maa aka wane wayuu sümüin nu'wayuuse. ⁹Neenajinnakalaka Isaac nütüma Abimelec süpüla nusakirünjachin nia:

—¿Jamüsü punujulajaka'a süchiki woulia sünain pu'wayuusein shia? “Pawalaawajiraashii waya” ¿jamüsü püma-ka'a wamün? —müshi nia nümüin.

Nüsouktakalaka Isaac:

—Müleka taküjüleje sünain ta'wayuusein shia, o'utinna-yaajeechi aa'in taya taajün —müshi.

¹⁰Nümakalaka Abimelec:

—E'rüi wayumün pia sükajee paa'inrüin tia wamün. Piaje kasitka müleka süsaajaanüleje nütüma wane wayuu yaaje'ewai süpüla nu'wayuuseinjatün shia —müshi.

¹¹Nachiajaanakalaka joo na wayuukana nütüma Abimelec sünain maa namün:

—Chi eekai naa'inrüin kasa mojusü nümüin wayuukai chii otta sümüin tü nu'wayuusekat, shiimün sünain to'uti-reechin aa'in.

¹²Shiasa mapa tia, ayatüshi Isaac sünain kepiain sü'üt-pa'a Gerar. Kapünajünshi nia cha'aya sulu'u na'apainse. Je süka nii'iyatün Jehová na'anasia nümüin, asotüsü tü püna-jütakat, emiyo'ulaasü sünain sujuittirün poloo shikii süchon sünainjee waneesia so'u. ¹³Ayatüshi nia sünain anakuaippalin sümaa washirün ma'i nia. ¹⁴Je saa'ujee wainmain

anneerü oo'ulaka paa'a oo'ulaka achepchieerua nūma'ana Isaac, achunjasü saa'in tü wayuu filisteokalüirua. ¹⁵E'rüliishii wayumüin naya nūmüin. Nejinain mma oo'ulaka ipa sulu'u tü ishikalüirua eere naja'itüin Isaac, tü ishi apotuu-shikat paala natüma na nüchepchiakana Abraham katai-wa'aya no'u.

¹⁶So'u wane ka'i, nūmakalaka Abimelec nūmüin Isaac: —Katsüinchipa pia woulia süka washirüichipain ma'i pia. Anakaja joolu'u müleka piyakalaale yaajee woulia —müshi nia nūmüin.

¹⁷O'unüshijese'e Isaac mamüin aka tia sünain ni'itaain nejepüse süpa'amüin wane nasapü Gerar sünüliaya eejachire kepiain nia kojuya kashi. ¹⁸Je tü ishi apotuushikalüirua paala sütüma tü nüchepchiakalüirua Abraham kataiwa'aya no'u, tü ejinnüitpakat alu'u mma sütüma tü filisteokalüirua, nipitirüin Isaac joo shia süchikua. Ayatüsia nütüma sünülia tü ishikalüirua apauushikat paala nütüma chi nüshikai.

¹⁹Shiasa mapa tia, napotüin na nüchepchiakana Isaac wane ishi jeket cha'aya süpa'a tü nasapukat. Nantakalaka sünain wane wüin anasü cha'aya, aparatsü mmaapüjee. ²⁰Otta tü anneetpü'ükalüirua chaje'ewatkat Gerarjee, a'ülü-jaashii namaa na na'anneetsepü'ükana Isaac sünain maa namüin: “Tü wüinkat, wapülajatü wayakana, nnojotsü jüpü-lajatüin jiakana”. Shiasa sünainjee tia, ni'itaakalaka Isaac “A'ülüjirawaa” sümünüin tia ishikat. ²¹Opotüshijese'e naya wane ishiya. Je süka ayatüin na'ülüjiraa'in saa'ujee tü ishi jeketkat, ni'itaakalaka Isaac “Pa'ünüuwajirawaa” sümünüin. ²²No'onookalaka joo Isaac yalajee yala sulu'umüin wane mma. Je chamüin, nüpotirüin wane ishiya. Je süka nnojoolüitpain a'ülüjirawaa saa'ujee tia ishikat, ni'itaain “Ejimalawaa” sümünüin sünain maa: “Ejimalaainapa joo waya nütüma Jehová süpüla kepiain sulu'u tü mmakat, je washireena waya yaaya”, sünain nūmüin.

²³Je so'u wane ka'i, nüle'ejakalaka Isaac nüchikua palaa-müin nükua Beersebamüin eere tü ishi kanüliakat “Kato'uchi E'rakai Taya”. ²⁴Je aipa'a so'u tü ka'i nüntakat o'u Isaac chamüin, ee'iyataashi Jehová nūmüin sünain maa nūmüin:

“Tayakai chi Nümaleiwasekai Abraham chi püshikai.
 Nnojo mmolüin pia sheema tü alateetkat mapeena,
 süka pümaajeechin taya waneepia.
 Shiimüin süna in tee'iyateechin ta'anasia pümüin.
 Wainmeerü tü puu'uliwo'ukalüirua,
 maa aka tü tamakat nümüin Abraham chi tacheepchiakai
 süna in pansaain tanüiki nümüin”.

²⁵ Je watta'a maalü, nüpa'a'uwajaakalaka ipa süpüla
 akumajaa wane a'ajüleepala süpüla na'ajüinjatüin kasa
 nümüin Maleiwa süna in nii'iyatüinjatüin nujut nümüin.
 Nu'waajakalaka Jehová eere tü a'ajüleepalakat. Shiasa
 süchikijee tia, o'ttühii naya süna in akumajawaa nejepüse
 cha'aya Beerseba. Opotünüsü joo wane ishi jeketüya
 cha'aya natüma na nüchepchiakana.

Aleewajiraashii Isaac nümaa Abimelec

²⁶ So'u wane ka'i, wanaa sümaa kepiain Isaac cha'aya
 Beerseba, nüntakalaka Abimelec, chi sülaülashikai Gerar,
 süpüla naashajaain nümaa. Je antüshi Ahuzat nümaa,
 wane nütünajut kojutshi nütüma, oo'ulaka Ficol, chi
 sülaülashikai tü nusurulaatsekalüirua. ²⁷ Nasakinnakalaka
 nütüma Isaac:

—¿Jamüshii jüntaka'a joolu'u tama'anamüin süka
 jujuittirüinkain paala taya jüma'anajee?

²⁸ Nüsouktakalaka Abimelec nümüin:

—Watüjaa itpa aa'u süna in een Jehová chi Pümaleiwa-
 sekai pümaa. Anasü saa'in wamüin müleka pansaale pünüiki
 joolu'u wamüin soo'opünaa tü waashajaainjatkat achiki
 pümaa. ²⁹ Maa aka nnojoliin we'rülüin wayumüin paala
 pümüin, anakaja pansaale pünüiki joolu'u süpüla nnojolee-
 chin pi'rülüin wayumüin wamü'inya. Pütüjaa aa'ulu sümaa
 kamaneen waya pümüin wanaa sümaa kepiapü'üin pia
 wa'aka. Nnojotsü een wane mojujirawaa watüma wanaa
 sümaa pu'unüin wama'anajee. Watüjaa itpa aa'u joolu'u
 süna in nii'iyatüin na'anasia chi Pümaleiwasekai pümüin
 —müshi Abimelec nümüin Isaac.

³⁰Nü'lakaje'erakalaka Isaac wane eküülü anasü ma'i napüla na ni'iyokana. Ekaashii naya, asaashii naya. ³¹Shiasa mapa watta'a, achijiraashii naya watta'a maalü. Pansaajiraakalaka nanüiki süpüla aleewajiraainjanain naya süna'in maa: "Ana-süja'a paajüin süka tia, aleewajiraajeena waya", majiraashii. Shiasa süchikijee tia, apütaajiraashii naya nümaa Isaac.

³²Je so'u tü ka'i nu'unakat o'u Abimelec, nantakalaka na nüchepchiakana Isaac nüna'inmüin süna'in maa nüümüin: "Antüinapa waya süna'in wüin sulu'u tü ishi wapotüitpakat", müshii naya. ³³Ni'itaain "Seba" sümünüin tia ishikat. Je sünülia tü pueulokat maa'ulu yaa, Beerseba münüüsü.

Naapaain Esaú wayuu naatajatü süpüla nu'wayuusein

³⁴Shiasa'a pienchipa shikii nuuyase Esaú, ka'wayuuseishi piamasü wayuu, nuu'uliwo'ukana Het. Wayuu naata sümüin nuulia. Tü wane, Judit sünülia, nüchon Beeri. Oo'ulaka wane, Basemat sünülia, nüchon Elón. ³⁵Je mo Joshuaata ma'i naa'in Isaac oo'ulaka Rebeca saa'u ka'wayuusein Esaú jieyuu naatajatü.

Nia makatajaika apüla Jacob tü nuwashirüinkat Isaac

27 ¹Shiasa mapa wainma juya, laülaaichipa joo Isaac, mo'usai nia. So'u wane ka'i, neenakakalaka Esaú chi nüchon epayaakai nüna'inmüin süna'in maa nüümüin:

—Tachee —nümakalaka.

—Anii taya —nüsouktakalaka.

²Nümakalaka joo Isaac nüümüin:

—Pütüjaa aa'ulu süna'in laülaain ma'i taya, süna'in talü'ülüichin süpüla ouktaa. ³Anakaja müleka paapaale tü pu'uraichisekat pulojoiwa tamüin kasa simoluuna, ⁴pü'lakajaiwa shia maa aka sükuaippa tü eküülü tachekapü'ukat, tekaa'iwaa shia. Je süchikijee teküin shia, taapeerü pümüin wane pütchi tapütaayajatkat süka pejeichin taya süpüla ouktaa. Saa'u piain tachon epayaa, tapüteerü püpüla tü tawashirüinkat. —müshi Isaac nüümüin Esaú.

⁵Wanaa sümaa naashajaain Isaac nümaa Esaú, eejatü Rebeca süna'in aapajaa süpüshua tü nümakat nüümüin chi

nüchonkai. Je süchikijee nujuiittüin Esaú süpüla olojoo,
⁶sümakalaka Rebeca nümüin Jacob:

—Taapüitpa nünüiki chi püshikai nümüin Esaú sünain maa nümüin: ⁷“Pulojo wane kasa simoluuna, pü'lakajaaíwa shia tamüin. Je süchikijee teküin shia, süka pejeichin taya süpüla ouktaa, taapeerü pümüin no'ulu'u Jehová tü pütchi tapütaaya-jatkat, tü makatüinjatkat akajee tü tawashirüinkat püpüla”, müshi nia. ⁸Tachee, paapaa tanüiki süpüla paa'inrüinjatüin tü tamüinjatkat joolu'u pümüin. ⁹Pu'una mata sa'akamüin wamü'ünüin, püneekaiwa piamasü kaa'ulachen eekai kaüsüin, püntiraiwa shia tamüin, ta'lakajaaíwa shia nüpüla chi püshikai tü eküülü nikaajakat ma'i. ¹⁰Paapeerü shia nümüin süpüla niküinjatüin süpüla naapeerüin pümüin süpülapünaa ouktaa tü pütchi nüpütaayajatkat, tü makatüinjatkat akajee tü nuwashi-rüinkat püpüla —müsü Rebeca nümüin Jacob.

¹¹Otta Jacob, nümakalaka sümüin tü niikat:

—Koi atachi Esaú, otta tayakai, moi atachi. ¹²Eesü süpüla ni'itaain najapü chi tashikai tanain je nütüjaajeechi aa'u taya sünain te'ike'erüin nia. Nnojoleerü nüpütaain tapüla wane pütchi analu'ut sükajee tia. Nu'ulejeechi ne'e taya —nümakalaka.

¹³Süsouktakalaka tü niikat:

—Tachee, müleka sülatüle tia, tü wayuu o'ulejüneetkat nütüma, nnojoleechi piain piakai alu'ujasa tayerü tayakat. Kakua pia süchiirua tü tamakat pümüin. Püsaaja pümaala tü kaa'ulachenkat tamüin —müsü nümüin.

¹⁴O'unüshijese'e nia süpüla asaajaa tü kaa'ulachenkat sünainmüin tü niikat. Sü'lakajaakalaka nüpüla Isaac tü eküülü nikaajakat ma'i. ¹⁵Shiasa süchikijee tia, saapaakalaka wane nüshe'in Esaú eekai anain ma'i anaajaaushin sütüma yaa shipialu'u. Saapakalaka tü kuluutkat nümüin Jacob süpüla na'anaainjatüin shia. ¹⁶Shi'itaakalaka süta tü kaa'ulachenkat saa'u nütüna je nunutpa'a eere moin nünain. ¹⁷Saapakalaka joo tü eküülü nikaajakat nümüin je tü pan aainjünüitpakat sütüma. ¹⁸Nikerokalaka Jacob nünainmüin chi nüshikai sünain maa nümüin:

—Jama taataa —müshi.

—Anii taya tachee. ¿Jarai pia? —nūmakalaka.

¹⁹Nūsouktakalaka Jacob:

—Taya Esaú kai chi pūchon epayaakai. Taa'inrūitpa tū pūmakat tamūin. Yapasū joo tū pikūinkat, tū shi'iruku tasitkat pūmūin. Anakaja joolu'u pikaale shia sūpūla paapūinja-tūin tamūin tū pūtkhi pūpūtaayajatkāt, tū makatūinjatkāt akajee tū pūwashirūinkat tapūla —mūshi Jacob nūmūin chi nūshikai.

²⁰Nūmakalaka Isaac:

—Atak, motso'okatche ma'i pūmaa sūnain antaa sūnain —mūshi.

Nūsouktakalaka Jacob:

—Akaaliijūnūshi taya nūtūma Jehová chi Pūmaleiwasekai —mūshi.

²¹Nūmakalaka Isaac nūmūin Jacob:

—¿Shiimū'inya sūnain piainya Esaú? Jalaichi tanainmūin, te'itaa'wa tajapū paa'u sūpūla tatūjaain saa'u —mūshi.

²²Arūtkaashi joo Jacob nūnainmūin chi nūshikai. Ni'i-taakalaka Isaac najapū naa'u chi nūchonkai sūnain mūin

Génesis 27:22-23

naa'in nüle'eru'u: “Tü nütünakat, müsü aka saa'in nütüna Esaú, otta tü nünüikikat, shia nünüiki Jacob”, müshi.

²³Nnojoishi niyaawatüin Jacob süka koiyaain nütüna maa aka nütüna Esaú. Nu'ttapa süna'in naapüin nümüin tü pütchi nüpütaayajkat, ²⁴nüsakirakalaka nia nüchikua:

—¿Shiimüin süna'in pia'ayain Esaú? —müshi.

—Shiimüin taya'ayan —müshi chi nüchonkai nümüin.

²⁵Nümakalaka Isaac:

—Püsaaja tamüin süpüshi tü eküütakat tekaaiwan.

Süchikijee teküin shia, apütaajeechi taya püpüla süka wane pütchi analu'ut —müshi.

Niküin shia je nüsale'enya wane “wiino”. ²⁶Ayatüshi aashajaain Isaac:

—Tachee, jalaichi peje tanain sümaa püchu'lüin tawalap'a —müshi.

²⁷Je nürütkaapa Jacob sümaa nüchu'lüin nuwalapa'a, naatüin Isaac sheejuu tü nüshe'inkat. Nütüjaaichipa aa'u süna'in niyaain Esaú naajüin, naapüin nümüin tü pütchi nüpütaayajkat süna'in maa:

“Eitataayai saa'in, shiaya'asa neejuu chi tachonkai tüü, maa aka saa'in sheejuu wane apain aa'inmajünakat nütüma Jehová.

²⁸Kasataalejese süntinnüin nütüma Jehová tü juyakat chajee nüma'anajee

saa'umüin tü pünajütakat süpüla koo'omüinjatüin shia, süpüla joulüinjatüin pümüin a'ttiee oo'ulaka ‘wiino’.

²⁹Kasataalejese kachepchiain pia watta saalin e'irukuu, sümaa laülaain tü puu'uliwo'ukalüirua saa'u wayuu wainma.

Kasataalejese laülaain pia saa'u tü püpüshikalüirua süpüshua,

süpüla jüüjüünjatüin shia pümüin waneepia.

Chi wayuu o'ulejakai pia,

anashi süsalaiwa nia nütüma Jehová.

Chi wayuu anakai anüiki pümüin,

anashi nii'iyatüle Jehová tü na'anasiakat nümüin”.

³⁰Shiasa mapa süchikijee naapüin Isaac nümüin Jacob tü pütchi nüpütaayajatkat süka pejeichin nia süpüla ouktaa, süchikijee nujuittüin Jacob, nüntakalaka Esaú chi epayaakai sa'akajee mojuui eejachire nulojüin tü niküinjatkat chi nüshikai. ³¹Maa aka tü naa'inrakat Jacob palajana, nü'laka-jaakalaka Esaú wane eküülü nikaajakat ma'i sümaa nünti-riin shia nümüin chi nüshikai sünain maa nümüin:

—Taataa, anii taya sümaa tü eküülü tolojolokot püpüla. Anakaja joolu'u pikaale shia süpüla paapüinjatüin tamüin tü pütchi püpütaayajatkat, tü makatüinjatkat akajee tü püwa-shirüinkat tapüla —müshi.

³²—¿Jaraikai pia? —nüsakirakalaka Isaac.

—Tayakai, Esaú chi püchon epayaakai —nüsouktakalaka.

³³Ainkuusü ma'i naa'in Isaac sünain nukutkujaain ma'i sünain nüsakirüin:

—Aisha'ajaa, ¿jaraaisa'a chi antitkai tamüin wane eküülü olojuushikat nütüma naajüin? Tekaaítpa shia püpülapünaa. Je süchikijee tekaain, taapüítpa nümüin tü pütchi tapütaayajatkat süpülapünaa ouktüin taya. Je süka niain chi makatajachikai ama'ana tü tawashirüinkat, müiria maaka-tuun shia nuulia —müshi.

³⁴Shiasa'a naapapa Esaú tü nümakat chi nüshikai nümüin, emetutsü ma'i ni'ira sünain nümüin nümüin chi nüshikai:

—Taataa, aisha'ajaa, anashi püpütaale tapüla süka wane pütchi analu'ulia —müshi.

³⁵Nüsouktakalaka Isaac:

—Nnojo, isasü tachiki. Antüichipa chi pimüliakai sümaa ni'ike'erüin taya. Naakatüítpa puulia tü pütchi tapütaayajatkat pümüin süpülapünaa ouktüin taya —müshi.

³⁶Nümakalaka Esaú:

—Aisha'ajaa, piantuaichi joolu'u ni'ike'erüin taya chi temüliakai. Naakatüin toulia sujut e'irumaa. Je joolu'u, naakatüítpa toulia tü pütchi püpütaayajatkat tamüin. Jacob nünülia süka shiimüin e'ike'erülin nia —müshi. (Tü pütchikat “Jacob” süka nanüiki, “E'ike'erüi” malu'ulu.)

Nüchuntakalaka Esaú nüchikua nümüin chi nüshikai:

—¿Jama eetaapa'aya wane pütchi analu'ut paapüinjatkat tamüin? —müshi.

³⁷Nūsouktakalaka Isaac:

—Kaatei, taküjaitpa nümüin chi pimüliakai sünain laülaainjachin paa'u, je sünain jüüjüünjatüin tü nüpüshikalüirua nümüin, je sünain joulünjatüin nümüin a'ttiee oo'ulaka “wiino”. Aisha'ajaa tachee, ¿kasakainjatka joo shia tatüma? —müshi.

³⁸Masütaajusai Esaú sünain achuntaa wainmatua nümüin chi nüshikai sünain a'yalajaa:

—Taataa, ¿jama eetaapa'aya püma'ana wane pütchi analu'ut tamüinjatkat pütüma? Aisha'ajaa, püküja maala tamüin —müshi.

³⁹Nūsouktakalaka Isaac sünain naapüin wane pütchi nümüin Esaú sünain maa:

“Nnojoleerü a'itüin juya paa'u nüma'anajee Jehová.

Nnojoleerü joulüin püt'ttia.

⁴⁰ Tü piküinjatkat, pükanajeerü süka atkawaa.

Otta nüchepchiechi pia chi pimüliakai.

Je so'u tü ka'i piyoukteechikai o'u sünain laülaain nia puulia,
taasheechi pia nuulia”,

⁴¹ Otta müshia Esaú süchikijee tia, a'ürülaasü ma'i naa'in nünain Jacob, süka niain aapaain tü pütchi analu'ut apütünajatkat nüpüla niakai. Müsü naa'in nüle'eru'u: “Alü'ütsü joo nükalia chi tashikai süpüla ouktaa. Otta süchikijee wa'yalajiraain naa'u, to'uteechi aa'in Jacob”, müshi.

Ajütünüshi Jacob eemüin Labán

⁴² Otta müsia Rebeca, sütüjaaitpa aa'u tü naa'inreekat Esaú, sheenajakalaka Jacob sünain maa nümüin:

—Kaatei, tatüjaaitpa aa'u tü kasa mojusü naa'inreekat joolu'u chi pipayakai püka. Nu'utee aa'inchichi pia süpüla pasalaainjachin nia. ⁴³ Tachee, anakaja müleka

paa'inrüle tü tamüinjatkat joolu'u pümüin. Anakaja pu'u-nüle chaa wattamüin eemüin Labán chi tepayakai chamüin cha'aya sulu'umüin tü mmakat Harán. ⁴⁴Makateechi pia nūma'ana kojuya kashi wane'ere'eya suu'ulaapa naashichin chi pipayakai. ⁴⁵Pa'atapaja cha'aya. Je motopa naa'in Esaú tü kasa mojusü paa'inrüitpakat nūka, taluwataajeechi wane wayuu pūnainmüin süpūla ale'ejaa yaamüin yaa pūchikua. Aisha'ajaa, mūleka nu'utüle paa'in, eesü süpūla nu'utinnüin aa'in niaka'iya pūsalajee. Mojeerü ma'i taa'in mūleka amūlouire jia piamale toulia —müsü Rebeca nümüin Jacob.

⁴⁶Aashajaasü joo Rebeca nūmaa Isaac sūnain maa nümüin: —Nnojotsü pansaain taa'in sūtūma tü nu'wayuusekalüirua Esaú, tü wayuu naatajatkalüirua. Mūleka naapaaleje joo Jacob wane naatajatüya na'aka na nuu'uliwo'ukana Het, oukta'aleerü ne'e taya sūtūma mojuu aa'in saaliijee tia —müsü.

28 ¹Neenakakalaka Isaac Jacob sūnain maa nümüin: —Eeshi Jehová pūmaa. Tamüsü paala wane kasa pümüin. Nnojishi ka'wayuuseinjachin pia wane jierü eekai yaaje'ewalüin Canaán. ²Otta pu'una joolu'u watta chamüin sulu'umüin tü mma kanüliakat Padan-aram, nipialu'umüin Betuel chi sūshikai tü pūikat süpūla paapaainjatüin wane nüchon Labán chi shipayakai tü pūikat. ³Tachuntüin nümüin chi Maleiwa Pūlashikai ma'i süpūla nii'iyatüinjatüin na'anasia pümüin süpūla wainmainjatüin tü puu'uliwo'ukalüirua sūmaa kojuteenain naya sulu'upūnaa tü suumainkalüirua wayuu süpūshua. ⁴Tachuntüin nümüin süpūla naapūinjachin pümüin je namüin na puu'uliwo'ukana süpūshua tü nükūjakat achiki paala nümüin Abraham sūnain pansaain nūnūiki. Kasataalejese naapaain tü mma kepiainjanakat alu'u naya süpūla noumainjatüin shia, tü aapūnakat paala nümüin Abraham nütūma chi Maleiwakai —müshi Isaac nümüin Jacob.

⁵Ajütünüshi joo Jacob nütūma chi nüshikai süpūla nu'unüinjachin chamüin Padan-arammüin eere kepiain Labán, chi nüchonkai Betuel chi arameokai. Je Labán, nia shipayaka Rebeca tü neikat Jacob oo'ulaka Esaú.

Ka'wayuuseshi Esaú nüchikua

⁶Naapa achikirü Esaú tü nümakat Isaac nüümüin Jacob süna in nüchuntüin na'anasia Maleiwa nüümüin wanaa sümaa nüjütüin Padan-arammüin süpüla aapawaa wane jierü süpüla nu'wayuuseinjatüin shia. Naapa achikirü süna in nüchiajaanüin Jacob suulia ka'wayuusejüin nia wane jierü Canaánje'ewat. ⁷Je naapa achikirü süna in noonooichipain Jacob sümaa nünüiki chi nüshikai süna in o'unaa Padan-arammüin. ⁸Niyaawatüitpa aa'u Esaú joolu'u süna in nnojölüin talatüin naa'in chi nüshikai sümaa tü piamasukat jieyuu Canaánje'ewatkalüirua naapaakat paala. ⁹Je joolu'u, mayaa inje een tü wane nu'wayuusekalüirua, o'unüshi nünainmüin Ismael, chi wane nüchonkai Abraham, süna in naapaainjatüin Mahalat tü nüchonkot, tü nushunuukat Nebaiot, süpüla nu'wayuuseinjatüin shia.

Ee'iyataashi Maleiwa nüümüin Jacob cha'aya Bet-el

¹⁰Shiasa süchikijee naashajaain Jacob nümaa chi nüshikai, nu'unakalaka sulu'ujee Beerseba süpüla o'unaa Haránmüin. ¹¹Je motsapa ka'i, nüshakajaapünaakalaka sulu'u wane mma süpüla atunkaa. Eisalaashijese'e nia sümaa ni'itaain tü nikiikat saa'u wane ipa. ¹²A'lapüjaashijese'e nia so'u aikat tia. Je ni'rüin nü'lapüinru'u wane kaleera sha'watüin iipünaamüin. Otta saa'u tü kaleerakat, ni'rüin wane aapieeirua chajee eejee Maleiwa süna in ashakataa mmolu'u-müin je süna in aliikajaain nachikua chamüin.

¹³Je nü'lapüinru'u, ee'iyataa müshia Jehová yala nü'üt-pa'a. Nümakalaka nüümüin: "Taya Nümaleiwaseka Abraham je Nümaleiwaseka Isaac. Tü mma pütunkakat aa'u, taapeerü pümüin je namüin na puu'uliwo'ukana. ¹⁴Watteerü saalii puu'uliwo'u tatüma. Iseerü süchiki ayaawajünaa, maa aka isain achikii shiyaawajünüin tü jasai sotpa'akat palaa. Kepieena naya sainküin mmakat tüü: chaa waapünaa, wiinnaa, palaapünaa, je uuchipünaa. Je paa'ujee piakai, süchunteerü tamüin wayuu sainküin mmakat süpüla anakuaippalüinjatüin shia tatüma maa aka anakuaippalin pia tatüma. ¹⁵Soto paa'in tü tamakat pümüin

joolu'u. Müichia nnojolin taleejüin pia. Eejeechi taya pümaa waneepia sümaa taa'inmajüinjachin pia eepünaale pu'unüin. Takaaliieechi pia süpüla püle'ejüinjachin yaamüin yaa sulu'u-müin tü mmakat püchikua. Tekettaajeerü süpüshua tü taküjakat achiki pümüin sünaain pansaain tanüiki", müshi chi Maleiwakai nümüin Jacob nü'lapüinru'u.

¹⁶Nüchijiraakalaka Jacob sünaain sümüin naa'in nüle'eru'u: "Atak, shiimainshaata ma'i sünaain een Jehovahá yaaya ja'itaichi nnojolüin tatüjaain aa'u", maa müsü naa'in. ¹⁷Je süka sainkuuin naa'in, ayatüsüya saashajaain naa'in nüle'eru'u sünaain maa: "Keemasü ma'i tü mmakat yaaya. Nipia-taakaja eera shia Maleiwa. Ekerojiataakaja eera shia chamüin iipünaamüin nünainmüin", maa müsü naa'in.

¹⁸Nüsha'walaakalaka Jacob watta'a maalü. Naapaakalaka tü ipa nütunkakat aa'u. Nüsha'wate'erakalaka shia yala nüchikanainru'u eejachire nütunküin. Nüshorottitkalaka seita "olivo" saa'u tü ipakat shiyaawaseinjatü nümüin sünaain naashajaain chi Maleiwakai nümaa cha'aya. ¹⁹"Luz" sünülia paala tü mmakat eejachire nütunkapünaain Jacob. Otta joolu'u, ni'itaain Jacob sünülia Bet-el sümünüin. (Tü sünüliakat süka pütchi hebreo, "Nipia Maleiwa" malu'ulu.)

²⁰Nümakalaka joo Jacob nümüin Jehovahá sünaain pansaain nünüiki nümüin: "Maleiwakalee, müleka tamaainjachire pia sünaain paa'inmajüin taya wopulu'u süpüla nnojolüinjatüin che'ojaain tamüin eküülü oo'ulaka tashe'in, ²¹je müleka tale'ejüle sünaain anain takuaippa nipialu'umüin tashi, shiimü'inya piainjachin Tamaleiwasein waneepia. ²²Otta tü ipa e'itaanakat joolu'u tatüma süpüla sotüinjatüin taa'in sünaain paashajaain tamaa yaaya, a'waajüleepüleein-jatü shia süpüla süntajatüin wayuu pünainmüin. Je tasüla-jeerü pümüin polo'owai sünaainjee tü polookot shikii süpüshi tü paapeetkat tamüin", müshi Jacob nümüin Jehovahá.

Antüshi Jacob nipialu'umüin Labán

29 ¹Nu'unakalaka Jacob chajee Bet-eljee eejachire naashajaain nümaa Maleiwa sünaain ayatüin sünaain o'unaa chamüin eemüin noumain na wayuu wüinpuje'ewalii-

kana. ²Nüntakalaka eemüin wane ishi cha'aya süpa'a wane anooi eejatüle apünüinsü shi'ipapa'a anneerü sü'ütapa'a tü ishikat. Antapü'üsü ka'iwai tü anneetkalüirua süpüla süsin-nünjatüin. Kerousesü tü ishikat wane ipa miyo'u. ³Aakatü-nawaisü tü shirousekat natüma na anneetpü'ükana süntapa tü anneetkalüirua ka'iwai süpüla süsinnünjatüin. Je süchikijee, ekerousejaanawaisü natüma.

⁴Je nüntapa Jacob sünainmüin tü ishikat, nusakirakalaka tü anneetpü'ükalüirua:

—¿Jama waa'iramayuwa? ¿Jalaje'ewalii jia? —müshi namüin.

—Chaje'ewalii waya Harán —nasouktakalaka nümüin.

⁵Nusakirakalaka:

—¿Eeshija'a süpüla ji'raajüin wane wayuu kanüliashi Labán, chi nülüinkai Nacor? —müshi.

—Aa, we'raajüin —nasouktakalaka.

⁶—¿Jama jaapüin nüchiki? ¿Anayaashije eera? —nusakirakalaka Jacob naya.

—Anashiyaaje —nasouktakalaka—. Iseeirü'üsa Raquel tü nüchonkot süchiirua tü nümü'ünüinkalüirua.

⁷Nümakalaka Jacob:

—Nnojoyülia motsoin ka'i. Nnojoyülia emirain tü jümü'ünüinkalüirua süpüla ekerotinnaa kulaalalu'umüin. ¿Jamüshii nnojoliika'a jüsiraatüin joolu'u shia süpüla süle'e-jamaatüin süpüla ekajawaa? —müshi nia namüin.

⁸Namakalaka nümüin Jacob:

—Nnojoyüli'iya kottüin waya. Alu'ujasa süntapa süpüshua tü anneetpü'ükalüirua, waakateerü shirouse tü ishikat süpüla wasirüin tü wa'anneetsekalüirua —müshii naya nümüin.

⁹Nnojölüiwa'aya kettaain naashajaala Jacob namaa na anneetpü'ükana, antüsü Raquel sümaa tü anneetkalüirua süka shiain anneetpü'üin. ¹⁰Shiasa'a ni'rapa Raquel sümaa nümü'ünüin Labán chi shipayakai tü niikat, nürütkaakalaka sünainmüin tü ishikat sünain naakatüin tü shirousekat suulia. Nüsirakalaka joo tü anneerü nümü'ünüinkalüirua Labán. ¹¹Nürütkaakalaka Jacob sünainmüin Raquel sünain

nüchu'lüin suwalapa'a. A'yalajüshi nia süka talatüin ma'i naa'in. ¹²Nümakalaka sümüin: “Tayakai, taya süchonka Rebeca nushunuukat chi püshikai”, müshi sümüin.

Suwataakalaka joo Raquel nünainmüin Labán chi süshikai süpüla süküjüinjatüin süchiki tü alatüitpakat sümüin. ¹³Je naapapa Labán nüchiki Jacob chi süchonkai Rebeca tü nushunuukat sünain nüntüin, nuwataakalaka nünainmüin. Nüko'ojoo anainchi sümaa nüchu'lüin nuwalapa'a. Nümaalaka nia nipialu'umüin. Nüküjakalaka Jacob nümüin Labán süpüshua tü alatakat. ¹⁴Nümakalaka Labán nümüin: “Shiimü'inya tapüshin pia”, müshi. Je Jacob, makatüshi nia cha'aya nipialu'u Labán maa aka wane kashi.

A'yate'ennüshi Jacob saa'u Raquel oo'ulaka Lea

¹⁵A'yataashi Jacob nümüin Labán so'u tü kashi eekai o'u nia ni'iyouin cha'aya nipialu'u. So'u wane ka'i, nümakalaka Labán nümüin:

—Mayaashije tapüshin pia, nnojotsü anain saa'in tamüin pi'yataale ne'e maja'uule tamüin. ¿Kaseerü püchuntaka saa'u pi'yataain? Tawalaajeerü pümüin shia —müshi.

¹⁶Eejatüja'a piamasü majayünnüü nüchooin Labán: Lea sünülia tü epayaakat, oo'ulaka Raquel sünülia tü emiiruaakat. ¹⁷Je Lea, anachensü ma'i tü so'ukot. Otta müsia Raquel, anasü ma'i shipitüin süpüshua. ¹⁸Je saa'u kamalain ma'i Raquel nümüin Jacob, nümakalaka nümüin Labán:

—Müleka paapüle tamüin Raquel süpüla ta'wayuusein-jatüin shia, a'yataajeечи taya pümüin so'u akaratschi juya —müshi.

¹⁹Nüsouktakalaka Labán:

—Anakaja saa'in tamüin taapüle shia pümüin suulia su'wayuusejüin wayuu naatajatü. Anakaja joolu'u makatüle pia yaaya tamaa süpüla pi'yataainjachin tamüin maa aka tü pümakat tamüin —müshi.

²⁰Kettaasü joo tü akaratsshikat juya sünain ni'yataain Jacob saa'u Raquel. Mama'ajaasat tü juyakat nümüin süka müliain ma'i nia shii'iree Raquel.

²¹So'u wane ka'i, nümakalaka Jacob nümüin Labán:

—Kettaaitpa joo tü akaratsshikat juya sünaïn ta'yataaïn pümüïn. Anakaja joolu'u müleka paapüle tamüïn tü püchonkot süpüla ta'wayuuseïnjatüïn shia —müshi.

²²Neenakirüïnjes'e Labán tü wayuukolüürua süpüshua sünaïnümüïn wane mi'iraa shikiira ka'wayuusee. ²³⁻²⁴(Otta süpülapünaa tü mi'iraakat, naapüïn Labán tü nüchepchia kanüliakat Zilpain süpüla süchepchiainjatüïn Lea.) Otta so'ule'eya aikat tia su'unnaa tü mi'iraakat, tü jierü naapakat Labán nüümüïn Jacob, nnojotsü shiaïn Raquel, shia ne'e Lea. Ainkaashijese'e Jacob sümaa.

²⁵Shiasa mapa watta'a maalü, nütüjaaitpa aa'u Jacob sünaïn nnojolüïn shiaïn aapünüïn nüümüïn Raquel, shiaïn ne'e Lea, nürütkaakalaka nünaïnümüïn Labán sünaïn maa nüümüïn:

—E'rüi wayümüïn pia tamüïn. A'yataashi taya pümüïn saa'u Raquel. ¿Jamüshi pi'ike'eraka'a taya sünaïn shiaïn paapüïn tamüïn ne'e Lea? —müshi.

²⁶Nüsouktakalaka Labán nüümüïn Jacob:

—Nnojotsü sükuaippain wayuu yaaje'ewat yaa saapünüïn wane jierü emiiruaa süpüla ka'wayuuseïnjatüïn shia süpülapünaa tü epayaakat. ²⁷Anakaja joolu'u müleka pa'atapajüle wane semaana süpüla keraainjatüïn tü mi'iraakat. Je süchikijee, taapeerü pümüïn Raquel saa'u pi'yataainjachin tamüïn so'u akaratsshi juya süchikua'aya.

²⁸⁻²⁹Naapaain Jacob tü nümakat Labán nüümüïn. (Otta nnojolüüwa'aya saja'ttüïn tü mi'iraakat, naapüïn Labán tü nüchepchia kanüliakat Bilhain süpüla süchepchiainjatüïn Raquel.) Je süchikijee kettaapa tü mi'iraakat, aapünüüsü Raquel nüümüïn Jacob nütüma Labán chi süshikai süpüla nu'wayuuseïnjatüïn shia. ³⁰Ainkaashijese'e Jacob sümaa. Aisü ma'i Raquel nüpüla Jacob suuliale'eya Lea. Shiasa süchikijee tia, a'yataashi Jacob so'u akaratsshisü juya soo'omuïn nüümüïn Labán saa'u saapünüitpain Raquel nüümüïn süpüla nu'wayuusee.

Tü nüchonkalüürua Jacob

³¹Shiasa'a ni'rapa Jehová sünaïn alin ma'i Raquel nüpüla Jacob suuliale'eya Lea, naapüïn kachonwaa sümüïn

Lea. Otta Raquel, ayatüsüya machoin. ³²Ipuotkalaka Lea sünnain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochon. Shi'itaain Rubén nünnülia chi süchonkai sünnain sümmün saa'in süle'eru'u: “Aijeerü joo taya nüpüla ta'wayuuse, süka nükaaliijaitpain taya Jehová su'unnaa tü müliaa te'rapü'ukat”, müsü. ³³Ipuotkalaka Lea süchikua sünnain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochonya. Shi'itaain Simeón nünnülia chi süchonkai sünnain sümmün saa'in süle'eru'u: “Aapünüshi tamüin tachonkai chii nütüma Jehová, süka naapüitpain tachiki sünnain maalin taya”, müsü. ³⁴Ipuotkalaka shia süchikua sünnain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochonya. Shi'itaain Leví nünnülia chi süchonkai sünnain sümmün saa'in süle'eru'u: “Wanaaweerü joo naa'in chi ta'wayuusekai tamaa, süka kachonitpain taya apünüinsü tooloyuu nümmün”, müsü. ³⁵Ipuotkalaka shia süchikua sünnain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochonya. Shi'itaain Judá nünnülia chi süchonkai sünnain sümmün saa'in süle'eru'u: “Yapaitpa joo taya süpüla a'waajaa Jehová”, müsü. Nnojotsü jemeyulüin shia süchikijee tia.

30 ¹Otta müsia Raquel, nnojotsü kachoin nümmün Jacob je achunjasü saa'in sümmün tü shipayakat saaliijee machonwaa. So'u wane ka'i, sümakalaka Raquel nümmün Jacob: —Aisha'ajaa, paapaa tamüin kachonwaa. Müleka ayatüle taya sünnain machoin, anasü saa'in tamüin ouktüle taya —müsü.

²Jashichishi joo Jacob sümmün sünnain nümmün:

—Nnojishi Maleiwain taya. Nia Maleiwa ne'e nümmüwa ayouktaka pia süpüleerua kachonwaa —müshi.

³Sümakalaka nümmün:

—Anuu Bilha tü tachepchiat. Anakaja müleka paapaale shia süpüla pu'wayuusee. Kachonjeerüje taya otta koo'uliwo'ujeerüje taya wayuu sünnainjee —müsü.

⁴Saapüinjese'e Raquel Bilha tü süchepchiat nümmün Jacob süpüla kachonjatüin shia nümmün. Nainkaakalaka sümaa. ⁵Ipuotkalaka Bilha sünnain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochon. ⁶Otta Raquel, shi'itaain Dan nünnülia chi süchonkai sünnain sümmün saa'in süle'eru'u: “Saa'u lotüin

takuaippa no'ulu'u chi Maleiwakai, naapüitpain tanüiki sünnain naapüin tamüin wane tachon tooło", müsü.

⁷Ipuotkalaka Bilha süchikua sünnain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochonya. ⁸Otta Raquel, shi'itaain Neftalí nünülia chi süchonkai sünnain sümüin saa'in süle'eru'u: "Eejiraasü taya waneepia sümaa tü tepayakat je taya-mülüin shia'aya", müsü.

⁹Otta müsia Lea, sütüjaapa saa'u sünnain nnojolüin kachoinjatüin shia süchikua, saapüin Zilpa tü süchepchia-kat nümüin Jacob süpüla kachoinjatüin shia nümüin. Nainkaakalaka sümaa. ¹⁰Ipuotkalaka Zilpa sünnain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochon. ¹¹Otta müsia Lea, shi'itaain Gad nünülia chi süchonkai sünnain sümüin saa'in süle'eru'u: "Anashaatüsü ma'i tü alatüitpakat tamüin", müsü.

¹²Ipuotkalaka Zilpa süchikua sünnain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochonya. ¹³Otta müsia Lea, shi'itaain Aser nünülia chi süchonkai sünnain sümüin saa'in süle'eru'u: "Talatashaatasü ma'i taa'in. Je tü jieyuukalüirua, shi'reerü taya sünnain talatüin taa'in", müsü.

¹⁴Shiasa'a so'u wane ka'i so'u tü kashi akotchijünakat o'u tü pünajütkat, waraittüshi Rubén chi süchonkai Lea sa'akapünaa wane apain. Nüntakalaka sünnain wane wunu'u-chon kanüliasü "mandrágora". E'nnaajünüsü tü wunu'ukot sünnain kachonwaapin müleka shikünüle. Nüsü'ütakalaka Rubén tü wunu'ukot sünnain nülü'üjüin shia sümüin Lea tü niikat. Otta müsia Raquel, shi'rapa tü wunu'u aapünakat sümüin tü shipayakat, sümakalaka:

—Püsülaja tamüin süpüshi tü "mandrágora" alü'üjünakat pümüin nütüma chi püchonkai —müsü.

¹⁵Süsouktakalaka Lea sümüin tü shimiiruakat:

—Aisha'ajaa, püsütüichipa toulia ta'wayuuse, ¿püsütee-taainja'a joo toulia tü "mandrágorakalüya" aapuushikat tamüin nütüma chi tachonkai? —müsü.

Sümakalaka Raquel sümüin:

—Müleka püsülajüle tamüin süpüshi tü "mandrágora" aapünakat pümüin nütüma chi püchonkai, tajüteechi Jacob

pünainmüin saa'u aikat tüü süpüla nainkaain pümaa.
¿Jaman? —müsü.

¹⁶Shiasa'a motsapa ka'i, wanaa sümaa nüle'ejüin Jacob nipialu'umüin sulu'ujee tü apainkat, arütkaasü Lea nünainmüin sünaain maa nümüin:

—Awalaajüitpa taya süka tü “mandrágorakat” aapünakat tamüin nütüma chi tachonkai süpüla püinkaainjachin tamaa so'u aikat tüü —müsü.

Nainkaakalaka Jacob sümaa Lea so'u aikat tia. ¹⁷Ipuotkalaka shia süchikua sünaain jemeyulüin shia nümaa wane jo'uu toolochonya. Ja'raituairü joo kachoin shia nümüin Jacob.

¹⁸Shi'itaain Isacar nünülia chi süchonkai sünaain sümüin saa'in süle'eru'u: “Walaaaitpa taya nütüma Maleiwa saa'u taapüin paala tü tachepchikat nümüin chi ta'wayuusekai”, müsü.

¹⁹Jemeyutkalaka Lea süchikua sümaa kachoin wane jo'uu toolochonya. Aippiruatuairü joo kachoin shia nümüin Jacob. ²⁰Shi'itaain Zabulón nünülia chi süchonkai sünaain sümüin saa'in süle'eru'u: “Asülajüichipa Maleiwa tamüin wane kasa anashaatasü ma'i. Aijeerü joolu'u taya nüpüla chi ta'wayuusekai, süka aippiruatuairüin kachoin tooloyuu taya nümüin”, müsü. ²¹Shiasa mapa tia, jemeyutkalaka Lea süchikua'aya sümaa kachoin shia wane jo'uu jietchon. Shi'itaain Dina sünülia tü süchonkot.

²²Shiasa mapa tia, kamaneeshi chi Maleiwakai sümüin Raquel sünaain naapüin sümüin tü suchuntapü'ükat nümüin süpüla kachoinjatüin shia. ²³⁻²⁴Jemeyutkalaka sümaa kachoin shia wane jo'uu toolochon nümüin Jacob, chi palajachikai süchon. Shi'itaain José nünülia chi süchonkai sünaain sümüin saa'in süle'eru'u: “Saa'u naapüichipain chi Maleiwakai wane jo'uu toolochon tamüin, naakatüitpa tü japüleekat toulia. Kasataalejese nii'iyatüin na'anasia tamüin süpüla kachoinjatüin taya tachikua wane toolochonya”, müsü.

Sükuaippa tü washitkat anainjee Jacob

²⁵Shiasa'a süchikijee jemelin José chi süchonkai Raquel, nümakalaka Jacob nümüin Labán chi süshikai Raquel je Lea:

—Taataa, paawala pümata taya tale'ejaiwa tepialu'u-müin. ²⁶Pütüjaa aa'uchi taya süna'in ta'yataa'in pümüin wainma juya süna'in tekettaajüin tü tamakat pümüin. Ana-kaja püjütüle tamaa tü ta'wayuusekalüirua oo'ulaka tü tachonkalüirua süpüla tamaa'injanain naya —müshi.

²⁷Nüsouktakalaka Labán nümüin:

—Tamüshi paala pia: Ee'iyatünüüsü tamüin süna'injee oo'ulakiraa süna'in jaralin aapünüin anainjee tamüin na'ana-sia Maleiwa. Shiümüin piain piakai anain anainjee takuaippa nütüma Jehová chi Pümaleiwasekai. ²⁸Je sükajee tia, anasü saa'in tamüin müleka jimatüle pia tamaa. ¿Jerainjatü sülia pi'yataa'in püchuntajatka? Tawalaajeerü shia pümüin.

²⁹Nüsouktakalaka Jacob:

—Pütüjaa aa'ulu süna'in ta'yataa'in pümüin süka süpü-shua taa'in waneepia je süna'in koo'omünin tü pümü'ünüin-kalüirua süna'injee taa'inmajüin shia. ³⁰Paala, palitsü ne'e pümü'ünüin. Otta müsia joolu'u, watta saalin. Washitshi ma'i pia joolu'u nütüma Jehová taa'ujee tayakai. ¿Joujee-chika ma'i taya a'yataa'in süpüla kamü'ünüinjachin taya'aya?

³¹Nümakalaka Labán nüchikua:

—Anashi makatüle pia tamaa. ¿Jerainjatü püchuntajatka tamüin?

Nüsouktakalaka Jacob:

—Nnojoleechi taya achuntüin pümüin walawaa süka neerü. Müleka pücheküle süpüleerua makatüinjachin taya süna'in taa'inmajüin tü pümü'ünüinkalüirua, anakaja poonoole sümaa tü tamüinjatkat joolu'u pümüin: ³²O'üneechi taya sa'akapünaa tü pümü'ünüinkalüirua. Takatajeerü tü anneerü eekai kanatannuun oo'ulaka eekai mütsiiyain ata. Je takatajeerü tü kaa'ulakalüirua eekai kanatannuun. Shieerüja'a ne'e sujutkat ta'yataa'in pümüin. ³³Je mapeena, antawajeechi pia süna'in analawaa sümüin tü tamü'ünüin-kalüirua. Müleka püntüle süna'in kaa'ula eekai nnojolüin kanatannuun oo'ulaka anneerü eekai nnojolüin mütsiiyain ata, pütüjaaajeerü aa'u süna'in a'luwajuushin shia puulia tatüma —müshi Jacob nümüin Labán.

³⁴Nūsouktakalaka Labán:

—Anakaja'a. Meerüja'a shia maa aka tü pümakat tamüin.

³⁵Otta müshia Labán, süpülapünaa naa'inrüin Jacob tü naashajaakat achiki, nükatajirakalaka kaa'ula tooloyuu eekai panaatannuüin, oo'ulaka kaa'ula jieyuu eekai kanatannuüin je chüküriiyatannuüin oo'ulaka anneerü eekai mütsiiyain, süna'in naapüin shia namüin na nüchonni tooloyukana süpüla naa'inmajüinjatüin shia.

³⁶Je nüjütüin na nüchonniikana sümaa tü nümü'ünüin nükatajirüitpakalüirua cha wattamüin nuulia Jacob, maa aka apünüin ka'i naya waraittüin chamüin. Shia'alaka ne'e makatüin süpüla naa'inmajüin Jacob tü anajakalüirua nüpüla Labán.

³⁷Nüshataakalaka Jacob sütüna wane wunu'uirua wüit-tüsü kanüliasü “álamo”, “avellano” oo'ulaka “castaño”. Nüshotolokalaka süta tü wunu'ukot süpüla ja'yainjatüin tü süchikanainkat kasuüin. ³⁸Nütüjaa aa'ulu Jacob süna'in shipepejiraain tü mürütikalüirua cha'aya miiruku. Ni'itaakalaka tü wunu'ukolüirua shirokumüin tü wüin sulu'ukot tü anuakat sümülatu'umüin tü mürütikalüirua wanaa sümaa süsüin. ³⁹Je tü mürütikalüirua eekai shipepejiraain cha'aya miiruku, kachonkalaka shia mürütchen eekai panaatannuüin je eekai kanatannuüin. Alatüsü tia, saa'in nümüin Jacob, süka shiirakaain sümüin tü wunu'ukalüirua ni'itaakat sümülatu'umüin.

⁴⁰Shiasa'a miyo'upa tü nümü'ünüinchenkalüirua, wanaa sümaa süntawalin tü mürütikalüirua miirukumüin, nükatajüin Jacob tü anneetkalüirua suulia tü kaa'ulakalüirua. Ni'itaain mürüt eekai kanatannuüin je eekai mütsiiyain ata sümülatu'u tü mürüt anakalüirua ata süpüla sünanajüinjatüin shia. Je kachonpa tü mürüt anakalüirua ata, saa'in nümüin Jacob, süshateerü tü mürüt eekai kanatannuüin je mütsiiyain. Shia tü naa'inrapü'ukat süpüla koo'omüinjatüin nümüin tü mürüt mojujakalüirua ata sa'akajee tü nümü'ünüinkat Labán.

⁴¹Tüü, shia nüma'ülapü'uka'aya cha'aya miiruku süna'in nükotchijapü'üin sümüiwa tü mürüt anapüisükalüi-

rua sünain ni'ita'awalin tü wunu'ukolüirua sümülatu'u wanaa sümaa shipepejiraain tü mürütkaüirua. ⁴²Je shiasa'a süchikijee tia, nükotchijapü'üin tü aürütsükalüirua sümüiwa sünain nnojolüin ni'itaain tü wunu'ukolüirua sümülatu'u wanaa sümaa shipepejiraain. Je sükajee tia, eweetüsü nümüin Labán mürüt eekai aürülüin, oo'ulaka nümüin Jacob, eweetüsü eekai anapülin. ⁴³Müsüjese'e koo'omüin tü nuwashirüinkat Jacob sükajee tü numa'ülakat. Koo'omüinsü tü nümü'ünüinkalüirua, tü nüchepchiakalüirua, oo'ulaka tü ne'ejenakalüirua “camello” oo'ulaka püliikü.

Ojuittüshi Jacob numa'anajee Labán

31 ¹Shiasa'a so'u wane ka'i, naapakalaka Jacob tü namakat na nüchonniikana Labán sünain maa: “Nu'luwajüin Jacob tü nuwashirüinkat chi washikai. Washirü ma'i nia sünainjee ne'e tü naatakat amü'ünüin”, müshii naya. ²Je niyaawatüitpa aa'u sünain nnojolin kama-neein Labán nümüin maa aka paala. ³Nümakalaka Jehová nümüin Jacob: “Püle'ēja püchikua nipialu'umüin chi püshikai eere kepiain tü püpüshikalüirua. Taa'inmajeechi pia waneepia”, müshi nümüin.

⁴Je Jacob, saa'ujee tü nümakat chi Maleiwakai nümüin, naapirakalaka Raquel oo'ulaka Lea süpüla nantiraain nümaa süpüla naashajaain namaa nujuuna chi nashikai süpa'a tü anooikat eere süpülee tü nümü'ünüinkalüirua. ⁵Je nantapa nünainmüin Jacob, nümakalaka namüin:

—Saa'in tamüin, nnojolüichipa ayatüin kamaneein chi jüshikai tamüin. Alu'ujasa chi Nümaleiwasekai chi tashikai, eeshi nia tamaa waneepia. ⁶Jütüjaa aa'uchi taya sünain ta'yataain waneepia nümüin chi jüshikai süka süpüshua taa'in. ⁷Otta ni'ike'erüin taya sünain nu'wanajaain polootua sujut ta'yataain. Otta chi Maleiwakai, naa'inmajüin taya suulia neewainjachin taya. ⁸Chi jüshikai, müleka nüüle tamüin: “Tü kaa'ula eekai kanatannuüin, shieerü sujut pi'ya-taain”, kanatannuusü süpüshua süchonyuu tü nümü'ünüinkat. Otta müleka nüüle: “Tü kaa'ula eekai panaatannuüin, shieerü sujut pi'yataain”, panaatannuusü süpüshua süchon-

yuu tü nümü'ünüinkat. ⁹Shiimüin süna'in süsütünüitpain müritü nuulia chi jüshikai nütüma chi Maleiwakai sümaa saapünüin tamüin.

¹⁰“So'u wane ai wanaa sümaa shipepejüin tü müritkat, ka'lapüinshi taya. Te'rüin ta'lapüinru'u wane kaa'ula tooloyuuirua kanatannuusü oo'ulaka panaatannuusü süna'in shipepejüin. ¹¹Otta wane aapiee nüma'anajeejachi chi Maleiwakai, nümakalaka tamüin ta'lapüinru'u: ‘Jacob’, müshi nia. ‘Anii taya’, tasouktakalaka. ¹²⁻¹³“Taya tayakai chi ee'iyataaka'inka pümüin wanaa sümaa pütunkapüna'in cha'aya Bet-el, eejachire püshorottirüin seita “olivo” saa'u wane ipa shiyaawase taashajaala pümaa cha'aya, eejachire püpansaajüin pünüiki tamüin süna'in tayainjachin Pümaleiwasein. Je joolu'u, piirakaa, tü kaa'ula pi'rakat süna'in epepejaa, kanatannuusü oo'ulaka panaatannuusü süpüshua. Süka jamüin, taa'inrüin tüü süka tatüja'in aa'u tü kasa mojusü naa'inrapü'ükat Labán pümüin. Anakaja joolu'u yapale pia süpüla püle'ejüin puumainpa'amüin eejachire jemelin pia', müshi chi Maleiwakai tamüin”, müshi Jacob namüin.

¹⁴Süsouktakalaka Raquel oo'ulaka Lea nüümüin Jacob: —Anasüja'a süka tia. Nnojolüitpa ne'e kasain eein nüma'ana chi washikai tü kasa nüpaalainjatkat wamüin.

¹⁵Saa'in wamüin, müshii aka waya wayuu naata nüümüin. Aapünüshii waya pümüin nütüma chi washikai saa'u pi'yataain nüümüin wainma juya. Otta tü nükanajakat sükajee tia, aja'lajaaitpa nütüma. ¹⁶Otta süpüshua tü washirüü asütünakat nuulia chi washikai nütüma chi Maleiwakai, shia wokoloko wayakana je nakoroloko na wachonniikana. Je sükajee tia, anakaja joolu'u puu'ulaküle tü nüküjaitpakat chi Maleiwakai pümüin —müshii naya nüümüin Jacob.

¹⁷Yapakalaka joo Jacob süpüla ale'ejaa nipialu'umüin Isaac chi nüshikai chaa sulu'umüin tü mmakat Canaán. Je kettaapa naya napüshua, o'otooshii na nu'wayuusekana oo'ulaka na nüchonniikana saa'u ne'ejena “camello”.

¹⁸Na'atajüin Jacob tü nümü'ünüinkalüirua nüpüleerua oo'ulaka tü ne'ejenakat na nüpüshikana. Nülü'üjüin süpüshua tü nükorolo nükanainkat wanaa sümaa kepiain nia sulu'u tü

mmakat Padan-aram. ¹⁹Nnojoishi een Labán süka chajachin nia sünaïn omocholoojoo soi tü na'anneetsekalüirua. Shiasa'a Raquel, saa'u nnojolin chi süshikai wanaa sümaa no'unüin, su'luwajüin wane shiyaakua kasa nümaleiwaseyaasü chi süshikai. ²⁰Je Jacob, ni'ike'erüichipain Labán sümaa nu'unüin nujuuna sünaïn nnojolin nüpütaain nüpüla. ²¹O'una müshija'a nia sümaa nülu'üjüin tü nükorolokot süpüshua, tü nükanainkat sükajee ni'yataain wainma juya cha'aya. Shiasa mapa nu'unapa Haránjee, nülatirakalaka tü süchikat kanüliakat Éufrates sünaïn o'unaa eemüin tü uuchikalüirua Galaad münakat.

Oushikajaashi Labán nüchiirua Jacob

²²Shiasa mapa apünüin ka'i, aapinnüshi Labán süchiki nükoloojoochipain Jacob namaa na nu'wayuusekana. ²³Nuushikajaakalaka namaa wane nüpüshi tooloyuu nüchiirua Jacob. Nasa'wajakalaka nia so'u akaratshi ka'i chaa sa'akapünaa tü uuchikalüirua Galaad. ²⁴⁻²⁵E'itaashi nejepüse Jacob saa'u wane uuchi cha'aya. Otta müshia Labán je na nümaajanakana, e'itaashii nejepüse yala peje sünaïn nejepüse Jacob. Je so'u aikat tia, ee'iyataashi chi Maleiwakai nü'lapüinru'u Labán sünaïn maa nüümüin: “Jalia pia suulia jamajayaain pütüma Jacob”, müshi.

²⁶Je watta'a maalü, nu'unakalaka Labán nünaïnümüin Jacob sünaïn maa nüümüin:

—O'unüshi pia tojuuna sümaa nnojolin püpütaain tapüla. Je pu'luwate'erüin tü tachooinkalüirua maa aka sükuaippa jieyuu asirüü sünaïnjee atkawaa. Pi'ike'erakaiche taya sükajee tü paa'inrakat. ²⁷Tachee, ¿jamüshi mojutkalaka taya pümüin? ¿Jamüshi nnojoika'a püpütaayaain tapüla? Mülekaje paapirüle taya sünaïn pu'unüinjachin, eejeerüje tatüma wane mi'iraa juma'ichiki sümaa talataa aa'in, sümaa ee'irajaa jayeechi, atalijiraa kaasha je yonna. ²⁸E'rüi wayümüin pia. Pu'unakalaka ne'e tachikiru'u, sünaïn nnojolin püpüte'erüin na tachonniikana oo'ulaka na taikeyuukana tapüla, süpüla tachu'lüin nawalapa'a nama'ichiki. ²⁹Eesü süpüla jamüin pükuaippa tatüma müleka

tacheküleje shia. Otta nnojotsü taa'inrüin tia, süka jamüin, ee'iyataashi sa'waipa tamüin chi Nümaleiwasekai chi püshikai sünain nüchiajaain taya suulia jamajüin pia tatüma.

³⁰Tatüjaatüjü'iyaa aa'u pia sünain pu'uneein aa'in puumainpa'amüin. Otta jashichika anainjee taya, shia süka pu'luwajüin shiyaakua tü tamaleiwasekalüirua —müshi Labán nümüin Jacob.

³¹Nüsouktakalaka Jacob:

—Nnojishi taya apütaain püpüla süka mmolüin taya peema. Püsütüinjatüyaa tü ta'wayuusekalüirua toulia taa-jüin. ³²Otta tü pülirajakat anain waya sümaa walü'üjaain shiyaakua tü pümaleiwasekalüirua paajüin, nnojotsü wa'luwajüin. Püchajaa ne'e süchiki süma'inru'u wa'atapajüin. Müleka püntüle sünain sajpulu'u wane wayuu tamaajtkat yaaya, acheküsü o'utinnaa aa'in saaliijee tia. Je müleka püntüle sünain pükorolo eekai een ne'e, anakaja müleka paapaale shia —müshi Jacob nümüin Labán süka nnojolüin nütüjaain aa'u sünain shiain Raquel a'luwajüin tü nukorolokot.

³³Nikerolokalaka joo Labán sulu'upünaa nejepüse Jacob, oo'ulaka sulu'upünaa tü shejepüsekat Lea, oo'ulaka sulu'upünaa tü shejepüsekat tü piamasükat achepchiee. Nnojotsü nüntüin anain shiyaakua tü nümaleiwaseyaasükalüirua yala nama'ana. Süchikijee tia, nikerolokalaka sulu'upünaa shejepüse Raquel. ³⁴Otta shiyaakua tü nümaleiwaseyaasükalüirua Labán, sunujulüin Raquel sulu'u tü süchisepalakat tü se'ejenakat. Je nikerolapa chi süshikai, eesü shia joyotüin saa'u tü süchisepalakat. Nüchajaakalaka Labán sulu'upünaa süpüshua tü shejepüsekat. Nnojotsü nantayaain anain. ³⁵Müsü joo Raquel:

—Taataa, anakaja pülatirüle toulia mojutüin pia tatüma sümaa nnojolüin tasha'walaain wanaa sümaa pikerolüin yaamüin, süka jamüin, kakashiasüle'e taya —müsü.

Otta süka masütaajuin Labán sünain achajawaa süchiki tü nukorolokolüirua, mayaainje nnojolüin kasain nüntüin anain, ³⁶naashichijaakalaka joo Jacob. Nümakalaka nümüin:

—¿Kasa taainjalaka puulia süpüla müin püpüleeruakai taa'in? ³⁷Achajaaichipa pia sa'akapünaa wokorolo süpüshua. ¿Eesü pükorolo eekai püntüin anain sa'aka? Pi'itaa tü püntakat anain yaa namülatu'u na wayuu pümaajanakana oo'ulaka namülatu'u na tamaajanakana, watüjaweetka'a aa'u jaralin lotüin akuaippa sükajee tia, ¿piale piakai je tayataapa? ³⁸Wanaa sümaa ta'yataapü'üin pümüin so'u tü piamakat shikii juya, kachonpü'üsü waneepia tü pa'anneetsekalüirua oo'ulaka tü pükaa'ulainkalüirua. Je nnojotsü teküin waneesiakaije anneerü sa'akajee tü pümü'ünüinkalüirua. ³⁹Müleka su'utünüle aa'in wane pa'anneetse sütüma unaalü, nnojotsü tantirapü'üin pümüin tü ouktüsükat. Alu'ujasa tawalaajapü'üin pümüin ne'e. Otta tü pümü'ünüin a'luwajünapü'ükat, püchekajapü'üin tamüin shia'aya. ⁴⁰Ja'itasü ja'in ka'i tamüin, ayatapü'üsü taa'in-majüin tü pümü'ünüinkalüirua. Ja'itasü alin jemiai tamüin sa'wai, nnojoiishi eisalaain taya süpüla atunkaa süka een taa'in waneepia saa'u tü pümü'ünüinkalüirua.

⁴¹“Müsü takuaippa waneepia sünaain ta'yataain pümüin so'u tü piamasükat shikii juya. Palajana, a'yataashi taya pümüin so'u poloo pienchimüin juya saa'u tü piamasükat püchonnii süpüla ta'wayuuseinjanain naya. Otta süchikijee, a'yataashi taya pümüin aippirua juya saa'u wane mürülüirua sujut ta'yataain. Polootua ma'i pu'wanajaain sujut ta'yataain su'utpünaa juyakalüirua tia. ⁴²Müleka nnojoiereje tamaa chi Nümaleiwasekai Isaac chi tashikai oo'ulaka Abraham chi tatuushikai süpüla nükaaliijain taya, püjütüinje taya sünaain nnojolüin kasayaain tama'anain. Otta ni'rüin taya sünaain müliain ma'i pütüma ja'itaichi taya a'yaataain waneepia pümüin süka süpüshua taa'in. Je joolu'u sa'waipa, aashajaaichipa nia pümüin pü'lapünru'u. Nii'iyatüitpa ne'e pümüin sünaain piain e'rülin wayumüin tamüin”, müshi Jacob nümüin Labán.

Jacob oo'ulaka Labán, nanouktüin sükuaiippa nanüiki

⁴³Nüsouktakalaka Labán nümüin:

—Tü jieyuukalüirua, naya tachooinka'aya. Je tü süchooinkalüirua, naya taikeyuuka'aya. Otta tü mürütalüi-

rua eekat püma'ana, shia tamü'ünüinka'aya. Je süpüshua tü korolokalüirua yaakat püma'ana, shia takoroloka'aya. Otta müsia joolu'u, sükajee püma'anainapain na tachonniikana oo'ulaka na taikeyuukana, nnojoishii kasakainjanain tatüma süpüla nale'ejüinjanain tamaa nachikua tepialu'umüin. ⁴⁴Je sükajee tia, anakaja joolu'u müleka wanouktüle sükuaippa wanüiki. Akotchijeena waya ipa süchikijee sümaa wapaa'u-wajaain shia süpüla sotüinjatüin waa'in waneepia tü waa-shajaalakat so'u ka'ikat tüü sünain wanouktüin sükuaippa wanüiki —müshi Labán nümüin Jacob.

⁴⁵Naapaakalaka Jacob wane ipa sümaa nüsha'wale'e-rüin shia, tü oso'iraiinjatkat naa'in nayakana saa'u tü naa-shajaajiraakat achiki so'u ka'ikat tia. ⁴⁶Nuluwataakalaka joo na nümaajanakana sünain akotchijaa wane ipairua sümaa napaa'uwajaain shia. Je sü'ütpa'a tia ipa apaa'uwajuushikat, ekaashi Jacob nümaa Labán oo'ulaka na namaajanakana. ⁴⁷Tü ipa apaa'uwajuushikat, e'itaanüsü sünülia “Jegar Saha-duta” nütüma Labán. Otta sünülia nütüma Jacob, “Galaad” münüsi.

⁴⁸Nümakalaka Labán nümüin Jacob:

—Tü ipa apaa'uwajuushikat, sotüinjatka aka waa'in tü wamakat so'u ka'ikat tüü sünain wanouktüin wanüiki —müshi.

Je sükajee tia, e'itaanüsü sünülia Galaad sümünüin tia mmakat. ⁴⁹Je aapünüsü sümüin tia mmakat wane sünü-liaya, “Mizpa” münüin, süka nümüin Labán:

—Anashii naa'inmajüle Jehová wayakana wapüshua wanaa sümaa wakatajiraain. ⁵⁰Müleka pi'rüire wayumüin namüin na tachonniikana, otta müleka ka'wayuusere pia wayuu naatajatü, ja'itakaje nnojolüin tatüjaain aa'u, nia Maleiwa atüjaaka saa'u. ⁵¹Anuu tü ipairua apaa'uwajuushikat tatüma yaa wa'ütpa'a oo'ulaka tü ipa asha'wale'ennakat tatüma. ⁵²Süpülajatü sotojiraajatüin waa'in tü waashajaajiraakat achiki so'u ka'ikat tüü. Anakaja müleka pansaajiraale wanüiki joolu'u süpüla nnojoleechin taya alatüin waneemüin sa'ata tü ipakalüirua süpüla tatkaain pümaa je süpüla nnojoleechin pia alatüin waneemüin sa'ata süpüla pütkaain

tamaa. ⁵³Chi Nümaleiwasekai Abraham chi pütuushikai, nia ne'e Nümaleiwaseka Nacor chi tatuushikai. Nieechi atüjaaka waa'u müleka anale je mojule tü waa'inrakat —müshi Labán nümüin Jacob.

Pansaaítapa joo nünüiki Jacob saa'u nünülia chi Nümaleiwasekai Isaac chi nüshikai süpüla naa'inrüinjatüin süpüshua tü naashajaajiraakat achiki so'u ka'ikat tia. ⁵⁴Nu'utakalaka saa'in wane mürit nümüin chi Maleiwakai yala saa'u tü uuchikat eere naashajaain nümaa Labán. Neenaküin na nümaajanakana süpüla ekawaa namaa. Süchikijee nekaaain, atunküshii naya yala saa'u tü uuchikat. ⁵⁵Shiasa mapa watta'a maalü, achijiraashi Labán sümaa nüpütaain napüla na nüchonniikana je na nüike-yuukana. Süchikijee nüchu'lüin nawalapa'a napüshua, o'unüshi nia ale'ejüin nüchikua nipialu'umüin.

Yapajüshi Jacob süpüla apanapajaa Esaú

32 ¹Shiasa'a nukoyoloiwa'aya ne'e Jacob chajee eejeere naashajaain nümaa Labán, nüpanapajakalaka wane aapieeirua chaje'ewalii eejee Maleiwa. ²Ni'rapa naya, ni'itaain sünülia “Mahanaim” sümünüin tia mmakat sünaain müin naa'in nüle'eru'u: “Shiimüinta'aleeja'a ma'i sünaain shiaain tüü nüpüleein chi Maleiwakai”.

³Nüjütakalaka Jacob wane anülieeirua nüpüleerua nünaainmüin Esaú chi nipayakai eere kepiain nia sa'aka tü uuchikalüirua Seir sulu'u tü mmakat Edom ⁴sünaain nümüin namüin:

—Müinjatü jünüiki nümüin chi tepayakai: “Anuu nünüiki Jacob chi pimüliakai sünaain maa: ‘Esaúkalee, pia talaamainkai. Taya Jacobka'iya, chi püchepchia jüüjüükai pümüin. Chajachi taya kepiain wainma juya nüma'ana Labán chi shipayakai wei. Otta müsia, anasü saa'in tamüin tale'ejüle joolu'u nipialu'umüin chi washikai. ⁵Eesü joo tama'ana paa'a, püliikü, anneerü, kaa'ula, oo'ulaka wayuu achepchieeirua. Anaa joolu'u tajütüin na anülieekanairua pünainmüin shii'iree kamaneeinjachin pia tamüin tantapa pünainmüin', müshi nia pümüin”, müinjatü jünüiki nümüin chi tepayakai.

⁶Shiasa'a nale'ejapa na anülieekanairua nünainmüin Jacob, namakalaka nümüin:

—Anaalee waya antüin süchikijee wo'unüin nünainmüin Esaú chi pipayakai. Wapanapajüin nia sulu'u wopu namaa 400 wayuu tooloyuu nümaajana, süka yaa'awalin nia antüin pünainmüin —müshii naya nümüin Jacob.

⁷Sainkuukalaka naa'in Jacob sütüma tü naapakat achiki sünain shapaatüin naa'in. Nükatajakalaka tü wayuu nümaajatkalüirua sünain piamawalin shi'ipapa'a, akaaja'a tü anneetkalüirua, tü kaa'ulakalüirua, tü paa'akalüirua, oo'ulaka tü ne'ejenakalüirua “camello”. ⁸“Müleka nushutaleere saa'u tü waneerua, suunteerü isain tü waneerua shi'ipapa'akat”, müsü naa'in Jacob nüle'eru'u.

⁹Nüchuntakalaka joo Jacob nümüin Maleiwa sünain maa nümüin: “Pia Nümaleiwaseka Isaac chi tashikai oo'ulaka Abraham chi tatuushikai. Anakaja paapüle tanüiki. Püjünala taya toumainpa'amüin eemüin tü tapüshikalüirua. Je so'u tü ka'i püjütakat o'u taya, püküjüin tamüin sünain aneerüin takuaippa pütüma müleka tale'e-jüle chamüin. ¹⁰Süka tayain püchepchiain, nnojoishi kasajachin taya pümüin, saa'in tamüin, süpüla kamaaneein pia tamüin je süpüla pansaain pünüiki waneepia tamüin. Je paala sümaiwa, wanaa sümaa to'ttaain tü süchikat Jordán sünain to'unüin sulu'ujee tü toumainkat chamüin Haránmüin, nnojotsü kasain een takoroloin. Waneesa'ala ne'e waraarat shiain tama'anajatüin. Je joolu'u, ale'ejüshi taya toumainpa'amüin sümaa washirüü je watta saalin wayuu tamaajatüirua. ¹¹Pükaaliija taya joolu'u suulia neewainjüin taya Esaú chi tepayakai. Mmotshi ma'i taya seema nüntajachin wanainmüin joolu'u süpüla ashutaa waa'u. Aisha'ajaa, shiimüin sünain nu'uteerüin waa'in wapüshua'ale. Ja'itasü jieyuuin, ja'itasü tepichin, oukterü tia süpüshua nütüma, saa'in tamüin. ¹²Soto paa'in tü pümakat tamüin sünain maa: ‘Pansaatüjülia tanüiki pümüin süpüla aneerüin pükuaippa je süpüla watterüin saalii puu'uliwo'u tatüma. Iseerü achikii ayaa-wajünaa, süka wainmeerüin ma'i shia maa aka tü jasai

sotpünaakat palaa', pümüinkain tamüin", müshi Jacob nümüin Maleiwa.

¹³⁻¹⁵ Shiasa mapa watta'a, o'ttüşhi sünain aneekaa wane mürülüirua ni'raayainjatü süpüla naapüinjatüin shia nümüin Esaú. Eetaasüja'a maa aka 200 kaa'ula jieyuu je piama shikii kaa'ula chuwaata. Je müsia anneerü, maa aka 200 jieyuu oo'ulaka piama shikii tooloyuu. Eesü "camello" aa'inmajuushi süpüla asünaa achira, maa aka apünüin shikii sümaa süchonni. Eesü maa aka pienchi shikii paa'a jieyuu je poloosü tooloyuu. Eesü maa aka piama shikii püliikü jieyuu oo'ulaka poloosü paaruutairua. ¹⁶ Nüjütüin shiairua wane'ewaire sukua namaa na achepchieekana sünain maa namüin: "Ju'una tapüleerua wane'ewaire jukua sümaa tü mürüt takatajakat jümüin".

¹⁷ Nümakalaka nümüin chi palajachikai achepchiee:

—Kaatei, nüpanapajeechi pia Esaú chi tepayakai je nüsakireechi eera pia sünain "¿Jarai pülaamainka? ¿Jalainjachi pia? ¿Jarat kamü'ünüinka tü mürüt püpüleeruakalüirua?", sünain nümüin pümüin. ¹⁸ Je püsoukteechikalaka mayaa nümüin: "Tüüirua, nümu'ünüinirua Jacob chi püchepchiakai. Aluwa-taashu shia nütüma pümüin. Nüsülajüinjatü shia pümüin

süpüla ni'raayainjatüin shia pümaa. Seechi joolu'u nia. Anii pejeshi wachiirua”, meechi pia nümüin.

¹⁹Akaataajaa nünüiki nümüin wane nüchepchiaka'iya, otta nümüin wane'eya, oo'ulaka nümüin wane'eya, je namüin napüshuale'eya na nüchepchiakana eekana sümaain tü nümü'ünüinkalüirua.

Müshi Jacob namüin napüshua:

—Tü püsouktiainjkatk nümüin Esaú, meerü mayaa:
²⁰“Seechi joolu'u Jacob chi püchepchiakai. Anii pejeshi wachiirua”, meechi pia —müshi Jacob namüin na nüchepchiakana napüshua.

Müsü tü naa'inrakat Jacob süka sümüin naa'in nüle'eru'u: “Eemiajaajeerü tü nü'ürülakat tamüin sünainjee tasülajüin tü mürütikalüirua nümüin. Je süchikijee nüpanapajüin napüshua'aya na tacheepchiakana sümaa tü wainmasukat mürüt asü-lajuushikat nümüin, tapanapajeechikalaka nia süchikijee. Je tapanapapa nia, kasataalejese nülatirüin toulia tü kasa mojusü taa'inrakat paala nümüin”, müsü naa'in nüle'eru'u. ²¹Je süchikijee nüjütüin napüshua na nüchepchiakana sümaa tü mürütka-lüirua nüsulajüinjkatk nümüin Esaú, makatüshi nia so'u aikat tia cha'aya eejachire nia kejepüsein.

E'itaanasü Israel nünüliain Jacob

²²Je so'u aikat tüü, achijiraashi Jacob süse'eru'upünaa ai. Ni'ikajaakalaka na piamashiikana nu'wayuuse, Raquel oo'ulaka Lea, oo'ulaka na piamashiikana jieyuu aapuushikana nümüin süpüla nu'wayuusein, oo'ulaka na polooshii-kana waneemüin nüchonnii. O'unüshii naya uuchimüin eemüin tü süchikat Jaboc je nülatüin namaa eepünaale epe-tüin tü wüinkat. ²³Je süchikijee nülatüin, ale'ejüshi Jacob nüchikua waneemüin sa'ata tü wüinkat. Nüjütakalaka na nüchepchiakana sünain nalü'üjüin süpüshua tü nükorolokot waneemüin sa'ata tü wüinkat eemüinre na nu'wayuusekana oo'ulaka na nüchonniikana. ²⁴Otta müshia Jacob, makatüshi nümüiwa.

Nüntakalaka nünainmüin Jacob wane wayuu. Je wayuukai chii, aapiraashi nia nümaa waneepia sa'wai. ²⁵Je

ja'yuupa, niyaawatapa saa'u sünain nnojolüin nükanajuuin Jacob nütüma, nüshe'etakalaka nüse'ewainpa'a sünain sujutta'ale'einya tü niipüsekak nütüma. ²⁶Nümakalaka chi wayuukai nümüin Jacob:

—Eweeteeshi ka'ikai. Püjüta tachiki —müshi.

Nüsouktakalaka Jacob:

—Nnojo. Pii'yata pa'anasia tamüin palajana, tajütee-chinja'a achiki pia —müshi.

²⁷—¿Jarai pia? Püküja pünülia tamüin —nümakalaka.

—Jacob tanülia —nüsouktakalaka.

²⁸Nümakalaka joo chi wayuukai nümüin Jacob:

—Müiria nnojoleerüin Jacob pünüliain, alu'ujasa Israe-leerü pünülia. Süka jamüin, akanajüi pia sükajee paapiraaichipain nümaa chi Maleiwakai je sümaa wayuu —müshi nümüin Jacob.

²⁹Nümakalaka Jacob nümüin:

—Jama piakai, püküja tamüin pünüliaya —müshi.

—Nnojotsü anain püsakirüle taya sünain tanülia

—nüsouktakalaka chi wayuukai nümüin Jacob.

Nüpütaakalaka chi wayuukai nüpüla Jacob süka wane pütchi analu'ut.

³⁰Otta Jacob, ni'itaain sünülia Peniel sünain tü mmakat eejachire naapiraain nümaa chi wayuukai sünain maa: “Nnojoshi ouktüin taya ja'itairü te'rüin nu'upünaa chi Maleiwakai nü'ütpa'ajee”, müshi. ³¹O'unüshi Jacob yalajee wattachon maalü süpüla ale'ejaa nanainmüin na nu'wayuusekana. Shankatüshi nia, sükajee sujutte'ennüitpain shiimüse nüse'ewain. ³²Je na nuu'uliwo'ukana Jacob maa'ulu yaa, nnojotsü nekaajüin tü süsüla sünainkat shiimüse süse'ewain mürüt süka shiain tü eewaakat nünain Jacob nütüma chia wayuu naapiraakai amaa.

Jacob nüpanapajüin Esaú

33 ¹⁻³Je joolu'u Jacob, kottüichipa nüchikua namaa na nu'wayuusekana je na nüchonniikana, ni'rakalaka Esaú nüpanapa ka'yatajee sümaa eejatüin nümaa 400 wayuu tooloyuu. Nuutkajaain na nüchonniikana sümaa tü

neikat wane'ewai nakua. Nu'unakalaka Jacob napüleerua sünain nürütkaain nüpanapa Esaú. Je nüchiirua Jacob, eesü tü piamasukat achepchieeirua namaa na nachonniikana. Je nachiirua nayakana, eesü Lea namaa na süchonniikana. Je nachiirua nayakana, eesü Raquel nümaa José chi süchonkai. Je nüntapa Jacob peje nünainmüin chi nipayakai, o'ttüşhi nia sünain ejepülawaa akaratshitua mmolu'umüin. ⁴Otta müshia Esaú, nuwataakalaka nüpanapa Jacob. Nuko'ojookalaka nünain sünain nüchu'lüin nuwalapa'a. A'yalajüşhii piamaleirua. ⁵Niirakaakalaka joo Esaú sünainmüin tü jieyuukalüirua oo'ulaka tü tepichikalüirua. Nüsakirakalaka:

—¿Jaralii na wayuu wainmakana pümaa? —müshi.

—Naya na tachonniikana aapünakana tamüin nütüma chi Maleiwakai sünain nii'iyatüin na'anasia tamüin —nüsouktakalaka.

⁶Narütkaakalaka tü piamasukat achepchieeirua namaa na nachonniikana nünainmüin Esaú sünain ejepülawaa nümülatu'u. ⁷Sürütkaakalaka Lea namaa na süchonniikana nünainmüin sünain ejepülawa'aya. Je nachiiruajee, sürütkaakalaka Raquel nümaa José chi süchonkai nünainmüin sünain ejepülawa'aya.

⁸Nümakalaka Esaú nüümüin Jacob:

—Jama tü mürüt wattakat saalii püntirüitpakat tapana, ¿jamalu'ulu tia? —müshi.

—Taapüinjatü tü mürütkaalüirua pümüin süpüla alee-wainjanain waya —müshi Jacob.

⁹Otta Esaú, nüsouktakalaka nüümüin:

—Temülee, eesü wainma mürüt tama'ana. Anakaja müleka makatüle tü pümü'ünüinkalüirua püma'ana —müshi.

¹⁰Nümakalaka Jacob nüümüin:

—Nnojo. Paapaainjatia ne'e tamüin tü mürüt tantirakat pümüin. Saa'ujee pii'iyatüitpain joolu'u pümanee tamüin, tala-tüsü ma'i taa'in maa aka te'rakaije nu'upünaa Maleiwa. ¹¹Anasia ne'e müleka paapaale tamüin tü mürütkaalüirua shiyaakuainjatü anajirawaa pümaa. Nnojotsü kasain che'ojaain tamüin, süka kamaneein chi Maleiwakai tamüin —müshi.

Shiasa süchikijee kama'ain ma'i süna'in nüchuntüin Jacob nüümüin chi nipayakai, naapaainjese'e tü mürüt antinakat nüümüin.

¹²Shiasa süchikijee tia, nümakalaka Esaú nüümüin Jacob:

—Anakaja müleka yapajüle waya wapüshua süpüla o'u-naa tepialu'ümüin. O'üneechi taya püpüleeruajee —müshi.

¹³Nüsouktakalaka Jacob:

—Laülaashikalee, pütüjaa aa'ulu süna'in mapüsain tü tachonniikana süka waraittüin waneepia yaamüin. Müsia aka tü ta'anneetsekalüirua oo'ulaka tü tamü'ünüinkalüirua süpüshua eekai kachoo'in. Ouktaleere'e shia müleka nnojorüle sheemeraain. ¹⁴Anakaja müleka pu'unüle tapüleerua. O'üneechi taya jiyatta'a ne'e püchiirua sümaa tü tamü'ünüinkalüirua je na tachonniikana. Antiraajeena waya cha'aya pipialu'ümüin sa'aka tü uuchikalüirua Seir sulu'u tü mmakat Edom.

¹⁵Nümakalaka Esaú:

—Anasüje müleka tapütale napüshi na tooloyuu tamaajanakana süpüla nakaaliijainjanain jia sulu'u wopu —müshi.

Otta Jacob, nüsouktakalaka:

—Nnojoleerü che'ojaain wamüin akaaliijünaa sulu'u wopu. Talatüsü ne'e taa'in süka anajiraainapain waya —müshi.

¹⁶Shiasa süchikijee naashajaajiraain Jacob oo'ulaka Esaú, nu'unakalaka Esaú nüchikua nipialu'ümüin sa'aka-müin tü uuchikalüirua Seir sulu'u tü mmakat Edom. ¹⁷Otta müshia Jacob, o'unüshi nia sulu'ümüin wane mma wane sümü'inya eere nükumajirüin wane miichiirua oo'ulaka wane lumairua süpüla tü nüümü'ünüinkalüirua. Ni'itaain Sucot sünüliain tü mmakat süka nükumajirüin tü miichikalüirua oo'ulaka tü lumakalüirua cha'aya.

¹⁸Talatüsü naa'in Jacob süka nüle'ejüichipain sulu'ujee tü mmakat Padan-aram, eejachire ka'wayuusein, eejachire kachoo'in. Shiasa'a so'u wane ka'i, nu'unakalaka sulu'ujee Sucot eemüin wane pueulo kanüliasü Siquem sulu'u tü mmakat Canaán. Ni'itaakalaka nejepüse cha'aya sulu'u

wane anooi sü'ütpa'a tia pueulokat. ¹⁹Je chamüin, niyalajakalaka tü anooikat noulia na nuu'uliwo'ukana Hamor, chi nüshikai Siquem, saa'u poloo shikii shipesajia shi'ipachonnii pülaata. ²⁰Otta müshia Jacob, nüpaa'uwajaakalaka ipa süpüla akumajaa wane a'ajüleepala cha'aya sulu'u tü anooikat süpüla na'ajüinjatüin kasa nümüin Maleiwa sünain nii'iyatüinjatüin nujut nümüin. Ni'itaain “El-Elohe-Israel” sünülia tü a'ajüleepalakat.

Pasalaasü Dina natüma na suwalayuukana

34 ¹Shiasa mapa wainma juya, o'unüsü Dina, tü süchonkot Lea, so'u wane ka'i sünain apasijawaa eemüin wane jieyuuirua cananeo. ²Eeshi wane wayuu cha'aya kanüliashi Siquem. Nia nüchonka chi laülaashikai saa'u tü mmakat yalapünaa yala kanüliashi Hamor, wane wayuu heveo. Otta müshia Siquem, ni'rapa Dina, nütaüjaa-kalaka shia. ³Je süchikijee tia, kamalainkalaka shia nümüin je kee'ireesü ma'i naa'in nu'wayuuseinjatüin shia. Kamanee-kalaka nia sümüin shii'iree alinjachin nia süpüla. ⁴Nümakalaka nümüin chi nüshikai:

—Anakaja püchüntüle nümüin chi süshikai tü jietkat süpüla ta'wayuuseinjatüin shia —müshi.

⁵⁻⁶Nu'unakalaka Hamor nümaa chi nüchonkai nünainmüin Jacob süpüla aashajawaa nümaa soo'opünaa tia. Nütüjaatüjülia aa'u Jacob tü nüchonkot sümaa sütaüjaaushin nütüma Siquem, otta nnojjoyülia nüküjain süchiki namüin na nüchonniikana süka chajanain naya anoulii arüleejüin tü nümü'ünüinkalüirua. ⁷Yaaiwa'aya Hamor nümaa chi nüchonkai aashajaain nümaa Jacob, nantapaatakalaka na nüchonniikana Jacob. Shiasa'a natüjaapa saa'u tü alatakat sümüin tü nashunuukat, mojushaatasü ma'i naa'in sümaa naashichijaain nümüin chira wayuukai saaliijee tü kasa mojusü naa'inrakat sümüin, süka nnojölüinjatüin aa'innüin aainjalaakat tia sümüin tü wayuukolüirua Israel.

⁸Nümakalaka Hamor nümüin Jacob:

—Aitpa ma'i tü püchonkot nüpüla Siquem chi tachonkai. Anakaja müleka paapüle shia nümüin süpüla nu'wayuu-

seinjatüin shia. ⁹Je anasü pansaale wanüiki süpüla ka'wayuusejiraain jiakana wamaa oo'ulaka wayakana jüma'aya. ¹⁰Müleka ka'wayuusejiraale waya wapüshua, taasheerü tü mmakat jüpüla süpüla kepiain jia wa'aka. Taasheerü tü mmakat süpüla oikkawaa oo'ulaka ayalajaa kasa, je süpüla kepiain jia eepünaale jücheküin ne'e je süpüla jiyalajüinjatüin tü mma kepiainjatkat alu'u jia —müshi Hamor nümüin Jacob.

¹¹Otta Siquem, nümakalaka joo nümüin chi süshikai Dina je namüin na shipayayuukana:

—Müleka jaapüle tamüin tü jietkat, tawalaajeerü jümüin tü jüchekakat süpüleerua sujutüin. ¹²Müliashi taya shii'iree süpüla ta'wayuuseinjatüin shia. Jüküja tamüin tü sujutüinjatkat. Ja'itairü wainmain shia, tawalaajeerü jümüin —müshi.

¹³Je na nüchonniikana Jacob, süka natüjaaitpain saa'u sünain e'rüishaatain wayumüin Siquem süka tü naa'inrakat sümüin Dina tü nashunuukat, o'ttüşhi joolu'u sünain e'ike'eraa Siquem je Hamor chi nüshikai. ¹⁴Nasouktakalaka nümüin Siquem:

—Müleka waapüleje tü washunuukat nümüin wane wayuu eekai mo'yotoojuin ata süpüla nu'wayuuseinjatüin shia, japüijeena waya saaliijee tia. ¹⁵Anasü müleka shi'yotoonüle jüta jiakana toloyuukana jüpüshua'aya süpüla müinjanain aka jia wayakana. Waapeerüinja'aya tü washunuukat süpüla shiainjatüin nu'wayuusein Siquem. ¹⁶Je müleka jaa'inrüle tia, pansaajeerü wanüiki jümüin süpüla ka'wayuusejiraain wayakana ja'aka oo'ulaka jiakana wa'aka'aya. Kepieena waya ja'aka süpüla waneesiainjatüin we'iruku wapüshua. ¹⁷Alu'ujasa müleka nnojorüle jücheküin jaa'inrüin tü wachuntakat jümüin süpüla shi'yotoonüinjatüin jüta jüpüshua, nnojoleerü waapüin tü washunuukat nümüin Siquem. O'uneerü shia wamaa juulia —müshii na nüchonniikana Jacob nümüin Siquem.

¹⁸Anakalaka saa'in nümüin Hamor je nümüin Siquem tü nachuntakat na nüchonniikana Jacob namüin. ¹⁹Je süka alin ma'i Dina nüpüla Siquem, o'ttüşhi yaawala'aya Siquem

sünain aa'inraa tü achuntünakat nümüin. Süka kojutüin Siquem nouliale'eya napüshua na nüchonniikana Hamor, ²⁰nu'unakalaka nümaa chi nüshikai nanainmüin na tooloyuukana eemüinre nakotchijaale so'ulu'ukot tü pueulokat süpüla aashajawaa namaa. Namakalaka namüin:

²¹—Kamaneeshii ma'i na nüchonniikana Jacob, saa'in wamüin. Miyo'u ma'i tü mma woumainkat wapüla wayakana je napüla nayakanaya. Anasü saa'in wamüin müleka kepiale naya yaa wa'aka sulu'u tü mmakat süpüla waraittüinjanain naya eepünaale nacheküin. Anakaja müleka wa'wayuusere tü nachooinkalüirua je na'wayuusere tü wachooinkalüirua. ²²Otta süpüla kepiainjanain naya wa'aka süpüla wanaawajiraainjana waya, nachuntüin wapüleerua shi'yotoonüin wata waya tooloyuukana wapüshua'aya maa aka shi'yotooushin nata nayakana. ²³Washinnuu ma'i naya. Müleka waa'inrüle tü nachuntakat, wama'aneerü süpüshua'aya tü namü'ünüinkalüirua je süpüshua tü nakorolokolüirua. Anakaja pansaale joolu'u wanüiki süpüla nountüin kepiain naya wa'aka —müshii naya sümüin tü wayuukolüirua.

²⁴Je na tooloyuu kepiakana sulu'u tü pueulokat, naa-papa tü nümakat Hamor je Siquem, “Anakaja” müshii. No'yotoonakalaka ata napüshua'aya na wayuu tooloyuukana kepiakana sulu'u tü pueulokat.

²⁵Shiasa mapa apünüin ka'i, nnojolüiwa'aya süshatüin nata na tooloyuukana süchikijee o'yotoonaa, nekerotakalaka Simeón oo'ulaka Leví, piamashii na nüchonniikana Jacob, na shipayakana Dina, sulu'umüin tü pueulokat. Anamiashii naya sünain antaa saashin tü wayuu kepiakat sulu'u tü pueulokat. Otta naapaajaa namüsia tü nachajaruutsekat süpüla no'una'alüin naa'in napüshua'ale na tooloyuukana yala sulu'u tü pueulokat. ²⁶No'uta aa'inchii Hamor oo'ulaka Siquem. Nasaajaakalaka Dina sulu'ujee nipia Siquem sünain ojuittaa sulu'ujee tü pueulokat. ²⁷Shiasa süchikijee tia, nekerojookalaka waneennua na nüchonniikana Jacob sulu'umüin tü pueulokat sünain nasaajaain sükorolo tü wayuu kepiakalüirua sulu'u saaliijee sütaüjaanüin tü nashu-

nuukat nütüma Siquem. ²⁸Nasaajaain süpüshua tü sükorolo-kalüürua wayuu kepiakat sulu'u tü pueulokat, maa aka paa'a je püliikü, je süpüshua tü sümü'ünüinkalüürua eekai een süpa'a tia anooikat. ²⁹Nasütüin sükorolo tü wayuukolüürua je nalü'üjüin shia sulu'ujee tü nepiakalüürua. Je nata'ülüin tü jieyuukat oo'ulaka tü tepichikat sümaa namaain shia sulu'ujee tia pueulokat.

³⁰Nümakalaka Jacob nümüin Simeón je Leví:

—Aisha'ajaa, e'rülii wayümüin jia. Mülieechi joolu'u taya saaliijee tü kasa mojusü jaa'inrüitpakat. Kanainjeechi taya saa'in tü wayuu cananeokat, tü wayuu ferezeokat, je napüshua na eekana kepiain yaaya sulu'u tü mmakat. Nnojotsü wama'ana wainma wayuu tooloyuu süpüla atkawaa namaa. Müleka nakotchijiraale süpüla nashutüin waa'u, no'uteerü waa'in wapüshua —müshi Jacob nümüin.

³¹Nasouktakalaka nümüin:

—Aisha'ajaa. Mojushaatasü ma'i tü naa'inrakat sümüin tü washunuukat. Mojutsat shia nütüma sükajee tia. Wayuuyaa maa'insat naajüin. Anasü tü waa'inrakat süka pasalaain watüma tü washunuukat —müshii.

**Ee'iyataashi chi Maleiwakai nüchikua nümüin
Jacob cha'aya Bet-el**

35 ¹Shiasa mapa, nümakalaka chi Maleiwakai nümüin Jacob: “Pu'una pümaala yaajee eejee tü pueulokat Siquem sünaain pükolojooinjachin chaa eemüin tü pueulokat Bet-el süpüla kepiainjachin pia cha'aya. Soto paa'in sünaain tee'iyataainkain pümüin cha'aya Bet-el süchikijee isainkain pia nuulia Esaú chi pipayakai. Püpaa'uwajaajeerü joolu'u ipa süpüla pükumajüinjatüin wane a'ajüleepala cha'aya süpüla pa'ajüinjatüin kasa tamüin sünaain pii'iyatüinjatüin tojut tamüin”, müshi Maleiwakai nümüin.

²Süchikijee kettaain naashajaala chi Maleiwakai nümaa Jacob, nümakalaka namüin na nu'wayuusekana, na nüchonniikana, je napüshua na nümaajanakana:

—Jujuta jümaala süpüshua'ale'eya tü shiyaakuakat jümaleiwaseyaasükalüürua. Jo'oojo jümata süpüla wuleinjatüin

jükuaippa nu'upala Maleiwa je jüshijaa tü jüshe'inkat. ³O'una-jana waya joolu'u yaajee yaa chamüin eemüin tü pueulokat Bet-el eere nii'iyataainkain chi Maleiwakai tamüin. Nükaaliijain taya wanaa sümaa müliain taya süchikijee isain taya nüma'ana-jee chi tepayakai. Shiasa süchikijee ka'ikat tia, shiimüin sünnain nnojolin nüpütüin taya chi Maleiwakai tamüiwa. Eejachi nia tamaa waneepia eepünaale to'unüin. Je joolu'u, wantapa chamüin, tapaa'uwajaajeerü wane ipairua süpülainjatü akumajaa wane a'ajüleepala süpüla ta'ajüinjatüin kasa nümüin Maleiwa sünnain tee'iyatüinjatüin nujut nümüin —müshi Jacob sümüin tü nüpüshikalüirua.

⁴Aapünüsüjese'e nümüin Jacob süpüshua'aya tü shiyaa-kuakat namaleiwaseyaasükalüirua oo'ulaka tü che'esaakalüirua süpüla nojoitüinjatüin shia. Nojoitakalaka shia suupünaa tü wunu'ukot peje sünnain tü pueulokat Siquem eejachire naashajaain chi Maleiwakai paala sümaiwa nümaa Abraham. ⁵Nu'unakalaka Jacob namaa napüshua na nüpüshikana. Otta, mayaaainje jashichin na wayuu kepiakana pejepünaa nanain, nnojishii olojüin nachiirua süpüla atkawaa namaa. Süka jamüin, keemashii na nüchooinkana Jacob namüin na wayuukana nütüma chi Maleiwakai.

⁶Nantapaatalakaka Jacob je na nüpüshikana eemüin tü pueulokat Bet-el, sümaa ayatayüli'inya naya sulu'u tü mma-kat Canaán. (Je sünnülia tü pueulokat paala, Luz.) ⁷Je cha'aya, nüpaa'uwajaakalaka ipa süpüla akumajaa wane a'ajüleepala süpüla na'ajüinjatüin kasa nümüin Maleiwa sünnain nii'iyatüinjatüin nujut nümüin. Ni'itaain sünnülia “El-bet-el” sümüin tü a'ajüleepalakat, süka nii'iyataain paala chi Maleiwakai nümüin cha'aya wanaa sümaa isainkain nia nuulia chi nuwalakai.

⁸Shiasa süchikijee tia, ouktüsü Débora, tü süchepchia-pü'ukat Rebeca tü niikat Jacob. Ojoitünüsü shia nütüma Jacob suupünaa wane wunu'u yala uuchijeeru'u sünnain Bet-el. Ni'itaain Jacob “Alón-bacut” sümünüin tü wunu'ukot süka na'yalajüin ma'i cha'aya.

⁹Nii'iyataakalaka joo chi Maleiwakai nüchikua'aya nümüin Jacob. Piantuaichi joo nia ee'iyataain nümüin süchikijee nüle'e-

jüin Jacob chajee Padan-aramjee. Maa aka tü nümakat paala nümüin, nümakalaka joolu'u nüchikua nümüin sünnain nii'iyatüinjatüin na'anasia nümüin: ¹⁰“Müichia nnojoleerüin Jacob pünülia, alu'ujasa Israeleerü pünülia”, müshi. (Ayatakalaka Israel nümünüin maa'ulu yaa.)

¹¹Ayatüshi chi Maleiwakai sünnain aashajawaa nümüin Jacob: “Taya chi Maleiwa Pülashikai ma'i. Tacheküin süpüleerua wainmeerüin tatüma tü puu'uliwo'ukalüirua süpüla koju-teenain naya sulu'upünaa tü suumainkalüirua wayuu süpüshua. Je sa'aka tü puu'uliwo'ukalüirua, eejeerü eweetüin wayuuirua eekai sülaüleerüin mma. ¹²Süpüshua'aya tü mma kepiakat alu'u joolu'u pia, tü Canaánkat anülia, tü taapakalüinka paala nümüin Abraham oo'ulaka nümüin Isaac, chi püshikai, shiimüin sünnain taapeerüin shia pümüin je namüin na puu'uliwo'ukana napüshua,” müshi Maleiwakai nümüin Jacob.

¹³Shiasa süchikijee tia, nu'unakalaka chi Maleiwakai nuulia Jacob. ¹⁴Je cha'aya, naapaakalaka Jacob wane ipa sümaa nüsha'wale'erüin shia. Nüshorottirüin “wiino” oo'ulaka seita “olivo” saa'u tü ipakat. Shiyaawaseinjatü sünnain naashajaain chi Maleiwakai nümaa cha'aya. ¹⁵Ayatüsü Bet-el sümünüin tü mmakat nütüma Jacob süka nii'iyataain chi Maleiwakai nümüin cha'aya.

Ouktüsü Raquel

¹⁶Shiasa mapa kojuya juya, wanaa sümaa ipuolüin Raquel, okolojooshi Jacob je na nu'wayuusekana oo'ulaka na nüchonnaikana chajee cha'aya sulu'ujee Bet-el uuchimüin eemüin tü pueulokat Efrata. Otta ka'yatayülia tü mmakat süpüla antaa Efratamüin, alü'ütsü Raquel süpüla jemeyulaa. Kajaliwashaatakalaka shia süpüla jemeyulaa nümaa chi süchonkai yaa sulu'upünaa tü wopukot. ¹⁷Je miyo'upa tü saaliikat sümüin, sümakalaka tü wayuu eemeijütakat sümüin Raquel: “Nnojo mmolüin pia. Eweetshi joo wane jo'uu too-loya”, müsü. ¹⁸Otta müsia Raquel, mayeinsü ma'i süchikijee jemeyulaa. Je nnojolüiwa'aya ouktüin shia, shi'itaain Benoni nünülia chi süchonkai. Otta süchikijee ouktapa shia, e'itaanüsü nünülia Benjamín nütüma chi nüshikai.

¹⁹Sojoitünakalaka ne'e müliashii peje sünain tü wopu chawatkat Efratamüin. (Je sünülia tü pueulokat Efrata, maa'ulu yaa, Belén sünülia.) ²⁰Naapaakalaka Jacob wane ipa sünain nüsha'wate'eriin shia yala saa'u eejatüle sojoitü-nüin süpüla sütüjaanüin aa'u Raquel jalain shia mmaapüin. Ichaayülia tü ipakat maa'ulu yaa. ²¹Je süchikijee tia, ayatüshi Jacob o'unüin uuchimüin. Shiasa'a nüntapa chamüin eemüinjanale naya, ni'itaakalaka nejepüse wanejee sa'ata tü aliikajaalee kanüliakat Migdal-edar.

²²So'u wane ka'i, wanaa sümaa kepiain Jacob sulu'u tia mmakat, ekerotüshi Rubén sulu'u sejepüse Bilha, wane tü suwala'ata nu'wayuusekat chi nüshikai. Nüinkaakalaka sümaa. Je Jacob, nütüjaapa saa'u naainjala chi nüchonkai, jashichikalaka nia nümüin.

Anuutaaka nanülia na polooshiikana piammüin nüchonnii Jacob kepiakana nümaa cha'aya: ²³Na süchonniikana Lea, naya naa: Rubén, chi nüchon Jacob epayaakai, oo'ulaka Simeón, Leví, Judá, Isacar je Zabulón. ²⁴Na süchonniikana Raquel, naya naa: José oo'ulaka Benjamín. ²⁵Na süchonniikana Bilha, tü süchepchiakat Raquel, naya naa: Dan oo'ulaka Neftalí. ²⁶Na süchonniikana Zilpa, tü süchepchiakat Lea, naya naa: Gad oo'ulaka Aser. Naya napüshua na nüchonnii Jacob jemeikana cha'aya sulu'u tü mmakat Padan-aram.

Ouktüshi Isaac

²⁷So'u wane ka'i, okolojooshi Jacob chamü'inya nuumain-pa'amüin Isaac chi nüshikai sulu'u tü mmakat Mamre eemüin tü pueulokat Arba eepü'üle kepiain Abraham. (Hebrón sünülia Arba maa'ulu yaa.) ²⁸⁻²⁹Wainma ma'i nuuyase Isaac nüntapa Jacob nünainmüin. Je 180 nuuyase, ouktüshi nia. Eejachi Esaú oo'ulaka Jacob süpüla ne'iküinjachin nia.

Nanülia na nuu'uliwo'ukana Esaú

36 ¹Edom nanülia na nuu'uliwo'ukana Esaú maa'ulu yaa. ²Ka'wayuuseshi Esaú apünüinsü jieyuu chaje'e-walüirua Canaán. Anuu nanülia: Ada, nüchonkot Elón chi wayuu heteokai; Aholibama, nüchonkot Aná chi nüchonkai

Zibeón chi wayuu heveokai; ³oo'ulaka Basemat, nüchonkot Ismael, nushunuukat Nebaiot. ⁴Je na nüchooinkana Esaú, naya naa: Chi süchonkai Ada: nia Elifaz; chi süchonkai Basemat: nia Reuel; ⁵na süchonkana Aholibama: naya Jesús, Jaalam oo'ulaka Coré. Ja'raishii napüshua na nüchooinkana Esaú, süchonyuukana tü apünüinsukat nu'wayuuse. Jemeishii naya napüshua sulu'u tü mmakat Canaán.

⁶⁻⁷Saja'ttakalaka joo shiküle mma je süpana wunu'u süpüleerua tü namü'ünüinkalüirua Esaú je Jacob chi nimüliakai yala sulu'u tü mmakat Canaán. Je acho'ujaasü wüin süsüinjatkat tü mürütkaüirua süpüshua. So'u wane ka'i, nükolojookalaka Esaú sulu'ujee tia mmakat Canaán. O'unüshi nia nüma'ana-jee Jacob süka wainmain mürüt nama'ana je süka mouliuulin tü mmakat napüleerua. Je nümaasü tü nu'wayuusekalüirua, nüchonkalüirua, oo'ulaka süpüshua tü wayuu nümaajatkalüirua. Je o'unüsü nümaa tü nüümü'ünüinkalüirua je tü nükorolo ani'iraasukat wanaa sümaa kepiain nia sulu'u tü mmakat Canaán. O'unüshii naya sulu'ümüin wane mma wane sümüin, ⁸⁻⁹eere kepiain naya sa'aka wane uuchiirua kanüliasü Seir. Je maa'ulu yaa, Edom sünülia tü mmakat sümaa nanülia na nuu'uliwo'ukana Esaú. Nia Esaú natuushika'aya napüshua na wayuu Edomkanairua.

¹⁰⁻¹³Otta Elifaz, chi süchonkai Ada tü nu'wayuusekat Esaú, piamasü nu'wayuuse. Ja'raishii süchononii wane nu'wayuuse, naya naa: Temán, Omar, Zefo, Gatam oo'ulaka Cenaz. Otta süchon Timna, tü suwala'atakat nu'wayuuse Elifaz, nia Amalec. Otta Reuel, chi süchonkai Basemat tü nu'wayuusekat Esaú, pienchishii nüchononii, naya naa: Nahat, Zera, Sama oo'ulaka Miza. ¹⁴Otta Jesús, Jaalam oo'ulaka Coré, naya na süchonniikana Aholibama tü nu'wayuusekat Esaú, tü nüchonkot Aná chi nüchonkai Zibeón.

¹⁵⁻¹⁶Anuu ne'iruku na nuu'uliwo'ukana Esaú maa'ulu yaa sulu'u tü mmakat Edom. Ne'iruku na nuu'uliwo'ukana Elifaz, naya naa: Temányuukana, Omaryuukana, Zefoyuukana, Cenazyuukana, Gatamyuukana, oo'ulaka na Amalecyuukana. Shia ne'irukuka'aya tüü, na suu'uliwo'ukana Ada nu'wayuusekat Esaú.

¹⁷Ne'iruku na nuu'uliwo'ukana Reuel, naya naa: Nahat-yuukana, Zerayuukana, Samayuukana oo'ulaka na Mizayuu-kana. Shia ne'irukuka'aya tüü, na suu'uliwo'ukana Basemat nu'wayuuse Esaú.

¹⁸Ne'iruku na suu'uliwo'ukana Aholibama tü nu'wa-yuusekat Esaú, tü nüchonkot Aná, naya naa: Jeúsyuukana, Jaalamyuukana, oo'ulaka na Coréyuukana. ¹⁹Shia ne'iruku-ka'aya tiairua, na nuu'uliwo'ukana Esaú.

Na nuu'uliwo'ukana Seir

²⁰⁻²¹Je paala sümaiwa nüntaiwa'aya Esaú sa'akamüin tü uuchikalüirua kanüliakat Seir, kepiatüjülia cha'aya wane wayuuirua nuu'uliwo'uirua Seir, wayuu Horeo nia. Na nuu'uliwo'ukana Seir, naya naa: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, Disón, Ezer oo'ulaka Disán. ²²Je ne'iruku na nuu'uliwo'u-kana Lotán, naya naa: Horiyuukana oo'ulaka na Hemam-yuukana. Je tü nushunuukat Lotán, Timna sünülia. ²³Je ne'iruku na nuu'uliwo'ukana Sobal, naya naa: Alványuu-kana, Manahatyuukana, Ebalyuukana, Sefoyuukana oo'u-laka na Onamyuukana. ²⁴Otta Zibeón, piamashii nüchon tooloyuu: Aja oo'ulaka Aná. E'nnaajünüshi Aná sütüma wayuu süka nüntüin paala sünain wane wüin anasü wanaa sümaa nürüleejüin nüpüliise Zibeón chi nüshikai sulu'u wane mma maa'inyatuuisü. ²⁵⁻²⁶Otta chi nüchonkai Aná, nia Disón. Ne'iruku na nuu'uliwo'ukana Disón, naya naa: Hemdányuukana, Esbányuukana, Itrányuukana oo'ulaka na Querányuukana. Otta nushunuu Disón, Aholibama sünülia.

²⁷Ne'iruku na nuu'uliwo'ukana Ezer, naya naa: Bilhán-yuukana, Zaaványuukana oo'ulaka na Acányuukana.

²⁸Ne'iruku na nuu'uliwo'ukana Disán, naya naa: Uzyuukana oo'ulaka na Arányuukana.

²⁹⁻³⁰Wayuu Horeo napüshua na nünaajeejanakana Seir: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, Disón, Ezer oo'ulaka Disán.

Na laülaashiikana saa'u tü mmakat Edom

³¹Süpülapünaa neweetüin wane sülaülashi tü wayuu Israelkalüirua, eetüjülia wane sülaülaashi tü mmakat Edom.

³²Aluwataashi palajana Bela nüchon Beor, wayuu Dinabaje'ewai. ³³Ouktaapa Bela, aluwataashi Jobab nüchon Zera, wayuu Bosraje'ewai. ³⁴Ouktaapa Jobab, aluwataashi Husam, chaje'ewaikai sulu'ujee tü mmakat Temán. ³⁵Ouktaapa Husam, aluwataashi Hadad nüchon Bedad, wayuu Avitje'ewai. Otta Hadad, nia ayamülaka na wayuukana Madián sulu'u tü mmakat Moab. ³⁶Ouktaapa Hadad, aluwataashi Samla, wayuu Masrecaje'ewai. ³⁷Ouktaapa Samla, aluwataashi Saúl, wayuu Rehobotje'ewai sotp'a tü süchikat Éufrates. ³⁸Ouktaapa Saúl, aluwataashi Baal-hanán nüchon Acbor. ³⁹Ouktaapa Baal-hanán, aluwataashi Hadar, wayuu Pauje'ewai. Otta tü nu'wayuusekat Hadar, shia Mehetabel, süchon Matred, sülüin Mezaab.

⁴⁰⁻⁴³Otta müshia Esaú, nia natuushika napüshua na wayuu sulu'ukana tü mmakat Edom: Timnajanakana, Alvanakana, Jetetjanakana, Aholibamajanakana, Elajanakana, Pinónjanakana, Cenazjanakana, Temánjanakana, Mibzarjanakana, Magdieljanakana oo'ulaka na Iramjanakana. Tü mmakat kepiakana alu'u naya, nanüliasü nayakanaya.

37 ¹⁻²Ayatüshia Jacob kepiain sulu'u tü mmakat Canaán eepü'üle kepiain chi nüshikai paala maa aka wane wayuu naata. Anuu nüchiki Jacob namaa na nüchonniikana:

A'ürülaasü naa'in na nuwalayuukana José nümüin

Otta José chi nüchonkai Jacob, poloopa juya akaratshimüin nuuyase, arüleejapü'üshi anneerü namaa na nuwalayuukana naa'u nüshi, na süchooinkana Bilha oo'ulaka Zilpa. Aküjapü'üshi José nachikü na nuwalayuukana nümüin chi nashikai süchiki tü kasa mojusü naa'inrapü'ukat nayakana.

³Aishi ma'i José nüpüla Jacob nouliale'e na wane nüchooinkana süka nüchoin nia laülaalu'u nümüin. Naainjüin wane ashe'inyüü anasü ma'i nüpüla. ⁴Je na nuwalayuukana natüjaapa aa'u chi nashikai sümaa niain alin ma'i nüpüla nouliale'e nayakana napüshua, na'ürülaashi joo nia. Isasü ma'i nachiki aneein nanüiki nümüin.

⁵Shiasa'a so'u wane ka'i, nü'lapüjaakalaka José. Je nüküjapa süchikü tü nü'lapüinkat namüin na nuwalayuukana, a'ürülaaleeshi'iya ma'i sütüma. ⁶Nümakalaka namüin:

—Kaatei, jiirakaapa. Jaapajapa süchikü tü ta'lapüinkat. ⁷Müsü yaa: Ejinnajataatshii waa'in saalaja “trigo” süpa'a wane yüüja ta'lapüinru'u. Shiasa'a saa'in tü tejinnajalakat, asha'walaataasü saa'in. Sha'watüsü ma'i. Je sürütkaakalaka saa'in tü jijinnajalakat sünnainmüin tü tejinnajalakat kulaala-kuaippatsü saa'in yaalu'upünaa sünnain. Shejepünajaakalaka sü'ütapa'amüin tü tejinnajalakat maa aka nukuaippa wane wayuu eekai kojutüin wayuu nütüma —nümakalaka José namüin na nuwalayuukana.

⁸Je nasouktakalaka na nuwalayuukana:

—Aa, walaülainjachita'a pia.

Koo'omüinshi ma'i na'ürülaain José sünnainjee tü nü'la-püinkat je sünnainjee nünüiki sünnain nuküjüin süchikü tü nü'lapüinkat namüin.

⁹Nü'lapüjaakalaka joo José wane lapü'üya. Nüküjaka-laka joo tia'aya namüin na nuwalayuukana sünnain maa:

Génesis 37:9-11

—Kaatei, jiirakaapa. Ta'lapüinsü wane lapüya'asa. Müsü yaa: Shiasa'a naa'in chi ka'ikai je tü kashikat otta müsia poloosü waneemüin jolotsü, ejepünajaataatsü saa'in tamülatu'umüin maa aka nükuaippa wane wayuu eekai kojutüin wayuu nütüma.

¹⁰Nüküjakalaka joo shia'aya nümüin chi nüshikai. Je nü'ülüjakalaka ne'e chi nüshikai nümüin sümaa nümüin nümüin:

—¿Jamalu'ulu tü pü'lapüinkat? ¿Antajana taa waya, taya-kai sümaa tü ta'wayuusekat je na polooshiikana waneemüin puwalayuu, süna'in ejepülawaa mmolu'u pümülatu'umüin maa aka nükuaippa wane wayuu eekai kojutüin wayuu nütüma? —nümakalaka nümüin.

¹¹Je na nuwalayuukana, na'ürülaashi ma'i joo José süna'in-jee tia. Alu'ujasa'aya chi nüshikai, jülüjasü naa'in tia lapükat.

Oikkünüshi José sütüma nuwalayuu

¹²⁻¹⁴Otta müsia so'u wane ka'i sulu'ujee tü nasapü kanüliakat Hebrón, o'unüshii na nuwalayuukana José süna'in o'onowaa sümaa nümü'ünüin chi nashikai sulu'u-müin wane mma kanüliasü Siquem. Nüküjakalaka Jacob nachikü nümüin José:

—Ichaa na puwalayuukana o'onoo'in chamüin cha'aya Siquemmüin. Jalaichi paala taluwataaiwa pia nachiirua.

Nüsouktakalaka José nümüin:

—Anii taya.

Nümakalaka Jacob nümüin:

—Pu'una paala pünalaa'iwa namüin puwalayuu je sümüin tü mürütakat. Püntira tamüin tü nachikükat otta müsia süchikü tü mürütakat.

Nu'unakalaka José. Nüntakalaka Siquemmüin. ¹⁵Eittüin müshi joo nia yala'aya ne'e süka nnojolüin nüntüin nanain na nuwalayuukana. Nüntakalaka wane wayuu nünainmüin. Nüsakinnakalaka nütüma chi wayuukai:

—¿Kasa püchajaaka achikü? —nümakalaka nümüin.

¹⁶Nüsouktakalaka José:

—Naya tachajaaka achikü na tawalayuukana. ¿Jalashii pi'rüin naya ekajirüin?

17 Je nümakalaka chi wayuukai nümüin José:

—O'unüinapa naya yaajee yaa. Taapajüin nanüiki:
“Joo'uya Dotánmüin”, majüshii.

Nu'unakalaka joo José sünnain achajawaa nachikü na nuwalayuukana. Nüntakalaka nanain cha'aya Dotán. 18 Shia-sa'a ne'raiwa'aya nia wattajee, nnojoliwa'aya nüntüin nanainmüin, aashajaajiraashii naya shii'iree no'uteein naa'in. 19 Namajiraakalaka na nuwalayuukana:

—Jiirakaa nümüin chi a'lapüjaaikai. Isetataalaichi.

20 Joo'uya wo'utaiwa naa'in sümaa wojuteechin nia sulu'u wane ishi eekai o'utüin ma'i. “Shikataain kannajapüt yala”, wameenakalaka ne'e nüchikü. We'rajataaleerü aa'u sünnain jameerüin eera tü nü'lapüinkat —namajiraakalaka.

Génesis 37:23-24

²¹Otta Rubén, naapapa tüü, süka nücheküin nu'tte'e-reein chi nimüliakai, nümakalaka namüin:

—Nnojo wo'utüin naa'in chi wemüliakai. ²²Nnojo jikee-natirüin isha. Shia anaka jujutüle nia sulu'u tü ishi yaa yüü-tüüipa'a. Nnojo jamüin jütüma nia. —nümakalaka namüin süpüla nu'tte'erüinjachin nia noulia sünain nüle'ejirünjachin mapa nümüin chi nüshikai.

²³Wanaa sümaa nüntüin José eemüin na nuwalayuu-kana, saakajaanakalaka joo tü ashe'inyüü anasükat nuulia natüma. ²⁴Nata'ülüin nia. Najutakalaka nia sulu'u tü ishi-kat, wane ishi malu'usat wüin. ²⁵Je süchikijee najutüin nia, aikkalaashii naya sünain ekawaa. Neirakaale'ekalaka joo wanaa sümaa wane wayuuirua alatüin yalapünaa. Shia tü wane nükeyuukalüirua Ismael. Chaje'ewannuu Galaad. Je tü ne'ejenakalüirua “camello”, kachisesü ma'i süjü wunu'uirua jemetayuu eejuulu otta müsia wane süjüirua wunu'uya'asa'a kanüliasü “bálsamo” otta müsia “mirra”. Chawat sülü'üjüin Egiptomüin.

²⁶Shiasa'a nümakalaka Judá sümüin tü nuwalayuukat:

—¿Kaseerü wayu'tka sulu'ujee wo'utüle naa'in wawala süpüla wonujulajüinjatüin nüchikü süchikijee wo'utüin naa'in? ²⁷Shia anaka alu'u müleka woikküle ne'e nia sümüin tü nükeyuukalüirua Ismael. Wemüliaja'a ne'e nia. Nnojoleechi wo'utüin aa'in.

Naapaakalaka joo süchikü tü nümakat Judá namüin.

²⁸Je wanaa sümaa sülatüin tü nükeyuukalüirua Ismael, tüirua oikkannuukalüirua, nayu'tkalaka nia sulu'ujee tü ishikat. Noikkakalaka nia namüin saa'u piama shikii shipe-sajia shi'ipachonnii pülaata. Je tü nükeyuukalüirua Ismael sümaashi José Egiptomüin.

²⁹Je kama'alu'u, nüle'ejapa Rubén eemüin tü ishikat, nainkuukalaka aa'in süka nnojolin José nüpüla sulu'u tü ishikat. Nüchatajaakalaka tü nüshe'inkat shiyaawaseya mojaa aa'in. ³⁰Shiasa'a nüle'ejakalaka nüchukua eemüin na nuwalayuukana. Nümakalaka:

—Nnojoishi chi jima'aikai sa'aya. ¿Kasa taainjünjatka joolu'u? —nümakalaka namüin.

³¹Nayasa'a na nuwalayuukana Rubén, naapaakalaka tü nüshe'in José, tü aakajaanakat paala nuulia natüma. No'utakalaka naa'in wane kaa'ulachon. Na'yarülajakalaka tü nüshe'inkat süka nüsha chi kaa'ulachonkai. ³²Suluwate'en-nakalaka tü nüshe'inkat nümüin chi nashikai sümaa wane pütchi malu'ulu yaa: “Wanta anainrü tüü. Pünanaja ma'i müleka shiale jama nnojottaapa shiain nüshe'in chi püchonkai”, münataalashi chi nüshikai.

³³Je Jacob, sünaïn niyaawatüin shia, nümakalaka:

—Aisha'ajaa, shia'aya ma'i nüshe'in chi tachonkai tüü. Shikakajasa'a eera kannajapüt, shi'yülüjakajasa'a eera nia.

³⁴Nüchatajaakalaka joo nüshe'in Jacob süka mojuin naa'in. Na'atakalaka wane kuluulu yalayalasü ma'i nünain, süka shiyaawasein mojaa aa'in. Je a'yalajüshi ma'i watta ka'i naalii chi nüchonkai. ³⁵Noo'ulaküin namüliälüin nia napüshua na nüchooinkana. Otta niakai, nnojotsü nücheküin achikü tü amüliannaakat. Müshi nia: “Müichia taya a'yalajüin naalii tachon wane'ere'eya chapa taya kottüin nümaa eere süpülee tü ouktüsükalüirua”. Je Jacob, ayatüshia a'yalajüin ma'i nüchiirua José chi nüchonkai.

³⁶Otta müshia José, antinna müshija'a nia chaa Egiptomüin natüma na nüikeyuukalüirua Ismael. Je chamüin cha'aya, oikkünüshi nia natüma süpüla achepchieeinjachin nümüin wane wayuu Egiptoje'ewai kanüliashi Potifar, wane chi ni'ipajaikai chi sülaülakai Egipto, Faraón münakai. Otta müshia Potifar, sülaüla waaria.

Judá oo'ulaka Tamar

38 ¹So'u wane ka'i, o'unüshi Judá noulia na nuwala-yuukana süpüla ni'iyuin wane nütünajut kanüliashi Hira kepiashi cha'aya sulu'u tü pueulokat Adulam. ²Eejat-taaja'a nüpüla wane jierü yaaje'ewat sulu'u tü mmakat Canaán, nüchon wane wayuu Súa anüliachi. Nu'wayuusekalaka shia. ³Kachonkalaka shia nümüin je ni'itaakalaka nünülia chi nüchonkai Er nümünüin. ⁴Kachonkalaka shia süchikua'aya je ni'itaakalaka nünülia chi nüchonkai Onán nümünüin. ⁵Kachontaaja shia süchikua'aya je ni'itaakalaka

nünülia chi nüchonkai Sela nümünüin. Otta müshia Judá, nnojoishi wanaa sümaa jemelin Sela. Chajachi nia cha'aya sulu'u tü pueulokat Quezib.

⁶Je miyo'upa Er, chi epayaakai nüchon Judá, achajaa-nasü wane jierü nütüma chi nüshikai süpüla nu'wayuusein-jatüin shia. Nüntakalaka sünain. Tamar sünülia. ⁷Otta müshia Er, e'rüi wayumüin nia no'ulu'u Jehová. Je sükajee tia, o'utüna aa'inchí nütüma chi Maleiwakai. ⁸Nümakalaka Judá nümüin Onán chi nimüliakai Er:

—Anakaja müleka piisarüle sümüin nu'wayuuse mülia-shii maa aka wakuaippa süka shiain pülüinyuuin. Kasataale-jese kachoinjatüin shia pütüma süpüla eenjatüin nuu'uliwo'u chi pipayakai —müshi.

⁹Niisatkalaka Onán sümüin tü nülüinyuukot. Otta nütüjaa aa'ulu sünain nnojolünjatüin nuu'uliwo'uin süchonyuu tü nülüinyuukot. Sükajee tia, wanaa sümaa nüinkaapü'üin sümaa, aa'inmajiraapü'üshi nükaippa suulia ipuolüin shia nütüma. ¹⁰Otta Jehová, jashichishi nümüin Onán saaliijee tü naa'inrapü'ukat. Je sükajee tia, nu'uta aa'inchí.

¹¹Nümakalaka Judá sümüin Tamar tü na'üikat:

—Anakaja müleka joolu'u pu'unüle nipialu'umüin chi püshikai. Makateerü pia cha'aya. Nnojoleerü ka'wayuusein pia wane'ere'eya miyo'upa Sela chi tachonkai —müshi sümüin.

Müsü nünüiki sümüin süka mmolüin seema ouktajaa Sela maa aka naa'in na nipayakana. Ale'ejasüjese'e Tamar shipialu'umüin.

¹²Shiasa mapa kojuya juya, ouktüsü tü nu'wayuusekat Judá. Je süchikijee ni'yalajüin saa'u, nu'unakalaka eemüin tü pueulokat Timnat eere süüjünüin soi tü na'anneetsekalüirua. Je nümaashi Hira chi nütünajut kepiakai cha'aya sulu'u tü pueulokat Adulam. ¹³Aapinnüsü Tamar nüchiki chi sa'üikai sünain nüntajachin Timnatmüin süpüla süüjününjatüin soi tü na'anneetsekalüirua. ¹⁴Sütüjaa aa'uchi sünain miyo'uichipain Sela chi nüshaleinkai Judá je sünain nnojoyüliain saapünüin nümüin süpüla nu'wayuuseinjatüin shia. Müsüjese'e saakatüin tü süshe'in sünainpü'ukat shiyaawase

wayuu oukta eechinrü. Sa'atakalaka wane süshe'in naata sümüin suulia. Shi'itaakalaka wane kuluulu su'upünaanain suulia shiyaawatünüin nütüma chi sa'üikai. Süikkalaakalaka sotpa'a tü wopu chawatkat Timnatmüin yaa so'ulu'u tü pueulokat Enaim.

¹⁵Shiasa'a nulatapa Judá yalapünaa eere joyotüin Tamar tü na'üikat, wayuuyaa maa'insat shia naa'inru'u süka ko'upünaajanain kuluulu shia. ¹⁶Sünain nnojolüin nütüjaain saa'u sünain shiain tü na'üikat, nürütkaakalaka sünainmüin sünain maa sümüin:

—Anakaja müleka tainkaale pümaa —müshi.

Süsouktakalaka nümüin:

—¿Kaseerü paapaka tamüin saa'u? —müsü.

¹⁷Nüsouktakalaka sümüin:

—Taluwataajeerü pümüin wane kaa'ulachon sa'akajee tü tamü'ünüinkalüirua —müshi.

Sümakalaka nümüin:

—Anakaja'a. Otta, anasü müleka paapüle joolu'u tamüin wane kasa shiyaawaseinjatü tamüin sünain pansaain pünüiki —müsü.

¹⁸Nümakalaka:

—¿Kasa wayuu taapeetka pümüin shiyaawaseinjatkat tanüiki? —müshi.

Süsouktakalaka nümüin:

—Anakaja paapüle tamüin tü ejeerüjiakat karaloukta kachetakat punutpünaa oo'ulaka tü puwaraaratsekat —müsü.

Naapa nümüsia sümüin tü süchuntakat. Nüinkaakalaka sümaa. Ipuotkalaka shia. ¹⁹Ale'ejüsü Tamar shipialu'umüin sünain saakajaain tü kuluulu su'upünaanainjatkat. Sa'atüin süshe'in süchikua shiyaawasekat wayuu oukta eechinrü.

²⁰Nüjütünakalaka joo Hira nütüma Judá sünain ni'ika-jaain wane kaa'ulachon sümüin tü jietkat je süpüla süle'ejirüinjatüin tü nükorolo naapakat paala sümüin. Otta Hira, nnojotsü nüntüin anain tü jietkat. ²¹Nüsakirakalaka wane wayuuirua kepiasü sulu'u tü pueulokat Enaim:

—¿Jalasü ji'rüin tü wayuu maa'insat joyotapü'ükat sotpa'a wopu? —müshi.

—Nnojotsü eepü'üin wane wayuu maa'insat yaapünaa yaa, nnojotpü'üsü paalainka oo'ulaka nnojotsü maa'unnaa yaa —müshii naya nümüin.

²²Nüle'ejakalaka nünainmüin Judá sünain maa nümüin:

—Nnojotsü tantüin anain tia jietkat. Na wayuu kepia-kana cha'aya naküjain tamüin sünain nnojolüin wane wayuu maa'insat cha'aya, nnojotpü'üsü paala je nnojotsü maa'unnaa yaa naashin —müshi nümüin Judá.

²³Nümakalaka Judá:

—Saa'u nnojolüin püntüin sünain, too'ulaajeerü tü takorolokot süma'ana. Alü'üjüichipa pia tü kaa'ulakat sümüin, otta nnojotsü shia püpüla. Müleka püle'ejüle püchikua'aya sümaa tü kaa'ulakat chamüin cha'aya, asirajeena na wayuukana waka —müshi.

²⁴Shiasa mapa apünüin kashi, aküjünüsü nümüin Judá sütüma wayuu: “Ipuotsü Tamar, tü pa'üikat, sünainjee wayuuin maa'insat shia saashin wayuu”, münüsü. Otta Judá, süpüla kasalajanainjatüin nütüma sümüin tü saainjalakat, nüjütakalaka na wayuu nümaajanakana sünainmüin tü na'üikat sünain maa namüin:

—Jüta'ülaa shia. Joto jütüma süpüla ouktaa saa'u saainjala —müshi.

²⁵Shiasa'a nantapa chamüin cha'aya, najuittirakalaka shia anooipa'amüin. Otta shiakat, suluwataakalaka wane pütchi nümüin Judá chi sa'üikai sünain maa: “Ipuotsü taya nütüma chi wayuu kakorolokai tü kasa tajapululukat. Anuu tama'ana tü ashajiakat nejeetse oo'ulaka tü nuwaraaratsekat. Anashi püntüle yaamüin, pütüjaaiwa saa'u jaralin kakoroloin shia”, müsü.

²⁶Naapapa Judá tü pütchikat sümakat tü na'üikat nümüin, nütüjaaitpa aa'u sünain shiain nukorolo niakai tü süma'anakat. Naashaje'etkalaka naa'in nüle'eru'u sünain maa: “Atak. Tatüjaaitpa aa'u sünain e'rülin wayumüin taya sümüin tü ta'üikat sünain nnojolüin taapüin shia nümüin Sela, chi tachon emülieekai, süpüla nu'wayuuseinjatüin shia. Otta shiakat, saa'inrüin tü anasükat sünain sa'atapa-jüin nia wainma juya”, müsü naa'in nüle'eru'u Judá. Aluwa-

taashijese'e nia nünüiki súpüla süjütünüinjatüin achiki. Shiasa süchikijee tia, müichimaale'aja'a nnojolüin nia sünainpünaain.

²⁷ Shiasa'a kettaapa Tamar súpüla kachonwaa, atüjaa-nüitpa aa'u sünain senkeyuujinatüin süchonni. ²⁸ Je wanaa sümaa su'ttüin sünain jemeyulaa namaa na süchonniikana, chi wane'e, nujuittirüin nütünachon palajana. Saapaakalaka tü nütünachonkot tü wayuu eemeijütkat sünain shijittaain wane jiitpai ishosü sünain tü nütünachonkot sünain maa: "Nia e'irumaaka chii". ²⁹ Otta chi jo'uukai, nikeroje'etkalaka tü nütünachonkot süchikua. Niaka'a ojuittüin chi wane nuwalachonkai palajana. Sümakalaka joo tü eemeijütkat: "Nia chi eirujuikai wopu". Je sükajee tia, e'itaanüsü nünülia Fares nümünüin. ³⁰ Nujuittakalaka joo chi nuwalakai sünain een tü jiitpai ishokot yaa sünain tü nütünachonkot. E'itaa-nüsü nünülia Zara nümünüin.

José je müsia nu'wayuuse Potifar

39 ¹ Nüntinnapa José yaamüin yaa Egiptomüin natüma na nükeyuukana Ismael. Oikkünüshi nia natüma súpüla achepchieejachin nümüin wane wayuu yaaje'ewai kanülüashi Potifar. Nia wane ni'ipajai chi sülaülakai Egipto, Faraón münakai. Je müshia Potifar, nia sülaülaka'aya tü waariakat yaaya. ² Je José anasü nükuaiippa süka een Jehová chi Maleiwakai nümaa. Kepiashi joo nia nipialu'u Potifar chi nülaamainkai yaa Egipto. ³ Je chi nülaamainkai, nütüjaaichipa aa'u José sümaa een Jehová nümaa sütüma anain sükuaiippa süpüshua tü naa'inrakat. ⁴ Je sünainjee tia, talatüichipa chi nülaamainkai nümaa. Laülaashichipa joo nia nütüma sünain aluwatawaa sulu'u tü nipiakat sümaa najapululu'in süpüshua tü kasa eekat nüma'ana. ⁵ Shiasa'a so'u ka'ikat tia ni'itaakat o'u Potifar tü nipiakat najapululu'u José, anaitpa nükuaiippa Potifar nütüma Jehová nünaainjee José, je tü kasakat eekai een nüma'ana nipialu'u je maa'aya aka tü nü'ttiakalüirua. ⁶ Pansaasü naa'in Potifar nünaain José süka anaitpain sükuaiippa süpüshua tü nüma'anakat. Nnojolüitpa kasain jülüjüin naa'in Potifar süka najapululu'uitpain

José kasa süpüshua. Shia nnojotka ne'e e'itaanüin najapulu'u a'lakaje'eraa tü niküinjatkat chi laamakai.

José, nia wane wayuu anashi aa'inchí ma'i. ⁷Shiasa'a so'u wane ka'i, tü nu'wayuusekat chi nülaamainkai müliasü nii'iree José sünain sümüin nümüin:

—Painkaa tamaa.

⁸Oo'ulaka José, niyoukta achikit sünain nüsouktüin sümüin:

—Piirakaa. Chi talaamainkai, nnojoishi ashapataain saa'u tü alatakat yaa nipialu'u süka yaain taya yaaya. Pansaasü naa'in tamaa. Shiaja'aya ni'itaakalaka tajapulu'u süpüshua tü eekat nüma'ana. ⁹Wanaawashi taya nümaa sünain tü aluwatawaakat yaa sulu'u tü miichikat. Taashitpa tapüla süpüshua tü kasakat nütüma. Pija'a ne'e piakat nnojotka taashin tapüla saa'u nu'wayuusein pia. ¿Jamataalain-jachikalaka taya süpüla taa'inrüinjatüin wane kasa eekai mojuin ma'i, wane kaainjalaa nu'upalapünaa Maleiwakai? —nümakalaka sümüin.

¹⁰Mayaasüje kojuyatuain sünüiki nümüin shii'iree nainkaain sümaa otta süpüla sümaakuu sümüinjachin nia, ayatüsia niyouktüin achikü tü süchekakat nüpüleerua.

¹¹Je so'u wane ka'i, nikerotkalaka José sulu'u tü miichikat süpüla a'yatawaa. Yüütüüsü joo tü miichikat. Nnojotsü joo tü achepchieekalüirua. ¹²Shiasa'a joo nu'wayuuse chi nülaamainkai, saapaakalaka nia süka tü nüshe'inkat sünain sümüin nümüin:

—Painkaa tamaa.

Niasa'a joo niakai, nüpattajaakalaka anooipa'amüin sünain nüputapünaain süpüshi tü nüshe'inkat yaa sajumpulu'u.

¹³Je sünainjee nüputapünaain süpüshi tü nüshe'inkat yaa sajumpulu'u nujuittapa anooipa'amüin, ¹⁴su'waatakalaka joo namüin na achepchieekanairua. Je nantapa sünainmüin, sümakalaka namüin:

—Kaatei, jiirakaa, chi ta'wayuusekai nüntirüin wamüin wane hebreowa'ata. E'rülüichipa wayumüin wamüin. Nürütkaain taya shii'iree nainkaweein tamaa. Ta'waatakalaka

emetut. ¹⁵Je sükajee ta'waatüin, nüpattajaakalaka anooipa'amüin sünaïn nüpütapünaain tü nüshe'inkat yaa ta'üt-pa'a —sümayaataalakalaka namüin na achepchieekana.

¹⁶Sünaajaakalaka joo tü nüshe'inkat José nüpüla chi su'wayuusekai. ¹⁷Ayatüsia süküjüin joo nümüin tü sümakat paala namüin na achepchieekana. Sümakalaka nümüin:

—Chi achepchiee hebreokai püntitkai wamüin, nürütkaain taya shii'iree nütaüjaweein taya. ¹⁸Ta'waatakalaka emetut. Je wanaa sümaa ta'waatüin, nüpattajaakalaka anooipa'amüin sünaïn nüpütapünaain tü nüshe'inkat yaa ta'üt-pa'a —sümayaataalakalaka nümüin chi su'wayuusekai.

¹⁹Aashichijaashi joo chi nülaamainkai José sütüma tü sümakat tü nu'wayuusekat nümüin sünaïn “Müsü tü naainjakat chi püchepchiakai tamüin” sünaïn sümüin nümüin.

²⁰Je saalin joo tia, e'itaanüichipa joo José sulu'u tü kaatsetkat nütüma chi nülaamainkai eere süsürünnüin tü püreesa-sükalüirua nütüma Faraón. Je yala yala, yalaichima'ale'e joo nia süttüin sulu'u tü kaatsetkat.

²¹Otta Jehová, eeshi nümaa José sümaa nükaaliijüin nia. Talatüichipa joo chi sülaülashikai tü kaatsetkat nümaa José nütüma Jehová. ²²Ni'itaa'in joo najapulu'u José süpüshua tü püreesasükalüürua je süpüshua tü kasa aainjünapü'ükat yala. ²³Nnojolichipa ashapataain chi sülaülashikai tü kaatsetkat soo'opünaa tü najapulu'ukat José süka ni'itaa'in Jehová sümaa anain sükuaippa süpüshua tü kasa naainjakat José, süka een nia nümaa waneepia.

Niyaawatüin José na'lapüin wane na püreesashiikana

40 ¹⁻²Eetaalakalaka wane wayuu laülaashi naa'u na aapajülüikana nüsüin chi sülaülashikai tü mmakat Egipto, chi Faraón münakai, oo'ulaka wane laülaashi naa'u na aainjülüikana pan nümüin. So'u wane ka'i, kaainjalashii naya nuulia chi Faraónkai. Jashichikalaka nia namüin saaliijee tia. ³Nüpüreesajitkalaka joo naya sulu'u tü kaatset chakat nipialu'u chi sülaülashikai tü waariakat eere püreesain José. ⁴Je joo chi sülaülashikai tü waariakat, ni'itaa'in José süpüla naa'inmajüinjanain na piamashii püreesashiikana.

Eesü nakalia süna'in püreesain naya. ⁵Je so'u wane ai, a'lapüjaataalashii joo naya wane'ewai nakua. Je wane'ewai sukua tü na'lapüinkat, eesü kapülajatkat. ⁶Je wattachon, wanaa sümaa nüntüin José nanainmüin, niirakaakalaka namüin sümaa naatajatüin no'uuta. ⁷Nüsakitkalaka naya:

—¿Kasa aika jünain, mataasü mojukai ma'i saa'in jo'uuta so'u ka'ikat tüü?

⁸Nasouktakalaka nümüin:

—Eesü wane wa'lapüin, akatsa'a nnojolüin jaralüin aküjüinjatüin wamüin jamalu'ulüin shia.

Nümakalaka José namüin:

—¿Nnojoishi niain Maleiwakai aküjüin süchikü lapü? Jüküja tamüin tü jü'lapüinkat. ¿Jamüsü ma'i?

⁹Niasa'a chi laülaashikai naa'u na aapajülüikana nüsüin chi Faraónkai, nüküjakalaka tü nü'lapüinkat nümüin José. Müshi nia:

—Te'rüin ta'lapüinru'u saa'in wane suu'ulia uuwa yaa tamülatu'u. ¹⁰Eetaalashii naa'in apünüinshii sütünachen

sünain. Wanaa sümaa suwü'iraain, kasiijaakalaka saa'in sümaa kachonle'einya shia sümaa je'wejaain shia. ¹¹Tajapulujuttaaja'a saa'in tü niitainkat chi Faraónkai. Je taapaakalaka saa'in tü uuwakat. Talirütikalaka saa'in sulu'u tü niitainkat. Je süchikijee, taapakalaka saa'in najapulu'u chi Faraónkai.

¹²Nümakalaka José nümüin:

—Tü pü'lapüinkat, malu'ulu shia mayaa: tü apünüinsükat sütüna wunu'u, apünüin ka'i. ¹³So'u tü apünüinkat ka'i, chi Faraónkai, nüjütirüinjachi achikü pia sulu'ujee tü kaatsetkat sümaa ni'itaweechin pia pi'yataaleru'u püchikua'a. Je süchikijee, ayateechia pia aapajülin tü iitakat najapulu'u chi Faraónkai maa aka paalainka aapajüipü'üin pia nüsüin. Malu'ulu pü'lapüin. ¹⁴Je pi'rapa sümaa anain pükuaippa, soto paa'in taya. Jaliachon taya püküjaiwa tachikü nümüin chi Faraónkai nüjütiraiwa tachikü sulu'ujee tü kaatsetkat. ¹⁵Ata'ülüüshire'e taya suumainpa'ajee tü hebreokalüirua. Je yaaya, nnojotsü kasain taainjalain süpüla tekerotinnüinjachin sulu'umüin tü kaatsetkat —nümakalaka José nümüin.

¹⁶Je chi laülaashikai naa'u na aainjülüikana pan nümüin chi Faraónkai, süka joo naapüitpain nüküjala José süchikü tü nü'lapüinkat chi laülaashikai naa'u na aapajülüikana nüsüin chi Faraónkai sümaa anainjatüin ma'i nükuaippa, müichipa joo nia nümüin José:

—Je müshia tayakai, te'rüin ta'lapüinru'u saa'in apünüinsü kanaasta kalu'ujasü pan yaa taralo'u. ¹⁷Eetaalasü saa'in sulu'u tü kanaastakat so'ukot pan süpüshua nümüinjattaala saa'in chi Faraónkai. Je su'nnuwaakalaka aa'in wane wuchiirua sünain ekaa tü pan sulujutkat tü kanaastakat —müshi joo nia nümüin José.

¹⁸Nüsouktakalaka José nümüin:

—Tü pü'lapüinkat, malu'ulu shia mayaa: tü apünüinsükat kanaasta apünüin ka'i. ¹⁹So'u tü apünüinkat ka'i, chi Faraónkai nüshottireechi anutpünaa pia sümaa ni'ite'ereechin pia shi'iru'u wane wunu'u. Je tü wuchiikalüirua, shikeerü tü pi'irukukat —nümakalaka José nümüin.

²⁰Shiasa'a süchikijee apünüin ka'i, ekeraajüshi juya chi Faraónkai. Nimi'ijitkalaka joo saa'u ka'ikat tia napüla napü-

shua na ni'ipajanakana. Je chi laülaashikai naa'u na aapajüliikana nüsüin oo'ulaka chi laülaashikai naa'u na aainjüliikana pan nümüin, najütinnakalaka achikü nütüma sulu'ujee tü kaatsetkat süpüla nee'iyatünüinjanain no'upala na ni'ipajanakana. ²¹Ni'itaachipa joo chi laülaashikai naa'u na aapajüliikana nüsüin nüchukua'a ni'yataaleru'u sünain aapajülii tü iitakat nümüin. ²²Otta müshia chi laülaashikai naa'u na aainjüliikana pan nümüin, nüshottira anutpünaachi sümaa ni'ite'erüin nia shi'iru'u wane wunu'u. Eitataayai saa'in tü nümakat paala José namüin. ²³Otta chi laülaashikai naa'u na aapajüliikana nüsüin chi Faraónkai, eetaayai ne'e sotüin naa'in José.

Ayaawatünüsü nü'lapüin chi Faraónkai nütüma José

41 ¹Sülatataalakalaka piama juya. Shiasa'a so'u wane ka'i, a'lapüjaataalashi chi Faraónkai. Ejeittaa nia sha'watataain nü'lapüinru'u sotpa'a tü süchikat Nilo. ²Ni'ra-kalaka saa'in akaratshisü paa'a anapüisü ma'i sümaa kaüspülijüin saa'in eeweenuwaain shirokujee tü süchikat sünain ekajawaa süpa'amüin tü wüitüshiikat. ³Otta müsia süchii-ruajee, sujuinnuwaakalaka saa'in waneerua akaratshisü paa'a mojujasü ma'i sümaa aürülajüin ma'i saa'in shirokujee tü süchikat. Süsha'waajaakalaka aa'in sa'ato'ujee tü waneerua sotpa'a tü süchikat. ⁴Je tü paa'akalüirua mojujasukat sümaa aürülajüin, shimiratkalaka saa'in tü paa'a anapüisükalüirua sümaa kaüspülijüin. Nüchijiraakalaka joo sünainmüin tü nü'lapüinkat.

⁵Nütunkataalakalaka joo nüchukua'aya. Eetaalakalaka joo wane nü'lapüinya'asa. Ni'rataalain saa'in wane süsa'a "trigo" sümaa akaratshisü shikiiwajuna. Anapüisü ma'i tü so'ukot je kettaasü süpüla ashannaa. ⁶Otta müsia süchiiruajee, shii'iyalaa-kalaka saa'in joo wane süsa'aya sümaa akaratshisü shikiiwajuna ma'ülü'üjasat so'u sümaa julüin saa'in sütüma tü jouktaikat. ⁷Je tü akaratshisü shikiiwajuna ma'ülü'üjasatkat o'u, shimiralüin saa'in tü akaratshisü shikiiwajuna ka'ülü'üjasukat o'u.

Achijiraashi joo chi Faraónkai sünainmüin tü nü'lapüin-kalüya'asa sünain müin naa'in nüle'eru'u: "Lapüja'a ne'e".

⁸Shiasa'a mapa ja'ipa ka'ikat, jiwa'atüsü naa'in chi Faraónkai saaliijee tü nü'lapüinkat. Neenajitkalaka süpüshua tü oo'ulakütikalüirua yala Egipto je tüirua atüjaasükalüirua saa'u kasa süpüshua sünnain nüküjüin süchikü tü nü'lapüinkat namüinrua. Akatsa'a isain joo nachikü nayaawatüin jamalu'ulüin tü nü'lapüinkat.

⁹Niasa'a joo chi laülaashikai naa'u na aapajülikana nüüin chi Faraónkai, nümakalaka nüüin:

—Sototooitpaja'a joo taa'in wane taainjala so'u ka'ikat tüü. ¹⁰Tayakai oo'ulaka chi laülaashikai naa'u na aainjülikana pan pümüin, püpreesajirüin paala sulu'u tü kaatset chakat nipialu'u chi sülaülashikai tü waariakat saaliijee jashichin pia wümüin. ¹¹So'u wane ai, a'lapüjaashii waya je wane'ewai sukua tü wa'lapüinkat eesü kapülaajtkat. ¹²Eejachikalaka wamaa wane hebreo jima'aiyü'iya, nüchepchia chi sülaülakai tü waariakat. Niakalaka ayaawatüin sünnain jamalu'ulüin tü wa'lapüinkat. ¹³Eitüsüaayai joo saa'in tü nümakat wümüin paala, ayatüsüja'a alatüin wümüin tü nümakat wümüin sümaa tale'ejinnataain tachikua sulu'u-müin ta'yataale, je chi wane'e, ayatüin nu'utinnüin aa'in.

¹⁴Nuluwataakalaka chi Faraónkai süpüla niyu'nnamaa-tüinjachin José sulu'ujee tü kaatsetkat. Nüüjirataakalaka José nu'wala sümaa nu'wanajaain nüshe'in. Je süchikijee, nüntakalaka eemüin chi Faraónkai.

¹⁵Nümakalaka joo chi Faraónkai nüüin José:

—Eesüle'e wane ta'lapüin. Akatsa'a joo nnojölüin jara-lüin ayaawatüin jamalu'ulüin shia. Taapa achikichi pia sümaa tütüin pia süpüla ayaawataa lapü —nümakalaka nüüin.

¹⁶Nüsouktakalaka joo José nüüin chi Faraónkai:

—Tayakai nnojjo. Nia Maleiwakai aküjeechika süchikü sünnain jamalu'ulüin tü nü'lapüinkat.

¹⁷Nüküjakalaka joo chi Faraónkai süchiki tü nü'lapüinkat:

—Eejeittaa taya sha'watataain aa'in ta'lapüinru'u sot-pa'a tü süchikat Nilo. ¹⁸Te'rakalaka saa'in akaratshisü paa'a anapüisü ma'i sümaa kaüspülüjüin saa'in eeweenuwaa'in shi-

rokuje tü süchikat sünaïn ekajawaa süpa'amüïn tü wüütü-shiikat. ¹⁹Otta müsia süchiiruahee, sujuinnuwaakalaka saa'in waneerua akaratshisü paa'a mojujasü ma'i sümaa aürölajüïn ma'i saa'in shirokuje tü süchikat. Nnojoyülia te'rüïn kasa eekai müïn aka tia sulu'u tü mmakat Egipto. ²⁰Shiasa'a tü paa'a aürütsukat ma'i, shimiratkalaka saa'in tü paa'a kaüsüsükalüirua. ²¹Ayatüsia ne'e maa akaajüle aürülüïn süchikijee shiküitpain tü wane paa'a kaüsüsükalüirua. Müsü tü ta'lapüinkat. Tachijiraakalaka so'umüïn tia.

²²“Ta'lapüjaakalaka joo tachikua'aya. Te'rakalaka saa'in wane süsa'a ‘trigo’ sümaa akaratshisü shikiiwajuna. Anapüisü ma'i tü so'ukot je kettaasü süpüla ashannaa.

²³Otta müsia süchiiruahee, te'rakalaka saa'in joo wane süsa'aya sümaa akaratshisü shikiiwajuna ma'ülü'üjasat o'u sümaa julüïn saa'in sütüma tü jouktaikat. ²⁴Je tü akaratshisü shikiiwajuna ma'ülü'üjasatkat o'u, shimiralüïn saa'in tü akaratshisü shikiiwajuna ka'ülü'üjasukat o'u. Müsü tü ta'lapüïn taküjüitpakat namüïn na oo'ulakülüikana yaaya Egipto, otta isasü nachiki nayaawatüïn saa'u jamalu'ulüïn shia”.

²⁵Nüsouktakalaka joo José nümüïn:

—Tü piamasukat lapü, wanaawasü kapülajatkat. Nii'iyatüïn Maleiwakai pümüïn tü naa'inrüinjatkat. ²⁶Müshi taya tachikua, tü piamasukat lapü, wanaawasü kapülajatkat. Tü akaratshisü paa'a anapüisukat ma'i je tü akaratshisü shikiiwajuna “trigo” ka'ülü'üjasukat, akaratshi juya. ²⁷Oo'ulaka müsia tü akaratshisü paa'a mojujasukat ma'i sümaa aürölajüïn ma'i, tü ojuinnuwaakat süchiiruahee tü anapüisukat, akaratshinjatü juya sünaïn jouktale'olüinjatüïn. Müsia aka tü akaratshisü shikiiwajuna “trigo” ma'ülü'üjasatkat sümaa julüïn saa'in sütüma tü jouktaikat, akaratshinjatü juya sünaïn jouktale'olüinjatüïn. Müsü tü kapülajatkat tü pü'lapüinkat.

²⁸“Maa aka tü tamayütakat pümüïn sünaïn nii'iyatüïn Maleiwa pümüïn tü naa'inrüinjatkat. ²⁹Eeinjatüle'e akaratshi juya sünaïn joulüinjatüïn ma'i emiraa sainküïn tü mmaakat yaa sulu'u Egipto. ³⁰⁻³¹Oo'ulaka müsia süchikijee tia,

anteerüle'e akaratshi juya sünain jouktale'olüinjatüin je sünain alinjatüin ma'i jamü. Aja'tteerüle'e süpüshua tü joutkat yaa sulu'u tü mmakat Egipto. Jarattaayai soteerüin aa'in tü joutpü'ukat paala sulu'u Egipto süka alinjatüin ma'i tü jamukat. ³²Pü'lapüinsü tü lapukat piantua süka pansaatüjüliain shia nütüma Maleiwakai süpüla naa'inramaatüinjatüin shia.

³³“Je joo müinma shia, shia anaka alu'u müleka püchajaale wane wayuu eekai kekiin ma'i süpüla kasa süpüshua süpüla pi'itaa'in nia sülaülain tü mmakat yaa Egipto. ³⁴⁻³⁶Je anasü kalaüla-janale pütüma wane'ewai sukua tü mmakat yaa Egipto süpüla nakotchijirüin so'u pünajüt su'unnaa tü akaratshi juya anasukat. Sünainjee ja'raisü toleeka so'u, aapüneerü waneesia nümüin chi Faraónkai. Anaajaanawalinjatü tü so'ukot sulu'u wane pueuloirua aneekajuushikat nütüma chi Faraónkai. Je tü so'ukot pünajüt aapaaushikat, ayateerü anaajaanüin süpüla suikkününinatüin sümüin tü wayuukolüirua so'u tü akaratshi juya aikat o'u jamü sümüin suulia jamüsirüin”.

Sülaülashi Egipto José

³⁷Anajataitpa joo saa'in tü nüküjalakat José nümüin chi Faraónkai je namüin na ni'ipajanakana. ³⁸Müichipa joo nia namüin:

—¿Jaleechipaja'a wantüin anain wane wayuu eekai müin aka chii, eekai naa'inmaajachin Maleiwa?

³⁹Müshi joo nia nümüin José:

—Nnojoire jalain wane wayuu eekai müin aka pia, eekai kekiin sümaa pülashin süka aleinjachinja'a pia nütüma Maleiwa nütüje'etkalaka pia saa'u tüü süpüshua'ale'e. ⁴⁰Pieechi aluwataaka sulu'u tepia. Je tü wayuukalüirua yaakat sulu'u, jüüjüweerü pümüin sünain tü puluwataweetkalü anain sulu'u ayatüinjachinja'a taya laülaain puulia süka tayain sülaülain tü mmakat Egipto. ⁴¹Je joolu'u te'itaa'in pajapululu süpüshua tü mmakat Egipto —nümakalaka chi Faraónkai nümüin José.

⁴²Naakatüinjese'e Faraónkai sünainjee najapü wane süttiija ejeerüjia karaloukta. Ni'itaakalaka shia sünain

najapü José. Na'ane'etkalaka nia wane ashe'inyüü anasü ma'i je wane kakuuna ooro. ⁴³No'ote'etkalaka nia sulu'u tü kareeta ne'ejenakat chi sülaülashikai süpüshua tü ni'ipajatkalüirua. Je na wayuukanairua eejanakana nümaa José, a'waatüshii ma'i naya sünaín maa: “Jüsünnaa nüpüleerua”. Sümaa tia, chi Faraónkai, ni'itaaitpa süpüshua tü mmakat Egipto najapulu'u José.

⁴⁴Nümüshi joo nia:

—Mayaashije tayain sülaülashin tü mmakat Egipto, aluwataainjachia ne'e pia te'ipajee. Je tü wayuukalüirua yaa Egipto, jüüjüweerü pümüín süpüshua'ale'eya.

⁴⁵Ni'itaaitpa joo wane anüliee Egiptoje'ewat nünain José: Zafnat-paneasüín. Ka'wayuuseichipa joo nia nütüma, wane jierü kanüliasü Asenat tü nüchonkot Potifera, chajachikai On, chi wane sacerdote Egiptoje'ewaikai. Sülaülaihipa joo José Egipto nütüma chi Faraónkai.

⁴⁶Apünüín shikii juya nuuyase José wanaa sümaa nu'ttüín sünaín a'yatawaa nüümüín chi Faraónkai. So'u tia, ajuitüshi joo nia nüma'anajee chi Faraónkai sünaín awaralijawaa sainküín mmakat Egipto süpüla ni'raajüínjatüín shia süpüshua.

⁴⁷Jouluitpa joo pünajüt süma'inru'u tü akaratshikat juya süka jouluitpain juya sainküín mmakat. ⁴⁸Nükotchijirüín José so'u tü pünajütkaülüirua süma'inru'u tü akaratshijuya anasükat. Nünaaje'etkalaka shia sulu'u wane'ewai sukua tü pueulokaülüirua eekai een pünajüt sü'ünnaa.

⁴⁹Eemaataka'a shiichiraain joo tü so'ukot pünajüt süka wataín ma'i saalin, mataasü aka saa'in jasai sotpünaa palaa. Oo'ulaaichipa José suulia ayaawajiraa shia süka wainmain.

⁵⁰Je süpülapünaa joo süntüín tü akaratshikat juya jouktale'olüínjatkalü o'u, kachonshi José sümüín Asenat. Piamasü nüchooin sümüín. ⁵¹Chi palajachikai jemein, Manasés nünülia nütüma José. Müshi nia: “Nünüliataitpaja'a tü anülieekat saa'u motüitpain taa'in nütüma Maleiwakai süpüshua tü tamülialakat je süpüshua tü takuaippapü'ukat cha'aya nuumainru'u chi tashikai”, müshi. ⁵²Je chi chiirujachikai, kanüliaichipa nia Efraínsüín nütüma. Müshi nia:

“Nünüliataitpaja'a tü anülieekat saa'u kachooinchipain taya nütüma Maleiwakai yaa sulu'u tü mmakat eejachire talatirüin tamüliala”.

⁵³Alatüitpa joolu'u tü akaratshikat juya joutkat o'u paala so'u pünajüt sulu'u Egipto. ⁵⁴Je o'ttüitpa joolu'u tü akaratshikat juya süna'in jouktale'olüin. Eitüsüaayai saa'in tü nümakat paala José. Aijeerü jamukat sainküin mmakat süpüshua'ale'e. Shiaja'a ne'e Egipto nnojoleetka alu'u jamü süka kottüitpain wainma so'u pünajüt nütüma José.

⁵⁵⁻⁵⁶Süntapa jamü shipialu'u tü wayuukolüirua sainküin tü mmakat Egipto, su'unakalaka süna'in achajawaa eküülü eemüin chi Faraónkai. Niasa'a chi Faraónkai, nümakalaka namüin: “Ju'una nünainmüin José. Jaa'inra tü nümakat jümüin”. Je José, nujutalirüin so'u süpüshua tü miichikalüirua eere sünaajaanüin paala wainma so'u pünajüt süpüla süikkününjatüin sümüin tü wayuukalüirua Egiptoje'ewatkalüirua.

⁵⁷Antapaatasüjese'e tü wayuu sulu'ujeejatkat waneerua mma süpüshua'ale'e süna'in ayalajaa eküülü nüma'ana-müin José süka alin ma'i jamü sainküin mmakat süpüshua.

O'unüshii na nuwalayuukana José Egiptomüin

42 ¹Je Jacob, sulu'u tü mmakat Canaán, süka alin jamü namüin, wanaa sümaa naapüin süchikü süna'in een eküülü cha'aya Egipto, müshi joo nia namüin na nüchooinkana:

—¿Jamüshii jia nnojotka'a jüchajaa'in süchiki tü weküinjatkat? ²Münüsüle'e tamüin: “Eesü eküülü Egipto”. Ju'unapa chamüin süna'in ayalajaa tü weküinjatkat suulia ouktajüin waya sütüma jamü.

³Nayasa'a na polooshiikana nuwalayuu José, o'unüshii naya Egiptomüin süna'in ayalajaa eküülü. ⁴Jacob, nnojoiishi nüjüteen Benjamín, chi nimüliakai José, namaa suulia sülanüin wane mojukalü akuaippa nümüin sulu'upünaa wopu.

⁵Nayakalaka o'unüin na wane nüchooinkana. Otta waneen-nua wayuu sulu'ujeejanakana tü mmakat Canaán, o'unüshii naya Egiptomü'inya, süka alin ma'i tü jamukat sainküin tü mmakat Canaán.

Génesis 42:6-7

⁶Je nantapa na nüchooinkana Jacob Egiptomüin, no'u-namaatakalaka nünainmüin José, chi laülaakai sulu'u tü mmakat Egipto, süka niain oikküin so'u pünajüt sümüin tü wayuukalüirua süpüshua. Nantapa na nuwalayuukana José nünainmüin, nejepülaakalaka nümülatu'umüin sümaa ne'i-taaleein ne'ipo'u sünaín mmakat shiyaawase kojutuín nia natüma. ⁷Niyaawatatüjülü'iya naya ni'raiwa'aya. Nnojoli-

yaashii ni'raajuin naya. Nüsakitkalaka naya sümaa müin üttayaakai naa'in sünnain asakiraa. Müshi nia:

—¿Jaleje'ewalii jia?

Asouktüshii joo naya nümüin:

—Chaje'ewalii waya Canaánjee. Antüshii waya süpüla ayalajaa eküülü —namakalaka.

⁸Mayaashije niyaawatüin na nuwalayuukana, nnojoishi nia nayaawatüin. ⁹Sotüitpa joo naa'in José tü nü'lapüinkat paala sümaiwa naa'u nayakana. Nümakalaka namüin:

—Je jiakana, ajayajüshii ne'e jia tü mma eekai matsüin saa'in ji'rüin yaaya.

¹⁰⁻¹¹Nasouktakalaka:

—Laülaashikalee, nnojoishii waya ajayajüshiin. Wayuu anamia waya. Antüshii ne'e waya sünnain ayalajaa eküülü. Pashijiraashii waya wapüshua.

¹²Asouktüshi joo José namüin:

—Ja'alain ne'e. Tü jaa'inrakat yaa, ajayajüshii ne'e jia tü mma eekai matsüin saa'in ji'rüin yaaya.

¹³Nasouktakalaka nachikua:

—Wayakana poloo piammüin sümaa pawalaawain waya, pashijiraashii. Kepiashii waya cha'aya sulu'u tü mma-kat Canaán. Chi emülieekai, makatüshi nümaa chi washikai cha'aya Canaán. Oo'ulaka müshia chi wane'e, amülouishi, ouktataashi eera nia.

¹⁴Asouktüshi joo José namüin nüchukua:

—Icheshi taya sünnain wayuuin ajayajülii jia saa'in tamüin. ¹⁵⁻¹⁶Too'ulaküinja'a paala jia müleka shiimainre tü jümakat tamüin. Juluwataa waneeshia ju'ulukü sünnain asaa-jaa chi jimüliakai je na waneerua makateena püreesain yaaya. Shiimain tü tamakat jümüin sümaa nnojoleenain jujuittüin yaajee yaa süpülaleeja'a niapa antüin chi jimüliakai. Müleka nnojorüle jaa'inrüin tamüin tü taluwataakat anain jia, wayuuja'a mata ajayajüshii jia.

¹⁷Naa'inreein joolu'u José wane kasa wane'eya sümüin. Nüpüreesajireein naya napüshua so'u apünüin ka'i. Nu'uulakakalaka tia. ¹⁸Shiasa'a shikeraajapa tü apünüinkat ka'i, müshi nia namüin:

—Mmotshiree taya neema chi Maleiwakai. Taasheena jia müleka jaa'inrüle tü tamakat jümüin joolu'u. ¹⁹Müleka wayuule anamia jia, juu'ulaa waneeshia chi juwalakai sulu'u tü kaatsetkat eejanakai jia püreesain. Je na waneerua, o'üneena süna'in e'ikajawaa tü eküütakat shikaiwa jüpüshi suulia jamüsirajüin. ²⁰Je jüntirapa tamüin chi jimüliakai, tatüjaweerü aa'u süna'in shiimüin jünüiki je nnojoleena to'utirüin aa'in jia.

—Waa'inreerü tia —nasouktakalaka nümüin.

²¹Aashajaajiraashii joolu'u naya:

—Shiimainja'aya wawalaajüin joolu'u tü mojuin ma'i tü waa'inrakat nümüin chi wawalakai. Wanaa sümaa we'rüin nia sümaa nümüliala, wanaa sümaa nuchuntaain waya naa'inyaka shii'iree aleein nia wapüla, nnojoishii waya jaa müin nümüin. Shiaja'aya makalaka süntüin tü kasachikü wamüin joolu'u.

²²Nümataalakalaka joo Rubén:

—Tamatüjülü'iya jia paala: “Kettiichia chi jima'aikai”. Je jia, nnojoishii jaa müin tamüin. Achekakalaja'aya wawalaajüinjatüin saa'u wasirüin nia süpüla ouktajachin nia.

²³Nnojoliyaasü niyaawatüin aa'u José naajüin tü naashajaalakat süka kache'epü'üjanain nia ne'ipajee. ²⁴Asünaashi José noulia mamüin aka türa. Ni'yalajakalaka sütüma tü naashajaalakat. Je süchikijee, nüle'ejakalaka nanainmüin süna'in naashajaain namaa nüchukua. Nüta'ülitkalaka Simeón na'akajee sümaa ni'ite'erüle'ein nia sulu'u müin kaatsetkat.

Ale'ejüshii na nuwalayuukana José Canaanmüin

²⁵Nipirajirüitpa joo José tü natoleekasekat so'u pünajüt. Je nüle'ejirüin najuuna wane'ewai sukua tü nanneetsekat. Ni'ite'erüin shia sulu'u wane'ewai sukua tü natoleekasekat sümaa naapirüin tü nemiajatkat wopulu'u. Ayatüsüja'a aa'innüin tia namüin. ²⁶Napaalaajaakalaka tü nachisekat saa'u tü napülüisekat. No'unakalaka.

²⁷Wanaa sümaa nantüin sulu'umüin tü mmakat eenjanale naya natunkapünaain, nüsatlakalaka nütoleekase waneeshia na'akajee nayakana süpüla nikirüinjatüin tü

nüpüliisekat. Ni'rakalaka tü nünneetsekat sümaa een shia shi'ipo'ujee tü toleekakat. ²⁸Nümakalaka namüin na nuwa-layuukana:

—Jiirakaa. Ale'ejinnüsü tanneetse tamüin süchukua yaa sulu'u tü tatoleekasekat.

Ainkuusü naa'in joolu'u nayakana napüshua'ale. Mojuitpa naa'in joolu'u sütüma tia. Majiraashii naya sümaa mmoluu:

—¿Kasakai naainjaka Maleiwakai wamüin?

²⁹Wanaa sümaa nantüin eemüin chi nashikai sulu'u tü mmakat Canaán, naküjüin nümüin süchikü süpüshua tü alatakata namüin sümaa namüin nümüin:

³⁰—Chi wayuu sülaülakai tia mmakat, aashajaashi nia wamüin sümaa üttüin naa'in woo'omüin sümaa nülirajüin waya sümaa ajayajüshiin waya chamüin nuumainru'umüin. ³¹Akai-sa'a wamüin nia: “Wayakana, wayuu anamia. Nnojoishii waya ajayajüshiin. ³²Poloo piammüin waya sümaa pawalaawain, pashijiraashii. Chi wane'e, ouktüshi je chi emülieekai, makatüshi nümaa chi washikai cha'aya sulu'u tü mmakat Canaán”.

³³“Je chi wayuukai sülaülakai tia mmakat, müshi wamüin: ‘Too'ulaküinja'a paala jia müleka shiimainre wayuuin anamia jia: Juu'ulaa waneeshia chi juwalakai yaa tamaa. Je na waneerua, no'una sünnain e'ikajawaa tü eküütakat shikaiwa jüpüshi suulia jamüsirajüin. ³⁴Je süchikijee, jüntira tamüin chi jimüliakai süpüla tatüjaain jaa'u sünnain nnojoliin wayuuin ajayajülii jia alu'ujasa wayuuin anamia ne'e. Eekaija'a too'ulaweechin chi wane juwalakai oo'ulaka jiakana yaa sulu'upünaa tü mmakat’”.

³⁵Wanaa sümaa najünaajüinjanain tü natoleekasekat, eejatkalaka tü wo'otcheinkalüirua sümaajatkat tü nanneetsekalüirua sulu'u wane'ewai sukua tü natoleekasekat. Ainkuusü ma'i naa'inrúa otta chi nashikai ne'rapa tü nanneetsekat. ³⁶Niasa'a joo Jacob, nümüşhii naya:

—Aisha'ajaa jiaja'a. Aja'ttüinapa tachooín tama'anajee jütüma. Ouktüichipa José. Amülouichipa joo Simeón. Je joolu'u jümaweeshi Benjamín tama'anajee. Ashutakatche ma'i taa'u tü mojaakalü akuaippa.

³⁷Niasa'a joo Rubén, müshi nümüin chi nüshikai:

—Puu'ulaa Benjamín tapüla. Taa'inmajeechi nia. Tale'e-jireechi nia nüchukua pümüin. Je müleka nnojorüle tale'ejirüin nüchukua pümüin, eeshiija'a süpüla pu'utüin naa'in na piamashiikana tachooín.

³⁸Asouktüshi joo Jacob nüchukua namüin:

—Chi tachonkai, nnojoleechi o'unüin jümaa. Niaja'a ne'e apütaaka, niakai nümüiwa süka ouktüin José. Laülaai-chi taya. Sülatale'ere wane mojaa akuaippa nümüin chi tachonkai sulu'upünaa wopu, shiimüin sünaín oukteechin taya sütüma tü mojaakalü aa'in. Jiaja'a kasitka nia sükajee tia.

Apashishi Benjamín Egiptomüin

43 ¹Koo'omüinsü ma'i tü jamukat sulu'u tü mmakat Canaán. ²Je mapa, saja'ttapa noulia tü eküülü nantiralakat paala chajee Egipto, müshi Jacob namüin na nüchonniikana:

—Ju'una jüchukua jiyalajaiwa mojuko müsü eküülü wayaalu'u.

³Nüsouktakalaka joo Judá nümüin:

—Müshi chi wayuukai paala wamüin sünaín jashichin nia: “Müleka nnojorüle jüntirüin tamüin chi jimüliakai, nnojo jüle'ejüin tama'anamüin piantua”. ⁴Akaaja'a müleka püjütüle nia wamaa, o'uneenainja'a waya sünaín ayalajaa eküülü pümüin. ⁵Otta müleka nnojorüle püjütüin nia wamaa, nnojoleena waya o'unüin sükaja'a nümüin chi wayuukai wamüin: “Nnojoleena jia antüin tama'anamüin piantua müleka nnojoire jümaain chi jimüliakai” —nümakalaka Judá nümüin chi nüshikai.

⁶Nümakalaka Jacob namüin:

—¿Jamüshiikai jia jüküjakalaka nümüin chi wayuukai sümaa een wane juwala süpüla mojuinjatüin taa'in sütüma makat aka tia?

⁷Nasouktakalaka joo nayakana napüshua:

—Nüsakirüin ma'i waya chi wayuukai sünaín wapüshi otta wanain wayakanaya. “¿Katayüli'i no'u chi jüshikai?

¿Eeshi wane juwala?”, müshi nia wamüin. Wasouktakalaka ne'e ni'ipajee. ¿Watüjaakalaka ma'i joo naa'u sünaín “Jüntira tamüin chi jimüliakai” nümüinjachin wamüin sükajee tia?

⁸Achuntüshi joo Judá nümüin chi nüshikai nüchukua:

—Püjüta chi jima'aikai tamaa eekaije'e wo'unamaateenain suulia ouktajüin waya sütüma jamü. ⁹Shiimüinshaata sünaín taa'inmajeechin nia. Akaaja'a müleka sülatüle moju-kalü akuaippa nümüin sulu'upünaa wopu, naaja'a takuaippa pütüma. Müleka nnojoire tale'ejirüin nia pümüin nüchukua, tayaja'a kasitka nia waneepia. ¹⁰Aisha'ajaa pia taataa. Müleka wo'unatüjüliinkaleje'e, nnojoliire koulain waya, piantuairüje'e wakua chajee.

¹¹Nüsouktakalaka chi nashikai namüin:

—¿Jamüsa'a? Naale joo jamüinjatüin sükuaippa tatüma. Shia mata jaa'inra tüü: kokoloin jümata sulu'u tü jütuleekasekat, kasa anasü atpajuushikat wuna'aínküinjee, makat aka mapa je süjü wunu'u tü jemetayuukalü eejuu, otta müsia “bálsamo” je “mirra”, je tü süchonkalüirua wunu'u kanüliakalüirua “nuez” je “almendra”. ¹²Oo'ulaka müsia kojuyale'eya jülü'üjüin tü neetkat süpüla jiyalajia tü eküütakat je süpüla jüle'ejiria tü neetkat eejatkalüinka antüin yaamüin süchukua sulu'u tü toleekakalüirua. Kama'asüche maa'uwaataale ne'e eera shia.

¹³“Anii chi juwalakai, ju'una jümataka'a jünalaaiwa nümüin chia wayuukai. ¹⁴Je chi Maleiwa Pülashikai, kasa-taalejese nümüliajüin jia sünaín nüjütüin nüchikü Simeón chi juwalakai je süpüla nnojolüin jamajachin nümüin Benjamín. Je müleka amülouireje'e na tachooinkana, ¿jamüinjatpa'a tatüma shia?”

¹⁵Nayasa'a na nüchooinkana Jacob, yapajaashii naya. Naapaain tü nakoloinjatkat je tü neetkat, je namaashi Benjamín. O'unamaatüshii naya Egiptomüin. Nantakalaka eemüin José. ¹⁶Niasa'a José, ni'rapa Benjamín namaa nayakana, müshi nümüin chi aluwataashikai sulu'u tü nipiakat: “Wayuukana naa, eküinjana tamaa joolu'u kale'o. Pümaa naya tepialu'umüin. Pu'utira saa'in wane paa'a je pü'laka-

je'erale'eya shia". ¹⁷ Ayatakalaja'aya aa'innüin nümüin José tü nümakat nümüin chi aluwataashikai sulu'u tü nipiakat. Nümaashiija'a na wayuukana nipialu'umüin José.

¹⁸ Je nayakana, ainuusü ma'i naa'in süka namaanüin nipialu'umüin José. Namajiraakalaka:

“¿Jamüinjana cheje joo eera waya wantinnakalaka yaamüin? Ata'ünnajanataaka eera waya saa'u tü neetkat eite'ennakalüinka so'u yaajeejanain waya. Achepchieinja-nataakaja'a joo eera waya sümaa saapaanüinjatüin tü wapü-liisekalüirua”.

¹⁹ Shiasa'a joo nantapa yaa so'ulu'umüin tü nipiakat José, namakalaka nümüin chi aluwataashikai:

²⁰ —Piirakaa, wa'lee. Antüshiinka waya yaamüin süna in ayalajaa eküülü. ²¹ Oo'ulaka wale'ejapa woumainpa'amüin, wanaa sümaa watunkapünaain, wajutatkalaka tü watoleekasekalüirua. Eejatkalaka tü wanneetsekalüirua süpüshua shi'ipo'ujee wane'ewai sukua tü watoleekasekalüirua, tü süliajatüyaakat paala tü eküütakat. Anuukalaka joo shia walü'üjüin süpüla weite'erajatüin jümüin süchukua. ²² Je müsia anu'uya walü'üjüin soo'omüin neerü süpüla ayalajaa eküülüyaasa'a. Akatsa'a nnojolüin watüjaain aa'u jaralüin ke'itaalain tü neetkat sulu'umüin tü watoleekasekalüirua.

²³ Nüsouktakalaka joo chi aluwataashikai:

—Jimata jia. Nnojo mmolüin jia. Nia eera chi jümalei-wasekai oo'ulaka nümaleiwase chi jüshikai e'itaaka eera tü neetkat sulu'u tü jütoleekasekat. Aapünüsüsa'a tamüin tia neetkat.

Niasa'a joo chi aluwataashikai, niyu'tkalaka Simeón nanainmüin sulu'ujee tü miichikat. ²⁴ Nekerotkalaka joolu'u napüshua. Naapakalaka wüin namüin süpüla no'lojooinjatüin tü noo'uikalüirua je ekinnüsü joo tü napüliisekalüirua. ²⁵ Natüjaa-tüjülia aa'u süna in neküinjanain yala. Yapajüsüjese'e natüma tü nasülaajúinjatkat nümüin José süpülapünaa nüntüin kale'o ka'ikat. ²⁶ Shiasa'a nüntapa José nipialu'umüin, naapakalaka nümüin tü kasa nasülaajúinjatkat. Nejepinnajaakalaka nümülatu'umüin shiyaawase kojutüin nia natüma. ²⁷ Asakinnüshii joo naya nütüma José süna in nümüin namüin:

—¿Anayaashijee jia? ¿Jama chi laülaakai jüshikai jüküjaka-liinka achikü tamüin? ¿Anayaashijee nia? ¿Katayü'iya o'u?

²⁸Nasouktakalaka nayakana:

—Chi washikai, icha'aya. Anashi. Katayü'iya o'u.

Nejepinnajaakalaka nachikua nümülatu'umüin.

²⁹Niasa'a José, ni'rapa Benjamín chi nimüliakai, süchonkai tü niikat, nümakalaka namüin:

—Nia jimüliakai chii, jüküjakaliinka achikü tamüin, ¿aashi müin? —müshi nia namüin.

Nümakalaka joolu'u nümüin Benjamín:

—Tacheküin süpüleerua anainjatüin pükuaippa nütüma Maleiwakai, tachee.

³⁰Naa'inpünaaleekalaka ma'i naa'in süka ni'rüin chi nimüliakai. Je süka ni'yalajeein aa'in, nu'unakalaka nama'anajee sünnain ekeroloo sulu'umüin tü nütunkülekat. Ni'yalajakalaka yalamüin. ³¹Je nojoloopa suulia tü a'yalajaakat, nu'lojookalaka nu'upünaa. Nujuittakalaka nüchukua nanainmüin na nuwala-yuukana sünnain maa nümüin chi aluwataashikai:

—Juttanaja jümaala tü eküütakat.

³²Shi'itaanakalaka tü niküinkat José naata sümüiwa. Oo'u-laka neküin na nuwalayuukana, naata sümüiwa. Oo'ulaka neküin na Egiptoje'ewaliikana ekapü'ükana nipialu'u José, naata sümüiwa süka nalerajüin ekawaa namaa na hebreokana.

³³Je sünnain naikkale'ennüin na nuwalayuukana José ni'ipo'ujee, aikkale'ennüshi palajana chi epayaakai nünnainmüinre'e chi emülieekai sünnain lotüin sükuaippa. Ponokalaka ma'i naa'in sükajee tia. Eirakaajirawa'ain müshii sümaa namajiraain: “¿Jamakuaippat cheje eera watüjaanaka aa'u?”

³⁴Ni'ikaje'etkalaka José süpüshi tü niküinkat namüin na nuwalayuukana. Otta ja'raitua ma'i tü eküülü aapünakat nümüin Benjamín nouliale'eya na waneerua. Nasaakalaka nümaa José sünnain talatüin ma'i naa'in.

Tü niitainkat José

44 ¹Je süchikijee süpüshua tüü, naashajaakalaka José nümaa chi aluwataashikai sulu'u tü nipiakat sünnain maa nümüin:

—Pipiraja so'u pünajüt natoleekase na wayuukana eepünaale wanaakat sümaa. Otta piakai, pi'itaa wane'ewai sukua tü neerü aapünakat natüma shi'ipo'ujee wane'ewai sukua tü natoleekasekat. ²Je pi'itaaajeerü tü teitain pülaatakat shi'ipo'ujee nütoleekase chi emülieekai. Kotta pütüma sümaa tü neetkat.

Oo'ulaka chi aluwataashikai, naa'inrüinja'aya tü nüma-kat José nümüin.

³Je wanaa sümaa suwaralajaain ka'ikat, nüjütakalaka José na nuwalayuukana. No'unakalaka sümaa napülüiseirua.

⁴Je najuittapa sulu'ujee tü pueulokat, nnojoliwa'aya wat-tain ma'i naya, nüjütakalaka José chi aluwataashikai nachii-rua sünaain maa nümüin:

—Puushikajaa nachiiirua na wayuukana je pümaa namüin eemüinre naya püsa'wajüin: “¿Jamüinjanakai jia? Mojukalaka ma'i tü jaa'inrakat wamüin sümaa anain ma'i tü waa'inrakat jümüin. ¿Jamüinjatü ju'luwajakalaka niitain chi talaamainkai? ⁵¿Nnojotsü jütüjaain aa'u sünaain shiain nüsiain je nuu'ulakiain? Mojushaatasü ma'i tü jaa'inrakat”.

⁶Je wanaa sümaa nüsa'wajüin naya, ayatüsüja'aya nümüin tia pütchikat namüin. ⁷Nasouktakalaka nayakana:

—¿Jamüshikai pia, wa'lee, makalaka pünüiki wamüin? Eetaayai ne'e waa'inrüirüin kasa eekai müin aka tia.

⁸Aashin wale'ejaayain chajee Canaánjee sünaain ale'ejiraa tü neetkalüirua wantakalüinka anain shi'ipo'ujee tü watoleeka-sekalüirua. ¿Jamüinjanataalakalaka joo waya süpüla wa'lu-wajüinjanataalain joo pülaata je ooro nipialu'ujee chi pülaa-mainkai? ⁹Müleka püntüle sünaain tü iitakat nama'ana wo'u-luku, anakaja pu'utirüle naa'in chi kama'aneechikai püpüla. Oo'ulaka na waneeirua, püchepchieena.

¹⁰Nümakalaka chi aluwataashikai namüin:

—Meeriaaje aka saa'in tü jümakat, akaisa'a nieechin tachepchiaain nüümüiwa chi kama'aneechikai tü iitakat tapüla. Oo'ulaka na waneeirua, nnojoleena kasajanain tamüin süka maainjalain naya toulia.

¹¹Shiasa'a yaawalaja wane'ewai nakua nayakana, nashaka-jirüin tü natoleekasekat mmolu'umüin. Neerutkalaka shia. ¹²Je

Génesis 44:12

joo chi aluwataashikai, nüchajaakalaka süchikü sulu'u wane'e-wai sukua tü natoleekasekat. O'ttüşhi süna'in achajawaa süchikü sulu'u nütoleekase chi epayaakai süna'inmüinree nütoleekase chi emülieekai. Nüntakalaka süna'in tü iitakat sulu'u nütoleekase Benjamín. ¹³Nayasa'a nayakana, nachatajaakalaka tü nashe'inkat shiyaawase mojuu aa'in. Je süchikijee, wane'ewai nakua nayakana, no'otokalaka tü nachisekat süchukua saa'u tü napüliisekalüirua. Nale'ejaakalaka nachikua'a sulu'umüin tü pueulokat.

¹⁴Je wanaa sümaa nüntüin Judá namaa na nuwalayuu-kana nipialu'umüin José, eejachi nia napüla. Na'wachiraa-kalaka nümulatu'umüin süka mmolüin naya neema.

¹⁵Je José, nümüşhii naya:

—¿Kasakai wayuu tü jaa'inrakat? ¿Nnojoliyaashii tatü-jaain aa'u jia jaa'inru'u süna'in ju'luwajüin teitain? Wane wayuu laülaa eekai müin aka taya, atüjashi oo'ulakaa.

¹⁶Nüsouktakalaka Judá nüümüin:

—¿Naale joo jamüinjatüin wanüiki pümüin? Wasittaja'a yala süka shii'iyatünüin nütüma Maleiwa tü waainjala-

kat. Anaaka'a waya joolu'u püma'ana. Püchepchia mata waya nüma'ale'e chi kama'anajachikai tü iitakat.

¹⁷Nüsouktakalaka joo José:

—Nnojotaa eera. Níeechi ne'e tachepchiaka nümüiwa chi kama'anajachikai tü teitainkat. Je na waneerua, eeshii süpüla no'unüin eemüin chi nashikai sümaa anakalü akuaippa.

Achuntüshi ma'i Judá nüchiirua Benjamín

¹⁸Niasa'a joo Judá, nürütkaakalaka José sünaain nümüin nümüin:

—Laülaashikalee, ja'itaichi laülaashin pia wanaa nümaa chi Faraónkai, nnojo paashichijaa'in tamüin müleka taashajaale joolu'u pümaa. ¹⁹Piakai, püsakirüinka waya nünain chi washikai je chi wemüliakai. ²⁰Asouktüshii'isa waya pümüin sümaa wamüin pümüin: “Aa, kashiyüli'iya waya. Laülaaichi chi washikai. Piamashii na wawalayuu nnojoliikana wamaa joolu'u yaaya. Pejiraashii naya. Chi wane, nüshalein chi washikai. Akaisa'a ouktüin chi wane. Aikalaka ma'i chi nüshaleinkai nüpüla chi nüshikai süka niain apütaain nümüiwa”, müshinkasa'a waya pümüin. ²¹Je piakai: “Jüntira tamüin te'raiwa”, müshinka pia wamüin. ²²Je wayakana: “Laülaashikalee, chi jima'aikai, nnojoishi nüjüteen chi nüshikai. Müleka nüjütüle nia, oukteechi nüchiirua”, mataa wamakainka pümüin. ²³Otta piakai: “Müleka nnojorüle jüntirüin chi jimüliakai, nnojoliinjana jia antüin tanainpünaa”, müshinka pia wamü'inyaasa.

²⁴“Je joo wantapainka wachikua chamüin eemüin chi washikai, waküjüinka süpüshua tü pümakalüinka wamüin. ²⁵Nüjütakalaka joo waya chi washikai wachikua. Nümüshii waya: ‘Ju'una jüchukua jiyalajaiwa mojuko müsü eküülü’. ²⁶Wamakalaka nümüin: ‘Nnojotsü süpüla wo'unajanain. Alu'ujasa müleka nu'unüle chi wemüliakai wamaa. Je müleka nnojorüle nu'unüin wamaa, nnojotsü süpüla we'rüinjachin chi wayuukai’. ²⁷Nümakalaka chi washikai wamüin: ‘Jiakana, jütüjaa aa'ulu ma'i tü ta'wayuusekat, niikat chira jima'aikai, sümaa piamashiin ne'e süchooin tamaa. ²⁸Je chi nuwala'ataakai, ajuitüshinka tama'anajee. Je süchikijee tia, nnojoittüjüüma'ale'e te'rüin. Shia te'itaakaja naa'u sünaain shiküin eera nia wane kan-

najapüt. ²⁹Müleka joo nümaanataarale joo chi wane tachonkai tama'anajee, sülatale'ere joo wane mojukalü akuaippa nümüin sulu'upünaa wopu, oukteechi taya laülaalu'u tamüin sütüma tü mojaakalü aa'in. Jia kasitka taya, müleka ouktüle taya', müshi wamüin.

³⁰⁻³¹ “Je joolu'u to'unataarale chamüin eemüin chi tashikai sümaa nnojolin tamaain chi jima'aikai, niirakaaiwaja'a wamüin sümaa nnojolin chi jima'aikai wamaa, süka laülaaichin ma'i, ouktatüjüleechi'a süka alin ma'i nia nüpüla. Wayakalaja'aka kasireenain nia müleka ouktüle chi washikai sütüma tü mojaakalü aa'in. ³²Tamüshi chi tashikai sünnain tayainjachin asouktüin naa'u chi jima'aikai: ‘Müleka nnojorüle tale'ejirüin nia pümüin nüchukua, tayaja'a kasitka püpülamüin waneepia', müshinkasa'a taya nümüin.

³³ “Müshijese'eya ma'i taya masütaajuin süpüla aashajawaa pümaa shii'iree tayainjachin makatüin püchepchiain nii'irakalu'u chi jima'aikai. Anakaja joolu'u müleka puu'ulaale nia nu'unaiwa namaa na nuwalayuukana. ³⁴Müleka tale'ejüle cha'aya eemüin chi tashikai sümaa nnojolin een chi jima'aikai tamaa, ¿jamataaleerü tanüiki nümüin? Aisha'ajaa, nnojotsü te'reein ma'i nümüilala chi tashikai nüchiirua”.

Aküyüshi José sünnain niain nawalain

45 ¹Naa'inpünaaleekaliaka José na nuwalayuukana. Isakalaka ma'i nüchikü nüchecherüin nu'wuira no'upala na nüchepchiakana. Nu'waatakalaka sümaa nümüin namüin:

—Jujuitta yaajee yaa jüpüshua.

Nnojotkalaka jaralüin eejatüin yala nümaa José wanaa sümaa nüküjiraain nüchikü namüin na nuwalayuukana.

²Ni'yalajakalaka emetulu ma'i. Naapakalaka na Egiptoje'ewaliikana napüshua tü ni'irakat. Wattasüja'aya süchikü tü ni'irakat antüin sulu'umüin nipia chi Faraónkai. ³Nümakalaka namüin na nuwalayuukana:

—Taya Joséka'aya anülia, chi juwalakai. ¿Katayü'iya o'u chi tashikai?

Ainkuusü ma'i naa'in sümaa mmolüin ma'i naya neema. Nnojoliika nasouktaatüin nümüin.

⁴Oo'ulaka José, nümüshii na nuwalayuukana:

—Tawalayuuchen, jalaina. Jürütkaapa tanainmüin.

Je nayakana, narütkaapa nünainmüin José, nümüshii naya:

—Taya chi juwalakai, Josékai, chi jüikkakainka süpüla tantinnajachin Egiptomüin. ⁵Oo'ulaka jiakana, nnojo jüsha-papatain. Nnojo jaashichijaajiraain saalin jüikküinkain taya. Nia Maleiwa kajünalaka taya jüpüleerua süpüla katüinjatüin so'u wayuu tatüma. ⁶Anuuka joo antüirüin piama juya sümaa alin jamü sulu'u tü mmakat. Majattaaja'a paala wayuu mapünajüin saa'u ja'rai juya. ⁷Maleiwakai nuluwa-taatüjü'iyä taya sulu'umüin tü mmakat süpüla katajanain jo'u je süpüla koo'uliwo'uinjanain jia süpüla wattainjatüin ma'i saalin yaa saa'u tü mmakat. ⁸Shiasa'aya tia, nia Maleiwa kajünalaka taya sulu'umüin tü mmakat. Nnojoishii jiain jiakana. Niakai ni'itaain taya süpüla nünüike'ejachin-kain taya chi Faraónkai oo'ulaka müsia süpüla sülaülainjachin taya tü nipiakat je sülaülainjachin taya tü mmakat süpüshua yaa Egipto. ⁹Ju'una jumata eemüin chi tashikai. Jüküja tü tanüikukat nümüin: “Müshi chi püchonkai: ‘Anii taya, ni'itaain Maleiwa sülaülain tü mmakat yaaya Egipto. Jalaichi yaamüin pi'raiwa taya. Nnojo koulain pia.

¹⁰Kepieechi pia sulu'u tü mmakat Gosén yaa ta'ütpa'a sümaa püchooin, sümaa püikeyuu, sümaa pümü'ünüin, oo'ulaka sümaa kasa süpüshua eekai een püma'ana. ¹¹Je yala tekireena jia jüpüshua suulia jaja'laje'erüin tü kasa eekai een jüma'ana süpüshua süka majattüinyüliain paala tü jamukat saa'u ja'rai juya', müshi pümüin”, jüma nümüin.

¹²“Je jiakana oo'ulaka chi tawalakai Benjamín, ji'rüin taya süka jo'u sümaa tayain José chi aashajaakai jümaa. ¹³Je jüküja nümüin chi tashikai süchikü süpüshua tü takuaippakat yaa Egipto je süchikü süpüshua tü ji'rakat yaa. Ju'unaata jumaala sünaain asaajaa chi tashikai”, nümakalaka namüin.

¹⁴Niasa'a José, nüko'oyojookalaka nünain Benjamín je na'yalajiraakalaka sümaa ko'ojiraain naya. ¹⁵Je mapa, nüchu'tkalaka José na nuwalayuukana napüshua sümaa ni'yalajüin sümaa nujuuptüin naya. Je süchikijee tüü, naa-shajaakalaka na nuwalayuukana nümaa.

¹⁶Je tü nachikükat na nuwalayuukana José sümaa nantüin, antüsü shia sulu'umüin nipia chi Faraónkai. Je chi Faraónkai, talatakalaka nia namaa na ni'ipajanakana.

¹⁷Nümüinakalaka José nütüma chi Faraónkai:

—Püma namüin na puwalayuukana napaalaajaiwa tü naisekat no'unamaataiwa nachikua'a Canaánmüin ¹⁸nantiraiwa tamüin chi jüshikai oo'ulaka tü jüpüshikalüirua. Taa-peerü namüin wane mma anasü yaa Egipto. Nekeerü tü joutkat sulu'u tü mmakat. ¹⁹Püma'ale'eya namüin namaaiwa kareeta yaajee Egiptojee süpüla nantirüinjatüin na'wayuuseirua, je nachooinchen, oo'ulaka müshia chi jüshikai. ²⁰Je nnojo kachiiruain naa'in tü nama'anakat joolu'u süka nokoroloinjatüin joo tü sa'anasiakat Egipto —müshi nümüin José.

²¹Makalaja'aya shia natüma na nüchooinkana Jacob. Naapakalaka José tü kareetakat namüin, tü naapajiralakat chi Faraónkai, oo'ulaka eküülü nemia wopulu'u. ²²Nüsükalaka nashe'in jekennuu. Asülaajüshi 300 shipesajia shi'ipachonnii pülaata nümüin Benjamín je ja'raisü nüshe'in.

²³Oo'ulaka nümüin chi nüshikai, nuluwate'erüin poloosü püliikü sümaa sa'anasia tü kasa eekai een Egipto, oo'ulaka müsia poloosü püliikü sümaa so'u pünajüt, je pan, otta nimiainjatkat wopulu'u nüntapa yaamüin. ²⁴Je José, wanaa sümaa nüjütüin na nuwalayuukana, nümüshii naya:

—Nnojo jü'ülüjaajiraain wopulu'u.

²⁵No'unakalaka Egiptojee. Nantakalaka Canaánmüin eemüin chi nashikai. ²⁶Naküjakalaka nüchikü José nümüin Jacob sümaa namüin nümüin:

—Kato'uchi José. Nnojoishi ouktüin. Nia aluwataaka cha'aya Egipto.

Je joo chi nashikai, ponosü ma'i naa'in tü naküjalakat. Isasü nüchiki anoujaa tü namüitpakat nümüin.

²⁷Je süküjünapa süpüshua nümüin Jacob tü nünüikikat José oo'ulaka ni'rapa tü kareetakalüirua nuluwanaajiralakalüirua José nüpüla, atütülaaitpa naa'in. ²⁸Nümakalaka:

—Shiimainta'aleeja'a ma'i katüin no'u tachon. Achekataashi to'unüin te'raiwa nia süpülapünaa ouktüin taya.

O'unüshi Jacob Egiptomüin

46 ¹O'unüshi Jacob sümaa kasa süpüshua nūma'anajatkat. Je wanaa sümaa nüntüin Beersebamüin, nu'utakalaka saa'in wane süpüshi tü nümü'ünüinkalüirua. Na'ajakalaka shia nümüin Maleiwakai, Nūmaleiwase Isaac chi nüshikai, süpüla nii'iyatüin nujut nümüin. ²Naashajaataalakalaka Maleiwakai nümüin aipa'a maa aka naashajaakai nūmaa lapulu'u. Neenajakalaka nia süka tü nünüliakat sümaa nümüin nümüin:

—Jacobkalee.

Nūsouktakalaka ni'ipajee sümaa nümüin:

—Anii taya.

³Nūmakalaka Maleiwakai nümüin:

—Taya Maleiwakai, Nūmaleiwase chi pūshikai. Nnojo mmolüin pia sheema o'unaa Egiptomüin, süka jamüin, wataintateerüin saalin puu'uliwo'u tatüma chamüin cha'aya.

⁴O'üneechi taya pūmaa Egiptomüin. Je teite'ereerü tü puu'uliwo'ukalüirua chajee. Oo'ulaka José, nieechi amüle-raaka pu'upünaa ouktapa pia. —müshi Maleiwakai nümüin.

Génesis 46:5-7

⁵No'ote'ennakalaka Jacob natüma na nachooinkana sulu'u tü kareetakat nüjünalakat chi Faraónkai napüla. Nu'unakalaka yalajee Beersebajee namaa na nüchooinkana je tü na'wayuusekalüirua. Je nümaa Jacob sulu'u tü kareetakat, eesü tü jieyuu na'wayuusekalüirua na nüchonni o'u-laka tü tepichikalüirua. ⁶⁻⁷Namaasü namü'ünüin süpüshua oo'ulaka kasa süpüshua eejatkat nama'ana yala Canaán. Je o'unüshii na nüikeyuukana namaa napüshua.

⁸⁻⁹Anuu palajana nanülia na süikeyuukana Lea: Na nüchonniikana Rubén, chi shi'irumakai Lea, naya naa: Hanoc, Falú, Hezrón oo'ulaka Carmi. ¹⁰Je na nüchonniikana Simeón, naya naa: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar oo'ulaka Saúl chi süchonkai wane wayuu chaje'ewat Canaán. ¹¹Je na nüchonniikana Leví, naya naa: Gersón, Coat oo'ulaka Merari. ¹²Je na nüchonniikana Judá, naya naa: Er, Onán, Sela, Fares je Zara. Otta müshia Er je Onán, ouktüshii paala naya sulu'u tü mmakat Canaán. Je na nüchonniikana Fares, naya naa: Hezrón oo'ulaka Hamul. ¹³Je na nüchonniikana Isacar, naya naa: Tola, Fúa, Job oo'ulaka Simrón. ¹⁴Je na nüchonniikana Zabulón, naya naa: Sered, Elón oo'ulaka Jahleel. ¹⁵Naairua, naya na süikeyuukana Lea, nachonnii na süchon jemeishiikana nüümüin Jacob cha'aya sulu'u tü mmakat Padan-aram. Otta müsia Dina tü nachonkot. Apünüin shikii apünüinmüin na nuu'uliwo'ukana Jacob sütüma Lea tü nu'wayuusekat o'unakana nümaa Jacob Egiptomüin.

¹⁶Anuu joolu'u nanülia na süikeyuukana Zilpa suwala'atakat nu'wayuuse Jacob: Na nüchonniikana Gad, naya naa: Zifión, Hagui, Ezbón, Suni, Eri, Arodi oo'ulaka Areli. ¹⁷Je na nüchonniikana Aser, naya naa: Imna, Isúa, Isúi, Bería oo'ulaka Sera tü nashunuukat. Otta na nüchonniikana Bería, chi sülüinkai Zilpa, naya naa: Heber oo'ulaka Malquiel. ¹⁸Poloo aippiiruamüin na nuu'uliwo'ukana Jacob sütüma Zilpa, tü wayuu achepchieekat aapünakat paala nütüma Labán sümüin Lea, o'unakana nümaa Jacob Egiptomüin.

¹⁹Anuu joolu'u nanülia na süikeyuukana Raquel natüma na piamashiikana süchon, José oo'ulaka Benjamín:

²⁰Na piamashii nüchonniikana José jemeikana cha'aya Egipto, naya naa: Manasés oo'ulaka Efraín. Je tü neikat, Asenat sünülia, nüchon Potifera wane sacerdote Egiptoje'e-wai sulu'u tü pueulokat On. Eejaitüjü'iya José cha'aya Egipto namaa na piamashii nüchonniikana.

²¹Je na nüchonniikana Benjamín, naya naa: Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamán, Ehi, Ros, Mupim, Hupim oo'ulaka Ard o'unakana nümaa Jacob Egiptomüin. ²²Poloo pienchimüin na nuu'uliwo'ukana Jacob sütüma Raquel tü nu'wayuusekat.

²³Anuu joolu'u nanülia na süikeyuukana Bilha suwala'atakat nu'wayuuse Jacob: Chi nüchonkai Dan, nia Husim. ²⁴Je na nüchonniikana Neftalí, naya naa: Jahzeel, Guni, Jezer oo'ulaka Silem. ²⁵Akaratshishii na nuu'uliwo'ukana Jacob sütüma Bilha, tü wayuu achepchieekat aapünakat paala nütüma Labán sümüin Raquel, o'unakana nümaa Jacob Egiptomüin.

²⁶Na nüchooinkana je na nüikeyuukana antakana nümaa Egiptomüin, aippirua shikii aippiruamüin sünain mayaawajuin na'wayuuse na nüchooinkana. ²⁷Oo'ulaka na nüchooinkana José jemeikana Egipto, piamashii. Shiakalaka tia, akaratshi shikii wayuu nüka niakai eekat sulu'u Egipto, nüpüshikat Jacob.

²⁸Nüjütünakalaka Judá nütüma Jacob nünainmüin José süpüla nüntiraaínjachin nümaa sulu'u tü mmakat Gosén. Je wanaa sümaa nantüin sulu'umüin tü mmakat Gosén, ²⁹nikeraa-jitkalaka José ne'ejena süpüla nu'unüinjachin nünainmüin chi

Génesis 46:29

nüshikai. Nüntakalaka nünainmüin. Nujuuptakalaka nia sümaa ni'yalajüin kama'a ma'i. ³⁰Nümakalaka Jacob nümüin José:

—Aniikaja'a te'rüin pia joolu'u sümaa wayuuin pia sümaa katüin po'u. Keraataainja'a joolu'u taya süpüla ouktaa süka te'rüichipain pia.

³¹Nümakalaka José namüin na nuwalayuukana je namüin napüshua na nüpüshikana chi nüshikai:

—Anashi to'unüle taküjaiwa nümüin chi Faraónkai süchiki sünain nantüinapain tanainmüin na tawalayuukana oo'ulaka napüshua na nüpüshikana chi tashikai, na kepiapü'ükana cha'aya sulu'u tü mmakat Canaán. ³²Taküjeerü nümüin jüchiki sünain anneetpü'üin jia je sünain een jüma'ana mürüt süpüshua oo'ulaka tü jükorolokalüirua süpüshua. ³³Otta neenakapa jia chi Faraónkai sünain nüsakirüin jia sünain kasain jütüjain apüleerua, ³⁴“Arüleejülii waya sünain warüleejüin mürüt waneepia maa akaapü'ü na watuushinuukana”, meena jia nümüin. Otta nütüjaapa saa'u jükuaippa, naapeerü jümüin tü mmakat Gosén kepiainjanakat alu'u jia, wane mma anasü ma'i süpüla arüleejaa mürülü —müshi José namüin na nuwalayuukana.

Müsü nünüiki namüin süka jamüin, tü wayuu Egiptoje'ewatkalüirua, sülerajüin wayuu arüleejüt mürüt.

Nüntirüin José tü nüpüshikat nünainmüin Faraón

47 ¹O'unüshi José sünain aapiraa chi Faraónkai nüchikü chi nüshikai oo'ulaka na nuwalayuukana sümaa nantüin chajee Canaánjee yalamüin sulu'umüin tü mmakat Gosén sümaa na'anneetse je nasachiralüirua oo'ulaka kasa süpüshua eekat nama'ana. ²Nüneekajaakalaka José ja'raishii na nuwalayuukana. Nüntitkalaka naya nünainmüin chi Faraónkai süpüla ni'raajüinjanain naya.

³Nasakinnataalakalaka nütüma chi Faraónkai:

—¿Kasa jütüjaka apüleerua?

Asouktüshii joo naya nümüin:

—Laülaashikalee, arüleejüliire'e waya anneerü maa akaapü'ü na watuushinuuirua namaiwa. ⁴Antüshii waya sünain o'o-

nowaa yaamüin sulu'umüin tü mmakat süka alin ma'i tü jamükat cha'aya Canaán. Nnojotsüle'e tü alama shiküinjatkat tü wamü'ünüinkalüirua cha'aya. Laülaashikalee, puu'ulaakeje'e waya yaaiwa waya kejepeusein sulu'u tü mmakat Gosén.

⁵Nümataalakalaka joo chi Faraónkai nümüin José:

—Aniikaja'a joo chi püshikai je na puwalayuukana antüin yaamüin süpüla kepiaa pümaa. ⁶Tü mmakat Egipto, eesü napüla. Paapa tü sa'anainkat tü mmakat Gosén namüin, kepiawa naya yala sulu'u. Müleka eere no'uluku eekana tütüin sümaa yalayalajüin, paa'inmajira naya tü tasachiratkalüirua.

⁷Nu'unittaalakalaka joo José chi nüshikai nünainmüin chi Faraónkai süpüla ni'raajüinjachin nia. Nüsakünakalaka chi Faraónkai nütüma Jacob sümaa kojutüin ma'i nia nütüma. ⁸Nüsakinnataalakalaka nütüma chi Faraónkai:

—¿Jeraichi juya pia?

⁹Nüsouktakalaka nümüin:

—Tayakai 130 juya touyase. Kama'aichi taya sünaín o'onookuu maa sulu'upünaa wane mma, sulu'upünaa wane mma. Wattairüja'a saalin tü kasa mojusü alatakat tamüin sünaín waraitkuu maa. Otta nnojölüyülia tasa'wajüin wane ouyasee maa aka nouyasepü'u na tatuushinuu paalainka.

¹⁰Nüpütaakalaka joo Jacob nüpüla chi Faraónkai. Nu'unaikalaka nüma'anajee.

¹¹Shiasa süchikijee naashajaain José nümaa chi Faraónkai, naapüinjese'e tü sa'anainkat tü mmakat Egipto nümüin chi nüshikai oo'ulaka namüin na nuwalayuukana süpüla kepiainjanain naya yala sulu'u, maa aka tü nümakat chi Faraónkai nümüin. Je joo chi nüshikai oo'ulaka na nuwalayuukana, no'ttakalaka sünaín kepiain yala sulu'u tü mmakat Gosén, peje sünaín tü anooi kanülüainjatkat mapeena Ramesésüin. ¹²Oo'ulaka José, asülajüshi eküülü nümüin chi nüshikai, otta namüin na nuwalayuukana je namüin napüshua na napüshikana. Yaawasü joo shia süka tü nachooinkalüirua nütüma.

Ayatüsia alin jamü sainküin mmakat

¹³Ayatüsia alin ma'i jamü sulu'u tü mmakat Canaán oo'ulaka Egipto. Nnojotsü tü eküülü shiküinjatkat wayuu,

nnojotsü tü alama shiküinjatkat mürüt. Je tü wayuukolüürua süpüshua, aja'lajüsü saa'in sütüma tü jamükat. ¹⁴Antapaa-tüsü tü wayuukolüürua nūma'anamüin José sulu'ujee tü mmakat süpüshua süna'in ayalajaa eküülü. Je tü neerü sülia-kat tü so'u pünajüt oikkünakat namüin, anaajaanüsü nütüma José sulu'u nipia chi Faraónkai. ¹⁵Shiasa'a süchikijee saja'ttüin süpüshua sünnēetse wayuu sulu'ujee Egipto oo'ulaka Canaán, nantakalaka nūnainmüin José süna'in owoorolowaa nūmüin:

—¿Jamüinjanaka'a waya joolu'u süka saja'ttüin wanneetse? Ouktüinjanaka'a waya sütüma jamü. Paapa wamüin eküülü, Laülaashikalee —müshii.

¹⁶Nūsouktakalaka José namüin:

—Saa'u saja'lajaain tü jünneetsekalüürua, jüikka jümü-süje'e tü jümü'ünüinkalüürua yaamüin. Taapeerü eküülü jümüin saa'u —müshi.

¹⁷Müsüjese'e nantirüin tü namü'ünüinkalüürua nūnainmüin José. Je naapüin eküülü saa'u namü'ünüin: saa'u ama, anneerü, kaa'ula, paa'a oo'ulaka saa'u püliikü. Ayatüsia nütüma so'u juyakat tia süna'in naapüin eküülü saa'u tü namü'ünüinkalüürua. Aja'tta müsia tü namü'ünüinkalüürua süpüshua sükajee tia.

¹⁸Süchikijee juyakat tia, süntakalaka tü wayuukolüürua nūnainmüin José süna'in maa nūmüin:

—Laülaashikalee, pütüjaa aa'ulu süna'in saja'ttüin paala tü wanneetsekat. Je maa'ulu yaa, eesü süpüshua tü wamü'ünüinkat püma'ana piakai. Acheküshii joolu'u müleka wamtüle wayakana pünainmüin süpüla waapajiraain waa'in süpüla a'yatawaa pümüin saa'u tü eküülü weküinjatkat. Je müsia tü wa'apainsekalüürua, anasü piyalajüle shia woulia saa'u eküülü. ¹⁹Jalia waya, ouktüshii taa waya sütüma tü jamükat. Pi'yate'era pümaala waya. Otta cha'ijaasü wamüin wäüyee wapünajüinjatkat sulu'u tü wa'apainsekalüürua. Piyalaja pümaala shia woulia suulia malu'ujain. Aisha'ajaa, nüchepchieena joo waya chi Faraónkai je nieechi kama'anaka tü wa'apainsekalüürua süpüshua —müsü tü wayuukolüürua nūmüin José.

²⁰Müsüjese'e niyalajüin José saa'u eküülü süpüshua tü mmakat sulu'u Egipto nümüinjatü chi Faraónkai. Noikküin tü na'apainsekalüirua nümüin süka alin ma'i tü jamukat namüin sulu'u süpüshua tü mmakat Egipto. Nüma'anasüjese'e chi Faraónkai süpüshua tü mma anasü sulu'upünaakat Egipto. ²¹Nüchepchiaitpa chi Faraónkai nütüma José süpüshua tü wayuukolüirua sulu'ukot tia mmakat Egipto. ²²Otta na sacerdote Egiptoje'ewaliikana, nnojotsü alin jamü namüin süka süsülaajünüin eküülü waneepia namüin nütüma chi Faraónkai. Je sükajee tia, nnojotsü noikküin tü na'apainsekalüirua nümüin.

²³So'u wane ka'i süchikijee saja'lajaain tü akaratshikat juya jouktale'olukat, nümakalaka José sümüin tü wayuukolüirua süpüshua:

—Tayalajaitpa tü ja'apainsekalüirua nümüin chi Faraónkai. Je joolu'u, nüchepchiainapa jiakana jüpüshua. Jaapaa jümaala wäyieekat tüü jüpünajaiwa sulu'u tü apain tayalajüitpakalüirua juulia. ²⁴Je so'u tü ka'i jükotchijeetkat o'u tü a'ttieekat, sünainjee ja'raisü toleeka so'u, aapüneerü waneesia nümüin chi Faraónkai. Makateerü pienchi toleeka jüma'ana süpüla tü eküülü jiküinjatkat oo'ulaka süpüla tü jüpünajüinjatkat —müshii José namüinrua.

²⁵Süsouktakalaka tü wayuukolüirua nümüin José:

—Laülaashikalee, anamia ma'i pia wamüin. Anainapa waya joolu'u pütüma saa'u pu'tte'erüin waya suulia ouktaa. Nüchepchieena waya joo chi Faraónkai —müshii.

²⁶Shia sükuaippainjatka joo tüü nütüma José: sünainjee ja'raisü toleeka so'u pünajüt akotchijünakat sütüma wayuu, aapüneerü waneesia nümüin chi Faraónkai. Ayatakalaka sulu-wataanüin tü wayuukolüirua sünain aa'inraa tia maa'unnaa. Alu'ujasa na sacerdote Egiptoje'ewaliikana, maapüinsalii naya süpüshi na'ttia nümüin chi Faraónkai, süka nnojolüin süikkünüin paala tü na'apainsekalüirua nümüin.

Tü nüchuntakat Jacob nümüin José

²⁷⁻²⁸Kepiakalaka Jacob poloo juya akaratshimüin Egipto süpülapünaa sükeraajüin tü 147 juya ouktajachikai

o'u nia. Sükojuyalaakalaka ma'i tü nuu'uliwo'ukalüirua sulu'u tü mmakat Gosén yaa sulu'u Egipto. Je kettüitpa joo tü mmakat naka.

29-31 Niyaawatakalaka naa'in Jacob sümaa sülü'ülüin tü ka'i ouktajachikai o'u nia. Neenajitkalaka joo José süpüla naashajaainjachin nümaa. Nüntapa nünainmüin, nümakalaka Jacob nümüin:

—Piirakaa, tachuntüin paala pümüin nu'upala Maleiwakai wane kasa. Püpansaaja tamüin pünüiki süpüla paa'inrüinjatüin tü tamüinjatkat joolu'u pümüin. Tachonchee, ouktapa taya, nnojo pi'iküin taya yaa sulu'u tü mmakat Egipto. Pülü'üjeechi taya yaajee yaa Canaánmüin. Pi'ika taya naamakalu'umüin na tashikanairua.

—Meeria'aya tatüman —nümakalaka José nümüin sünnain pansaain nünüiki nümüin chi nüshikai.

Otta Jacob, nujuleraakalaka sünnain eemerawaa süka talatüitpain naa'in.

Apütaashi Jacob süka wane pütchi analu'ut namüin na nüchooinkana José

48 ¹Kojuya ka'i süchikijee, aküjünataalasü nümüin José nüchikü chi nüshikai sümaa ayuulin. Nu'unakalaka sünnain analawaa nümüin. Je nümaashii na nüchooin piama-shiikana Manasés je Efraín. ²Wanaa sümaa nüküjünüin achikü José nümüin Jacob sümaa nüntüin sünnain analawaa nümüin, atütülaasü naa'in. Nütamaajiraakalaka sulu'u tü nu'ulakat sünnain nüikkalaain. ³Je wanaa sümaa nüntüin José nünainmüin, nümakalaka nümüin:

—Ee'iyataashinkale'e tamüin chi Maleiwakai Pülashikai cha'aya eere tü pueulo kanüliakat Luz, cha'aya sulu'u tü mmakat Canaán. ⁴Nümataalakalaka tamüin: “Aneerü pükuaippa tatüma. Watteerü saalin püchooin tatüma. Meena aka na puu'uliwo'ukana sünnain wattashaateerüin ma'i naalii tatüma. Waneenjeena mma namüiwa. Je taapeerü tü mmakat Canaán namüin süpüla noumainjatüin shia süpüla ka'ikat süpüshua”. Shia'aya nümakainka Maleiwakai tamüin paala tüü —müshi.

⁵Ayatüshi Jacob sünaín aashajawaa nümaa José sünaín maa:

—Tachee, tamüsü paala wane kasa pümüün: Na piamashii-kana püchonnii, Efraín je Manasés, na jemeishiikana pümüün yaa sulu'u tü mmakat Egipto süpülapünaa tantüün yaamüün yaa, müshii aka naya tachonnii, maa aka naa'in Rubén oo'ulaka Simeón, süpüla kapaalainjachin taya namüün. ⁶Je müleka eere wane püchonnii mapeena, tü mma aapünüinjatkat namüün, sulu'ujeeinjatia ne'e tü noumainjatkat Efraín je Manasés.

⁷Tamüitpa tüü noo'opünaa Efraín je Manasés süpüla sotüinja-tüün taa'in Raquel tü püikat sünaínjee. Je mojusü ma'i taa'in saaliijee nnojolüün süntüün tamaa yaamüün yaa. Pütüjaa aa'ulu sünaín ouktüün shia sulu'u tü mmakat Canaán peje sünaín tü pueulokat Efrata süchikijee tale'ejüün sulu'ujee tü mmakat Padan-aram. Tojoitüün shia sotpa'a wane wopu süpünakat Efrata —müshi. (Je sünülia Efrata maa'ulu yaa, Belén.)

⁸Je ni'rapa Jacob na piamashii nüchonnaikana José, nüsakirakalaka nia:

—¿Naya'aya püchonnii na tepichi pümaakana?
—müshi.

⁹Nüsouktakalaka José:

—Aa, naya'aya na tachonnii aapuushikana tamüün nütüma chi Maleiwakai yaa sulu'u tü mmakat Egipto.

Nümakalaka Jacob:

—Pürütke'era nala taikeyuukana tanainmüün süpüla tapütaain napüla süka wane pütchi analu'ut —müshi.

¹⁰Mo'upa'asai Jacob süka laülaaichin ma'i. Narütke'en-nakalaka nütüma José na piamashiikana nüchonnii nünaín-müün chi nüshikai. Nuko'ojookalaka nanain na tepichikana sümaa nuchu'lüün nawalapa'a.

¹¹Nümakalaka Jacob nüümüün José:

—Atak, müichiyaasa'a taa'inru'u nnojolin te'rüin pia tachikua. Anamiashaatashi chi Maleiwakai tamüün. Nnojishi piain ne'e pümüüwa te'rüin joolu'u, alu'ujasa te'rüinapa joo yaaya na püchonnaikana püma'aya —müshi.

¹²Nüshakatirakalaka José na nüchonnaikana neeme-yo'ujee chi nüshikai sümaa nu'wachiraain nümulatu'umüün.

¹³Ni'itaakalaka José Efraín nüpe'eru'ujee chi nüshikai oo'u-laka Manasés, nikialu'ujee. ¹⁴Otta müshia Jacob, niyalerüin tü najapü nikialu'ujatkat sümaa ni'itaain saa'u nikii Efraín, ja'itashi emülieein nia. Oo'ulaka tü najapü nüpe'eru'ujeejatkat, niyalerüin shia sümaa ni'itaain saa'u nikii Manasés chi epayaakai. ¹⁵Nüpütaakalaka joo Jacob nüpüla José süka wane pütchi analu'ut süna in maa nümüin:

—Tachuntüin joolu'u nümüin Maleiwa, chi Namaleiwa-sekai Abraham oo'ulaka Isaac, süpüla nii'iyatüinjatüin na'anasia namüin nairua püchonniikana. Nia akaaliijapü'üka taya waneepia. Je maa'ulu yaa, ayatüshia nükaaliijain taya. “Pii'iyatapa pa'anasia namüin na tepichikana”, tamüshi paa nia. ¹⁶Otta akaaliijünapü'üshi taya nütüma chi Na'aapiasekai. O'tte'ennapü'üshi taya waneepia nütüma suulia kasa mojusü. “Pii'iyatapa na'anasia Maleiwa namüin naa tepichikana”, tamüshi paa chi aapieekai. Tayakai oo'ulaka Abraham, chi tatuushikai, oo'ulaka Isaac, chi tashikai, anashiije we'nnaajünüle mapeena nanainjee tepichikana naa. Kasataalejese wainmain nachonnii süpüla watterüin saalin tü noo'uliwo'ukalüirua —müshi Jacob süna in nüpütaain nüpüla José süka wane pütchi analu'ut.

¹⁷Otta mojusü nümüin José süka ni'itaaitpain chi nüshikai tü najapü nikialu'ujatkat saa'u nikii Efraín chi emülieekai. Naapaainjese'e najapü chi nüshikai shii'iree naakateein shia saa'ujee nikii Efraín süpüla ni'itaainjatüin shia saa'umüin nikii Manasés chi epayaakai, ¹⁸süna in nümüin nümüin chi nüshikai:

—Taataa, nnojotsü anain tia. Anii chi epayaakai süpüla pi'itaainjatüin pajapü pikialu'ujatkat süna in nikii —müshi.

¹⁹Otta niyouktüin Jacob tü naa'inreekat chi nüchonkai, süna in maa nümüin:

—Tatüjaa aa'ulu, tachee. Saa'ujee tü tamüitpakat namüin, shiimüin süna in kojuteechin Efraín chi emülieekai sütüma wayuu nuuliale'eya Manasés chi epayaakai. Mayaa-süje wainmeerüin tü nuu'uliwo'ukalüirua Manasés, alana'a-leejeeria ma'i tü nuu'uliwo'ukalüirua Efraín suuliale'eya. Je shikiijeechi nia wayuu wainma, e'irukuu wainma —müshi.

²⁰Ayatüshia aashajaa'in Jacob wane pütchi anachonsü ma'i namüin na nüchonniikana José sü'nain maa:

—Je na too'uliwo'ukana napüshua mapeena, na kanüliakana Israel, wanaa sümaa naapüin wane pütchi analu'ut namüin na nachonniikana, meena naya: “Kasataalejese müin aka jia Efraín oo'ulaka Manasés nütüma chi Maleiwakai”, meena naya —müshi Jacob sü'nain ni'itain nünülia Efraín palajanale'eya suulia nünülia Manasés.

²¹Nümakalaka joo Jacob nümüin José:

—Tachonchee, ouktatainja'a taya joolu'u. Otta tatüjaa aa'ulu sü'nain waneepieechin Maleiwakai jümaa süpüla nüle'ejireenain jia noumainpa'amüin na jutuushinuukana. ²²Eesü wane mma cha'aya taapüinjatü pümüin, tü nnojotkat taapüin paala namüin na puwalayuukana. Shia wane mma takanain paala noulia na wayuu amorreokana süka chajaruuta oo'ulaka jatü je uraichi —müshi.

Wane pütchi nüpütaaya Jacob napüla na nüchonniikana

49 ¹Süchikijee naashajaa'in Jacob nümaa José noo'opünaa Efraín oo'ulaka Manasés, neenajitkalaka na nüchonniikana napüshua nünainmüin süpüla nüpütaain napüla sü'nain maa namüin:

²—Jükotchijaa tanainmüin jia tachonniikana, jaapajaiwa tanüiki:

³“Rubénkalee, pia tachon epayaakai,

jemeikai tatchinru'uiwa'aya taya,

Pia talataka atüma taa'in jintülüiwa'aya pia süka te'irumain pia,

Pia kojutka tatüma paala süka alana'aleein

sü'nain katchin pia nouliale'eya na pimüliayuukana.

⁴Otta pia aa'inrakalinka tü süchekalakat pi'iruku.

Je nnojolüichipa alana'aleein pia noulia na pimüliayuukana, süka painkaainkain sümaa tü ta'wayuusekat.

⁵“Simeónkalee, Levíkalee, pawalaawajiraashii jia süpüla ashutaa saa'u wayuu süka ja'apüla.

⁶Nnojoleechi taya wanaawajiraain aa'in jümaa
 sünnain jaashajaajiraain süchiirua tü kee'ireekat jaa'in.
 Ju'utüin saa'in wayuu süka sü'ürüla jaa'in,
 maa aka jeewain tü mürütkalüirua sünnainjee shaittaa
 ne'e.

⁷O'ulejününapa jia nütüma Maleiwa,
 sükajee üttüin jaa'in waneepia.
 Nu'walakajeena jia sa'akapünaa tü wayuukolüirua Israel-
 kat anülia.

⁸“Judákalee, piyamülüünjat tü pü'ünüükalüirua.
 A'waajüneeche pia natüma na puwalayuukana.
 A'wachiraajeena naya pümülatu'umüin.

⁹Müshia aka pia wane kannajapüt.
 Nu'utüin saa'in tü nüsitkat.
 Ale'ejüshi süchikijee sulu'umüin nutunküle.
 Mmotsü kasa süpüshua neema.

¹⁰Judákalee, pieeche aneekünaka süpüla aluwatawaa.
 Je aluwataajeche pia waneepia.
 Jüüjüweerü e'irukuukat süpüshua pümüin.
 Saapeerü süpüshi tü nawashirüinkat pümüin.

¹¹Jouleerü pünajüt uwa.
 Puu'ulaajeerü püpülikse ekajaain sa'aka tü uwa ana-
 sükat.

Püshijaajeerü püshe'in shiroku shira tü uuwakat.

¹² Puluwateechi pia sütüma tü shirakat.
 Käuseechi pia sütüma püsüin süchira püsachirat.

¹³“Zabulónkalee, kepieeche pia sotpa'a palaa.
 Wainmeerü ma'i tü anuakat antajatkat pünainmüin.
 Miyo'ujeerü ma'i puumain,
 sünnainmüinre'eya tü pueulokat Sidón.

¹⁴“Isacarkalee, meechi aka pia wane püliikü.
 Mayaainge kachisein nia,
 apalasiraashi yaa mmolu'u.

¹⁵Otta pi'rüin sünnain anain ma'i tü puumainkat.

Talatüsü ma'i paa'in sulu'u tü pipiakat.
 Asütüneerü shia puulia süka shukulain pia.
 Süchepchiechi pia wayuu sükajee.

16 “Dankalee, laülaajeechi pia saa'u püpüshi.
 Ja'itaina palirüin na püpüshikana,
 aluwataajeena naya maa aka tü e'irukuukat Israel süpü-
 shua.

17 Meechi aka pia wane maa'ala sotpa'a wopu,
 yapain süpüla ochotaa suu'ui se'ejena wayuu
 je nujutuuin chi amaajuchikai sütüma.

18 “Jehovákalee, ta'atapajüin pia süpüla pu'tte'erüinja-
 nain waya.

19 “Gadkalee, pieechi ashutünaka oo'omüin sütüma
 wayuu ka'ruwarat.
 Piyamüleena naya.
 Piipireena nachiiirua.

20 “Aserkalee, anashaateerü ma'i puumain.
 Jouleerü a'ttiee sulu'u.
 Puikkeerü süpüshi nümüin chi aluwataashikai.

21 “Neftalíkalee, meechi aka pia saa'in wane irama.
 Taasheechi pia waneepia.
 Anachonjeerü ma'i püsouktia sümüin wayuu.

22 “Josékalee, meechi aka pia wane püliikü sareerü,
 awataain soo'opünaa utai.
 23 Ja'itaichi ashutüneechin aa'u pia natüma na pü'ünüü-
 kana,

ja'itaina antüin pünainmüin sümaa jatü je uraichi,

24 nnojoleechi mmolüin pia neema.

Katsüinjeechi pia waneepia
 nütüma chi Maleiwakai Pülashikai ma'i,
 chi Nümaleiwasekai Jacob chi püshikai.

- Katsüinjeechi pia nütüma Jehová,
chi aa'inmajüikai tü wayuukolüirua Israel.
- ²⁵Chi Nümaleiwasekai chi püshikai,
nükaaliijeechi pia.
Chi Maleiwa Pülashikai ma'i,
nii'iyateerü na'anasia pümüin.
Nüjüteerü juya iipünaajee paa'u.
Palateerü wüin sulu'ujee mma püpüla.
Wainmeerü tü puu'uliwo'ukalüirua.
Wainmeerü tü pümü'ünüinkalüirua.
- ²⁶Tü pütchi anasü aapünakat pümüin nütüma chi püshikai,
anashaatusü ma'i,
maa aka tü kasa anachensü atpajuushikat una'apü.
Pia akataluushika nütüma Maleiwa noulia na puwalayuu-
kana.
Kasataalejese naapüin tü kasa anasukat süpüshua
pümüin.
- ²⁷“Benjamínkalee, meechi aka pia wane unaalü.
Nu'utuün saa'in mürüt sa'wai je so'uka'i.
Aja'ttinnüsü sümü'ünüin wayuu nütüma”.

müshi Jacob sünain nüküjain namüin na nüchonniikana
süchiki tü alateetkat namüin mapeena.

²⁸Kettaaitpa tü pütchi nüpütaayakat Jacob namüin na
nüchonniikana wane'ewai nakua süpülapünaa ouktaa.
Nayeena na shikijeenaka tü poloosukat piammüin e'irukuu
na'aka na nuu'uliwo'ukana Jacob. Israeleerü sünülia tü ne'i-
rukukat süpüshua, süka shiain suwala'atain nünülia Jacob
tia. ²⁹⁻³⁰Nümetaalakalaka joo Jacob namüin na nüchooin-
kana:

—Ouktataainja'a joolu'u taya. Ji'ikeechi taya cha'aya
Canaán eere mmaapüin na tashikana sulu'u tü ipa ko'ukat
chakat cha'aya sulu'u tü apain niyalajalakalüinka chi tatuu-
shikai Abraham süpüla waamakainjatüin shia. Shia tü apain
sulu'ukot tü mmakat Macpela chaa wiinnaa sünain tü mma-
kat Mamre. Shia tü na'apainsekat paala Efrón, waneeshia

na'akajee na nuu'uliwo'ukana Het. ³¹Iraa mmaapüin Abraham atümawaa yala sulu'u süma'alee Sara tü nu'wayuusekat, tü touthikat, oo'ulaka chi tashikai Isaac je tü teikat Rebeca, je eere te'iküin tü ta'wayuusekat Lea. ³²Tü ipa ko'ukat je tü apain ayalajuushikat noulia na nuu'uliwo'ukana Het, tacheküin süpüleerua ji'iküinjachin taya cha'aya sulu'u —müshi Jacob.

³³Mayaakalü joo keraain naashajaala Jacob namaa na nüchooinkana, nujuleraakalaka. Ouktakalaka nia.

50 ¹Ouktapa Jacob, nu'wachiraakalaka José naa'u chi nüshikai. Nuchu'lüin nuwalapa'a sümaa ni'yalajüin ma'i. ²Nuluwataakalaka José na wayuu Egiptoje'ewaliikana süpüla naainjüinjachin müliashii süka “bálsamo” je ichii maa aka sükuaippapala wayuu Egiptoje'ewat. ³Eetaasüja'a maa aka pienchi shikii ka'i nükalia sünaain saainjünüin natüma. A'yalajüshii ma'i na Egiptoje'ewaliikana naa'u Jacob saa'u akaratsi shikii ka'i.

⁴Je kettaapa tü a'yalajaakat naa'u müliashii, nümakalaka José namüin na ni'ipajanakana chi Faraónkai:

—Jüküja tanüiki nümüin chi Faraónkai sünaain maa:

⁵“Chi tashikai, süpülapünaa ouktüin nia, müshi tamüin: ‘Püpansaaja tamüin pünüiki sünaain pi'ikeechin taya cha'aya sulu'u tü amuuyuu yapaitpakat tatüma cha'aya sulu'u tü mmakat Canaán’, müshi nia tamüin. Paawala taya to'unaiwa te'ikaiwa tashi. Ale'ejeechi taya süchikijee”.

⁶Nümataalakalaka chi Faraónkai ni'ipajee:

—Aa, pu'una maarülein sünaain e'ikaa chi püshikai maa aka paala nümüinkain pümüin.

⁷⁻⁹Nu'unakalaka José sünaain e'ikaa müliashii. O'unüshiija'a joo napüshua na ni'ipajanakana chi Faraónkai nümaa oo'ulaka wainma na aluwataashiikana sulu'ujee tü mmakat Egipto. Eeshii eekai amaajunain oo'ulaka eekai sulu'uin sükareetseirua wayuu laülaa. Je o'unüshii nümaa José na nuwalayuukana je napüshua na napüshikanairua. Tepichi ne'e nachooon na nuwalayuukana José, apütünaka yala Gosén sulu'u Egipto, je müsüja'a tü namü'ünüinkalüirua, makat aka anneerü, kaa'ula, je paa'a.

¹⁰Je nantapa sulu'umüin wane mma kanüliasü Atad chaa wane sa'ata tü süchikat Jordán, eejatü napüla wane asaichijülee a'ttiee. Kama'a ma'i José cha'aya sünnain ni'yalajüin sümaa emetülüin ma'i ni'ira naa'u müliashii. Alapajitshi José so'u akaratshi ka'i maa aka sükuaippa wayuu Egiptoje'ewat. ¹¹Shiasa'a shi'rapa tü wayuu cananeo cha-je'ewatkat Atad sünnain ni'yalajüin José je na nümaajana-kana, “Kojutkaiche ma'i chira müliashiikai natüma nala wayuu Egiptoje'ewaliikana”, majiraashii naya. Je sükajee tia, e'itaanüsü sünnüla “Abel-mizraim” sümünüin tia mma-kat.

¹²Na nüchooinkana Jacob, naa'inrüin süpüshua tü nümakat paala namüin kataiwa'aya no'u sünnain ¹³nalü'ü-jain müliashii Canaanmüin sulu'umüin tü mma Macpelakat anülia chaa wiinnaa sünnain tü mmakat Mamre. Je cha'aya, ne'itaain nia sulu'u tü ipa ko'ukat sulu'u tü apain ayalajuushikat paala nütüma Abraham nuulia Efrón, wane na'akajee na nuu'uliwo'ukana Het, süpüla naamakainjatüin shia na nüpüshikana. ¹⁴Je José, süchikijee ne'iküin müliashii, ale'e-jüshi nia nüchukua Egiptomüin namaa na nuwalayuukana oo'ulaka sümaa süpüshua tü wayuu antakat paala namaa.

Aleewajiraashi José namaa na nuwalayuukana

¹⁵Süka ouktüichipain joo Jacob, eetaalasü naa'in na nuwalayuukana José saa'u tü mojusü naa'inrakalüinka paala nüümüin. Naashaje'erüin naa'in nale'eru'u: “Nü'ürülaa taa ne'e waya José. Nüchekaja taa ne'e wamüin tü mojusü waa'inrakalüinka paala nüümüin”, namataalakalaka. ¹⁶Naluwataakalaka nanüiki nüümüin José, wane pütchi malu'utsü yaa:

“Chi washikai, süpülapünaainka ouktüin nia, nuluwataainka waya ¹⁷sümaa wane nünnüiki pümüinjatü, müsü yaa: ‘Shiima'inyaaje'e sümaa müliainkain pia natüma na puwalayuukana. Pülatira joolu'u tü naainjalakat puulia’, müsü nünnüiki chi washikai pümüin. Je saa'u nüchepchiain waya Nümaleiwase chi püshikai, anakaja joolu'u pülatirüle woulia tü wama'ülakat pümüin”, malu'ulu tia pütchikat. Ni'yalajakalaka José sütüma tia pütchikat.

¹⁸Nantapaatakalaka na nuwalayuukana. Nejepülaakalaka nümülatu'umüin José sümaa namüin nümüin:

—Anaaka'a waya joolu'u. Püchepchia mata waya.

¹⁹Nüsouktakalaka José namüin:

—Nnojo mmolüin jia. ¿Maleiwakalaka joo taya süpüla tachekejüinjachin jümüin? ²⁰Shiima'inkayaaje'e sümaa müliainkain taya jütüma. Akatsa'a nu'wanajaain Maleiwakai tia müliaakat süka tü anasukat süpüla aa'inraa tü alatakat maa'utpünaa ka'i nütüma süpüla katüinjatüin so'u watta saalin wayuu tatüma. ²¹Oo'ulaka jiakana, tepijeena jia süma'ale'eya tü jüchooinkalüirua.

Neimalaakalaka aa'in süka tü naashajaalakat José namaa sünnain nümüliain namüin.

Ouktüshi José

²²Ayatakalaka kepiain José Egipto wanaajiraa sümaa tü nüpüshikalüirua chi nüshikai süpülapünaa sükeraajüin tü 110 juya nuuyase ouktakai o'u nia. ²³Kachoointaalashii na nüchooinkana Efraín nu'upala'aya. Jemeitaalashii na nüchooinkana Maquir, chi nüchonkai Manasés, nu'upalataaja'aya.

²⁴Shiasa'a so'u wane ka'i, nümakalaka José namüin na nuwalayuukana:

—Ouktataainja'a joo taya. Je Maleiwakai, eeweechi sünnain akaalijaa jia. Niyu'leena jia'aya yaajee sulu'ujee tü mmakat sulu'umüin tü mmakat aapünajatkat namüin na watuushinuukana, Abraham, Isaac, je nümüin chi washikai Jacob sünnain nüpansaajüirüin nünüiki namüin. ²⁵Otta jia-kana, anakaja müleka pansaale jünüiki joolu'u tamüin sünnain jiyu'lüinjateerüin tü teipüsekak yaajee so'u tü ka'i jujuittakat o'u yaajee.

Nasouktakalaka nümüin:

—Jamüsüsa'a, meeria'aya watüma —namakalaka nümüin.

²⁶Ouktakalaka joo José cha'aya Egipto sünnain 110 juya nuuyase. Naainjünakalaka süka “bálsamo” je ichii maa aka sükuaippapala wayuu Egiptoje'ewat. Ni'itaanakalaka sulu'u wane ataa.

